

Bursa Barosu

Yıl: 42 Sayı: 101 - Eylül 2017

dergisi

*“Süngülerle, silablarla
ve kanla kazandığımız
askeri zaferlerden sonra;
kültür, bilim, fen ve
ekonomi alanlarında da
zaferler kazanmaya devam
edeceğiz.”*

Mustafa Kemal Atatürk

ANADOLU^H

In Affiliation with
JOHNS HOPKINS MEDICINE

MR-TRUS FÜZYON BİYOPSİSİ İLE PROSTAT KANSERİ TANISINDA ŞÜPHEYE YER YOK

*Prostat kanserinin tanı aşamasında **MR-TRUS füzyon "akıllı biyopsi"** teknolojisi, hedefe hızla ve güvenle ulaşma imkanı sunuyor. Tek seferde daha kesin sonuçlar sunan teknoloji, tedavi sürecine hız kazandırıyor.*

Özel Anadolu Sağlık Merkezi
Hastanesi

Özel Anadolu Sağlık
Ataşehir Tıp Merkezi

44 44 276
www.anadolusaglik.org

ANADOLU^H

In Affiliation with
JOHNS HOPKINS MEDICINE

İnsanlarda tek sıcak kanun,
üzümden şarap yapmaları,
kömürden ateş yapmaları,
öpücüklerden insan yapmalarıdır.

İnsanlarda tek zorlu kanun,
savaşlara, yoksulluğa karşı
kendilerini ayakta tutmaları,
ölüme karşı yaşamalarıdır.

İnsanlarda tek güzel kanun,
suyu ışık yapmaları,
düşü gerçek yapmaları,
düşmanı kardeş yapmalarıdır.

Hep var olan kanunlardır bunlar,
bir çocukcağızın ta yüreğinden başlar,
yayılır, genişler, uzar gider
ta akla kadar.

Paul Eluard

Bursa Barosu

dergisi

Yıl: 42 Sayı: 101 - Eylül 2017
Yerel Süreli Yayın (3 Aylık)

İmtiyaz Sahibi

Bursa Barosu adına
Av. Gürkan Altun

Yayın Kurulu Onursal Başkanı

Av. Sarper Sarp

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Av. Buket Gülçin Özel
(Baro Yönetim Kurulu Üyesi)

Dergi Komisyonu Başkanı

Av. Hakkı Savunur Soğanlı

Yayın Kurulu

Av. Alpay Şahinakman
Av. Kudret Avcı
Av. Gizem Berceste Olgun
Av. Bahir Esinoğlu
Av. Nihat Özkumova
Av. Emre Çakın
Av. Hilmi Sarı

Editör

İhsan Bölük

Yayıncı / Yönetim

Bursa Barosu Başkanlığı
Kıbrıs Şehitleri Caddesi
Adalet Sarayı G-Blok Kat: 1
Osmangazi / BURSA
T: 444 50 99
(0224) 272 11 94
(0224) 251 66 06
F: (0224) 251 62 49
baro@bursabarosu.org.tr

Başkan'dan...

Dergimizin 100. sayısını çıkardığımızdan bugüne geçen üç ay zarfında gerek Baro, gerekse ülke gündemini ilgilendiren çok sayıda gelişme ve olayı birlikte yaşadık. Kısaca, geride bıraktığımız üç ayı değerlendirmek gerekirse; 3 Temmuz 2017 günü, ölümünün 38. yılında cinayete kurban giden avukat Mehmet Cengiz Göral'ı, Gemlik Adliye Köyü'ndeki mezarı başında andık ve adına hukuki makale yarışması düzenleme kararını açıkladık. Hemen ertesi gün yine Gemlik'ten gelen acı bir haberle yıkıldık. 4 Temmuz 2017 günü meslektaşımız Avukat Özgür Aksoy, ofisinin önünde silahlı saldırı sonucu haince katledildi. Sırf avukatlık görevini yerine getirdiği için yapılan bu saldırı sonucu meslektaşımızla birlikte adliye görevli polis memuru İdris Büyükdönmez de şehit oldu. Şehitlerimizi birlik başkanımız, ülkemizin her yerinden gelen baro başkanları, meslektaşlarımız ve Bursa yargı camiasının yanı sıra çok sayıda yurttaşımızın katılımıyla, kendilerine yakışan bir şekilde ebediyete uğurladık. Şehit Avukat Özgür Aksoy'un adını yaşatmak adına yönetim kurulumuz toplanarak BAOB hizmet birimimizde bulunan konferans salonuna "Avukat Özgür Aksoy" ismini verdik. Yine aynı birimde bir anı köşesi ve her yıl tekrarlanacak bir şiir yarışması programlanması kararı aldık. Bunlarla yetinmeyerek görev başında ve görevi nedeniyle öldürülen meslektaşlarımızın hukukun de şehit sayılması için TBMM'de grubu bulunan partilerimize ve bütün Bursa milletvekillerine hazırladığımız kanun teklifini gönderdik. Geçtiğimiz üç ay zarfında meslektaşlarımızdan avukat Ayhan Öztürk, Avukat Ataman Yalçın ve Avukat Mutlu Yüksel'i de kaybettik. Gemlik'teki hain saldırının şokunu atlatamadan

Av. Gürkan Altun
Bursa Barosu Başkanı

benzer bir pompalı tüfekli saldırı haberi Mustafakemalpaşa ilçesinden geldi. Neyse ki meslektaşımız Avukat Seyfi Budak pompalı tüfeğin tutukluk yapması sonucu hedeften uzaklaşmış, sonrasında da yapılan atışlardan yara almadan kurtulmuştur. Olayın ardından zanlının serbest bırakılması sonucu soruşturmanın derinleştirilmesi için girişimlerde bulunulmuş, eylemi gerçekleştiren ve azmettiren zanlılar tutuklama talebiyle mahkemeye sevk edilmişlerdir. Zanlılar adli kontrol uygulanarak serbest bırakılmış ve benzeri eylemlerde bulunmayı düşünen kişilere anlamsız bir cesaret verilmiştir. Bu cesareten hareketle Nilüfer'de de bir meslektaşımız ofisinde silahlı tehdide maruz kalmıştır.

Baro gündeminde bu tatsız olaylar yaşanırken, ülke gündeminde de benzer acılar yaşanmış ve toplumu derinden ilgilendiren davalar görülmüştür. Bu süreçte Cumhuriyet Gazetesi davasında tutuklu meslektaşlarımıza destek için duruşmaya katılmış, Aladağ'da yurt yangınında ölen küçük çocuklarımızın davasında ailelerinin yanında bulunulmuştur. Yine açlık grevlerinin 200. gününe giren Nuriye Gülmen ve Semih Özakça'nın yargılandığı davayı izlemek üzere bir yönetim kurulu üyesi arkadaşımız

görevlendirilmiştir. Van'da tecavüz edilerek öldürülen Tatar Bebek Davası, çocuk komisyonumuz tarafından takip edilmiştir.

Sevgili meslektaşlarım; 5 Eylül 2017 günü başlayan yeni adli yılda Bölge Adliye Mahkemesi'nin açılışını da yaparak bir ilki de yaşamış olduk. Bilindiği üzere bundan tam da bir yıl önce Türkiye'de yedi bölge adliye mahkemesi kurulmuştu. 918 sayılı kararname ile içerisinde Adana'nın ve Bursa'mızın da bulunduğu iki ilde daha bölge adliye mahkemesi kurularak yeni adli yılda görevine başlamış oldu. Bursa bölge adliye mahkemesi hakim ve savcı kadrosu büyük ölçüde Bursa ilk derece mahkemelerinden atama yapılarak oluşturuldu. Daha sonra Bursa'nın da içinde bulunduğu Balıkesir, Bilecik, Çanakkale, Kütahya ve Yalova ilk derece mahkemelerinin istinaf talepleri Bursa Bölge Adliye Mahkemesi'nde değerlendirilecek. Özetle Bursa ili Türkiye'nin dokuz bölge adliye merkezinden biri olmuştur. Geride bıraktığımız dönem adli tatili içinde barındırmış olmasına rağmen eğitim ve mesleki çalışmalar da tüm hızıyla devam etti. Yargıtay İkinci Hukuk Dairesi Başkanı Ömer Faruk Gençcan'ın katılımıyla "Aile Hukuku ve HMK Yargıtay Kararları" konulu panel, acil yardım ve

farkındalık eğitimi, CMK meslek içi eğitimleri ile 2016-2017 yılı farazi dava ve duruşma çalışmalarını gerçekleştirdik. Zafer Bayramı etkinlikleri kapsamında 26 Ağustos günü Şuhut'dan Kocatepe'ye yürüyüş gerçekleştirdik. Tarihte ilk defa Afyon Valiliği'nin resmi programı kapsamında Bursa Barosu Tiyatro Topluluğu Nazım Hikmet'in Kuvayı Milliye Destanı'nı yerinde, yani Kocatepe'de de şafak vakti sahneledi. Bursa Barosu, meslektaşlarımızın yararlanması için çeşitli kurumlarla anlaşmalar yapmaya devam etti. Denizbank ile yapılan protokol ile meslektaşlarımıza ücretsiz mesleki sorumluluk sigortası hediye edilirken, Bursa Barosuna da "bütçeden hiçbir bedel harcamaksızın" ulaşım hizmetlerinde kullanılmak üzere bir otomobil bir de minibüs alınması sağlandı, ayrıca nakit kaynak aktarıldı. 20 yıllık Cargill mücadelesi kitaplaştırıldı ve bütün üniversitelere, barolara, çevre mücadelesi veren örgütlere gönderildi. Ayrıca dergimizle birlikte kitap eki uygulamamıza bu sayımızda da yine Avukat Talih Uyar'ın "Tasarrufun İptali Davaları" adlı kitabı ile devam ediyoruz.

Sevgili meslektaşlarım; Bildiğiniz üzere 2006 yılında inşaatını bitirerek tamamladığımız Heykel'de bulunan Baroevi'nin on yıllık sözleşmesi, göreve geldiğimizde sona ermiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi ile yaptığımız görüşmeler uzunca bir zaman almasına rağmen olumlu sonuçlanmış ve anılan bina üç yıl süreyle yeniden Baro Başkanlığı'mıza tahsis edilmiştir. Bu tahsisin yapılmasını müteakiben adli yardım merkezi olarak planladığımız binada esaslı bir tadilatın geçirilerek, binanın bütün ısıtma-soğutma-havalandırma sistemleri, asma tavanları, ses ve ışık tesisatları baştan ayağa yenilenmiştir. Boya badanası da yapılan binanın dış cephe uygulaması için Anıtlar Kurulu ile görüşmeler devam etmektedir. Baro evinde yeni dönemde adli yardım hizmetleri yanında staj eğitim merkezinin faaliyet göstermesini planladık. Şimdi sıra hemen merkez adliyenin yanında kiralamış olduğumuz ve CMK Eğitim Merkezi olarak projelendirdiğimiz yerin tadilatına geldi. Anılan merkezde çok daha geniş bir alanda CMK personelimize, meslektaşlarımızın işlerini kolaylaştıracak, yine periyodik olarak yapılacak olan CMK eğitimleri için de sabit bir eğitim noktasına kavuşmuş olacağız. Sevgili meslektaşlarım; yeni adli yılın evrensel kuralları hiçe saymayan, hukuk devleti hedefine ulaştıracak nitelikte yargısal faaliyetleri görebileceğimiz ve savunmanın hak ettiği değeri alacak bir yıl olmasını temenni ediyorum.

Bursa Barosu Dergisi, Bursa Barosu Başkanlığı tarafından T.C. yasalarına uygun olarak yayımlanmaktadır. Bursa Barosu Dergisi'nin isim ve yayın hakkı Bursa Barosu Başkanlığı'na aittir. Yayımlanan yazı, fotoğraf ve konuların her hakkı saklıdır ve tüm sorumluluğu eser sahiplerine aittir. İzin alınmadan alıntı yapılamaz. Reklamların sorumluluğu reklam verenlere aittir. Bursa Barosu Dergisi, "Basın Meslek İkeleri"ne uymaya söz vermiştir.

Yapım

www.photographica.com.tr

Baskı

www.ozgun-ofset.com

Dağıtım

www.seckurye.com.tr

Bursa Barosu, Kocatepe'deki anmaya damga vurdu	6
Şehit Av. Özgür Aksoy'un ardından...	8
BAM için teşekkür...	10
2017-2018 Adli Yılı törenle başladı	12
Çetin Göz'den avukatlık mesleğinin manifestosu	16
Bizden haberler	22
Şiirler	41
Av. Dilay Kuşoğlu	43
İcra ve İflas Hukuku'nda güncel meseleler - İcra dairesinin kararları	
Av. Nezih Sütçü	52
Binalarda otopark kullanımı ile ilgili uyumsuzluklar	
Av. Talih Uyar	65
Önemli içtihatlar ve notlar	
Av. Bahir Esinoğlu	68
Gediklenen Borçlar Kanunu ve gedikliler	
Av. Filiz Yaradanakul	69
BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi kapsamında Paris Anlaşması (COP21) içeriği ve Türkiye'ye etkisi	
Av. Alinaz Surya Aksakal	79
Kentleşme açısından Bursa'nın önemli bazı sorunları ve çözüm önerileri	
Av. Ece Yasav	83
Ticaret sicil işlemleri, şirket kuruluşları, tür değişiklikleri ve tasfiye işlemlerindeki yenilikler	
Av. Nesligül Altın	85
Özel İstihdam Büroları Yönetmeliği yürürlükte...	
Av. Haydar Şenöz	87
Kamu ihale mevzuatındaki son değişikliklerin değerlendirilmesi	
Stj. Av. Fatih Han Terzioğlu	90
5 soruda "uyuşturucu"	
Stj. Av. Nisa Ören	92
Marka hukukunda tazminat davaları	
Stj. Av. Kaan Mahmut Erdem	103
Türkiye'de "demiryolu ulaşımının serbestleşmesi"nin hukuki altyapısı	
İçtihatlar	113

Bursa Barosu avukatları Afili Bankacılık dünyasıyla tanışıyor.

DenizBank ve Bursa Barosu işbirliğiyle artık siz değerli avukatlarımıza daha da yakınız.
Bursa Barosu üyelerine 1 yıl süreli 100.000 TL teminatlı Mesleki Sorumluluk Sigortası hediye!*

Üyelere özel tüm ayrıcalıklarımız için
www.afilideniz.com'u ziyaret edebilirsiniz.

Afili Bankacılık size ve ailenize özel, çünkü hayat Deniz'de güzel.

**AFILI YAZIN,
BOŞLUK BIRAKIN,
T.C. KİMLİK
NUMARANIZI
3280'E
GÖNDERİN.**

Bursa Barosu, Kocatepe'deki anmaya damga vurdu

Bursa Barosu 30 Ağustos Zafer Bayramı'nı, Büyük Taarruz'un başladığı topraklarda kutladı. Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, Başkan Yardımcısı Atila Atik, Sayman Metin Öztosun, yönetim kurulu üyeleri Sefer Bülent Yaylalı ve Yener Poroy, bir grup avukatla birlikte Afyon Kocatepe'deydi.

Bursa'dan iki ayrı grup halinde yola çıkan Bursa Barosu ekibi, Başkan Yardımcısı Atila Atik öncülüğünde, Şuhut ilçesine bağlı Çakırözü Köyü'nden Kocatepe'ye 15 kilometrelik bir "Zafer Yürüyüşü" gerçekleştirdi.

Afyonkarahisar Valiliği'nin Zafer Haftası kutlama programı kapsamında Bursa Barosu Tiyatrosu ekibi Av. İzzet Boğa yönetiminde, sabah saat 04.40'ta Nazım Hikmet'in Kuvayı Milliye Destanı'nı seslendirdi. Kocatepe Anıtı alanındaki gösteride Av. İzzet Boğa, Av. İsmail Metin, Av. İnci Kutgün, Av. Metin Öztosun ve Çetin Cambaz'ın performansı, Kocatepe'nin ayazında yürekleri ısıttı. Bursa Barosu'nu etkinliklerde Afyonkarahisar Barosu Başkanı Turgay Şahin ve yönetimi yalnız bırakmadı.

Çakırözü Köyü'nden Kocatepe'ye uzanan yolda renkli görüntüler oluştu. Genci, yaşlısı, kadını erkeği, ellerinde bayraklarla 15 kilometrelik yokuşu ağır ağır tırmandı. Sabaha kadar süren yürüyüş sırasında Orman Bakanlığı tarafından yaptırılmış dinlenme alanlarında yürüyüşçülere, çay, kahve, çorba ve su ikramları yapıldı. 15 kilometrelik Zafer Yürüyüşü için Türkiye'nin değişik yerlerinden gelen vatandaşlar arasında tempoya dayanamayıp fenalaşanlara 112 ambulansları

hizmet verdi. Bursa Barosu'nun programı boyunca Afyonkarahisar Barosu Başkanı ev sahipliği yaptı.

Organizasyonun sonunda Bursa ekibine Korel Otel'de kahvaltı ikram edildi.

Sabahları
zengin
serpme kahvaltı,
öğle ve akşam
yemeklerinde
tava, ızgara
ve et mangal
çeşitleri...

Dobruca Mah. Akdemir Cad. 1. Kadife Sokak No:3
Osmangazi / BURSA
0533 084 50 50 - 0224 239 46 46 - 0224 239 46 47
info@ganitarestaurant.com

Şehit Av. Özgür Aksoy'un ardından...

Avukatlık mesleği bir şehit daha verdi. Gemlik'te hain kurşunlara hedef olan Avukat Özgür Aksoy, kaldırıldığı hastanedeki tüm çabalara karşın kurtarılamadı.

"İki çocuk babasıydı, eşi, sanatçıydı, yaşadığı Gemlik'e ve ülkesine karşı duyarlıydı; belediye meclisinde siyaset aracılığıyla insanlar için çaba harcayan bir insandı. Adam gibi adamdı Özgür Aksoy... Özgür Aksoy'u gözyaşlarımızla toprağa verdik." Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, Bursa Adalet Sarayı önündeki cenaze töreninde tabutunun başında böyle dile getirdi Özgür Aksoy ile ilgili düşüncelerini...

"Bursa Barosu yitik ve boynu bükük..."

"Doğumla başlar ölüm... İnsan sonsuz olmayacağını bile bile yaşar... Yaşadığımız her an hayattan eksilmiş harcanmış bir andır ama o anları nasıl kucakladığınız önemlidir... Bir

ömrü tüketebilirsin ama aynı zamanda o ömrü, üretmek de bir şölene dönüştürebilirsin... Dostluk üretmek, bilgi üretmek, sanat üretmek, adalet üretmek, dayanışma üretmek, evlat üretmek, sevdâ üretmek... İşte tüm bunları üretmek, dosdoğru yollarda yürüyerek, bu dünyadan bir yıldız gibi kayarak, çok ama çok erken gitti Özgür... Her ölüm erken ölümdür ama bu, bize çok ama çok erken geldi...

Hayat kendiliğinden ne iyi ne de kötüdür... Ona iyiliği, kötülüğü katan insandır... Bize ve dünyaya bunca iyiliği katan böyle bir insanın bu kötülük denizinden gelen zamansız ve hain bir saldırı ile bizden kopartılması çok acı... Ama hepimiz farkındayız ki bu bir cinnet iklimi... Özgürümüzü

ve polisimiz İdris Büyükdönmez'i şehit eden insafsız hain bir iklim... Bu aynı zamanda savunma mesleğimizi de ne kadar zor şartlarda yaptığımızın da kanıtı... Bizler, mesleğimizi ailemizin istek ve arzularının önünde tutuyoruz. Bu meslek öyle düşünülerek planlanarak yapılacak bir iş değil... Hayatımızı bu yola koyuyoruz... Erken ayrıldığı bu dünyadan sonra layık olduğun cennetten bizleri izleyeceğini biliyoruz... Di'li geçmiş zaman kullanmak çok zordur bazen, bu da o anlardan biri... O yüzden geçmiş zaman kullanmayacağım... Çünkü arkadaşımızın aziz hatırası bizimle her daim canlı olarak yaşayacak...

Özgür sonsuz özgürlüğe yelken açtı ancak Bursa Barosu eksik, Bursa Barosu yitik, boynu bükük kaldı... Üzüntümüzün tarifi yok, sadece dualarımız ve güzel anılarımız var. En kalpten sevgi dolu dualarla uğurluyoruz şehidimizi... Emniyet camiasının ve Baromuzun, ailelerimizin ve

hepimizin başı sağ olsun...”

Babasının yanında toprağa verildi

Görev şehidimiz Av. Özgür Aksoy için önce Bursa Adliyesi önünde tören düzenlendi. Ardından Gemlik Adliyesi önüne götürülen Aksoy için Adliye çalışanları ve Gemlikli hemşerilerinden helallik alındı. Aksoy'un Gemlik Cumhuriyet Mahallesi'ndeki evinde de kalabalık vardı. Özgür Aksoy'un arkadaşları, sevenleri annesine başsağlığı diledi. Özgür Aksoy'un cenazesi ardından Gemlik Merkez Asım Kocabıyık Camisi'ne götürüldü. İkinci vaktinde kılınan cenaze namazına yüzlerce kişi katıldı. Aksoy, ardından 2009 yılında vefat eden babası, meslektaşı Av. Ali Aksoy'un mezarının bulunduğu Orhangazi Yeniköy Mahallesi'ne götürüldü. Aksoy, burada da cenaze namazı kılındıktan sonra babasının yanında toprağa verildi.

Özgür Aksoy kimdir?

1973 doğumlu olan Özgür Aksoy, babası gibi önce Gemlik Lisesi'ni ardından da (önce Bolu'da yüksekokul) 1997 yılında Ankara Hukuk Fakültesi'ni bitirir. Avukatlığın yanı sıra edebiyat, şiir ve özellikle de tiyatro sevgisi

-çocukluk yıllarından- babası Av. Ali Aksoy'dan Özgür'e kalan en güzel mirastır. Öğrencilik yıllarında davudi sesiyle şiirler okur, edebiyat konuşur ve tiyatro oyunlarının aranılan aktörü olur. Hatta bir ara Ankara Hukuk Fakültesi'ni bırakıp, DTCF Tiyatro Bölümü'ne kayıt yaptırmayı bile ciddi ciddi düşünür. Tam bu sırada hastalanan bir tiyatrocu ağabeyi sosyal güvencelerinin bile olmadığından yakınarak, Özgür'ün yolunu değiştirmesine izin vermez.

1999 yılında babasının elinden cübbesini giyerek Bursa'da avukatlığa başlar. 2009'da ani bir kalp krizi ile kaybettiği babası Ali Aksoy'un vefatının ardından bürosunu Gemlik'e taşımaya karar verir. Hem çocukluk anıları hem de Gemliklilerin babasına karşı saygısı Özgür'ü buraya çekmiş, babasının izinden ve bıraktığı yoldan yürümek için Gemlik'e yerleşir.

Gemlik'te bir yandan serbest avukatlık yaparken diğer yandan doğup büyüdüğü Gemlik için çalışmalar yapmaya başlar. CHP ilçe örgütünde özellikle parti okulunda yaptığı çalışmalar ve verdiği derslerle tüm Gemliklilere ulaştır, her mahallede her köyde

iz bırakır. Bilgisi, zarafeti, anlayışlı tavrı, ağırbaşlılığı ile hangi görüşten olursa olsun herkesin sevdiği ve saygı duyduğu Özgür Aksoy ilk mahalli seçimlerde CHP'den Belediye Meclis Üyesi seçilir. Grup sözcülüğüne getirilir ve aynı zamanda Büyükşehir Belediye Meclis Üyesi olur. Bu sayede Gemlik'e ve Gemliklilere hizmet edebilmek için daha çok çalışan Özgür Aksoy yoğun siyasi mesaisinin yanında ilçeye tiyatro oyunlarının gelmesinde ve Manastır Kültür Merkezi'nin etkin tutulmasında önemli rol oynar.

Aktif siyasete atılmadan önce Bursa Barosu Tiyatro Topluluğu'na dâhil olan Özgür Aksoy burada Turgut Özakman'ın Ocak, Arthur Miller'in Cadı Kazanı ve Nazım Hikmet'in Kuvayı Milliye oyunları ile; AVP Sahnesi, Nazım Hikmet Sahnesi, Uğur Mumcu Sahnesi, Barış Manço Sahnesi ve tabii Gemlik Manastır Kültür Merkezi'nde 50'ye yakın temsilde sahneye çıkar. 15 yaşında, Şahan adlı bir oğlu olan Özgür Aksoy 2016 yılında Av. Çiğdem Alniak Aksoy ile evlenmiş ve henüz vefatından 20 gün önce Civan adlı bir oğlu daha dünyaya gelmişti.

BAM için teşekkür...

Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, Bursa Bölge Adliye Mahkemesi'nin kuruluşu ve atamalarının yapılmasından ötürü emekleri için başta Bursa BAM Başsavcısı Sait Gürlek, Cumhuriyet Başsavcısı Abdülkadir Şahin ve Adli Yargı Adalet Komisyonu Başkanı Ali Rıza Bir ile Adalet Bakanlığı merkez teşkilatı ve diğer ilgililere teşekkür etti. Altun, "Bölge Adliye Mahkemesi, Bursa için zorunluluktan, gerçekleşti, sevinçliyiz" dedi.

Hakimler ve Savcılar Kurulu Birinci Dairesi'nin 3 Temmuz 2017 tarih ve 918 sayılı Bölge Adliye Mahkemeleri ile Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri Kararnamesi yayınlandı. Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, Bursa Bölge Adliye Mahkemesi'nde görevlendirilen, çoğunluğu Bursa'da görev yapan hâkim ve savcılara, öncelikle şimdiye kadarki hizmetlerinden ötürü teşekkür etti. Altun, Bölge Adliye Mahkemesi'nin adaletin işleyişini hızlandıracağına ayrıca adil yargılama prensibinin de daha çok hayata geçirileceğine

inandıklarını söyledi.

Beklenti: Adil ve hızlı yargılama!

Altun, "1 Eylül 2017 tarihi itibarıyla, Merinos Kavşağı'ndaki eski Veterinerlik Fakültesi binası Bursa Bölge Adliye Mahkemesi olarak kullanılacak. O tarih itibarıyla mahkeme dosya kabul etmeye başlayacak. BAM daha sonra BUTTİM'de yapımı devam eden bina tamamlandığında taşınacak. Böylelikle Bursa Bölge Adliye Mahkemesi, Bursa, Çanakkale, Balıkesir, Kütahya,

Bilecik ve Yalova illerinden gelen dosyalara bakacak" dedi. Altun, Bölge Adliye Mahkemeleri'nin Türk yargı çevrelerine hayırlı olmasını dilerken "Mahkemeleri kurmak, şaşıaalı binalar yapmak, kadro atamak yetmiyor elbette. Türk halkının ve biz hukukçuların beklentisi, yargının daha adil ve daha hızlı karar vermesidir. Çünkü gecikmiş adalet, adalet değildir. Elbette yargının hızlanması derken de hukuka uygun kararların alınması önceliğimizden vazgeçmemeliyiz" diye konuştu.

Bursa BAM'da kimler görev yapacak?

Bilindiği gibi Bursa Bölge Adliye Mahkemesi Başsavcısı olarak Sait Gürlek atanmıştı. Kararnameye göre Bursa Bölge Adliye Mahkemesi'nde görevlendirilen hakim ve savcılar:

Abdulkadir ŞAHİN Bursa C. Başsavcısı - Bursa Bölge Adliye Mah. Başkanlığı

Derman CÖNK Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Daire Başkanlığı

Enver PAKYÜREK Aydın Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Daire Başkanlığı

Fatma MEŞE Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Daire Başkanlığı

Göksel AKYAZI Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Daire Başkanlığı

Gülray ÖZTÜRK Kocaeli Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Daire Başkanlığı

Hasan POLAT Sakarya Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Daire Başkanlığı

Kemal YILMAZ Bursa Ağır Ceza Mah. Başkanı - Bursa Bölge Adliye Mah. Daire Başkanlığı

Mehmet Adnan HACIKASIMOĞLU Bursa Ticaret Mah. Başkanı - Bursa Bölge Adliye Mah. Daire Başkanlığı

Mustafa Yücel KAYNAR Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Daire Başkanlığı

Sait KAÇAR Bursa Ağır Ceza Mah. Başkanı - Bursa Bölge Adliye Mah. Daire Başkanlığı

Serap PEKER Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Daire Başkanlığı

Şaban KAPLAN Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Daire Başkanlığı
Tamer DEMİREL Balıkesir Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Daire Başkanlığı
Uğur Güçlü ALTINTAŞ Erzurum Bölge Adliye Mah. Daire Başkanı - Bursa Bölge Adliye Mah. Daire Başkanlığı
Yahya COŞGUNOĞLU Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Daire Başkanlığı
Yahya ÖZKÖK Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Daire Başkanlığı
Yurdun GÜLTEKİN Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Daire Başkanlığı
Abdullah Yücel ÖZER Bursa C. Savcısı - Bursa Bölge Adliye Mah. C. Savcılığı
Ali ÖKSÜZ Bursa C. Başsavcı Vekili - Bursa Bölge Adliye Mah. C. Savcılığı
Ali USTA Bursa C. Başsavcı Vekili - Bursa Bölge Adliye Mah. C. Savcılığı
Ekrem ŞENDOĞAN Bursa C. Savcısı - Bursa Bölge Adliye Mah. C. Savcılığı
Göksel YILDIRIM Kütahya C. Savcısı - Bursa Bölge Adliye Mah. C. Savcılığı
Muhammet Zeki BAYRAKTAR Bursa C. Savcısı - Bursa Bölge Adliye Mah. C. Savcılığı
Nazmi GÜVEN Bursa C. Savcısı - Bursa Bölge Adliye Mah. C. Savcılığı
Sinan İNAL Elazığ C. Başsavcı Vekili - Bursa Bölge Adliye Mah. C. Savcılığı
Abdülhamit ERDEM Bursa C. Savcısı - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Ahmet Altuğ PAMUK Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Ahmet Fatih SOFU Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Ali İhsan ÇAMURLU Yargıtay C. Savcısı - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Ali İNANICI Ankara C. Savcısı - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Ayşel BAMBUL Şanlıurfa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Aysun YILDIRIM Kütahya Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Ayşe SATAN Balıkesir Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Bülent BULUT Eskişehir Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Celal MEŞE Bursa C. Savcısı - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Cengiz DÖKÜNLÜ İstanbul Anadolu Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Demet TANRIVERDİ KEŞKİN Balıkesir Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Duran SÜNBÜL Bursa C. Savcısı - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Ender GENCER İstanbul Anadolu Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Erdal ŞENSOY İstanbul Bölge Adliye Mah. Üyesi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Ertan YETİŞİR Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Fatih AÇIL İstanbul Anadolu C. Savcısı - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Fatma TURHAN Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Ferhat ERBAŞ Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Figen AYDIN Eskişehir Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Haluk SONUZUN Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Hasan BAĞRIAÇIK Afyonkarahisar Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Hatice TEKDEMİR KESLER Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Hülya DEMİRCİ Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
İlyaz ÇORALI Kocaeli Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
İsmail CEVHER Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Kazım SİR Çanakkale Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Mahmut GÜNGÖR Bursa C. Savcısı - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Mehmet CENGİZ Kütahya Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Melek KORUKLUOĞLU İstanbul Bölge Adliye Mah. Üyesi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Muhammet GÖKER Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Muhittin PARLAK Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Murat AKPINAR Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Murat SÖZVER Balıkesir Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Mustafa ÇELENK İnegöl C. Başsavcısı - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Mustafa ÖZTÜRK İstanbul Anadolu Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Nalan ÖZCAN ŞİMŞEK Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Oğuzhan KARAHAN Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Osman KÖSE Rize C. Başsavcısı - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Ömer POLAT Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Ömer SİVRİKAYA Gebze Ağır Ceza Mah. Başkanı - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Selma EKER Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Selma POSTACI Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Selma ŞENDOĞAN Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Sema USTA ASLAN Kocaeli Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Süreyya ARMUTCU Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Şengül AYGÜN Ankara Batı Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Şermin GÜNAL Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Yeşim UZUN Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Yıldız KANDEMİR KIRBAÇ Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği
Zeynep KELEŞ Bursa Hâkimi - Bursa Bölge Adliye Mah. Üyeliği

2017-2018 Adli Yılı törenle başladı

2017-2018 Adli Yılı başladı. Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun "Bütün yurttaşların kanun önünde eşitliğinin güvencesi olan hukukun üstünlüğü ilkesi hayata geçirilmediğinde adalet duygusu yara alır. Bu duygunun yara aldığı toplumlarda bireylerin hak ve özgürlüklerinden söz edilemez" dedi. Altun, OHAL KHK'leri ile savunma mesleğinin yapılamaz hale getirildiğini söyledi.

Adli yılın başlaması nedeniyle, Bursa Adalet Sarayı bahçesindeki Atatürk Anıtı önünde tören düzenlendi. Törene; Bursa Vali Yardımcısı Yunus Fatih Kadiroğlu, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Altepe, Bursa İl Jandarma Komutanı Tuğgeneral Ahmet Hacıoğlu, Bursa Cumhuriyet Başsavcısı Uğurhan Kuş, Bursa Adli Yargı Adalet Komisyonu Başkanvekili Selçuk Yağmur, Bursa Bölge Mahkemesi Başkanı (BAM) Abdulkadir Şahin, Bursa Bölge Mahkemesi Başsavcısı Sait Gürlek, Bursa Baro Başkanı Gürkan Altun, Bursa Emniyet Müdür Yardımcısı Mehmet Mustafa Altınsu, Nilüfer Belediye Başkanvekili Av. Nilgün Berk, BAM daire başkanları, savcılar, Bursa Adliyesi'nde görev yapan hâkim, savcı ve personel ile hukukçular katıldı. Atatürk

Anıtı'na çelenk konulmasının ardından saygı duruşu yapıldı. İstiklal Marşı okunduktan sonra kürsüye ilk olarak Bursa Baro Başkanı Avukat Gürkan Altun çıktı. Sözlerine "Hukukun üstünlüğü ilkesinin vücut bulduğu, yargının bağımsız olduğu adli yıl dileriz" diyerek başlayan Altun şöyle devam etti: "Çünkü yargı bağımsızlığı, adil yargılanma

ve savunma hakkı eksik olduğu sürece ne adaletten ne de demokrasiden söz edebiliriz. Yine bütün yurttaşların kanun önünde eşitliğinin güvencesi olan hukukun üstünlüğü ilkesi hayata geçirilmediğinde adalet duygusu yara alır. Bu duygunun yara aldığı toplumlarda bireylerin hak ve özgürlüklerinden söz edilemez. Tüm bu nedenlerle hukukun

üstünlüğünden, laiklikten, sosyal hukuk devletinden, bağımsız, tarafsız, güven veren mahkemelerden, bağımsız ve cesur cumhuriyet savcılarından, özgür savunmadan asla taviz verilmemelidir.

Maalesef ülkemizde hep bir önceki yıla göre yargıya güvenin azaldığı, adaletin sürekli yara aldığı, hukukun üstünlüğü kavramının içinin boşaltıldığına şahit olduk. Tam da bu sebeple her zamankinden daha çok hukuka ve hukukun üstünlüğüne ihtiyaç duymaktayız. Ancak bunun salt yargının elinde olmadığını da belirtmek isterim. Yargı ne yaparsa yapsın, yurttaşlar ve kurumlar, hukukun üstünlüğüne inanmadıkça, sözde değil, esasta bağımsız ve tarafsız yargı tesis edilmedikçe hukukun üstünlüğü ilkesi hayata geçemez. Bu ilke vücut bulmadıkça demokrasi ve adalet gelişemez, yurttaşların zihinlerinde de yer edemez. Yargının yükü ağır sorunları çoktur. Bu bugünün meselesi olmadığı gibi yarın da çözülebilecek değildir. Ancak gün adım adım yükü azaltma, sorunları birer birer halletme günüdür. 15 Temmuz benzeri alçak darbe girişiminin bir

Saif Gürlek

daha yaşanmaması için kamu görevlerine girişte ve kamu hizmetlerinden faydalanmada esas olan liyakat ve eşitlik olmalıdır. En başta da yargı camiasında elbette... Yıllar yılı gece yarısı mecliste kabul edilen torba yasalar kâbusumuz olmuştur. Onlarca kanunda değişiklik yapılır, bizler de cimbızla çeker, ilgili olduğu kanunlara el yordamıyla notlar alırdık. Bu kâbus bitti şimdi yerini OHAL kararnameleri aldı. 15 Temmuz alçak darbe girişimiyle hesaplaşmak ve terör örgütünün kökünü kurutmak için kullanılması gereken OHAL KHK'leri, maalesef hayatın her alanında en çok da hukuk ve savunma alanında kısıtlamalar getirmek için kullanılır oldu.

15 Temmuz 2016'dan bu yana çıkarılan 28 KHK ile savunma hakkının kullanımı, etkinliği, mahiyeti daraltılmış, kısıtlanmış mesleğimiz yapılamaz hale getirilmiştir. Yasal düzenlemelerin yerini OHAL kararnameleri almıştır. 27 Ağustos 2017'de yayınlanan 694 sayılı KHK ile devlet aleyhine açılacak tazminat davalarında hükmedilecek nisbi avukatlık ücretlerine en az sulh ceza hâkimliklerinde, en fazla da ağır ceza mahkemelerinde takip edilen davalarda tahakkuk edecek maktu vekâlet ücretiyle sınırlama getirilmiştir. Yine kesinleşen bu ilamların da idari başvuru zorunluluğu getirilerek icraya konması engellenmiş, bu suretle de icra vekâlet ücretleri adeta kaldırılmıştır. Zorunlu arbuluculuk, noterlere devredilen yargısal işler ve uzlaştırma derken, zaten daraltılan avukatlık mesleğinin faaliyet alanı vekâlet ücretlerinin tırpanlanmasıyla iyice zor yapılır hale getirilmiştir.

Bir tarafta bunlar olurken, bir hamle de Söke 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nden geldi. 7 Eylül'de Anayasa Mahkemesi'nde

Gürkan Altun

görüülecek başvurusunda Avukatlık Kanunu'nun 164. maddesinin 5. fıkrasının, yani karşı vekâlet ücretinin avukata ait olduğuna dair hükmün iptali istenmiştir. Oysa vekâlet ücreti, yasal dayanağını Avukatlık Kanunu'ndan almakta olup, avukatın hukuki yardımının karşılığı olan değeri ifade eder. Haksızlıklar, hukuksuzluklar karşısında sessiz kalmak, yapılan veya yapılmak istenen yanlışlıklara da ortak olmak demektir. Nobel Barış Ödülü sahibi yazar Elie Wiesel de 'Adaletsizliği engelleyecek gücünüzün olmadığı zamanlar olabilir fakat itiraz etmeyi beceremediğiniz zaman asla olmamalıdır' diyerek savunma görevi yapan biz avukatlara yanlışa ortak olmaksızın bir çıkış yolu olduğunu da göstermiştir."

Bursa Bölge Mahkemesi Başsavcısı Saif Gürlek:

Önceki yıllarda adli yıl açılış törenlerinde fiziki mekân sıkıntısından yakınıldığını anlatan Saif Gürlek, "Bölge adliye mahkememizin faaliyete geçmesi ve adalet kampüsümüzün inşaatının devam etmesi sebebiyle bu adli yıl

açılışında ne mutlu ki fiziki mekân eksikliklerinden bahsetmeyeceğiz. Bursa'mız ve bölgemiz için önemli yatırım olan adalet kampüsü ve bölge adliye mahkemesi 2016 yılında ihale edilmiş ve 6 Mayıs 2016 tarihinde temeli atılmıştır. Bina inşaatı tamamlanarak 1 Eylül 2018 tarihinde teslim edilecek olup, aynı yıl içinde açılması düşünülmektedir. 84 bin metrekare kapalı alanı olan bölge adliye mahkemesi binası, 50 daire sığacak şekilde çok fonksiyonlu olarak tasarlanmıştır. Bursa, Balıkesir, Çanakkale, Kütahya, Yalova ve Bilecik illeriyle ilçelerindeki mahkemelerde verilen ve istinaf yoluna başvurulmuş hukuk ve ceza mahkemelerine ait dosyalar bundan böyle ilimizde kurulmuş ve faaliyete başlayacak olan Bursa Bölge Adliye Mahkemesi ceza ve hukuk dairelerine gelecektir. Diğer bir ifadeyle dosyalar artık Yargıtay'dan önce Bursa Bölge Adliye Mahkemesi'nde incelenecektir.

Bursa Bölge Adliye Mahkemesi bugün itibarıyla faaliyete başlamıştır. 3 Temmuz 2017 tarihi itibarıyla bir bölge başkanı, 18 daire başkanı, 50 hâkim, 8 cumhuriyet savcısı olmak üzere toplam 78 hâkim ve savcı ataması yapılmıştır.

Uğurhan Kuş

Bunların büyük bölümü göreve başlayacak olup diğerleri en kısa zamanda görevlerine başlayacaklardır. Ek olarak 150 adliye personeli ataması yapılmıştır. Bugünden itibaren verilen kararlar İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi'ne değil, Bursa Bölge Adliye Mahkemesi dairelerine gelecektir. 2009 yılından buyana Bursa'da grev yapmaktayım. Yaş sınırından ötürü önümüzdeki yıl aranızda olamayacağım. Görevim sırasında bana destek olan tüm meslektaşlarıma, Bursa Baromuza ve tüm kamu kurum kuruluşlarımızın yöneticilerine teşekkürlerimi sunuyorum.

Bursa Bölge Mahkemesi Başkanı Abdulkadir Şahin:

"Bir önceki yıl ülkemiz için, yargı camiamız için zor bir yıl oldu. Cumhuriyet tarihinde görmediğimiz bir darbe kalkışmasıyla karşı karşıya kaldık. Yargının içerisinde malum yapıyla irtibatlı ve iltisaklı olduğu değerlendirilen 4200 hâkim ve savcı meslekten uzaklaştırıldı ve haklarında soruşturma başlatıldı. Bu sebeple Türkiye'de yaklaşık 168 bin soruşturma ve dava hala devam etmekte. 52-53 bin civarında da tutuklu bulunmakta. Umarım bu adli yıl bir öncekinden iyi olur. Geçen yıldan bu yana aramızdan ayrılanlar oldu. Denizli Cumhuriyet Başsavcısı kardeşimizi kaza mı cinayet mi belli olmayan bir şekilde kaybettik. Bursa Gemlik'te bir avukat meslektaşımız yalnızca görevi sebebiyle şehit edildi. Bir başka avukat arkadaşımıza karşı da müessir fiil ve darp olayları oldu. İnşallah bu olaylar bir daha olmaz."

Bursa Cumhuriyet Başsavcısı Uğurhan Kuş:

"Geçtiğimiz yıl yargı teşkilatı olarak sıkıntılı günler yaşadık. Çok şükür ki gerek ülkemiz, gerekse yargı teşkilatımız, tez zamanda ve en süratli bir

Abdulkadir Şahin

şekilde atlatmasını bilmiştir. İçindeki hain unsurları temizleyen yargı teşkilatı, geleceğe her zamankinden daha güçlü daha sağlam adımlarla ilerlemeye devam etmektedir. Bu ülkede adaletin her zaman kaim daim olması için kişisel ve kurumsal anlamda her türlü fedakârlığı yapacağımızdan kimsenin şüphesi olmasın. Hiçbir mazeret üretmeden her zamankinden daha çok çalışacağımızı herkesin bilmesini istiyorum. Adalet bizler için ne bir seçenek ne de bir lütuftur. Olmazsa olmaz, fazilet, ilke ve mecburiyettir. Ne eziyet ne merhamet, sadece adalet! Tek amacımız, yargının, bu ülkede adaletin tekrar insanların birinci derecede güven duyduğu kurum haline gelmesini sağlamaktır. Tarafsız, bağımsız, adil, vicdanlı, haktan ve hukuktan yana olan yargı teşkilatı mensuplarının yeni adli yıllarını kutluyorum."

Adalet Sarayı girişinde kokteyl

Adliye bahçesindeki tören ve konuşmaların ardından Adalet Sarayı giriş salonunda hem adli yıl açılışı, hem de geçen kurban bayramı nedeniyle Bursa Barosu tarafından kokteyl verildi. Protokol mensupları, hâkimler, savcılar, avukatlar ve adliye personeli bayramlaştı.

RAMADA
RESORT
Kazdağları Thermal & Spa

Kazdağları'nda deniz ve termal konforu bir arada...

Kuzey Ege'nin ilk ve tek uluslararası zincirine bağlı
5 yıldızlı TERMAL SPA oteli

www.ramadaresortkazdaglari.com - Güre, Edremit / Balıkesir
info@ramadaresortkazdaglari.com - Tel: 0266 372 07 77

Bursa Barosu önceki başkanının çarpıcı demeçleri

Çetin Göz'den avukatlık mesleğinin manifestosu

Bursa Barosu Dergisi'nde önceki başkanlarla röportaj serisini, 6 Ekim 2003 tarihinde vefat eden Av. Çetin Göz ile sürdürüyoruz. Fakat bu bir derleme... 1999-2000 yıllarında Bursa Barosu Başkanlığı yapan Göz'ün çeşitli toplantılarda yaptığı konuşma metinlerini, gazetelere verdiği demeçleri taradık.

Göz'ün konuşmalarında gördük ki, yargının, savunmanın çektiği sıkıntılar o günlerde de farklı değilmiş! Ağırlıklı olarak, 1980 askeri darbesinden sonra uzun yıllar etkisini gösteren askeri vesayetten yakınmış. Bugün ise durum malum... Siyasallaşmış yargı en az askeri vesayet kadar tehlikeli...

Bakanın yüzüne karşı neler söyledi?

Yıl 1999... Türkiye'de bir ilk gerçekleşiyor. Başkanlığını Mevci Ergün'ün yaptığı Bursa Asliye 1. Ticaret Mahkemesi, ISO 9002

Kalite Belgesi alıyor. Adliye Konferans Salonu'ndaki törenin onur konuğu Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk... Bursa Barosu Başkanı Çetin Göz kürsüde... Mustafa Kemal Atatürk'ün 1 Mart 1924 tarihli TBMM 2. dönem birinci toplanma yılının açılış konuşmasındaki sözlerini aktararak başlıyor konuşmasına...

"TC'de kimsesiz birey yoktur. Cumhuriyet böyle bir kavramı asla kabul edemez. İnsan hakları yasalarımızın güvencesi altındadır" diyordu Mustafa Kemal 1920'lerde. O Mustafa Kemal ki bir gecede Harf Devrimi'ni gerçekleştirmiş, muasır medeniyete ulaşma hedefini göstererek çok kısa bir zaman dilimi içinde çağdaşlığın yolunu açacak devrimlere girişmiştir.

1920'lerde adliyeye, hukuka verilen önemi acaba bugün verebiliyor muyuz? O düzeyde gereken payı adalet bütçesine

katabiliyor muyuz? İhtiyaçlarını giderebiliyor muyuz? Sayın bakanım, bunlara kısaca verilebilecek bir tek yanıt var, o da "hayır"dır. Adalet sarayımızın açılışında üstüne basarak vurguladım. Adaletten ayrılan pay ne yazık ki diyanete ayrılan payın epey altında ve her sene de gerilemekte.

Sayın Mevci Ergün'ün tamamen şahsi gayretleriyle oluşan ve geline bugünde, kendilerini elbette tebrik ediyor ve takdir ediyoruz. Ama gelin görün ki bir taraftan dünyada yargıda ilk kez hizmette kalite 9002 belgesi bir Türk mahkemesine verilirken, aynı bina içinde, Mecnun'un çölde Leyla'sını aradığı gibi kâtip, kırtasiye arıyoruz. Fiziki imkânsızlıklar içinde kıvranan, artık iş göremez hale gelen mahkemelerimiz çoğunlukta... Ve dışarda da adalet bekleyen, halen sessizliğini korumaya çalışan insanlarımız... Tabana inin, adliye koridorlarını dolaşın, o zaman acı çığlıkları duyacaksınız ve "Bizler ne yapıyoruz?" diye, görmemek için yüzünüzü kapatacaksınız. Avrupa Birliği hedefimiz ve bunun yolu da insan haklarından geçmektedir. İnsan hakları sadece poliste işkence gören, yargılamada hakları kısıtlanan insanların hakları değildir.

Yargıya inanç her geçen gün sarsılıyor!

Ağır yük ve davalar altında ezilen-ezdirilen, kadroları budanan, beyinleri dumura uğratılmak istenen, hâkim-savcı ve adli

personel ile yargılama erki içinde görmemezlikten gelinmek istenen avukatların da hakkıdır. Şu anda mevcut uygulamalar ve sağlanan komik özlük haklarıyla yaşayıp/ yaşamama sınırına itilmişlerdir. Onlar konuşamıyor ama biz konuşuyoruz sayın Bakanım... Sadece konuşuyoruz...

Her geçen gün yargıya olan inanç sarsılmış ve yaşanan bir takım olaylar adalet duygusunu rencide edecek boyutlara ulaştırarak Türkiye'nin bir hukuk devleti olup olmadığı sorusunu gündeme getirmiştir?

Adaletteki gecikmelerin tıkanma noktasına gelmesi, cezaevlerinde yaşananlar, af tartışmaları halkta adalet ve devlete olan güveninin sarsılmasına neden olmuştur. Böylelikle yargı dışı güçler meydana çıkmıştır.

Adalet, adaletin dışındaki güçlerde aranmaya başlamıştır... Mafya adaleti, medya adaleti... Hukuk devletine olan inancın sarsılması yargının ve Türkiye'nin en önemli sorunlarının başında gelmektedir. Yargıya kişi ve kurumların müdahalesi kesinlikle önlenmelidir. İçişleri Bakanlığı kendi kolluk kuvvetinin verdiği güçle yargıyı yönlendirmemelidir. Ve başta bu bakanlıklar

hukuka saygılı olmak ve hukuk çerçevesinde hareket etmek zorundadırlar. Yargı kararlarına uymak, onları derhal yerine getirmek zorundadırlar. Bir ülkede Yargıtay Ceza Dairesi başkanının telefonu yasaya aykırı olarak mahkeme kararı olmaksızın dinlenebiliyor. Buna ilişkin görülen davada İçişleri Bakanlığı mahkemeye gönderdiği cevap, işkence aletlerini ve izlerini saptayan TBMM İnsan Hakları Komisyonu'na devlet görevlilerinin hukuka ve insan haklarına ne denli saygısızca davrandıklarının tipik örneğidir. Ne yazık ki bu görüşteki yöneticilerimiz çoğunlukta olup hala yerlerini korumaktadırlar?

Heykele siyah çelenk koyacağız!

Yargının ve Türkiye'nin sorunlarının çözümü için, hukuk devletini gerçek anlamıyla yerleştirmek, sorunların hukuk içinde adil bir şekilde çözüleceğine dair hukuk bilinci oluşturmak gerekir. Bu bilince öncelikle uygulayıcılar, yöneticiler sahip olmalıdır. Avrupa Konseyi'ne kuruluşundan beri üye olan ve Avrupa Hukuk Sistemi'nin içinde yer alan Türkiye, taraf olduğu yükümlülüklerle uygun olarak tam uyum sağlamalı, Avrupa Birliği'ne tam üyelik için öngörülen Kopenhag Kriterleri'ni, yani aday ülkenin tüm

organlarıyla demokrasiyi, hukukun üstünlüğünü insan haklarını vs. garanti altına almalıdır.

Ülkemiz için değişim temennisinde bulunmayacağım. Devrim istiyoruz! Öyle bir devrim ki 1920'lerin saf temiz cumhuriyet ruhunu istiyoruz. Bu ilerici ruh, tüm kokuşmuşluğu yakıp kül etsin... Toplumumuz, hantal ve ne olduğu belirsiz hale getirilen mevcut sistemden bıktı ve şekvacıdır. Sorunlar Avrupa Birliği için gündüz ve gece makyajı yapar gibi göze sürme çekip şirin gözükmeyle çözümlenemez.

Her türlü baskı ve engellemeye karşın bu güzelim ülkenin insanları kendilerine layık görülme ve sürekli engellenen hak ve özgürlükleri gayet iyi tanımaktadır. Bizler artık yaşamımızın her alanında çağdaş düşüncenin, hukukun üstünlüğünün, insan hakları evrensel ilkelerinin hayata geçirilmesini istemekteyiz. Ama yönetenler, görülüyor ki, aynı fikirde değildirler...

Demokrasi; ekmek, su, hava gibi ihtiyaç duyulan bir yönetimdir. Çağdaş toplumlarda insan sevgisi ve haklarına önem verilir. Eşit ve özgürlükçü toplumlarda demokrasi vatan millet Sakarya paranoyasına izin vermez. Ve bu paranoyaya dayanılarak kutsal bir yaşam olan insan hak ve hürriyetleri ortadan kaldırılamaz. Bunun tek güvencesi bağımsız yargı ve adil yargılamadır. Bu da hukukun üstünlüğünün sağlanmasıyla olur... Önümüzdeki adli yıl başlangıcında, sorunların çözümü bir arpa boyu ilerlemediği takdirde bundan böyle heykele siyah çelenk koyacağız."

Şikâyet konusu olacak konuşma!

Av. Çetin Göz, iki yıllık süre sonunda görevi bırakır. Ramazan Hoça'nın seçildiği genel kurulu açış konuşması da avukatlık mesleğinin manifestosudur

sanki... 17 Ağustos 1999 depremine atıfta bulunarak "Adli yıl açılışında, toplum hayatında yaşanan olaylar ve hukuk düzeninden uzaklaştıkça oluşacak bir depremin altından kimsenin kurtulamayacağına dikkatini çekmiştim. Devleti oluşturan kurumların başındakilerinin söylediklerine bakarsanız bunu açıkça görürsünüz...

30 yıla yaklaşan meslek yaşantımda ve son bir buçuk seneden beri üstlendiğim Baro Başkanlığı sırasında, ülkemizin gün gittikçe, hiç de iyiye doğru gitmediğini görmenin üzüntüsünü yaşamaktayım. Globalleşen dünyada Berlin Duvarı yıkılırken bizler hala yasaklarla vakit geçiriyoruz. Büyük bir baskı grubu olması gereken Barolar ne yazık ki suskun konumdalar. Bunda Barolar Birliği'nin pasifliğinin yer aldığını üzümlere belirtmek isterim. Artık suskun kalmamalıyız. Dünya insan haklarını ve özgürlüklerini o kadar ileriye götürmektedir ki, örneğin Oscar ödüllü Amerikalı aktör Clint Eastwood, sahip olduğu lüks bir otelde özürölüler için özel kapı yaptırmadı diye aleyhinde dava açılıyor. Bize ne kadar lüks ve fantezi geliyor, değil mi? Ama gelin görün ki

gerek şehir içinde, gerekse karayollarında, sorumsuzca ve hiçbir tedbir alınmadan açılan çukurlara düşen insanların hayatı kararıyor da, kimse sorumluluk almak istemiyor? Bu devleti teşkil eden kurumların başındakilerin insana ne kadar ve ne ölçüde değer verdiklerinin ilginç bir göstergesidir. İşte dünya bunlarla uğraşır ve devletin en büyük görevi insana verdiği değerle ölçülüyor.

Plautus'un 'Homo homini lupus' yani 'İnsan, insan için kurttur' şeklindeki meşhur deyişi, onlarda 'Homo secra res homini' yani 'İnsan, insan için kutsal bir şeydir' kuralına dönüşmektedir. Felsefenin özü burada... İnsanımıza devlet dairelerinde bürokratlarımız, karakollarda polis ve jandarmamız, adliyelerde savcılarımız, hâkimlerimiz kurt gibi bakar ve devamlı ısırrır. Önemli olan fezlekelerdir, kâğıtlardır. Kaniyla canıyla yanan insan değildir. Yani siz sayın meslektaşım! Siz ne diye bakarsınız insanlarımıza? Yenilecek kaz gibi mi? Bizler bu aymazlığın, bu yozlaşmanın önüne geçmek, toplumu aydınlatmakla mükellefiz. Sivil toplum örgütlerinin önündeki engelleri kaldırmak zorundayız.

Bizler bağımsızlığımızı üç kuruş şirket bordrosundan ödenecek maaşa satamayız ve satırmayız. Ve şimdiye kadar köle olmadık, fakat kölemiz de olmadık!

Hukuk ve hak, parayla satın alınamaz!

İlkel kavimler gibi, ilkel insanlar gibi insan haklarında ve yargılamada hala taş devrini yaşıyoruz! Diğer uluslar bilgi çağının ötesine her türlü donanımla hızla ilerlemekteyken, çöplüğe atılması gereken hurda bilgisayarlar edindik diye neredeyse göbek atacağız! Sağa sola, 'aman eskimişleri atmayın, adliyemize verelim' diye yalvarır hale geldik. Ben utanıyorum. Ama bunu temin etmeyen Bakanlık ve bu imkânsızlıkları gidermeyen gerekli bütçeyi sağlamayan hangi kurumsa nedense umursamıyor ve yüzü de kızarmıyor? Üstüne üstlük bir de 'nerden buldun' diye muaheze ediyor. Bir gecede bankalar batırılıp trilyonlar götürülürken adalet hizmetinden esirgenen bu durumu anlamak mümkün değildir.

Hukuk ve hak, parayla satın alınamaz. Gerçek adaleti sağlamak istiyorsanız, bu uğraşta bulunan avukatların, savcı ve hâkimlerin, yargı hizmeti içinde bulunanların geçim seviyelerini, çalışma ortamlarını çağa ve insan haysiyetine uygun hale getirmek zorundasınız.

Devlet yönetimindekilere, hukukun üstünlüğünü ve ona uymak zorunda olduklarını öğretmedik. KHK yoluyla siyasetin hukuku emrine aldığını, almak istediğini, oysa siyasetin hukukun emrinde olması gerektiğini hala öğretmedik. Durmadan yargının bağımsızlığından söz ediyoruz. Herkes konuşuyor ama yalnız konuşuyor! Laftan başka bir şey ürettiğimiz yok. İş yapma, eyleme geçme zamanı gelmiştir. Eylemden kastım,

yasal platformlarda yapılacak mücadeledir. Baskı gruplarını harekete geçirmez. Ülkenin tüm aydınları özellikle en büyük baskı gruplarından biri olan baroların mensuplarıdır. Sayın arkadaşlarım; avukatlar! Bu görev size düşmektedir. Çünkü sizler toplumun her kesimiyle iç içesiniz. Halkın, bireyin yaşamıyla kanlı canlı olarak karşı karşıyasınız. Önderlik size düşer. Başımızı deve kuşu misali kuma sokup görmezlikten gelemesiniz. Bu ülkenin insanları dinozorlaşmış parti liderleriyle sittin sene toplumun yakasını bırakmayan yöneticilerle seçilmişlerle kahr çekmek zorunda değildir.

Siz sayın milletvekilleri, Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın Kuvayı Milliye ruhunun temellerinin atıldığı ve yaşandığı o mecliste evet efendimci tavırlarınızla acaba o meclisin yüce insanların ruhunu muazzap etmiyor musunuz? Parti liderinize köle misiniz?

"Üzerinize ölü toprağı serpilmiş!"

Cumhuriyetim bu değildi. Benim meclisim bu kadar eyyamcı değildi. Beher milletvekili, beğenin beğenmeyin, birer toptu, ateşti. Ülkenin milletvekiliydi, genel başkanının değil! Gandhi, 'Adaletsiz rejimi

adaletle yıkınız, alkışların önüne kansız elle çıkınız' der. Aristoteles 'zayıf hep adalet ve eşitlik ister, oysa bunlar güçlülerin umurunda bile değildir' der. İşte bizim görevimiz umurlarında olmayan o güçlülere adaleti ve eşitliği umursatmaktır. Bu mücadelede hukuk alanının dışına çıkılmaması, aksi durumda hukuksuzluğun daha bir yozlaşmayı ve haksızlığı doğuracağını bilmesi gerekmektedir. Avukatların görevi, adliyenin gerçek işlevinin kendi mekânlarından dışarıya taşınmasını önlemektir. Avukatın görevi, davanın adliye içinde

görülmesini sağlamak, şov, rant, ün ve şöret için medyaya kurban edilmesini önlemektir. Medyada mahkeme kurulamaz. Kolluk kuvvetinde mahkeme kurulamaz. Avukatın erişemediği bir ifade ve hazırlık tahkikatının, çarşaf çarşaf gazetelerde medyaya yansımaları anlatılamaz, hukuken izah edilemez. Anayasa hükmüne göre hakimler görevlerini ifa ederken bağımsızdırlar. Anayasaya, kanuna, hukuka ve vicdani kanaatlerine göre karar verirler. Talihsiz bir beyanla hâkimleri vicdanları ve cüzdanları arasına sıkıştıran zihniyeti ve onları bu hale düşüren, bu tür bir uygulama içine sokan çarpıklığı ve böyle bir yozlaşmayı şiddetle kınıyoruz.

Türkiye'de bir kandırmaca var. Yasa çıkarıyorsunuz ve buna en başta uyması gerekenler uymuyor. Sulandırılıyor veya mevzuat, hukuktan çok hukuksuzluğa yöneltiliyor. Bir kandırmacanın peşinden sürüklenmek istemiyoruz. Şartlı refleksle, ikide bir de ortaya atılan değişik gündem maddeleriyle toplum uyutuluyor. Kangren olmuş, yozlaşmış düzenin bu haliyle gitmesi sağlanıyor. Söylemlerden korkuluyor. Adam öldür aman ha fikrini söyleme.

Çünkü adam öldürürsen adi suç! Fikrini söylersen ve hele sesin biraz düzene aykırı çıkarsa yandın! Siyasi fikri suçlusun! Herkes değişimden söz etmekte ama değiştiren yok. Oysa değişime ihtiyacımız var. Değişmeyen tek şey ölümlerle delillerdir. Sayın arkadaşlarım üzerinize ölü toprağı serpilmiş. Eğer deli iseniz buyurun bu kadere rıza gösterin. Bu ülke insanının çektiği sıkıntıları en iyi bilen avukatlardır, çünkü onlar toplumla iç içedir. Toplumun her kesim ve derecesinden halkla iç içedirler. Bunun için, değerli meslektaşlarım çağdaş anlayışa göre avukatın işlevi ve görevi, ne yargıca, ne müvekkiline ve ne de karşı tarafa yardım etmektir. Onun tek görevi ve bu göreve uygun işlevi vardır. O da girdiği her uğraşta davalarda hukukun uygulanmasını sağlamaktır. Bu konuda toplumu halkı bireyi aydınlatmaktır.

“Avukat olmak sadece dava takip etmek değildir”

Mustafa Kemal Atatürk
'Bağımsızlık benim karakterimdir'
der. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 1. maddesinde

avukatlığın kamu hizmeti gören bir serbest meslek olduğu ve avukatın görevini yerine getirirken bağımsız olduğunu vurgular. Molierac'ın meşhur deyimini anımsayınız.

Hukuk devleti anlayışının egemen olduğu ülkelerde avukatlık yargılamanın zorunlu unsuru kabul edilmiştir. Yargılama unsurlarından olan ve 1136 sayılı yasanın birinci maddesine göre görevini yerine getirmede bağımsız olan avukat, hukukun, adaletin yanında, uyarıcı, öneren, yargılamanın doğal sürecinde ilerlemesini sağlayandır. Ülkemizde ne yazık ki uygulamada bu anlayışa uyulduğu söylenemez. Oysa avukatlık yasasının temeli bu fikre göre oluşmuştur. Türkiye Barolar Birliği'nin 8-9 Ocak 1971 tarihli 4. genel kurulunda meslek kuralları adı altında kabul ettiği prensipler, bağımsız avukatın ne olması ve nasıl davranması gerektiğini açıklar.

Değerli meslektaşlarım bu kuralara titizlikle uyulduğu zaman yargılama içindeki saygın

yerinizi edinmiş olacaksınız. Aksi durumda her zaman ahlayıp oflarız. Hukukçu olmak, avukat olmak sadece dava takip etmek değildir. Türkiye'de avukatların güçlerini iyi hesap edip, örgütleri olan barolarla etkili bir biçimde önce kendi haklarını ve kendilerine yönelik uygulamaların karşısına dikilmeyi bilmelidirler. Avukatlar artık yargıdaki ihlallere, kendilerine yönelik saldırılara yekvücut ve tek yumruk halinde bir güç oluşturmak durumundadırlar.

Avukatlar artık kendilerini sindirmeye yönelik uygulamalara ses çıkarmak için gerekli ortak tavrı almalıdırlar. Hukuktaki aykırılıklar cesaretle üzerlerine gidilmekle onlarla mücadele etmekle ortadan kaldırılabılır. Sayın meclise ve Adalet Bakanlığı'na sesleniyorum. Orada kurduğunuz kendi dünyanızdan çıkın, hukuku yüceltin. Gereken tedbirleri biran önce alın. TBMM'nin 18 Temmuz 1920 tarihli 31. toplantısında mebuslar yemin ederken, meclis başkanına 31 imzalı şu önerge verilir:

Merhum Çetin Göz'ün avukatlık cübbesi bugün baba mesleğini seçen kızı Pinar Göz tarafından hala kullanılıyor.

'Birinci hükümet merkezimiz olan Bursa'nın sefil Yunanlılar tarafından alınışı ve bu alınış neticesiyle orada din ve vatan kardeşlerimizin uğradıkları zulümlerin üzüntülerine iştirak ettiğimiz bir nişanesi olmak üzere celsenin 20 dakika kapatılması ile reislik kürsüsünün puşide-i siyah (siyah örtü) ile örtülmesini teklif ederiz.' Önerge

kabul edilerek kürsü siyah örtü ile zafere kadar örtülü kalmış ve Bursa kurtulduğu gün kaldırılmıştır.

Biz, sayın Adalet Bakanımızın huzurundaki konuşmamızda 'heykele siyah çelenk koyacağız' demiştik. Sayın bakanımız, 'Böyle senaryolar üretmeyin' diye cevap vermiş ve fakat adliye bütçesinin de devamlı

budandığını itiraf etmek zorunda kalmıştı... Anlaşıyor ki, bundan böyle siyah çelenk de az kalacak, ulusumuzun kurtuluşunda gösterilen bu davranışı biz de göstereceğiz ve yargının, adaletin üstün hale getirilmesine, bağımsızlığın tam sağlanması gerçekleşene kadar siyah örtü ile biz de kapatacağız kürsülerimizi..."

Bizden haberler

(30.08.2017)

30 Ağustos törenlerine katıldık

Bursa Barosu, 30 Ağustos Zafer Bayramı nedeniyle Bursa Valiliği tarafından düzenlenen resmi törenlerde yerini aldı.

Bursa Barosu Başkan Yardımcısı Atila Atik ve Yönetim Kurulu Üyesi Yener Poroy, saat 09.00'da Atatürk Anıtı önünde Bursa Valisi İzzettin Küçük ve Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Altepe'nin Atatürk Anıtı'na çelenk sunduğu törene katıldı. Çelenk sunumunun ardından saygı duruşu yapıldı, İstiklal Marşı okundu. Vali Küçük daha sonra Valilik'te kutlamaları kabul etti. Saat 10.00'da Atatürk Caddesi'ndeki resmigeçit törenleri başladı. Vali Küçük ve Büyükşehir Belediye Başkanı Altepe, törenlere katılan az sayıda vatandaşın bayramını kutladı.

Törenler, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın bayram

mesajının okunması, folklor gösterisi ve resmigeçitle sona erdi. Sivil toplum örgütleri ise Atatürk Anıtı'na çelenklerini saat 11.30 itibarıyla koymaya başladı. Bursa Barosu'nun

çelenk sunma törenine bir grup avukat da katıldı. Avukat Neşe Saygın ve Stajyer Avukat Said Atmanlıoğlu'nun taşıdığı Bursa Barosu çelenğini anıta Başkan Yardımcısı Atila Atik sundu.

Aksoy ve Büyükdönmez için anma yürüyüşü

(13.08.2017)

4 Temmuz 2017 günü uğradıkları hain saldırı sonucu yaşamlarını yitiren Gemlik Belediye Meclisi Üyesi, CHP Grup Sözcüsü, Bursa Büyükşehir Belediye Meclisi Üyesi Avukat Özgür Aksoy ve Polis Memuru İdris Büyükdönmez, şehit edilmelerinin 40. gününde Gemlik'te düzenlenen törenlerle anıldı.

Gemlik Merkez Asım Kocabıyık Camisi'nde öğle namazından sonra Aksoy ve Büyükdönmez için 40 mevlidi okutuldu. Mevlit nedeniyle, Asım Kocabıyık Cami'sinde izdiham yaşandı. Mevlitten sonra Ali Aksoy Caddesi'nde bulunan Avukat Özgür Aksoy'a ait Aksoy Hukuk Bürosu önünde tören düzenlendi. Burada, Aksoy'un kardeşi Önder Aksoy bir konuşma yaptı ve "4 Temmuz salı günü büyük bir acıyla birlikte sonsuza kadar değiştik. Değerli ağabeyim, Av. Özgür Aksoy ve emniyet görevlimiz Polis Memuru İdris Büyükdönmez, görevleri başında hain bir pusuyla şehit edildiler. Meydana gelen bu alçak saldırıda, yüreklerimize düşen ateşin ızdırabı içindeyiz. Hiçbiri onların özlemini anlatacak kadar güçlü değil ve hiçbirimizin yüreği de bu acıyı kaldıracak kadar güçlü değil" dedi.

Önder Aksoy, hayatlarında tek amaçlarının yaşadıkları toplumun menfaatlerini korumak ve yüceltmek olan iki insanın içlerinde kin, nefret ve kötülük tohumlarını biriktiren hastalıklı bir ruh tarafından, ailelerinden, sevenlerinden herkesin ortak değerlerinden koparılıp alındığını, toplumda yükselen cinnet hali ve şiddet olaylarının son kurbanlarının ise onlar olduğunu söyledi. Aksoy, şöyle devam etti: "Avukatları baktıkları davalarla özdeşleştiren, yargıya taşınmış uyuşmazlıkların sebebi olarak gören zihniyete, avukatları ve güvenlik güçlerimizi hedef alan sözlü, fiili ve silahlı saldırılara, cehalete binlerce defa lanet

olsun. Avukat Özgür Aksoy, meslek hayatı boyunca baktığı bütün davalarda karşı taraf hassasiyetlerini sonuna kadar gözettili. Hiçbir davasının tadını çıkaramadı ve bu hususta kimseye asla müsaade etmedi. Mesleki çalışmasını, bağımsızlığını koruyarak, kamunun inancını ve mesleğinin güvenini sağlayacak biçimde tam bir sadakatle yürüttü. Özgür Aksoy, mesleği ile adalete hizmet etmiş, bütün dostları gibi adil, eşit ve barış dolu bir ülkenin hayalini kurmuştu. Hayalleri vardı ağabeyimin Gemlik'e dair..."

Önder Aksoy, konuşmasını şu cümlelerle tamamladı: "Evet! Şimdi biz kaybettik. Gemlik kaybetti. Ama kazanacağız da! Onun yarım kalan mücadelesi, adaleten ve barıştan yana olan tüm insanların yüreğinde olacak ve adalete koşan yeni çocuklar doğacak Özgür adıyla. Her birine anlatacağız seni, tertemiz düşlerini. Onlarla yeneceğiz cehaleti ve inanıyorum Aksoy olacak içlerinden biri."

Büyükdönmez de anıldı

Daha sonra Özgür Aksoy'un bürosundaki çalışma masasına karanfiller bırakıldı. Buradaki törenden sonra kalabalık, yürüyerek Polis Memuru İdris Büyükdönmez'in şehit edildiği yere kadar geldi. Burada da polis memurunun çalışma masasına kırmızı karanfiller bırakıldı. Ardından okunan Fatiha ile anma etkinliği sona erdi.

Anma etkinliğine Özgür Aksoy'un annesi Gülay Aksoy, eşi Çiğdem Aksoy, kardeşleri Önder ve Onur Aksoy, Büyükdönmez'in eşi ve çocukları, Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun ile yönetim kurulu üyesi Yener Poroy, avukatlar, Gemlik Belediye Başkanı Refik Yılmaz, CHP Bursa milletvekilleri Erkan Aydın, Nurhayat Altıca Kayışoğlu, Emniyet Müdürü Cafer Gündoğdu, AKP Gemlik İlçe Başkanı Zafer Işık, CHP İlçe Başkanı Mehmet Sertaslan, MHP İlçe Başkanı Mehmet Emin Özcanbaz, Saadet Partisi İlçe Başkanı Ahmet Vakkas Yıldız katıldı.

Bursa Barosu, konferans salonunun yeni adı: “Av. Özgür Aksoy”

(06.07.2017)

Bursa Barosu Yönetim Kurulu, 4 Temmuz 2017 tarihinde Gemlik'te uğradığı silahlı saldırı sonucu hayatını kaybeden Av. Özgür Aksoy'un hatırasını yaşatmak için adını, Bursa Akademik Odalar Birliği Yerleşkesi'ndeki Baro konferans salonuna verdi.

Bursa Barosu Yönetim Kurulu "4 Temmuz 2017 günü görevi nedeniyle hunharca katledilen görev şehidi Av. Özgür Aksoy'un aziz hatırasını yaşatmak adına isminin BAOB Hizmet Birimi'nde bulunan Adli Yardım Merkezi'ndeki konferans salonuna verilmesine, yine aynı birimde, adına bir anı köşesi oluşturulmasına" karar verdi. Bursa Barosu ayrıca şiir ve tiyatro tutkusu nedeniyle

Av. Özgür Aksoy adına bir şiir yarışması düzenleyecek, yarışmanın ödül töreni ise 5 Nisan Avukatlar Günü etkinlikleri kapsamında yapılacak. Av. Özgür Aksoy'un öldürülmesinden hareketle, benzer şekilde görevini yaparken ve görevi nedeniyle öldürülen tüm avukatların yasal mirasçılarının şehitlere sağlanan tüm imkânlardan faydalanabilmesi ve şehit unvanı

alabilmeleri için yasal düzenleme yapılması için girişimde bulunulmasına da karar verildi.

(05.09.2017)

Bursa Bölge Adliye Mahkemesi (BAM) açıldı

Bursa Bölge Adliye Mahkemesi törenle açıldı. BAM; geçici olarak, Merinos'ta bundan önce Bursa Teknik Üniversitesi'ne tahsis edilen eski Veterinerlik Fakültesi binalarında hizmet verecek.

Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun ve yönetim kurulu üyelerinin de hazır bulunduğu açılış töreninde konuşan BAM Cumhuriyet Başsavcısı Sait Gürlek, kaç hâkim, savcı ve personelle hizmet vereceklerinin açıkladı. BAM Başkanı Abdulkadir Şahin de, geçmişten bugüne istinaf mahkemelerinin kısa bir tarihçesini anlattı. Törene katılan Bursa Valisi İzzettin Küçük ise Osmanlı İmparatorluğu'na

başkentlik yapmış Bursa'nın adalet yönünden de önemli bir şehir olduğunu söyledi. Bursa BAM'da ceza ve hukuk alanında

şimdilik 18 daire başkanı, 50 hâkim, 8 Cumhuriyet savcısı olmak üzere toplam 78 hâkim ve savcı görev yapacak.

“Cengiz Göral Hukuki Araştırma Ödülü” başlıyor

(03.07.2017)

3 Temmuz 1979’da siyasi cinayete kurban giden Avukat Gazeteci Mehmet Cengiz Göral, ölümünün 38. yıldönümünde Gemlik’e bağlı Adliye Köyü’ndeki mezarı başında anıldı.

Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, ülke çapında “Cengiz Göral Hukuki Araştırma Ödülü” vereceklerini, çalışmalarına başladıklarını ve önümüzdeki yıl 3 Temmuz’dan önce de sonuçlandıracaklarını açıkladı. Mehmet Cengiz Göral’ın katledilişinin 38. yıldönümü nedeniyle ilk etkinlik Bursa Adalet Sarayı önünde yapıldı. Ayhal Göral, eşi Cengiz Göral’ın ruhuna adliye bahçesinde lokma döktü. Buradaki etkinliğe Bursa Barosu önceki başkanları Ali Arabacı ve Yahya Şimşek de katıldı. Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, Yönetim Kurulu Üyesi Yener Poroy, Ayhal Göral ve avukatlar İsmail İşel, Halil Ağırşöl, Kemal Özgür Yetkin, Türker Sarnık ile birlikte Gemlik’in Adliye Köyü’ne gittiler. Mezarı başındaki anmaya, Mehmet Cengiz Göral’ın akrabaları, sorumlu müdürlük ve yazarlığını yaptığı Gemlik Körfez Gazetesi’nin sahibi Kadri Güler ve yakınları katıldı.

Afla tahliye oldular!

Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, Cengiz Göral’ın gazete yazıları ve şiirlerinden oluşan kitabın, kendisinin de görev aldığı dönemde baro yönetimince bastırıldığını hatırlattı. Altun şöyle konuştu: “İşin acı kısmı şu, Mehmet Cengiz Göral, o dönemin çatışma ortamında,

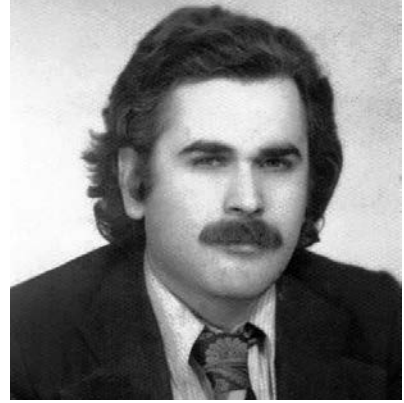
rastgele açılmış bir ateş sonucu öldürülmüş değil. Doğrudan doğruya hedef alınarak öldürülmüş bir isim. Yine sağ tandanslı eylemciler tarafından öldürülmüş birinin yakınlarının vekili olarak dava üstlenmiş ve bu dava esnasında ölüm tehditleri almış. Bu tehditler Bursa Barosu yönetimine de intikal etmiş. 11 Mayıs 1979 tarihinde Bursa Barosu, Emniyet Müdürlüğü’ne yazıyla başvurarak koruma talep etmiş. Koruma talebinden 52 gün sonra da silahlı, kallesçe bir eylem sonucu vurularak öldürülmüş. Katiller uzun bir araştırmadan sonra bulunmuş, yargı huzuruna çıkarılmış, idamla yargılanıp ömür boyu hapis cezaları almışlar ama 1991 yılında çıkarılan afla tahliye olmuşlar.”

“Başka ‘Cengiz’ler ölmesin!”

Bursa Barosu Başkanı Altun, bu ülkede artık başka “Mehmet Cengiz Göral”ların ölmemesi için adalet mücadelesi verdiklerini ifade etti. Altun, “Bursa Barosu olarak önümüzdeki yıl Mehmet Cengiz Göral adına hukuki araştırmalar ve gazetecilik ödülü vermeyi planlıyoruz. Eylül ayında üniversitelere, barolara çağrı yapacağız. Oluşturacağımız bir jüri ile değerlendirip, 3 Temmuz’dan önce de bir ödül töreni düzenlemek istiyoruz” dedi. Altun’un bu haberi, Cengiz Göral’ın eşi Ayhal Göral’ı çok mutlu etti.

“Çünkü babam çok güçlüydü!”

Ayhal Göral ise 40 yaşına yaklaşan avukat kızı Özgür’ün, babası öldürüldüğünde 2.5 yaşında olduğunu hatırlatarak “Psikiyatriste götürdük Özgür’ü...

Cengiz Göral

Psikiyatrist, ‘Özgürçüğüm, babanı arkadan vurdu kötü adam’ dedi. İki buçuk yaşındaki çocuk, ‘Zaten babamı önünden vuramazdı ki, babam çok güçlüydü’ yanıtını verdi” dediğinde gözyaşlarını tutamadı.

“Başarılı bir hukukçuydu”

Avukat, Gazeteci Mehmet Cengiz Göral’ın sorumlu müdürlük ve yazarlık yaptığı Gemlik Körfez Gazetesi’nin sahibi Kadri Güler ise “Cengiz’in yazıları doluydu. Yazıları okuduğunuzda 1970’lerin panoramasını görürsünüz. Devamlı gençlere seslenirdi. Onlara ‘Birbirinizi öldürmeyin’ diyordu. Devamlı demokrasiden, özgürlüklerden, adaletten, hukuktan söz ediyordu. Kardeş kavgalarının son bulmasını istiyordu. Çok iyi bir konuşmacıydı. Başarılı bir hukukçuydu. Devrimci gençlerin davalarına giriyor ve başarılı sonuçlar alıyordu” dedi. Umurbeyli Avukat İsmail İşel de Nahit Kayabaşı’nın 1980 yılında Cengiz Göral için yazdığı “Sakaldöken Ağır” başlıklı şiiri okudu. Anma törenine katılanlar daha sonra Cengiz Göral’ın mezarına karanfil bıraktı. Ardından da köy kahvesinde lokma ikram edildi.

Denizbank ile protokol: Avukatlara promosyon

(11.09.2017)

Bursa Barosu ile Denizbank arasında imzalanan protokol gereği Bursa Barosu üyesi avukatlar, bankanın sunduğu pek çok olanaktan yararlanabilecek. Denizbank avukatlara, yaklaşık 600 lira değerinde mesleki sorumluluk sigortası hediye edecek.

Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun ile Denizbank Bölge Müdürü Burak Bozkaya arasında imzalanan protokole göre Bursa Barosu üyesi avukatlara sağlanan olanaklar şöyle:

Baro aidat ödemeleri, Bursa Barosu'na ait pos cihazı üzerinden bankanın Afili Bonus Platinum Kartı ile vade farksız 6 ay taksitle yapılabilecek. Baro aidat ödemeleri için avukatlar 5 bin liraya kadar sıfır faizli kredi olanağından yararlanabilecekler. 2 bin liraya kadar 12 ay vade ile kredi kullanılabilecek ancak 2-5 bin lira arasında vade en fazla 6 ay olacak.

Denizbank, Bursa Barosu ile yapılan anlaşma gereği, Bursa Barosu üyesi avukatlara yaklaşık 600 lira değerinde 1 yıl vadeli 100 bin lira teminatlı Mesleki Sorumluluk Sigortası hediye edecek. "Kredili mevduat hesabı açan ve en az bir adet otomatik ödeme talimatı verenlerle, önceden Afili Bonus Platinum kartı ya da kredili mevduat hesabı

Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun ile Denizbank Bursa Bölge Müdürü Burak Bozkaya'nın görüşmesinde, Bursa Barosu Başkan Yardımcısı Atilla Atik ile Denizbank Bursa Şubesi Müdürü Semiha Kablay Yılmaz da bulundu.

bulunan ve otomatik ödeme talimatı olanlar da bir yıl boyunca aylık bin lira harcama sözü vermeleri halinde" aynı değer ve sürede sigortaya ücretsiz sahip olacaklar."

Denizbank, avukatların barokartlarına ATM'lerden kartlı/kartsız para yükleme, internet bankacılığı ile hesaptan komisyon ücreti olmaksızın para yükleme olanağı da sunuyor.

Emekli maaşını da Denizbank'a transfer edecek avukatları da 450 lira promosyon beklerken, diğer olanaklardan bazıları şöyle:

Şubelerde bireysel danışmanlardan öncelikli hizmet, ücretsiz kiralık kasa hizmeti, günlük 3 bin lira nakit çekim limiti, Türkiye'nin her yerinde pazar kahvaltılarında ve hafta sonu tiyatro/sinema harcamalarında yüzde 30 indirim... İstanbul, Ankara ve Antalya havaalanlarında yüzde 50 indirimli otopark ve vale; İstanbul Atatürk ve Ankara Esenboğa Havalimanlarında ücretsiz lounge hizmeti, Hilside Beach Club'ta 2017 yılı boyunca konaklamalarda yüzde 15 indirim, Türkiye'nin en seçkin restoran, kafe ve otellerinde yüzde 20'ye varan indirimler, Garenta ile araç kiralama hizmetinde yüzde 20 indirim, Türkiye'de tüm Big Chefs'lerde yüzde 15 indirim, Dry Center şubelerinde kuru temizleme hizmetinde yüzde 20 indirim...

(13.08.2017)

Altun, avukata silahlı saldırıyı kınadı

Avukat Seyfi Budak, Mustafakemalpaşa'da icra takibi yaptığı borçlu tarafından pompalı tüfekle saldırıya uğradı. Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, adli kontrol şartıyla serbest bırakılan saldırganın tutuklanmamasına tepki gösterdi.

Bursa'nın Mustafakemalpaşa ilçesinde Avukat Seyfi Budak, icra takibi yaptığı borçlunun silahlı saldırısına uğradı. Budak pompalı tüfekle yapılan saldırıdan yara almadan kurtulurken, gözaltına alınan saldırgan, adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı. Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, 11 Ağustos günü Mustafa Kemalpaşa İlçesi'nde meydana gelen olayla birlikte, kamu görevi yapan avukatlara yönelik sözlü, fiili ve silahlı saldırıların, ne yazık ki kaygı verici boyutlara ulaştığını ifade etti.

Altun'un açıklaması şöyle: "Baromuza kayıtlı meslektaşımız Av. Seyfi Budak, 11 Ağustos 2017 Cuma günü Mustafakemalpaşa ilçesindeki bürosunun önünde, takip ettiği bir icra davasının borçlusu ve yakınlarının silahlı saldırısına uğramıştır. Av. Seyfi Budak, saldırganın pompalı tüfekle iki kez hedef olarak ateş etmesine rağmen yara almadan kurtulmuştur. Bursa Barosu olarak, değerli meslektaşımız Seyfi Budak'a, ailesine, yakınlarına ve bütün meslektaşlarımıza geçmiş olsun dilekelerimizi iletiyoruz.

Kamu görevi yapan avukatlara yönelik sözlü, fiili ve silahlı saldırılar, ne yazık ki kaygı verici boyutlara ulaşmıştır. Daha 4 Temmuz günü alçakça katledilen meslektaşımız Özgür Aksoy'un kanı kurumamış, acısı dinmemişken yine pompalı tüfekle bu defa başka bir meslektaşımıza saldırıda bulunulması, kaygılarımızın yersiz olmadığını ve durumun ciddiyetini bir kez daha göstermiştir.

Yargının vazgeçilmez unsurlarından biri olan avukatlara sıkılan kurşunlar, yargıya sıkılmış demektir. Unutulmamalıdır ki avukatlar, müdafî olarak katıldıkları davalara ve işleme koydukları icra takiplerine konu olan uyumsuzlukların tarafı değildir. Avukatlara, baktıkları dosyalarla özdeşleştirilerek yapılan sözlü, fiili ve silahlı saldırılar asla kabul edilemez. Meslektaşımızın görevi başında uğradığı bu saldırı avukatlık mesleğine yapılmıştır. Görevi başındaki meslektaşımıza yapılan bu saldırıyı şiddetle kınıyor, bu tür saldırıların avukatlık mesleğini yürütmemize engel

olmayacağını, savunmanın susmayacağını bir kez daha yüksek sesle dillendiriyoruz."

Saldırganlar yeniden gözaltında ve yeniden serbest

Av. Seyfi Budak'a silahlı saldırıda bulunan ve gözaltına alındıktan sonra aynı gün adli kontrol şartı ile serbest bırakılan saldırganın tutuklanmamasına tepki gösteren Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun, yönetim kurulu üyeleri Aslı Evke Yetkin ve Burcu Ergün ile birlikte 14 Ağustos günü de Mustafakemalpaşa'ya gitti. Cumhuriyet Başsavcısı vekili ile görüşen Altun, Mustafakemalpaşa Adliyesi önünde, silahlı saldırıya uğrayan Av. Seyfi Budak ve bir grup meslektaşıyla birlikte açıklama yaptı. Avukat Seyfi Budak'ın olaydan yara almadan kurtulmuş olmasına sevindiklerini söyleyen Altun, burada olayın ardından adli kontrol şartıyla serbest bırakılan saldırgan ve azmettirenlerin, soruşturmanın derinleştirilmesiyle yeniden gözaltına alındıklarını duyurdu. Ancak aynı gün hâkim karşısına çıkarılan saldırganlar, ikinci kez serbest bırakıldı.

Ömer Uğur Gençcan'dan Aile Hukuku ve HMK Yargıtay Uygulaması Semineri

(08.07.2017)

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi Başkanı Ömer Uğur Gençcan, Bursa Barosu'nun düzenlediği seminerde Bursalı avukatlara hitap etti.

Moderatörlüğünü Bursa Barosu Kadın Komisyonu Başkanı Nazlı Ceren Şendoğan'ın yaptığı toplantının açılışı için kürsüye gelen Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, Gemlik'te şehit edilen Av. Özgür Aksoy'un vefatından sonra yaşananları ve yönetim kurulu olarak aldıkları kararları anlattı. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi Başkanı Ömer Uğur Gençcan konuşmasına "Çoğu konuda ezberinizi bozacağım" diyerek başladı:

"HMK'da yepyeni bir sistem var. 30-40 yıllık avukat olmanızın hiçbir önemi kalmadı. HMK'yı, yeni mezun çocuk sizden iyi çalıştıysa o sizin ustanız oluyor. Biliyorsunuz fakültede HMK okumadınız. Yeni HMK'yı öğrenmek lazım. Maddi hukuku istediğiniz kadar iyi biliniz usul hukukundan dolayı davanızı kaybedersiniz. Neyi temyiz

edip, neyi istinaf edeceğinizi bilmezseniz, delilleri ne zaman göstereceğinizi bilmezseniz kaybedersiniz. Maddi hukuku anlatmaya fırsat dahi kalmaz" diyen Gençcan, yeni Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun yasalaşması sürecinde TBMM Adalet Komisyonu'nda Yargıtay adına çalıştığını anlattı. Yasa yürürlüğe girdikten sonra şikâyetler geldiğini, hükümetin tadil komisyonu kurduğunu ve bu komisyonda da görev verildiğini ifade eden Gençcan, değişiklik yapılacağını, sonrasında bugün söylediklerinin çoğunun geçersiz hale geleceğini belirtti. Gençcan şöyle devam etti: "Hukuk öyle enteresan bir şey ki buraya geldim mal rejiminde zaman aşımı 10 yıl diye anlattım, başka yerde 1 yıl diye anlattım, sonra bir daha geldim 10 yıl diye anlattım. Bu arada benim konuşmalarına bakarken mutlaka tarihine bakın. Dediklerim o gün itibarıyla vallahi doğru! Bugün diyeceklerim de bugün itibarıyla vallahi doğru! Bugün yapacağım konuşmaya takılmayın, yazın yapılacak değişiklikten sonra

bugün dediklerimin de hükmü kalmayacak."

Gazetecilerin sorularını yanıtladı

Seminer öncesinde gazetecilerin sorularını yanıtlayan Yargıtay 2. Hukuk Dairesi Başkanı Ömer Uğur Gençcan, Türkiye'nin, Avrupa ülkeleri arasında en düşük boşanma rakamlarına sahip ülkelerden birisi olduğunu söyledi. Yıllık ortalama olarak kendilerine 20-25 bin civarında boşanma davasının geldiğini aktaran Gençcan "Bu oran yıllara göre bin-2 bin artış ya da azalış gösteriyor. Bir de anlaşmalı boşanma durumu yürürlüğe girdiğinden dolayı anlaşmalı boşanmalarda eğer temyiz edilmezse Yargıtay'a gelmediğinden dolayı büyük miktarda artış yoktur. Aksine oranlamaya bakarsak Türkiye, Avrupa ülkeleri arasında en düşük seviyede boşanmaya sahip ülkelerden birisidir" diye konuştu. Gençcan, Türkiye'de boşanma davalarının açılmasının ardından kadınların tehlikelerle karşı karşıya kalabildiğine dikkati çekerek, "Kadın boşanıp

meşru bir evlilik yapmasına ve çocukları dahi olması rağmen boşandığı eşi tarafından öldürülebilmektedir. Boşanma davası açılır açılmaz kadının korunma altına alınması gerekiyor. Dolayısıyla da bu konuda 6284 sayılı yasayla birlikte kadınların korunması söz konusudur” diye konuştu.

Boşanma davalarının yüzde 80’ine yakın kısmında fiziksel şiddetin doğrudan görüldüğünü vurgulayan Gençcan, şunları

kaydetti: “Fiziksel şiddetin yasalardan veya eğitim eksikliğinden kaynaklanması söz konusu değil. Benim gördüğüm boşanma davalarında polis de hâkim de baro başkanı da eşini dövebiliyor. Bu durumlar fiilen yaşanmış şeylerdir. Bunlar birer ikişer örnektir ama bu dahi bu durumun eğitim konusu olmadığıyla ilgili bir şeydir. Yasalarda da kesinlikle bir boşluk yoktur. Eşe şiddet olayı tamamıyla ruh sağlığıyla ilgili bir durumdur, bilimsel hiçbir izahı

yoktur. Kişi kendi çocuğunu, kayınvalidesini, karısını öldürüyor. İnsan öldürmenin zaten bir mantığı olamaz.”

(12.07.2017)

Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç: “En önemli paydaşımız barolar”

Bursa Barosu’nu ziyaret eden Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç, “Kararlarımızın etkisi paydaşlarımızı çoğaltmakla oluyor. Bunlar sivil toplum örgütleridir. En önemlisi barolardır” dedi.

Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç’u konuk etti. “Ombudsman Halkla Buluşuyor” etkinliği kapsamında Bursa’da bulunan Şeref Malkoç, önce Bursa Valisi İzzettin Küçük’ü daha sonra da Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun’u ziyaret etti.

Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, önceki ombudsman Nihat Ömeroğlu’nun Bursa’ya yabancı olmadığını, 3. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığı yaptığını hatırlattı. Altun “Bu görevde başarılı olacağınızdan hiçbir kuşkimuz yok. Bu sistem içinde baroların da görüşünün

alınıyor olması, önemseniyor olmamız açıkçası bizi mutlu etti. Kamu denetçiliği sistemi sanıyorum dördüncü senesi. Bu sistemlerin gelişmesi için yeterli bir süre değil bu. Emekleme safhasında diyebiliriz ama zamanla oturacak. Tabiri caizse düşe kalka, bir süre sonra da yürümesini bekliyoruz. Bu arada bizim de baro olarak, elimizden gelen bir şey varsa, aksaklıkları gidermek adına, bireyle idare arasındaki sorunların çözümünde katalizör olabileceğsek, yönlendirebileceğsek, bilgilendirme çalışması yapabileceğsek, aracı olmak isteriz açıkçası. Bizim de bir

katkımız olsun isteriz. Sonuçta bu ülke hepimizin... Yurttaşın idareye, devlet yapılanmasına güven duyması son derece önemli. Güven ve aidiyet duygusu zayıflarsa, bugün 10 binlerin katıldığı şehit cenazesinde binleri bile görmeyiz. Bütünlüğümüzü bir arada tutabilmenin yolu, idareyle yurttaşın barışık olmasından geçer. İdari başvuru ve nihai çözüm tabii ki yargıdan geçiyor. Bazı sorunların yargıya intikal etmeksizin sizin nezdinizde çözülebiliyor olması hem yargının yükünü hafifletecektir, hem de vatandaşın hak ve hukukuna daha kısa sürede sahip olmasını sağlayacaktır” dedi.

Bursa Barosu İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Umut Mısır: “Nefret suçları bugün de devam ediyor!”

(03.07.2017)

Bursa Barosu İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Av. Umut Mısır, Sivas Katliamı'nın, demokrasiye, farklı inançların eşit koşullarda birlikte yaşamalarına karşı olanların marifeti olduğunu söyledi.

Av. Umut Mısır “Sivas Katliamı, nefret suçları ve ayrımcılık açısından yaşanmış en vahşi örneklerden biriydi. Bugün üzülmekteyiz ki yaşam hakkı başta olmak üzere tüm temel hak ve özgürlüklere yönelik devlet baskısı ve şiddeti açık veya örtülü olarak halen devam etmektedir” dedi.

Bursa Barosu Başkanlık makamında Sivas Katliamı'nın yıldönümü nedeniyle basın toplantısı düzenlendi. Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, önceki dönem başkanlar Ali Arabacı ve Yahya Şimşek ile avukatların katıldığı toplantıda konuşan Bursa Barosu İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Umut Mısır, Sivas Katliamı'nı anmanın demokrasi ve adalet isteyen tüm vatandaşların görevi ancak kendileri için de bir zorunluluk olduğunu ifade etti.

“Siyasiler, linç kültüründen besleniyor!”

2 Temmuz 1993'te Sivas Madımak Oteli'nde aydınlara, demokrasiye ve birlikte yaşama kültürüne yapılan hain saldırının, tarihe düşünce ve ifade özgürlüğünün engellendiği, linç kültürüyle yaşam hakkının fiilen sona erdirildiği kara bir gün olarak geçtiğini kaydeden Umut Mısır şunları söyledi: “Bu acı ve unutulması mümkün olmayan olay sonrası dönemin siyasileri ve yöneticilerinin açıklamaları

adeta failleri koruyan ve linç kültürünün yerleşmesini sağlayan sonuçlar doğurmuştur. Ne yazık ki günümüzde de siyasiler hala bu nefret dilinden ve linç kültüründen beslenmektedir.

Sivas Katliamı'nın üzerinden geçen onca yıla rağmen, olayın asli failleri ve olayı engellemek için kilını kıpırdatmayan sorumlular yargılanmadığı gibi halkı birbirine düşürmeyi hedefleyen provokasyonlar ve gerici-ırkçı saldırılar artarak devam etmiştir. Katliamın hukuki süreci olayı aydınlatıp faillerin cezalandırılmasından ziyade olayı örtbas etmek ve katiller ile failleri aklama sürecine dönüşmüştür. Yargılama sürecinde kimi göstermelik cezalar verilmiş olsa da olayın asıl failleri yargılanmadığı gibi sonrasında zamanaşımı sebebi ile dosya kapatılmış ve dönemin başbakanı zamanaşımını ‘Milletimize hayırlı ve uğurlu olsun’ diyerek karşılamıştır.”

Sivas, en vahşi örneklerden biri!

“Yapılan göstermelik yargılamada sanıkların avukatlığını yapan kişiler sonrasında adeta ödüllendirilerek milletvekili, bakanlık ve belediyelerde önemli görevlere getirilmişlerdir. Bu acı olayın aydınlatılmaması ve fail ile

sorumluların cezalandırılmaması sonrasında gerçekleşen ve üzücü sonuçlar doğuran diğer katliamlara da zemin hazırlamıştır. Bu olayın sorumlularının bulunarak cezalandırılmadan Türkiye'nin gerçek anlamda bir demokrasiye kavuşamayacağı ortadadır. Biliyoruz ki Sivas Katliamı demokrasiye, farklı inançların eşit koşullarda birlikte yaşamalarına karşı olanların marifetiydi. Nefret suçları ve ayrımcılık açısından yaşanmış en vahşi örneklerden biriydi. Bugün üzülmekteyiz ki yaşam hakkı başta olmak üzere tüm temel hak ve özgürlüklere yönelik devlet baskısı ve şiddeti açık veya örtülü olarak halen devam etmektedir. İçinde bulunduğumuz ve bitmeyecek gibi görünen olağanüstü hâl durumu sebebi ile çıkarılan KHK'larla, insan hakları askıya alınmış, suça karışmamış ve OHAL'le doğrudan ilgisi bulunmayan vatandaşlarımızın da insan hakları, yöneticilerin tasarrufuna bırakılmıştır.

İnsan hak ve özgürlüklerinden, eşitlikten, demokrasiden, barıştan ve kardeşlikten yana olan herkes gibi biz de bir kez daha katliamı lanetliyoruz ve unutturmayacağımızı belirtiyoruz. Ve biliyoruz ki; benzer acıların tekrar yaşanmamasının yolu

hangi dilden, etnik kökenden, mezhepten ya da dinden olursa olsun tüm yurttaşlarımıza hukuk güvencesi altında kendilerini ait hissettikleri ülkede özgürce yaşamak olmalıdır. Bunun en basit yolunun ise insan hak ve özgürlüklerinin güvence altında olduğu bir hukuk devleti yaratmak olduğu ortadadır.

24 sene sonra bugün, Sivas'ta

katledilen tüm aydınlarımızın acısını bir kez daha hissediyor, insanlık suçlarında zaman aşımını kabul etmediğimizi ve olayın failleri ve sorumlularının yargılanarak gereken cezayı almadan adaletin sağlanamayacağını belirtiyoruz."

Başbağlar Katliamı'nı da andılar
Bursa Barosu İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Av. Umut Mısır,

basın açıklamasında 5 Temmuz 1993 tarihinde gerçekleşen ve 33 vatandaşın ölümüyle sonuçlanan Başbağlar katliamı'nı da andı. Hain terör örgütü tarafından gerçekleştirilen saldırıda masum vatandaşların öldürülmüş olmasını da kınayan Mısır, Türkiye'nin bir daha bu ve benzeri acı olaylar yaşamamasını umut ettiklerini söyledi.

Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun: "Nerede olursa olsun hiçbir Artvinli Cerattepe hukuksuzluğuna pabuç bırakmaz"

(12.07.2017)

Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, Artvin Post Gazetesi'ne Cerattepe ile ilgili görüşlerini açıkladı. Altun şunları söyledi: "Artvin'de siyanürle altın madeni çıkarma girişimine karşı sürdürülen mücadele daha önce verilmiş iki ÇED olumlu kararının iptaliyle sonuçlanmıştır. Rize İdare Mahkemesi tarafından kapsamlı bir bilirkişi raporuyla 'Cerattepe'de altın madeni çıkarma durumunda Artvin'in bu bölgeden taşınması insanların tahliye edilmesi gerekir' tespiti üzerine ÇED olumlu kararını iptal etmiştir. Davalı bakanlık ve müdahil şirketin temyizi üzerine Danıştay'ca henüz incelemesi yapılmadan 2009-7 no'lu bir genelgeye dayanarak yeni bir ÇED olumlu kararı hazırlanmış ve süreç yeniden başlatılmıştır. Elleriindeki mahkeme kararını gösteren heyeti dönemin Valisi 'Onu çöpe atabilirsiniz!' diye yanıtlamıştır. Bu kez karar üzerine Artvin halkı tarafından 751 kişi ve kurumla ÇED iptali için açılan davada atanmış bilirkişilerin uyduruk raporuyla altın madeni çıkarılabilir sonucuna varılmış, bu rapora dayanan mahkeme heyetince avukatların redd-i hâkim talebi reddolunarak, davanın reddine karar verilmiş, temyizi üzerine de 6 Temmuz

tarihinde Danıştay'ca onama kararı verilmiştir. Konunun teknik özeti böyledir."

İsmarlama kararlar!

"Cerattepe'de siyanür kullanılarak maden çıkarılamaz. Madencilik yapılamaz. Cerattepe'de madene neden hayır dediğimizi anlamak için Murgul'a bakmak yeterlidir. Türkiye'nin endemik bitki açısından en zengin florasına sahip; yaban hayvanları, ormanı, özgür akan dereleri, doyumsuz gölleri, yaylaları ile doğal yaşamın merkezi olan Artvin'e bu kötülüğü yapmaya hiç kimsenin hakkı yoktur. Çeyrek asırdır Artvin'de faaliyete geçirilmesi düşünülen bu maden hakkında söz söyleme hakkı öncelikle Artvin'de doğan, büyüyen, yaşayan insanlarda olmalıdır. Onların rızası alınmadan, onlara rağmen bu proje yapılamaz.

Devletin 42 milyonluk, şirketin ise 1 milyar 750 milyon lira kazanacağı bu altın cevheri için 'Artvin'e, halkına, canlılara kıymayın, bu parayı biz ödeyelim' teklifleri de reddedildi. Halkın haklı mücadelesi; Anayasa'ya, kanunlara ve ÇED Yönetmeliği'ne onlarca aykırılıkla engellenmeye, hukuka aykırı kararlar durdurulmaya çalışılmıştır. Ancak hak ve adaletin bir yaşam biçimi, insanlığın olmazsa olmazı vicdani ve ahlaki bir özelliği olduğuna inanan Artvinliler artan zulme karşılık bilinç ve dayanışmalarını, mücadele kararlılıklarını daha da yükseltiyorlar! Ve bu ismarlama kararlara ve hukuksuzluğun hiçbir biçimine pabuç bırakmayacaklarını haykırıyorlar. Artvin'de, İstanbul'da, Bursa'da İzmir'de, ülkenin ve dünyanın neresinde bir Artvinli varsa oralarda da bu haykırışı duymak mümkün..."

(17.06.2017)

Ege-Marmara baro başkanları Ankara'ya seslendi: "Akla ziyan yaklaşımlardan vazgeçin"

Ege-Marmara baro başkanları, ülkemizin içinde bulunduğu süreci ve özellikle de yargı dünyasının sorunlarını görüştü. Manisa'da 17 Haziran 2017 tarihinde gerçekleştirilen toplantıdan çıkan bildiriye, "yargı bağımsızlığı ve avukatlık mesleğine yönelik akıllara ziyan yaklaşımlardan vazgeçilmelidir" denildi.

Manisa Barosu'nun ev sahipliğinde Saruhan Otel'de gerçekleştirilen, Türkiye Barolar Birliği Başkan Yardımcısı Hüseyin Özbek, yönetim kurulu üyeleri Ahmet Şakir Uzun ve Ekrem Demiröz ile Akdeniz'den de Antalya, Burdur baro başkanlarının katıldığı toplantıya Bursa Barosu yoğun katılım sağladı. Manisa Barosu Başkanı Ali Arslan'ın konuşmasıyla başlayan toplantıda Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, Başkan Yardımcısı Atilla Atik, Genel Sekreter Onur Yavuz, Sayman Metin Öztosun, yönetim kurulu üyeleri Sefer Bülent Yaylalı ve Yener Poroy yer aldı.

Yaklaşık 9 saat süren toplantının ardından yayınlanan bildiriye, yargının ve avukatlık mesleğinin

sorunlarına ve bekleyen tehlikelere dikkat çekildi.

Bildiri aynen şöyle:

1. Ülkemizde yargının çok ciddi sorunları olduğu, bu sorunların Cumhuriyet tarihimize örneğine rastlanmayacak ölçüde vahim bir noktaya ulaştığı tespit edilmiştir. Özellikle de OHAL-KHK süreçlerinin, giderek demokrasinin alternatifini olacak bir "özel rejime" dönüşmüş olması, son derece kaygı ile değerlendirilen bir noktaya gelmiştir. Bu rejimin yargı bağlamında oluşturduğu sonuçlar, bağımsızlık/tarafsızlık gibi vazgeçilmez kavramların içinin boşalmasına neden olmuştur. Yargı, siyaset stratejilerinin uygulama alanı olarak tasarılanmıştır. Yargı mensuplarının güvenceden yoksun kılınması, baskılardan sonuç alınmasını sağlayan kararların verilmesine neden olmaktadır. Yargıçların verdikleri kararlar nedeniyle tayinleri sıklaştıkça, en son Yargıçlar Sendikası Başkanı'nın tayini de yargıç teminatına bir darbe olmuştur. Diğer yandan, gerek gözetim/tutuklama ve gerekse tahliye kararlarının hukuksal

temelden uzaklaşması, halkın adalet arayışını ve kurumlara güvenini ciddi olarak etkilemiştir. Ege-Marmara baro başkanları, yargıç ve savcılarının mesleğe kabullerindeki "örtülü kriterlerin", tarif edilemez çok daha ağır sonuçlar doğuracağını bu bildiri ile tarihe not etmektedir.

2. Ege-Marmara baro başkanları, ülkemizde fiilen yaşanan OHAL-KHK rejiminin savunma mesleği olan avukatlığı ciddi biçimde yaraladığını tespit etmişlerdir. OHAL ilanından bu yana, savunmaya getirilen kısıtlamalar ve her KHK ile savunma makamının hakları daha da daraltılmıştır. Bugün, cezaevi görüşmelerinden dosya incelemeye kadar uzanan bir dizi hukuksuzluk, kanun hükmünde olsa da hukuk hükmünde olmayan KHK'larla uygulamaya taşınmaktadır. Anımsatmak ihtiyacındayız ki İHAS 15. maddesi uyarınca deklare edilen OHAL'in, aynı madde gereğince koruması öngörülen haklar vardır. Bu haklardan yurttaşların mahrum bırakılamayacağı ve bu süreçte özellikle adil yargılamanın asla ihmal veya ihlal edilemeyeceği

konusunda siyasal iktidarı uyarmak ihtiyacındayız.

3. Ege-Marmara baro başkanları, avukatlık mesleğinin yargı içindeki etkisinin azaltılması mücadelesinin, giderek "itibarsızlaştırılmasından" geçtiğine dair bir stratejinin izlenmekte olduğuna tanıklıktır. Özellikle Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair hazırlanan ve TBMM'de görüşülecek olan tasarı ile yargıcın, avukatı "duruşmadan çıkarması" veya "duruşmaya kabul etmemesi" gibi "akla ziyan" yaklaşımlar, bu stratejinin taktikleridir. "Uyumlu ve uslu avukatlar", yargıda adaletin oluşmasının koşulu değildir. Avukat olmayan ve bu mesleğin yapılmasındaki tüm ilkelerden bihaber olan yasa hazırlayıcılarının elinden çıkan bu düzenleme, tek kelime ile "ayıptır". Bu düzenlemeyi savunanlar, "savunma stratejisi" denilen kavramı bilmeli ve onun gereği olan düzenlemeleri önermelidirler. Avukat yargının kurucu unsurudur ve bu nedenle de yargılamanın şekli bir unsur olarak görülemez. Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen hak arama hürriyetinin vasıtası ve teminatı olan avukatlara getirilen her kısıtlamanın, özü itibarıyla

halkın hak arama hürriyetine getirilmiş bir sınırlama olduğu bilinmeli ve bu düzenlemeden ivedi olarak vazgeçilmelidir.

4. Keza, kısa bir süre içinde TBMM'ye getirileceğini öğrendiğimiz Avukatlık Yasa Tasarısı da anlatmaya çalıştığımız, siyasal stratejilerinin bir parçasını oluşturacak anlayış ile düzenlenmiştir. Adalet Bakanı'nın barolara tercih ettiği özel toplantılarındaki konuşmalarından öğrendiğimiz bu gelişme, düzenlenmesindeki usulden, tartışıldığı mekânlara ve içeriğine kadar antidemokratiktir. Adalet Bakanlığı'nda bir tek avukatın bile katılmadığı, sadece "yargıç kadrolu" kamu görevlileri tarafından hazırlanan tasarı, mesleğin sorunlarına çözüm getirmede olduğu gibi, yeni çözümsüzlüklerin kaynağı olacaktır. Bu tasarı, barolar üzerinde Adalet Bakanlığı'nı vesayet makamı konumuna getirmektedir. Baroların, hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını savunmak ve korumak konusundaki işlevselliğinden mahrum bırakılması, demokrasi iddiasından vazgeçilmesiyle eşdeğerdir. Özellikle de baroların ve Türkiye Barolar Birliği'nin seçimlerine yönelik olarak getirilen düzenleme, Bakanlığın

asıl niyetinin demokrasiyi güçlendirip, mesleğin geleceğini şekillendirmekten çok siyasal özlü manipülasyonla meşgul olduğunu göstermektedir. 2006 yılında Anayasa'ya aykırı olarak sınayı kaldıran Bakanlığın, mesleğimize indirdiği darbeden sonra, şimdi yürürlüğe sokmayı düşündüğü düzenleme ile sınayı yeniden getirmekte olması, bir özeleştirici olarak değil, tarihsel yanlışlarının ikrarı olarak değerlendirilmelidir. Bu yanlışın bedelini ödemek zorunda bırakılan avukatların sayısı 4 yıl sonra 150.000'e ulaşacaktır. Bu rakam, ihtiyacı ifade eden bir sayı değildir. Ege-Marmara baro başkanları olarak, avukatlık sınavını "ön koşul" saymakla birlikte, önemli başka sorunlarımıza da işaret etmeyi görev sayarız. Bu sorunlarımızı yargı reformu bağlamında tartışacağımız, adı adaletle anılan Bakanlığın, mesleğimizin yasalarını hazırlarken baroları ve TBB'yi göz ardı etmesini anlamakta güçlük çekmekteyiz. Bu çerçevede çabalar geliştirmek yerine, zorunlu arabuluculuk gibi, Anayasa'ya aykırılığı açık olan düzenlemeler ile "meslek alanının daraltılması" ve giderek bunun emek dünyasının yalnızlaştırılmasındaki bir unsura dönüştürülmesi, asla kabul edilemez. Keza, halkın adaletle erişimindeki en temel mekanizma konumunda bulunan adli yardım için yeterince kaynak aktarılmamasının, giderek mesleğimizin angaryaya dönüşmesi gibi sonuçlar doğurmakta olması, temel kaygı nedenimizdir.

Demokratik ülkelerin avukatları, o ülkelerin yurttaşlarının sesidir. Avukatların sesi kesilirse, yurttaşların da nefesi kesilir. Ege-Marmara baro başkanları, bu sesi duyurmaktadırlar. Sadece ve yalnız yurttaşları için...

Bursa Barosu Başkanı Altun'dan İçişleri Bakanı Soylu'ya tepki: "Saldırgan ve suçlayıcı tavır, İçişleri Bakanı'na yakışmadı"

(29.06.2017)

KHK ile kamudaki görevlerinden ihraç edilen ve açlık grevinde bulunan tutuklu akademisyen Nuriye Gülmen ve öğretmen Semih Özakça için imza veren 111 aydın arasında yer alan Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun kendilerine yönelik açıklamalarına tepki gösterdi. Soylu'nun Twitter hesabı üzerinden yaptığı tehditvari açıklamaların devlet yönetimi geleneklerine aykırı, yakışsız, talihsiz ve vahim olduğunu söyledi.

Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun, açlık grevindeki Semih Özakça ve Nuriye Gülmen'in, işe ve her şeyden önemlisi hayata dönebilmeleri için devleti adım atmaya çağıran ilanda imzası bulunan 111 kişi arasında yer aldığını söyledi. Ancak, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun gazete ilanından hareketle, Özakça ve Gülmen'e destek imzası verenleri lekeleyen ve tehdit eder nitelikli açıklamalar yaptığını ifade etti.

Ankara'da ziyaret etmişlerdi

Bu arada 111 imzacı aydın arasında bulunan Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, Nuriye Gülmen ve Semih Özakça henüz tutuklanmadan önce de Ankara'da açlık grevi yaptıkları sokağa giderek kendilerini ziyaret etmişti. Çeşitli illerin baro başkanlarıyla birlikte gerçekleştirilen ziyaret sırasında da OHAL sürecinde KHK'lerle gerçekleştirilen hukuksuzluklara dikkat çekilmişti.

Bakan Soylu ne demişti?

Bakan Soylu'nun "DHKP-C terör örgütünün talimatlarına eksiksiz

uyan, bu örgütün mensupları için, gerçekleri saptırarak ilan verenler, başınıza gelen en ufak olayda yardım istediğiniz polisin bilgisine, istihbaratına ve tespitlerine güvenmiyorsunuz, savcılara ve hâkimlere de güvenmiyorsunuz. Ancak terör örgütü üyelerine güveniniz sonsuz! Hepimizin devletini terör örgütü karşısında hareketsiz ve etkisiz hale getirmek, suçlu göstermek için yola çıkarlar... Neyin altına imza attığının farkında mısınız? Peki, terör örgütlerine cesaret vermek için bu ilanı yayınlayanlar?" diye yazdığını hatırlatan Altun, şunları söyledi: "İçişleri Bakanı Sayın Süleyman Soylu'nun açıklamaları yakışsızdır, talihsizdir, vahimdir. O ilana imza atan biz hukukçular ve sanatçılar, en temel insan hakkı olan yaşam hakkına dikkat çekerek, Nuriye Gülmen ve Semih Özakça'nın işlerine iade edilmeleri ve açlık grevinin sona ermesi konusunda devletin adım atmasını istiyoruz. Bugüne kadar KHK'lerle kamudaki işinden atıldığı ve bu durumu onuruna yediremediği için intihar eden onlarca vatandaşımıza yenileri eklenmesin diyoruz. Nuriye Gülmen ve Semih Özakça, OHAL kararnamele ile işten atılan beş bin akademisyen, elli bin öğretmen ve yüz elli bin kamu çalışanından yalnızca ikisidir. İşe geri dönme talebiyle açlık grevine başlamışlardır. Her geçen gün sağlık durumları daha da kötüye gitmektedir. Suçsuz olduklarını ifade eden bu insanlarımızın tek talepleri, haksız yere ellerinden alınan işleri ve öğrencilerinin geri verilmesidir."

"İnsanı yaşat ki devlet yaşasın!"

Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun, hukuk devletlerinde kişilerin

Süleyman Soylu

yargısal geçmişlerinin adli sicil kaydıyla takip edildiğini hatırlattı. Oysa Nuriye Gülmen ve Semih Özakça'nın suçlu olduklarının peşinen kabul edildiğini, sağlık ve yaşam haklarının ihlal edildiğini ifade etti. KHK ile atıldıkları işlerine geri dönebilmeyi bekleyen ve 113 gündür açlık grevinde olan tutuklu Gülmen ve Özakça için yetkililere çağırıyor yinediklerini söyleyen Gürkan Altun, şöyle konuştu: "İçişleri Bakanı Sayın Soylu'ya Şeyh Edebalı'nın çok bilinen sözünü hatırlatmakta yarar vardır. 'İnsanı yaşat ki devlet yaşasın!' İçişleri bakanlığı gibi en önemli ve kritik bir görevde bulunan bir bakandan sağduyulu yaklaşım göstermesi beklenirken, kendisi gibi düşünmeyen herkese lekeleyici, saldırgan ve suçlayıcı tavırla yaklaşması kendisine hiç yakışmamıştır. Bizzat İçişleri Bakanlığı böyle bir problemin birinci çözüm makamıdır. Bu nedenle Sayın Soylu'nun sorumlu devlet adamlarından beklendiği gibi kavrayıcı, kapsayıcı ve sorun çözücü bakış açısıyla davranması gerekir.

Yaşanan üzücü ve bir o kadar da vicdanları yaralayan bu tablo karşısında ölümler yaşanmasın,

insanlarımız mağdur olmasın, devletimiz ülke içi ve dışında vatandaşının ölümünü izleyen ve hızlandıran duruma düşürülmesin hassasiyeti içerisinde hareket ederek sorumluluk alan 111 kişinin bazı terör örgütlerinin ismi verilerek doğrudan terör ile bağdaştırılması da asla kabul edilemez.”

“Kötü söz sahibine aittir”

Bursa Barosu Başkanı Altun, “İçişleri Bakanı’nın, ‘İnsanlar ölmesin ve her alanda hukuk devleti hâkim kılınsın’ çağrısını terör destekçiliği olarak anlatması sorunlu bir anlayıştır. Atalarımızın dediği gibi ‘Kötü söz sahibine

aittir.’ Ayrıca cadı avına dönüşen, fiili olarak darbe girişimi sonlandırılmasına rağmen, hukuka ve insan haklarına aykırı bir şekilde yürürlüğü devam ettirilen OHAL’in sonlandırılması ve ülkemizin KHK’lerle yönetilmesinden vazgeçilmesini istiyoruz. Bu vesile ile haksızlığa uğradığını düşünerek seslerini duyurmak için açık grevi yapan Nuriye Gülmen ve Semih Özakça şahsında bütün mağdurların, mazlumların sesinin duyulmasını destekliyor, bu hassasiyeti gösteren ve o metne imza koyan 111 kişiye yönelik İçişleri Bakanı Soylu’nun talihsiz ve vahim açıklamasını kınıyor ve protesto ediyoruz.”

“4 yıl öncesiyle durum aynı”

Bursa Barosu önceki başkanlarından Yahya Şimşek ve Asude Şenol ile avukatların katıldığı basın açıklamasında, 4 yıl önce sanatçıların gazetelere verdiği “Kaygılıyız” başlıklı ilanı gösteren Altun, “4 yıl önce durum neyse, bugün de aynı değişen hiçbir şey yok” dedi.

Cumhuriyet Davası, Bursa Barosu’nun da takibinde

(28.07.2017)

Cumhuriyet Gazetesi Davası’nı Bursa Barosu da takip ediyor. İstanbul 27. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen davada 24 Temmuz günü hâkim karşısına çıkarılan 12’si tutuklu 17 çalışan ilk duruşmasını Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, yönetim kurulu üyeleri Aslı Evke Yetkin, Buket Gülçin Özel, Sefer Bülent Yaylalı ve Bursa Barosu Avukat Hakları Merkezi Başkanı Birkan Özey de izledi.

Cumhuriyet Gazetesi yönetici ve yazarlarının FETÖ/PDY, PKK/ KCK ve DHKP/C terör örgütlerinin savunucusu ve kollayıcısı olduğu savunulan iddianamede şöyle deniliyor: “Basın özgürlüğü ve evrensel hukukun sağladığı ağır eleştiri içeren haber ve yorum yapma hakkının çok ötesine geçmiş, kayıt dışı illegal siyasete zemin hazırlayarak Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ı asimetrik savaş yöntemleriyle hedef tahtası haline getirmek üzere yoğun bir

algı operasyonu başlatmıştır.”

Davanın tutuklu sanıklarından Avukat Bülent Utku, çarpıcı bir savunma yaptı. “Bu operasyonu düzenleyenlerin ne hukuk birikimi ne de yaşam pratikleri beni darbecilikle suçlamaya elverir” diyen Utku şöyle devam etti: “Heyetinizce düzenlenen tensip zaptı, heyetinizin iddianameye hemen inandığını gösteriyor. 33 yıllık meslek yaşantımda, heyetinizin düzenlediği tensip zaptı gibi bir metinle, yasaların, Anayasa’nın, AİHS’nin, hukukun temel prensiplerinin böylesine ihlal edildiğine 12 Eylül Askeri Darbesi sonrası katıldığım sıkıyönetim mahkemelerindeki

metinler dışında pek az rastladım. Böyle bir tensip zaptı kanımca ancak üç halde yazılabilir. Siyasal iktidar heyetinize ya baskı yapmaktadır ya baskı yapacağı yönünde kuşku vardır ya da heyetiniz kraldan, yani siyasal iktidardan çok kralcıdır. Hepsini aynı kapıya çıkar.”

Cumhuriyet Gazetesi İcra Kurulu Başkanı Avukat Akin Atalay, 41 sayfalık bir savunma sundu. Atalay, özellikle “Cumhuriyet’in FETÖ irtibatlı şirketlerle ilişkisi olduğu” iddiasına madde madde yanıt verdi. Atalay’ın savunmasındaki detaylar iddianame için “Bu kadar da olmaz” dedirtti.

“Muktedirlerle Dans: Cargill”

(17.08.2017)

Bursa Barosu öncülüğünde, sivil toplum örgütleri ve yurtsever vatandaşlarca yaklaşık 20 yıl sürdürülen Cargill hukuk mücadelesi kitap oldu. Gazeteci İhsan Bölük'ün 2 yıllık çalışması sonunda ortaya çıkan kitaba “Muktedirlerle Dans: Cargill” adı verildi. Bölük, Bursa Barosu tarafından bastırılan kitabı ilk olarak Başkan Gürkan Altun için imzaladı.

“Muktedirlerle Dans: Cargill” kitabı, Türkiye'nin, siyaseti, bürokrasisi ve yargısıyla emperyalist Amerika tarafından nasıl teslim alındığını net bir şekilde ortaya koyuyor. Bursa Barosu öncülüğünde, hukukun üstünlüğünü savunan, yurtsever, çevreci Bursalıların, 66 ülkede faaliyet gösteren çok uluslu Amerikan şirketi Cargill'in Orhangazi'de kurduğu mısır işleme tesisine karşı verdiği mücadele, davanın sahipleri tarafından “Türkiye'nin onur mücadelesi” olarak adlandırılıyor.

“Hukuksuzluk kimden gelirse gelsin, mücadeleye devam”

Kitabın önsözünü yazan Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, Amerikan gıda firması Cargill'e, Bursa'nın Orhangazi ilçesinde İznik Gölü'ne 6 kilometre mesafede birinci sınıf tarım arazisi üzerinde hukuksuz bir şekilde fabrika kurmasına izin veren idareye karşı yürütülen bu amansız mücadelenin öncüsünün Bursa Barosu olduğunu vurgulayarak şunları söylüyor: “Bu tavır, Bursa Barosu Çevre Komisyonu öncülüğünde akademik meslek odalarının açtığı davalara muhatap olanların dediği gibi ‘Her şeye muhalif olma’ mantığı değildir. Bu tavır, kanun hükmü olmasa bile hukuku üstün kılmaya ant içmiş avukatları çatısı altında toplayan baroların, topluma ve ülkeye karşı sorumluluğudur. Bursa Barosu; ülkemizin kalkınması, gelişmesi için öncelikle hukukun üstün kılınması gerektiğini savunmaktadır. Sermayenin yerlisine de yabancısına da

karşıdır. Karşı olduğu, sermayenin çıkarları için hukuku ve bağımsızlık ilkesini, Atatürk Türkiye'si'nin onurunu ayaklar altına alanlardır.

Kaldı ki Cargill örneğinde yaşanan hukuk katliamı, Amerikan şirketinin değil, birinci sınıf tarım toprağını o şirketin ayağına seren, yetmezmiş gibi defalarca özel kanun çıkaran teslimiyetçi siyasi iktidarların eseridir.

Avukatlık Kanunu'nun 76. maddesine göre Barolar, ‘hukukun üstünlüğünü, insan haklarını savunmak ve korumak’la görevlidir. Bursa Barosu da sağlıklı bir çevre ve kentte yaşamının en temel insan haklarından biri olduğundan, kanun ile üstlendiği görevleri yerine getirmiştir ve getirmeye de devam edecektir.

Bilindiği üzere 18 Temmuz 1997 tarihinde yayımlanan 4276 sayılı

‘Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarına İlişkin Kanunların Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun’, barolar dâhil tüm akademik meslek odalarını ‘kuruluş amaçları dışında faaliyette bulunamaz’ şeklinde sınırlamıştır. Bu kanuna neden gerek duyulduğunu, elinizde bulunan kitap çok net bir şekilde anlatmaktadır. Bursa Barosu’nun hukuksuzluklarla mücadelesi devam edecektir. Hukuksuzluğu yaratan kim olursa olsun...”

Çarpıcı sorularla kitap içeriği

Cargill yöneticisinin “imzalayacaksınız bunu” diyerek masaya koyduğu belgeyi geri fırlatan vali kim? Cargill dosyası Bursa’da kaç vali harcadı? Hukuk literatüründe olmayan hukuki terimler yaratan hâkimler şimdi nerede? İlk aşamada projeye değil ama yerine karşı olduklarını deklare eden STK’lar,

hangi aşamada neden ve ne karşılığında çark ettiler? Bursa ve yaygın basında Cargill destekçisi ve karşıtı kalemler kimlerdi? Her türlü usulsüzlüğe karşı bitmiş ve çalışmaya başlamış fabrikaya düzenlenen ikna turlarında Cargill yöneticileri ve Bursalı avukatına ürik asit görselliğindeki arıtma suyunu içiren "kalles gazeteci" kim? Randevu talebi sırasında "Cargill benim üzerime yıkıldı" diyen Cargill yasa tekliflerinin sahibi Bursa Milletvekili Altan Karapaşaoğlu daha sonra neler dedi? TBMM sadece Cargill için kaç saat mesai

yaptı? Kaç kez yasa çıkarıldı, kaç yönetmelik değişti? Cargill ile ilgili olumsuz kaç mahkeme kararı uygulanmadı? Mahkeme kararlarını bertaraf etmeye yönelik olarak hükümet tarafından icat edilen ve iki farklı siyasi iktidar tarafından da uygulanan yöntem neydi? Mahkeme kararlarını uygulatmadıkları için eski Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve Bayındırlık eski Bakanı Zeki Ergezen hakkında açılan tazminat davası kaçınıcı yılında, ne aşamada? AİHM'ne açılan davanın bir türlü sonuçlanmamasının nedeni ne?

15 Temmuz yıldönümü basın açıklaması

(13.07.2017)

Sevgili meslektaşlarımız, değerli basın mensupları, Bilindiği üzere 15 Temmuz 2016 günü "Cebir ve şiddet kullanarak, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın öngördüğü düzeni ortadan kaldırmaya ve bu düzen yerine başka bir düzen getirmeye veya bu düzenin fiilen uygulanmasını önlemeye teşebbüs etmiştir. Gerek Genelkurmay karargâhında gerek Akıncı Üssü'nü kullanarak Ankara ve İstanbul'da ağırlıklı olmak üzere yurdumuzun çeşitli yerlerinde sözde "Yurtta Sulh Konseyi" adı altında darbe teşebbüsü gerçekleşmiştir. Bu teşebbüs Kurtuluş Savaşı'nda Gazi Mustafa Kemal'in de yanında yer alanlarının torunları sivil vatandaşlarımız, ordumuz, emniyetimiz ve adliyemiz, TBMM, siyasi partilerimiz ve STK'larımızın da içinde bulunduğu kahraman Türk evlatlarının direnişiyle akamete uğratılmıştır. Bu direniş sırasında 249 şehit verilmiş olup 2000'in üzerinde de yaralımız gazi olmuştur. Şehitlerimize rahmet diliyor ve gazilerimize de şükranlarımızı sunuyoruz.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın öngördüğü Laik Demokratik Sosyal Hukuk Devleti'ni ortadan kaldırmaya ve yerine kendilerinin belirlediği bir düzen getirmek için bu darbe teşebbüsünü gerçekleştiren sanıkların eylemlerinden, avukatlık yasasında belirtilen hukukun üstünlüğünü koruma görevi olan Baromuz da zarar görmüştür. Bu sebeple darbeye kalkışanlara yönelik olarak Ankara 17. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan davaya suçtan zarar görmesi sebebiyle Bursa Barosu Başkanlığı'mızca davaya katılma talebiyle müdahil olunmuştur.

Bugünün yıldönümü münasebetiyle...

Daha önce de defalarca belirttiğimiz üzere Gazi Mustafa Kemal'in önderliğinde Kahraman Türk milleti tarafından Kurtuluş Savaşı ile kurulan Cumhuriyetimizin, demokrasimizin ve anayasada belirtilen laik demokratik, sosyal hukuk devletimizin ve bölünmez bütünlüğümüzün daima yanında

olan Bursa Barosu, toplumda hiçbir kimse, hiçbir zümre, hiçbir sınıf ya da grup, doğrudan üstün emretme gücüne sahip olamaz. Toplumda üstün emretme gücünün tek kaynağı ve tek sahibi milletin kendisidir kuralının somut hali olan "Egemenlik kayıtsız ve şartsız milletindir" ilkesine sonuna kadar bağlıdır.

Bu bağlamda eskiden olduğu gibi kimden ve hangi yollarla ve hangi yöntemle gelirse gelsin her türlü darbeye karşı olduğumuzu bir kere daha tekrar eder, adalet yani onun somut hali olan hukukun üstünlüğüne olan inancımızı ve bağlılığımızı yineleriz.

Bursa Barosu Başkanlığı

Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun: "İş Mahkemeleri Kanunu tasarısıyla işçi yalnız bırakılıyor!"

(25.07.2017)

Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, TBMM Genel Kurulu'na inen İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı'yla, işçilerin mahkemelerle alabildiği haklarına yeni bir darbe daha vurulacağını söyledi. Altun, "Bu tasarıyla işçiye dayatılmaya çalışılan zorunlu arabuluculuk uygulamasından bir an evvel vazgeçilmelidir" dedi.

Yönetim kurulu üyeleri ve bir grup avukatla basın toplantısı düzenleyen Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, bir yıldır yaşanan OHAL süreci fırsat bilinerek, kamuoyunda yeterince tartışılmadan, tarafların görüşleri ve önerileri dikkate alınmadan çalışma yaşamında esaslı değişimler yapıldığını söyledi. İşçilerin aleyhine olabilecek önemli gelişmelerden birinin TBMM Genel Kurulu'na sevk edilen İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı olduğunu kaydeden Altun, "Adalet Bakanlığı tarafından yine torba yöntemiyle hazırlanmış olan İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı'yla iş mahkemelerinde açılan dava sayısının azaltılmasının hedeflendiği anlaşılmaktadır. Fakat açılan dava sayılarını azaltmak

için belirlenmiş yöntemlerin adaleti zedeleyici, hakka ulaşmayı zorlaştırıcı olmaması gerekir. Açılan dava sayılarını azaltmak için dava açma koşullarını zorlaştırıcı, hak kaybı yaratacak kanuni düzenlemeler yapılmamalıdır. Bunun yerine mağdurun dava açma gereği duymadan da hakkını almasını sağlayıcı/kolaylaştırıcı düzenlemeler yapılmalıdır" diye konuştu.

"Çok sayıda yeni mağdur oluşacak"

İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı'nın, birçok işçilik alacakları yönünden zamanaşımı sürelerini yarı yarıya düşürdüğünü, birçok dava türü bakımından yerel mahkeme kararına karşı Yargıtay'a temyiz başvurusu hakkını ortadan kaldırdığını ifade eden Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun şöyle devam etti: "Ayrıca, iş akdi feshedilen işçinin haklarının tespiti açısından iş müfettişi incelemesi yolunun kapatılması ve işe iade davalarının ileriye uzanan etkisinin sona erdirilmesi gibi hak kaybı yaratacak çok sayıda düzenleme içermektedir.

Şüphesiz bu tasarının en sıkıntılı kısmı iş uyuşmazlıklarında 'Zorunlu Arabuluculuk' uygulamasına geçiliyor olmasıdır. Tasarı bu şekliyle kanunlaşır, işçi artık alacaklarının tahsili için işverene dava açmadan önce arabulucuya gitmek zorunda kalacak ve bu yolla işverenle uzlaşmaya zorlanacaktır. İşverenin hukukçusuyla, insan kaynakları müdürüyle olacağı masada işçi yalnız olacaktır. İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı'yla iş uyuşmazlıklarında arabuluculuğun dava şartı haline getirilmesine karşı olduğumuz kadar, işçinin bu süreçte avukatsız bırakılmasına, iş uyuşmazlıklarının kamusal niteliği bir kenara itilerek sınırsız ve denetimsiz bir alan yaratılması çabalarına da yüksek sesle karşı çıkmaktayız. Tasarı bu haliyle; çalışma hayatını kuralsız ve denetimsiz bir alana dönüştürmeyi, yılların birikimiyle oluşturulan etkin iş yargısı denetimini işlevsiz bırakmayı amaç edinmiştir. Tasarının bu haliyle kanunlaşmasıyla birçok yeni mağdur yaratılacak, yargının piyasalaşmasına meydan verilecektir. Nitekim daha şimdiden hukuka aykırı birçok arabuluculuk anlaşma tutanakları ile karşılaşmakta ve şu an mevzuata göre yapılan etkin yargısal denetim sayesinde bu tutanaklar hukuksuz bulunarak geçersiz sayılmaktadır."

İşçi-iş

Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, yapılması gerekenleri ise şöyle sıraladı: "Bu tasarıyla işçiye dayatılmaya çalışılan zorunlu arabuluculuk uygulamasından bir an evvel vazgeçilmelidir. İş

uyuşmazlıklarının kamusal niteliğini ve arabuluculuk sisteminin ruhuna uygun bir şekilde gönüllülük esasına dayalı arabuluculuk sistemini teşvik edici yeni adımlar atılmalıdır. İş ilişkisinin devamı için alternatif çözüm yolları yaratılmalı, taraflarca gönüllü olarak başlanan arabuluculuk görüşmelerine katılan işçinin

avukatla temsili zorunlu hale getirilmelidir. Arabulucuya; iddialara göre hakları tanımlama, tespit etme ve maddi karşılıkları hesaplayıp bildirme yükümlülüğü ile kamusal nitelikli haklar ve emredici hükümler açısından anlaşma tutanaklarını denetleme ve sınırlama konusunda yetki verilmeli, aynı zamanda bu yetki ve yükümlülükler açısından

sorumluluk getirilmelidir. İşçilik alacaklarının dava açılmasına gerek kalmadan ödenmesi için işverene caydırıcı yaptırımlar uygulanmalıdır. Kayıt dışı ve kanuna aykırı çalışmalar önlenmeli, önündeki kanuni ve fiili engeller kaldırılarak sendikal örgütlenme güçlendirilerek işçi- işveren ilişkisi sağlıklı ve bilinçli bir düzeye taşınmalıdır.”

“Karar hukuki değil, siyasidir”

(27.07.2017)

Bursa Barosu Avukat Hakları Merkezi ve İnsan Hakları Komisyonu üyesi avukatlar, Ankara'daki avukat gözaltılarına basın açıklamasıyla tepki gösterdi.

Bursa Barosu Avukat Hakları Merkezi ve İnsan Hakları Komisyonu'nca yapılan ortak basın açıklamasında, Ankara'da 23 Temmuz tarihinde gözaltına alınan biri stajyer 3 avukatın henüz adliyeye bile çıkarılmadığını, kararın hukuki değil, siyasî olduğu vurgulandı. Bursa Adalet Sarayı önündeki basın açıklamasını Bursa Barosu İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Av. Umut Mısır okudu.

Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun ile bazı yönetim kurulu üyeleriyle avukatların katıldığı açıklamada şöyle denildi: “İçerisinde bulunduğumuz OHAL rejiminde KHK'lar ile işlerinden atıldıkları için 140 gündür açık grevinde olan ve tutuklu bulunan Nuriye Gülmen ve Semih Özakça'nın seslerinin duyurulabilmesi için 23 Temmuz 2017 tarihinde Ankara'da düzenlenecek olan eylem için kitleye, henüz bir araya gelmeden müdahale edilmiştir. Ankara Valiliği'nin hukuka aykırı olarak almış olduğu karar sonrasında toplam 72 kişi gözaltına alınmıştır.

Öncelikle hatırlatmak isteriz ki toplantı ve gösteri yürüyüşü bir hak ve bu denli

keyfiyete dayanan kararlarla yasaklanmamalıdır. AİHS'nin 11. maddesi, herkesin barışçıl olarak toplanma hakkının olduğunu ve yine Anayasa'nın 34. maddesi ise herkesin, önceden izin almadan, silahlı ve saldırsız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahip olduğunu ifade eder. Bu nedenle yapılmak istenen eylem müdahale etmek hukuka aykırıdır. Bu müdahale sırasında kamuoyuna yansıyan görüntülerden de açıkça anlaşılacağı üzere yapılan müdahale, toplanan kitleyi dağıtmak kastının dışında işkenceye varan şiddet içermektedir. Yararlananlar arasında birçok meslektaşımız da bulunmaktadır.

Gözaltına alınanlar arasında meslektaşlarımız Av. Ebru Timtik, Av. Barkın Timtik ve Stajyer Av. Buket Yılmaz da bulunmaktadır. 23 Temmuz 2017 tarihinden bu yana gözaltında bulunan meslektaşlarımızla ilgili olarak terör soruşturması yürütüldüğü ifade edilmiştir. Ancak İçişleri Bakanlığı'nın kısa süre önce Nuriye ve Semih için yayınladığı kitapçık, basın açıklamaları düşünüldüğünde bu tutumun

yargısal bir süreç değil tamamen siyasî iktidarın amaçlarıyla ilgili olduğu açıktır.

Meslektaşlarımızın halen gözaltında tutulması ve Ankara Adliyesi'ne getirilmemesi, kararın hukuki değil, idari olduğunu açıkça göstermektedir. Demokratik, hukuk devletinde toplantı ve gösteri yürüyüşü, düşünce açıklamanın bir yolu olup, bu durumun devlet tarafından güvence altına alınması gerekmektedir. Hukuk devletinde bu durumun bizler için kabul edilebilir bir yanı yoktur. Bu nedenle meslektaşlarımız Av. Ebru Timtik, Av. Barkın Timtik ve Stajyer Av. Buket Yılmaz derhal serbest bırakılmalıdır.”

“Nüfus Hizmetleri Kanunu Tasarısı, kız çocuklarını hamile bırakan istismarcılara yarar”

(28.07.2017)

Bursa Barosu Kadın Hakları Komisyonu: “Sağlık personelinin takibi dışında doğan çocukların doğum bildirimlerinin, nüfus müdürlüklerine sözlü beyanla yapılacak olması, 2016 yılında geri çekilen ve kız çocuklarıyla evlenmeleri halinde istismarcılarının cezalandırılmamalarına yönelik çağdışı teklifin farklı bir versiyonudur.”

Bursa Barosu Kadın Hakları Komisyonu, TBMM’ye sunulan yeni yasa tasarılarıyla, il ve ilçe müftülerine nikah kıyma yetkisi verilmesine ve sağlık personelinin takibi dışında doğan çocukların doğum bildirimlerinin, nüfus müdürlüklerine sözlü beyanla yapılması tepki gösterdi. Tasarının, 2016 yılında geri çekilen ve kız çocuklarıyla evlenmeleri halinde istismarcılarının cezalandırılmamalarına yönelik çağdışı teklifin farklı bir versiyonu olduğu savunuldu.

Bursa Barosu Başkan Yardımcısı Atila Atik ile Sayman Metin Öztosun, yönetim kurulu üyesi Hüsnüye Altın Yeşil ve bir grup avukatın katıldığı basın açıklamasını, Kadın Hakları Komisyonu Başkanı Nazlı Ceren Şendoğan okudu.

İki tasarının da “vahim değişiklikler” içerdiğini ifade eden Av. Nazlı Ceren Şendoğan “Söz konusu tasarı, 2016 yılında geri çekilen ve kız çocuklarıyla evlenmeleri

halinde istismarcılarının cezalandırılmamalarına yönelik çağdışı teklifin farklı bir versiyonundan ibaret olup; en az o tasarı kadar gerici, tehlikeli ve Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluş ilkelerine ters düşer niteliktedir” dedi. Anayasanın 2. maddesinin Türkiye Cumhuriyeti’ni ‘laik’ bir devlet olarak tanımladığına dikkat çeken Şendoğan, şöyle konuştu:

“Doğum bildirimi zorunluluğu kalkıyor”

“Laiklik başta kadınlar olmak üzere bu ülke vatandaşlarının en büyük güvencesidir. Herhangi bir ihtiyaç olmamasına rağmen; ‘Vatandaşlarımızın evlenme işlemlerini kolaylaştırmak ve daha seri hale getirmek’ sözde sebebiyle; müftülere evlendirme memurluğu yetkisi verilmesine yönelik bu değişiklik; Anayasamızın ‘evlilik aklının evlendirme memuru önünde yapılacağı’ hükmüne aykırıdır. Laiklik ilkesinin de çiğnenmesine yol açacak değişiklik, belediyede kıyılan nikâh, müftülükte kıyılan nikâh gibi sebepsizce ikiye

bölünmüş bir uygulamayla hukuk birliği ortadan kalkacaktır. Sağlık personelinin takibi dışında doğan çocukların doğum bildirimlerinin nüfus müdürlüklerine sözlü beyanla yapılmasına ilişkin değişiklik ise aynı tasarının bir başka maddesi... Bu uygulamaya göre kız çocuklarının yaptıkları doğumların bildirimine ilişkin zorunluluk ortadan kalkıyor.”

“Çocuk istismarcılarına örtülü af”
“Resmi makamlarca takibi yapılmayan bu doğumlar, çocuk istismarcılarının yakalanmasını ve cezalandırılmasını zorlaştıracaktır, zira evlilik adı altında yapılan istismarların çoğu, doğum amacıyla hastaneye gidildiğinde ortaya çıkmaktadır. Böylece kız çocuklarını hamile bırakan istismarcılar tespit edilemeyecek ve dava açılmayacak. Yani çocuk istismarcılarına ‘örtülü af’ geliyor.”

Hükümete ve tüm siyasi partilere çağrı

Anayasa’nın laiklik ve eşitlik ilkelerine aykırı olan değişiklik taleplerinin toplumda ayrışmaya sebep olacağı, kadın ve çocuklara yönelik taciz ve istismar vakalarını artırıp, mevcut vakaların ise tespit edilmesini zorlaştıracığı ortadadır. Bu nedenle Bursa Barosu Kadın Hakları Komisyonu olarak; söz konusu kanun değişikliği teklifini kabul edilemez bulduğumuzu ve şiddetle reddettiğimizi belirtiyor; söz konusu değişikliğin Meclisten geri çekilmesi için hükümete ve tüm siyasi partilere çağrı yapıyoruz.”

Bayram Ayakkabısı

Beton dökülmüş
çiçeklerin içinden geçtim
Boynu bükük
tüm açılardan şiirlerin
ve
basit
ve
karmaşık
acılarından
zamanın kesitlerinin
ve
Tüm içleri
dışa çevirdim
havalandırdım
Kanatsızlığima aldırmadan
havalandım
Düşmek bir anmış
düşlemekse
bir ömürmüş
anladım

Engeller koydum
bilincimin üstüne altına
Bir dost dokunuşunda
hemen kaldırdım
Palamarını çözdüm dünyanın
keçilerini kaçırdım
Peşin verdim faizini
tefeci hayata
o yüzden hiç borç almadım

Şimşeklere hep gülümsedim
fotoğraf çektiğini umarak tanrının
Ve
Nota verildiği zaman
Büyük Elçilere
hangi nota acaba
"mi" mi "re" mi diye
hep meraklanıp çatladım

Kaçan trenlerin
biletlerini taşıdım
bir nişan gibi göğsümde
Onları da "sevdaya dahil" ettim
ağladım
Beyaz atıyla
Leydi Godiva gelip
sarsın istedim
"Özel" "Kör" yaralarımı
sızlaması bitmeyince

kesiklere dermanın
olmadığını
geç de olsa anladım

Tereddütler açarmış
meğer cehennemin kapısını
Tüm kavuşmalardaysa
altından ırmaklar akarmış

Yeşil bir denize
bir arefe gecesi
bayram ayakkabılarımı
koklar gibi
sarılınca anladım

Av. Metin Öztosun

Üç Güllük Dünya

1.

Ben hep yanlış işlerin adamı ben
Ne yana göçsem içimde ağlar
babalar
Narçiçeği değil bu ellerimdeki
Gelse ne yazar gelmese ne,
bahar
Ellerimde ayazı çocukların
ellerimde yazı

Siz hep tertemizsiniz pirim,
ben hep kirlî

Silinmedi bu parmak uçlarımdaki
karayazı
Ben hep ağlayan babalar
görürüm rüyamda, Siz cennet
Gel oturalım seninle ey dünya,
hesap kitap
Ne sen çekil ne ben

2.

Sen sofrayı kur, ekmek zeytin
hurma

Biraz da yorgun çocukları
dünyanın
Oturup hep birlikte ağlaşalım
İçimizde karınca telaşı,
ceylan koşusu
Sonunda üç güllük dünya değil
mi
Sen ben o

Av. Üzeyir Tüfekçi

Eskiden başkaydı burada düzen
Şimdi neler oldu görüyor musun?
Kurtların kuzudan korktuğu düzen
Geldi bizi buldu görüyor musun?

Şimdi ne mümkün nerede mertlik

Övünür kahpeler yaptıkça itlik
Kahpe zirvededir, yiğit de hiçlik,
Ayaklar baş oldu görüyor musun?

Eskiden olsaydı derdik alamet
Vakit daralmıştır kopar kıyamet

Kalmadı billahi bu işte rahmet.
Akımız al oldu görüyor musun?
Renklerimiz soldu görüyor musun?

Stj. Av. Fatih Han Terzioğlu

BURSA BAROSU İLE ANLAŞMALI ŞİRKETLER

Amerikan Kültür Okulları, Artıç Hotel, Coşkunalp Eğitim Öğretim, Doruk Tıp Merkezi,
Doruk Yıldırım Hastanesi, Dünya Göz, Ganita Restaurant, İlkumut Özel Eğitim,
İznik Zeytin Bahçesi Otel, Maya Sport Club, Medicabil Hastanesi, MNG Kargo,
Acıbadem Bursa Hastanesi, Özel Bursa Anadolu Hastanesi, Özel Çekirge Kalp ve Aritmi Hastanesi,
Özel Doruk Bursa Hastanesi, Özel İdea Fen ve Anadolu Lisesi, Özel Medi-Ce Sağlık,
Ramada Resort Kazdağları Termal & Spa, Romatem Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi,
VM Medical Park Bursa Hastanesi, Özel Çakmak Koleji, Nettel İletişim Elektronik,
Vitamin Cafe - Restaurant, Hayat Hastanesi.

İcra ve iflas Hukuku'nda güncel meseleler

İcra dairesinin kararları

Av. Dilay Kuşoğlu

Giriş

İcra teşkilâtının en önemli unsuru icra dairesidir. İcra dairesi, icra işlerinde birinci derece görevlidir. İcra dairesi bağımsız olup, yaptığı işlemlerden dolayı her makam ve merci ile doğrudan yazışabilir, haberleşebilir.

İcra dairesi; İcra Mahkemesi hâkiminin daimî gözetimi ve denetimi altında ise de icra mahkemesine bağlı bir organ değildir. İcra dairesi; kanun, tüzük ve yönetmeliklerin kendisine vermiş olduğu görevleri, icra mahkemesine danışmadan doğrudan doğruya kendisi yapar. İcra dairesinin icra mahkemesinden bağımsız bir organ olması, icra dairesinin kararlarının niteliğinde önem arz eden bir husustur.

Her ne kadar icra dairesi, İcra Mahkemesi'nden bağımsız bir organ da olsa İcra Mahkemesi hâkiminin gözetimi altındadır. Ayrıca icra dairesi tarafından alınan kanuna aykırı kararlara karşı İİK m. 16-18 hükümlerinde şikâyet kurumu düzenlenmiştir. İcra dairesi, görevini yaparken kanuna aykırı hareket ederse, yaptığı işlem, ilgililerin şikâyeti üzerine, İcra Mahkemesi tarafından iptal edilir veya düzeltilebilir. İcra Mahkemesi'nin kararına karşı İcra dairesinin direnme hakkı yoktur. İcra Mahkemesi tarafından verilen kararlar kesindir. İcra dairesine İİK m. 16-18 hükümlerinin uygulama alanı bulunduğu durumlarda icra mahkemesi kararına karşı

direnme hakkı tanınmaması, icra dairesi kararlarının etkinliğini tartışılır hale getirmiştir. İcra dairelerinin, İcra Mahkemesi karşısında direnme hakkının olmaması, uygulamada icra dairesi adına kararı alan icra müdür ve müdür yardımcıları tarafından sıkça karşılaşılan problemlerden biridir.

İcra dairesi kararlarına ilişkin gerek İİK'da gerekse doktrinde herhangi bir tanımlama yapılmamıştır. İİK m. 8 icra dairesi kararlarının içeriğine ilişkin hükümler ihtiva etmektedir. İİK m. 8 hükmü haricinde icra dairesi kararlarının niteliği ile ilgili herhangi bir düzenleme yoktur. İİK m. 8/2 hükmüne göre, icra dairesi kararlarının açık ve gerekçeli olarak tutanaklara yazılması gerekir. İcra dairesi kararlarının açık ve gerekçeli olması zorunluluğu 2012 yılında İİK m. 8/2 hükmüne eklenmiştir. Bu değişiklik yapılmadan önce uygulamada talepler hakkında gerekçe yazılmadan karar verilmekteydi. Taraflar, gerekçesi olmayan kararları anlamada, değerlendirmede zorlanmakta, bu nedenle de şikâyet veya itiraza konu etmekteydiler. Tüm bunların önüne geçebilmek için 02.07.2012 tarihinde İİK m. 8 hükmüyle kararların açık ve gerekçeli olması zorunluluğu getirilmiştir.

İcra dairesi kararlarının bir diğer önemli özelliği ise bütün taraflar açısından bağlayıcı ve geçerli olmasıdır. Ancak icra mahkemesi

tarafından iptal edildiği takdirde icra dairesi kararının taraflar açısından geçerliliği ve bağlayıcılığı ortadan kalkar. Yani icra dairesi kararları, İcra Mahkemesi tarafından iptal edilmediği sürece bütün taraflar için geçerli ve bağlayıcıdır. İcra dairesi kararlarından, kararı alan icra müdür veya müdür yardımcısı dâhi kendiliğinden dönemez. İcra dairesi tarafından alınan bir karar ancak ilgisinin yapacağı başvuru üzerine icra mahkemesince ortadan kaldırılabilir veya iptal edilebilir.

Çalışmamızda icra dairesinin kararlarını açıklayabilmek adına öncelikle icra teşkilâtının tarihsel gelişimi ve icra teşkilâtı içerisinde icra müdürünün konumu incelenecek ardından ise icra dairesi kararları ve icra dairesi kararlarına karşı tanınan şikâyet kanun yolu incelenecektir.

1. İcra teşkilâtının tarihsel gelişimi

Cebri İcra Hukuku'nun tarihsel gelişimi, Cebri İcra Hukuku'nun asli organı olan icra dairesinin tarihsel gelişimiyle yakından bağlantılıdır. Roma Hukuku'nun ilk dönemlerinde cebri icra, borçlunun mallarına değil, şahsına yönelikti⁽¹⁾. Borç ikrar edilince veya uyuşmazlık hükme bağlanınca kanunun tayin ettiği 30 günlük süre uygulanırdı. 30 günlük sürenin sonunda da borçlu borcunu ödemezse, alacaklı borçlunun şahsı üzerine el koyardı. Bu müessese "manusinjectio"

olarak adlandırılırdı(2). Roma Dönemi'nde daha sonraları, cebri icra, borçlunun şahsına el koyma yanında borçlunun mallarına da yönelmeye başladı. Borçlunun mallarına el konulabileceği usulü Roma'da giderek yaygınlaşan bir uygulama haline geldi. Çünkü alacaklının tatmini hususunda borçlunun şahsından çok, malları daha önemliydi. Böylelikle borçlunun şahsına başvuru istisnai duruma geldi. Borçlunun mallarının toptan satışı usulü benimsendi. Bu müesseseye "bonorumvenditio" denirdi(3). Bu müessesenin uygulamasında, alacaklı Praetor'dan borcunu ödemeyen kişilerin mallarına el koymak için izin isterdi. Bu el koyma borçlunun mal kaçırmamasını önlemek içindi. Borçlu el koymadan itibaren 30 gün içinde borcu ödemezse, alacaklılar Praetor'un kararıyla malların idaresi ve satımı için bir "magistra" seçilirdi(4). Magistralar, devletin icra organı olarak faaliyet gösteren yüksek dereceli memurlardı(5). Fakat günümüz anlamında memur değillerdi, zira magistralar yaptıkları iş için ücret almaz hatta görevlerinin gerektirdiği masrafları bizzat yaparlardı(6)."Consul" adı verilen magistrallık makamı yargı organı faaliyetlerini yürütürdü ve Halk Meclisi tarafından seçilirdi. Magistralar alacak miktarını tespit eder, satılacak malların listesini düzenler, satış şartnamesini hazırlardı(7).

Roma Hukuku'nda borçlunun mallarının satışı için Praetor'un kararıyla alacaklı tarafından seçilen magistralar günümüz hukukunda İİK'da düzenlenen icra müdür ve müdür yardımcılara tekabül etmektedir. Roma Hukuku'nda cebri icranın, borçlunun şahsından ziyade mallarına yönelmesiyle birlikte ortaya çıkan bir kurum olan magistralar, günümüzde icra dairesi tarafından yapılan işlemlerin Roma Hukuku

dönemi ve o döneme ilişkin şartlar altındaki haliyle görevliydi. Statüsel olarak çok değişikliğe uğramış olsa da icra dairesi ve icra müdürlüğü makamının tarihsel gelişimi Roma Hukukundaki magistralara dayanmaktadır. Roma hukukundaki Praetor kararıyla seçilen magistralar ve Praetor, günümüz icra teşkilâtının temellerini oluşturmaktadır. Roma Hukuku'ndaki bu gelişmeler batı hukuklarını yakından etkilemiştir. Türk Hukuku'nda Cumhuriyet'in kurulmasından önce uygulanan şer'î cebri icra hukuku hakkında fazla bilgi yoktur(8). Cumhuriyet'in kurulmasından sonra cebri İcra Hukuku'na ilişkin ilk kanunumuz İsviçre Federal İcra İflas Kanunu'ndan alınan 1424 Sayılı İcra ve İflas Kanunu'dur. Bu kanunun uygulanmasıyla icra iflas hukukunda başarılı sonuçlar alınamadığından dolayı 19.06.1932 tarih ve 2128 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunu yürürlüğe girmiştir. Halen yürürlükte olan 2004 sayılı İİK yürürlüğe girdikten itibaren birçok değişikliğe uğramıştır. 2004 sayılı kanunda 1965 ve 1980'lerde önemli değişiklikler yapılmıştır(9). 2004 sayılı İİK m. 1 hükmü icra dairelerini, icra müdürlerini ve müdür yardımcılarını ve icra kâtiplerini düzenlemektedir.

2. İcra Teşkilâtı

İcra Hukuku'nda, borçların yerine getirilmesini sağlayan devlet organlarının tümüne icra teşkilâtı denir(10). İcra teşkilâtı öğretide, münhasıran icra işlemleri için kurulmuş organlar ve asıl görevlerinden başka icra işlerine de bakan organlar olarak ayrılmaktadır(11). Bu ayrıma göre asıl icra organları, icra dairesi, icra mahkemesi ve Yargıtay'ın icra ve iflâs işleri ile görevli daireleridir. Yardımcı icra organları ise genel mahkemeler, Yargıtay'ın diğer daireleri,

Cumhuriyet savcıları ve adalet müfettişleridir. Çalışmamızın konusu itibarıyla icra teşkilâtı içerisinde asıl icra organlarından olan icra dairesi incelenecektir.

A. İcra dairesi

Cebri icra organları arasında ilk sırayı alan icra dairesi, icra takibinin başlamasından sona ermesine kadar önemli görevler üstlenmiştir. İcra takibinin başlatılabilmesi için İcra Dairesi'ne takip talebi ile başvurmak gerekir. Takibe girilen alacaklının icra prosedüründe ilk karşılaşacağı icra organı icra dairesi ve bu dairenin mensubu olan icra müdürü, icra müdür yardımcısı ve kâtiplerdir(12).

Anayasa m. 9 "Yargı yetkisi Türk milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır." demek suretiyle yargı yetkisini Türk milleti adına bağımsız mahkemelere vermiştir. Bu sebeple icra dairesi yargı organı içinde yer almaz. İcra dairesinin, mahkemelerin verdiği kararları yerine getiriyor olması, icra dairesinin mahkemeler teşkilâtında bulunabileceği sonucunu doğurmaz. Şöyle ki; yargı yetkisini bağımsız mahkemelere veren anayasa hükmü amirdir(13). Bu sebeple, icra dairesi yargılama faaliyetini yerine getiren mahkemeler teşkilâtında yer almaz.

İcra dairesi İİK m. 1 hükmünde düzenlenmiştir. İİK m. 1/1 hükmüne göre, her asliye mahkemesinin yargı çevresinde yeteri kadar icra dairesi bulunur. Yani her asliye mahkemesinin yargı çevresinde en az bir icra dairesi vardır. Nüfusu ve dolayısıyla işi çok olan yerlerde, birden fazla icra dairesi vardır. Birden fazla icra dairesi bulunan yerlerde daireler arası iş dağıtımı icra mahkemesi tarafından yapılır. İİK m. 1/2 hükmüne göre her icra dairesinde Adalet Bakanlığı tarafından atanacak

bir icra müdürü bulunur. Bundan başka, her icra dairesinde yeteri kadar icra müdür yardımcısı, icra kâtabi ile adli yargı ilk derece adalet komisyonu tarafından görevlendirilecek mübaşir ve hizmetli bulunur. İcra dairesinin sorumlu âmiri ise icra müdürüdür(14).

İcra dairesinin sorumlu âmirinin icra müdürü olması uygulamada icra müdürü ile icra dairesinin aynı anlamda algılanması sonucunu doğurmuştur(15). İcra dairesinin görevleri bakımından icra müdürü birinci derecede yetkili ve sorumludur. İcra müdürü icra takip işlemlerini yürütür; bu kapsamda olmak üzere alacaklının takip talebini alır, duruma göre borçluya ödemeye veya icra emri gönderir, haciz veya satış yapar, sıra cetvelini düzenler, paraları paylaştırır, aciz belgesi düzenler ve yasayla verilen öteki görevleri yerine getirir.

1. İcra müdürü

Kural olarak her icra dairesinde icra müdürü bulunur. İcra dairesinin bir yerde kurulduğunu ifade edebilmek için söz konusu yere öncelikle Adalet Bakanlığı tarafından icra müdürü atanması gereklidir. İcra dairesinde bulunan diğer memurların ve personeline takip işlemlerinin yapılmasında önemli rolü vardır. Ancak onlar tamamen icra müdürüne yardım etme pozisyonunda yer alırlar(16).

İcra dairesince yapılan işlemlerden doğan hukuki sorumluluk ise icra müdürüne yüklenmiştir. İcra müdürü ne takip talebi ile icra dairesine başvuran alacaklının ne de alacaklının hakkında takip yapmak istediği borçlunun temsilcisi değildir. İcra müdürü devlet adına cebri icra faaliyetini yürütür. Takip konusu alacağın tahsili için gereksiz çaba harcamayacağı gibi, borçluyu korumak içinde çareler

aramaz. İcra müdürü, cebri icranın amacına ulaşabilmesi için gerekli işlemleri tarafsızlıkla yapar.

2. İcra müdür yardımcıları ve icra kâtipleri

İcra müdür yardımcıları ve icra kâtipleri İİK m.1 hükmünde düzenlenmiştir. İİK m.1/2 hükmü, icra dairesine bir icra müdürü ve yeteri kadar icra müdür yardımcısı ve icra kâtabi atanmasını düzenlemektedir. İcra müdür yardımcıları ve icra kâtipleri takip işlemlerinin yürütülmesinde icra müdürüne yardım etme pozisyonunda bulunurlar. İcra müdür yardımcılarının ve icra kâtiplerinin, icra müdürüne yardım etme pozisyonunda olduklarına İİK m. 80 hükmü örnek verilebilir. İİK m. 80 hükmü, haczi kimin yapacağını belirlerken icra müdürüne takdir yetkisi vermiştir. Bu maddeye göre, icra müdürü hacze kendisi gidebilir veya yardımcılardan yahut kâtiplerinden birini gönderebilir.

3. İcra dairesi kararları

İcra dairesinin kararları İİK m. 8 hükmünde açıklanmıştır.

A. Genel olarak icra dairesi kararları

İİK m. 8 hükmüne göre, icra daireleri, yaptıkları işlemler, kendilerine vaki talep ve beyanlar hakkında bir tutanak tanzim ederler. Bu tutanağa zabıt veya zabıt varakası da denir(17). İcra tutanağının geçerli olması için kanunda öngörüldüğü şekilde düzenlenmesi gerekir. İcra dairesine yapılan sözlü itirazlar ile talep ve beyanlar icra tutanağına geçirilir ve tutanağın altı beyan sahibi ile tutanağı düzenleyen icra müdürü veya yardımcısı ya da icra kâtabi tarafından imzalanır. Tutanağı düzenleyen icra müdürü veya yardımcısının imzasının yer almadığı tutanak geçersiz olup hukukî sonuç doğurmaz. Yani icra müdürü veya yardımcısının imzasını taşımayan beyan veya yazı, icra tutanağı

niteliğinde değildir.

Uygulamada icra dairelerinde istemler hakkında gerekçe yazılmadan karar verilmekte, genellikle bu işlemler kaşe kullanılarak yerine getirilmektedir. Standart ifadeli kaşenin kullanılmasının, kararlarda yaşanan keyfiliğin önüne geçebilmek ve etkin bir denetim sağlamak amacıyla 2012 yılında 6352 sayılı kanunla 2004 sayılı İİK m. 8 hükmünde yapılan değişiklikle beraber icra ve iflas dairelerince verilen kararların gerekçeli olarak tutanaklara yazılması zorunluluğu getirilmiştir(18).

AY m. 141 hükmü duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olmasını düzenlemektedir. AY m. 141 "Mahkemelerde duruşmalar herkese açıktır. Duruşmaların bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına ancak genel ahlakın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerde karar verilebilir. Küçüklerin yargılanması hakkında kanunla özel hükümler konulur. Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır. Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir" demektedir. AY m. 141 ve 2012 yılında İİK m.8/2 hükmüne eklenen icra dairesi kararlarının gerekçeli olma zorunluluğu birlikte değerlendirildiğinde, kanun koyucunun icra dairesi kararlarını mahkeme tarafından verilen kararlara yaklaştırdığı açıktır. Bir kararın gerekçeli olması keyfiliğin önüne geçmek içindir. Mahkeme kararlarının gerekçeli olma zorunluluğu AY'de düzenlenmiştir. İcra dairesi kararları 2012 yılında İİK'da yapılan değişiklikle karar gerekçeli yazılmak zorunda değildir. Ancak kanun koyucunun İİK'da yaptığı bu değişiklikle birlikte icra dairesi kararları ve mahkeme kararları arasında gerekçe bakımından benzerlik oluşturulmaya

çalışılmıştır. Kanaatimizce doğru olanda verilen kararların gerekçeli olmasıdır.

İİK'da yapılan bu değişiklikle birlikte icra dairelerinin yükü artmıştır. Değişiklikten önce standart bir kaşe vurarak karar veren icra müdür ve müdür yardımcısı artık icra dosyasına gelen her bir talep için ayrı ayrı gerekçeli karar yazmaktadırlar. Bu durum uygulamada zaten iş yükü çok olan icra dairelerinin iş yükünü daha da arttırmıştır. İş yükü sebebiyle yavaş ilerleyen icra dairesi işlemleri, icra dairesi kararlarının gerekçeli olarak yazılması zorunluluğunu getiren kanun değişikliğinden sonra daha da yavaşlamıştır. Uygulamadaki bu sorunun çözümü ise asla icra dairesi kararlarının gerekçeli olarak yazılmaması değil, icra dairesinde çalışan icra müdür yardımcısı ve icra kâtabi sayısının artırılmasıdır.

İcra dairesi kararlarının iki önemli özelliği vardır. Bunlar alenilik ve ispat kuvvetidir(19). İcra dairesi kararlarının aleniliğinden maksat, ilgililerin bu tutanakları görebilmeleri ve bunların bir örneğini alabilmeleridir. İcra dairesi kararlarının aleniliği İİK m.8/3 hükmünde düzenlenmiştir. Buradaki ilgililerden maksat sadece icra takibinin tarafları olan alacaklı ile borçlu ve onların kanuni temsilcileri değildir. Takibin tarafları olan alacaklı ve borçludan başka, istihkak iddiasında bulunanlar, hacze iştirak etmek isteyen diğer alacaklılar, borçlunun kefili, rehin alacaklıları, kanunun ihalenin feshi davası açabileceğini kabul ettiği şahıslar da İİK m. 8/3 hükmündeki "ilgililer" kapsamına dâhildir(20). İcra tutanaklarını görmek ve bunların örneğini almak isteyen kişinin, bunda hukuken korunmaya değer, özel ve güncel bir menfaati olduğunu ispat etmesi gerekir. Çünkü ilgililer ancak menfaatleri oranında icra

tutanaklarını görebilir ve icra dairesinden borçlu hakkında bilgi isteyebilirler(21).

İcra dairesi kararlarının bir diğer önemli özelliği ise ispat gücüdür. İcra dairesi kararları kapsadıkları husus hakkında delil teşkil ederler(22). Yani icra dairesi kararları hilafı sabit oluncaya kadar geçerlidir. İcra dairesi kararlarının aksinin ispatı kural olarak özel bir şekle bağlı değildir(23). Fakat icra tutanağı bir hukuki işlemi belgelendiriyorsa bunun aksini ispat etmek, ancak yazılı delil ile mümkündür(24). Örneğin ödeme emrinin tebliği üzerine borçlu, icra dairesine başvurup takip konusu borcu ikrar ederse borçlunun bu beyanı icra tutanağına geçirilir ve tutanağın altı icra müdür veya yardımcısı tarafından ya da kâtabi tarafından imzalanırsa, borç ikrarını ihtiva eden icra tutanağı, takip konusu alacağı kesin delil teşkil edeceğinden aksinin ispatı HMK m.201 hükmüne tabidir.

B. İcra dairesi kararlarının niteliği

İcra dairesi kararlarının niteliğinin ne olduğu sorusuna cevap bulabilmemiz için öncelikle icra müdürünün yaptığı işlemin hukuki niteliğini belirlememiz gerekmektedir. İcra müdürü adli bir memurdur, ancak faaliyeti yargısal değildir(25). Yargı işlevinin başlıca ölçütü karşı taraf dinlenmeden ona savunma hakkı tanınmadan hüküm verilmemesi olup, icra işlemleri açısından bu durum geçerli değildir(26). Yargıtay HGK 03.10.2007 tarih ve 2007/12-601 E. ve 2007/695 K. sayılı bir kararın da "...İcra müdürlükleri birer adli memurluk olup, yaptıkları işlemlerde adli işlemdir" demek suretiyle icra dairesinin kararlarının adli işlem olduğu hususuna dikkat çekmiştir(27).

İcra dairesi işlemlerinin niteliğinin idari bir işlem mi yoksa yargısal bir işlem mi olduğu hususu

doktrinde tartışma konusu olmuştur. Doktrinde genel olarak kabul edilen görüş, icra dairesinin kararlarının idari bir işlem olduğu doğrultusundadır(28). İdari işlem, idarenin hukuki sonuç doğurmaya yönelik irade açıklamasıdır(29). İdari işlemlerin belli başlı üç özelliği vardır(30). Bunlar "icraîlik"(31) "re'sen icra edilebilirlik" ve "hukuka uygunluk karinesinden yararlanma"dır(32).

İdari işlemin icraîlik özelliği idarenin tek yanlı olarak açıkladığı irade ile hukukî sonuçlar doğurmasına denir(33). İdare bir idari işlem tesis edebilmek için ilgili kişinin rızasını almak zorunda değildir. İdare belirli bir konuda iradesini açıklar ve bu irade, ilgili kişi tarafından kabul edilmesine gerek olmaksızın hukuk düzeninde değişikliğe yol açar; yani hukukî sonucunu doğurur. Kısacası, idari işlemin icraî nitelikte olması onun ilgilisi tarafından kabul edilmesine gerek olmaksızın hukukî sonuçlarını doğurmasıdır(34). İdari işlemin "resen icra edilebilirliği" ile bu işlemlerin "icraîliği" birbirinden farklıdır(35). İcraîlik idari işlemin oluşmasına etkili iken, re'sen icra kararın uygulanmasına iliskindir(36). İdari işlemin icraî nitelikte olmasından sebeple, ilgili tarafından kabul edilmesine gerek olmaksızın hukukî sonuçlarını doğurur. Hukuk âleminde bu sonuçların ortaya çıkması idari işlemin icraîliği, hukuk âleminde ortaya çıkan bu sonuçların maddi âleme idare tarafından doğrudan aktarılması idari işlemin re'sen icra edilmesidir. İdari işlemler hukuka uygunluk karinesinden yararlanırlar. Yani, bir idari işlem mahkeme tarafında iptal edilinceye kadar hukuka uygun olduğu varsayılır ve uygulanmasına devam edilir(37).

İcra dairesi işlemlerinin niteliğinin idari işlem olup olmadığının değerlendirilmesi

hususunda, yukarıda açıklanan idari işlemin özellikleri ile icra dairesi işlemlerinin ne oranda uyduğu tespitini önemlidir. İdari işlemin özelliklerinde olan hukuka uygunluk, icra dairesi işlemleri açısından da geçerlidir. Ancak icra ve re'sen icra özellikleri ile icra dairesi işlemlerinin bağdaştırılması zordur. Şöyle ki; icra dairesi işlemleri yaparken taleple bağlıdır. Oysa icra dairesi işlemleri idarenin taleple bağlı olmadığı bir göstergesidir. İdare belirli bir konuda iradesini açıklar ve bu irade, ilgili kişi tarafından kabul edilmesine gerek olmaksızın hukuk düzeninde değişikliğe yol açar. Oysaki icra dairesi, kararlarını alırken taleple bağlıdır. Herhangi bir talep olmaksızın bazı istisnai işlemler dışında işlem yapamaz. İdari işlemin özellikleri incelendiğinde idari işlemin en önemli özelliklerinden olan icra ve re'sen icra özelliklerinin icra dairesi işlemleri ile bağdaştırılması zordur.

Yargısal işlemin ise şekli ve maddi anlamda olmak üzere iki unsuru vardır. Şekli unsur, yargısal faaliyette bulunan makamdır. Buna göre, mahkemelerin her türlü faaliyeti yargısalıdır. Şekli unsur tek başına yargısal işlem kavramını tanımlamak için yeterli değildir. Çünkü mahkemelerin her türlü faaliyeti yargısal değildir. Maddi unsur ise, maddi hukuk kurallarının, bağımsız hâkimler tarafından belli bir olaya uygulanmasıdır(38). İdari işlem ve yargısal işlemin tanımlarından hakaretle icra dairesi kararının niteliğinin tespiti daha kolaylaşmış olur. İcra dairesi kararlarının yargısal işlem olabilmesi için, icra dairesi karar vermeden önce alacaklı ve borçlunun her ikisinin iddia ve savunmasına imkân vermelidir. İcra dairesi alacaklı ve borçlunun iddia ve savunmasını almadan kararlarını vermektedirler. Bu sebeple icra

daireleri kararlarının yargısal işlem niteliğinde olduğunun kabulü zordur. Borçluyu dinlemeden yalnız alacaklının talebi ile hareket etmesi ve kanunen belirli bir usule uymaya mecbur olmadan faaliyet göstermesi nedeniyle de icra dairesinin kararlarının idari işlem niteliğinde olduğunun kabulü gerekir. Üstündağ ise cebri icranın kendine has özellikleri olduğundan icra dairesi kararlarının idari işlem mi; yoksa yargısal işlem mi olduğunun çözülmesi güç bir mesele olduğunu belirterek, bu hususta pratik sonuçlar çıkarmanın doğru olmadığını ifade etmiştir(39). Onar ise yargı fonksiyonu görmeyen, işlemleri yargısal nitelikte bulunmayan, mahkeme kararlarını icra edere hak ihlalinin müeyyidesini uygulayan icra dairesinin, idari teşkilâta da dâhil olmadığını, icra dairesinin kararlarının yargısal işlem olmadığı gibi idari işlem niteliğinde de sayılmadıkları görüşünü savunmaktadır. Yazar aynı zamanda icra dairesi kararlarının idari kararların tabi olduğu idare hukuku hükümlerine tabi olmadığını belirtmektedir.(40)

Kanaatimizce; icra dairesinin kararlarının sadece idari işlem niteliğinde olduğunun veya sadece yargısal işlem niteliğinde olduğunun kabulü zordur. Bu sebeple icra dairesinin kararlarının karma nitelikte olduğunun kabulü gerekmektedir.

C. İcra dairesi kararlarının esasına etki eden unsurlar

İcra dairesi kararlarının esasına etki eden unsurları, icra dairesi kararlarına hâkim olan tasarruf ilkesi ve icra müdürünün takdir yetkisi olarak iki ayrı başlık altına incelemek gerekir.

1. İcra dairesi kararlarına hâkim olan tasarruf ilkesi

Özel hukuk taraflara kendi hakları üzerinde tasarruf yetkisi ve

imkânı tanımıştır. Özel hukuktan kaynaklanan tasarruf yetkisi, uyuşmazlıktan önce başlayıp, uyuşmazlığın yargı organına intikal ettiği ve onun önünde görüldüğü anda da devam eder(41). Tasarruf ilkesi, genel anlamda tarafların yargılamanın başlangıcını, konusunu ve sona ermesini belirleyebilmeleri, dava konusu üzerinde serbestçe tasarruf edebilmeleri anlamına gelir.

HMK'nın "Yargılamaya Hâkim Olan İlkeler" başlıklı birinci kısım ikinci bölümünde düzenlenen ilk ilke tasarruf ilkesidir. HMK m. 24 "(1)Hâkim, iki taraftan birinin talebi olmaksızın, kendiliğinden bir davayı inceleyemez ve karara bağlayamaz. (2) Kanunda açıkça belirtilmedikçe, hiç kimse kendi lehine olan davayı açmaya veya hakkını talep etmeye zorlanamaz. (3) Tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri dava konusu hakkında, dava açıldıktan sonra da tasarruf yetkisi devam eder" hükmünü içermektedir. Bu hükme göre, taraflar uyuşmazlığı başlatmak, uyuşmazlık konusunu belirlemek, uyuşmazlığı sürdürmek veya sona erdirmek hakkına sahiptirler(42). Medeni Yargılama Hukuku'na hâkim olan tasarruf ilkesi, İcra Hukuku'nda da uygulama alanı bulmaktadır. Şöyle ki; icra takibinin başlatılması, devam edilmesi, durdurulması, sona erdirilmesi hak ve yetkileri icra takibinin taraflarına aittir. Tasarruf ilkesi uyarınca icra takibi tarafların taleplerine istinaden yürütülür. İcra dairesinin kendisine ulaşmış bir talep olmadan kendi aldığı karar ile takibe devam etmesi, takibi durdurması, borçlu şahsın mallarına haciz koyması, borçlu şahsın mallarının satışını yapma gibi işlemleri alacaklı şahsın talebi olmadan yapması mümkün değildir. Yargıtay 12. HD 20.06.2013 tarih ve 2013/13795 E. ve 2013/23277 K. sayılı kararında icra dairesinin karar alırken

tasarruf ilkesi doğrultusunda tarafların talepleri ile bağlı olduğuna hükmetmiştir. Daire kararında "...Somut olayda, faiz miktarı bilirkşi tarafından yukarıdaki kurallara göre avans faiz oranları üzerinden hesaplanmış ise de, alacaklı takip talebinde reeskont faizini talep ettiğinden taleple bağlılık ilkesi gereğince hesaplamanın da buna göre yapılması gerekir" şeklinde hüküm kurmuştur. Yani icra dairesi karar alırken taleple bağlılık ilkesi çerçevesinde kararlarını almak zorundadır.

Kural olarak icra dairesi kararlarını alırken tasarruf ilkesi doğrultusunda tarafların talepleriyle bağlıdır. İcra dairesinin görevleri arasında sınırlı sayıda da olsa re'sen yapılması gereken bir takım işlemler vardır. İcra dairesinin re'sen yapması gereken ve sınırlı sayıda olan bu işlemler icra dairesi kararlarında tasarruf ilkesinin hâkim olmasının istisnasını oluşturmaktadır. İcra dairesinin re'sen alması gereken bu kararlara örnek vermek gerekirse, İİK m. 78/II-IV "...(II)Haciz istemek hakkı, ödeme emrinin tebliği tarihinden itibaren bir sene geçmekle düşer...(IV) Haciz talebi kanuni müddet içinde yapılmaz veya geri alındıktan sonra bu müddet içinde yenilenmezse dosya muameleden kaldırılır" hükmünü içermektedir. İcra müdür veya müdür yardımcısı haciz talebi kanuni müddet içinde yapılmazsa icra dosyasını muameleden kaldırır. İcra müdür veya müdür yardımcısı icra dosyasını muameleden re'sen aldıkları karar ile kaldırır. İcra dosyasının muameleden kaldırılması noktasında tarafların talepleriyle bağlı değildir. Ancak alacaklı taraf icra dairesine icra dosyasını yenileme talebinde bulunursa bu durumda, icra müdür veya müdür yardımcısı alacaklı tarafın talebiyle bağlıdır. İcra dairesinin re'sen aldığı kararlara bir başka

örnek olarak İİK m. 138 hükmü verilebilir. İİK m. 138 "(1)Mahcuz mallar tamamıyla satıldığında bedelleri alakadarlara hisselerine göre paylaştırılır ve bir kısmı satıldığında icabına göre bedeli hisseleri nispetinde alakadarlara avans olarak dağıtılır...(2) Haciz, paraya çevirme ve paylaştırma gibi bütün alacaklıları alakadar eden masraflar önce satış tutarından alınır ve artan para takip masrafları ve işlemiş faizler dahil olduğu halde alacaklıları nispetinde paylaştırılır..." hükmünü ihtiva etmektedir. Bu hükmün gereği icra dairesi mahcuz malların satışını yaptıktan sonra satış bedelinden ilk önce haciz, satış ve paylaştırma gibi bütün alacaklıları ilgilendiren ortak giderleri alır(43). Daha sonra, artan para, kesin ve geçici haciz sahibi alacaklılara alacakları oranında paylaştırılır(44). İcra daire bu işlemleri re'sen yapar. İcra dairesinin re'sen yaptığı işlemlerden bir diğeri ise tamamlama haczidir. İİK m. 139 "Satış tutarı bütün alacaklıları ödemeye yetmezse icra memuru kendiliğinden yeni hacizler yaparak haczi tamamlar..." hükmünü içermektedir. İcra dairesinin, satış tutarının bütün alacaklıları ödemeye yetmediğini tespit etmesi üzerine, kendiliğinden (re'sen) borçlunun başka mallarını haczeder(45). Bu hacze tamamlama haczi denir(46).

2. İcra müdürünün takdir yetkisi

İcra müdürü kullanacağını yetkinin, kanunda olmasına ve kanuna uygun olmasına dikkat etmek zorundadır. Bunun bir göstergesi olarak İİK m. 16, icra müdürünün yaptığı işlemlerden kanuna aykırı olanları şikâyet sebebi saymıştır. Diğer taraftan icra müdürünün kanuna aykırı davranması disiplin cezası veya tazminatı gerektirebilir. Tazminat davası her ne kadar devlet aleyhine açılabilir da devletin icra müdürüne rücu imkânı

icra müdürünü kanuna uygun davranmaya zorlar(47).

İcra müdürünün kanuna uygun davranma zorunluluğunun bu denli önemli olması, icra müdürünün takdir yetkisinin kullanılacağı alanları belirleme zorunluluğunu beraberinde getirmiştir. İcra müdürünün kararları alırken takdir yetkisine sahip olması, icra dairesinin kararları ile sıkı ilişki içindedir.

İcra müdürüne takdir yetkisi tanınan durumlarda icra müdürü, bu takdir yetkisini hukuka uygun ve taraf menfaatlerini ya da gerektiğinde üçüncü kişilerin menfaatlerini de dengeleyerek kullanmalıdır(48). Şikâyet yoluna başvurulması halinde icra mahkemesinin icra müdürüne tanınan takdir yetkisine müdahale etmemesi gerekir. Kanun koyucu takdir yetkisini icra hâkimine değil de icra müdürüne vermekle, somut olayın tüm özelliklerini dikkate alarak hadiseye uygun bir karar vereceği konusunda icra müdürüne güvenmiştir(49).

İcra müdürünün takdir yetkisi kanunun açık ifadesinden anlaşılabileceği gibi, kanunun ifade tarzından da anlaşılabilir. İcra müdürü kararlar almada takdir yetkisini kullanırken öncelikle kanunda takdir yetkisi tanıyan bir hüküm olmasına, takdir yetkisinin kanunun ve hükmün amacına uygun olmasına, kanunda yer alan bazı sınırlara riayet edilmesine ve gerekçeli işlem yapılmasına özen göstermelidir(50). İcra müdürü takdir yetkisi kullanırken bir takım anayasal ilkeleri dikkate almak zorundadır. İcra müdürünün dikkate alması gereken anayasal ilkelerin başında, insan onuru, hukuk devleti ilkesi, adil yargılanma hakkı, kişi dokunulmazlığı ve kişi hürriyetinin korunması, kişinin özel hayatının ve gizliliğinin korunması, mülkiyet hakkının korunması, ölçülülük

ilkesi gelmektedir(51).

İİK'nın icra müdürüne karar alırken takdir yetkisi tanıdığı durumlara birkaç örnek vermek gerekirse, İİK m.36/1 icranın geri bırakılması için verilen sürenin uzatılması, İİK m. 80/1 icra müdürünün haczi kendi yapabileceği gibi, yardımcı veya kâtiplerinden birine de yaptırabilmesi, İİK m.87 kıymet takdiri yapılırken gerekirse bilirkişiye başvurabilmesi verilebilir.

4. Şikâyet

Şikâyet; teknik anlamda bir dava olmayıp, icra dairesinin müspet veya menfi işlemlerine karşı icra mahkemesine başvurma imkânı veren cebri icra hukukuna has olan bir nevi kanun yoludur(52). Şikâyet müessesesine icra dairesinin işlemleri aleyhine başvurulur. Yani icra dairesinin aldığı kararlar şikâyet müessesine tabidir.

Şikâyet, icra dairesinin işlemleri aleyhine, kanunda öngörülen sebeplere dayanarak işlemin iptal edilmesi veya düzeltilmesi ya da yapılmayan işlemin yapılmasının sağlanması için, o icra dairesinin bağlı bulunduğu icra mahkemesine belirli şartlarda başvurulabilme imkânının takibin taraflarına ve hukuki menfaati bulunan ilgililere tanındığı kendine has özellikleri olan bir takip hukuku müessesesidir(53). İİK'ya göre sadece icra ve iflas dairelerinin işlemlerine karşı şikâyet yoluyla icra mahkemesine başvurulabilir(54).

İİK m. 16 hükmünde icra dairesinin işlemlerinden hukuki menfaatleri olumsuz yönde etkilenen ilgililer için şikâyet yolu düzenlenmiştir. Ancak kanun koyucu icra dairesinin kendi hatalı işlemlerine karşı izleyebilecekleri bir yol öngörmemiştir. Kanun koyucunun icra dairesinin kendi hatalı işlemlerine karşı izleyebilecekleri

bir yol öngörmemiş olması; doktrinde, icra dairesinin hatalı işlemlerinden dönüp dönemeyecekleri tartışmasını beraberinde getirmiştir. Yargıtay HGK 3.10.2007 tarih ve 2007/12-601 E. ve 2007/695 K. sayılı kararında "... İcra müdürlüklerinin verdikleri kararlardan kendiliklerinden dönerek yeni bir karar vermeleri kural olarak mümkün olmayıp..." demek suretiyle icra müdürlüklerinin verdikleri kararlardan kendiliklerinden dönerek yeni bir karar vermelerinin kural olarak mümkün olmadığını vurgulamıştır(55). Nitekim doktrin ve uygulamada icra dairelerinin, hatalı işlemlerini taraflara tebliğ edilmeden ve şikâyet süresi içinde olmak kaydıyla değiştirebilecekleri veya iptal edebilecekleri kabul edilmektedir(56). Böylelikle zaman ve masraftan tasarruf sağlayacağı için usul ekonomisine de uygun olacağı düşünülebilir. Şikâyet kanun yolu ile ilgili uygulama da yaşanan bir problem ise şikâyet eden tarafın icra mahkemesine başvurduktan sonra icra mahkemesinin kararlarının kesin olmasıdır. Şikâyet konu kararı alan icra müdürünün, icra mahkemesinin şikâyet konu karara ilişkin verdiği karar ile bağlı olup, icra mahkemesinin verdiği karara direnme hakkı yoktur. Bu durumda icra müdürü kararlarının etkinliğini azaltmaktadır. Uygulamada icra müdürleri şikâyet konu olan kararları icra mahkemesi tarafından iptal edilir veya düzeltilirse, kararlarının doğruluğunu savunamamaktadır. Yani icra mahkemesi icra müdürünün nedensiz olarak yapmadığı veya geciktirdiği işlemlerin yapılmasını emrederse icra müdürü bu karara direnemez; karar gereğince işlem yapmak zorundadır. İcra müdürüne direnme hakkı tanınmaması uygulamada icra müdürlerini doğruluğu

inandıkları kararları hakkında çaresiz bırakmaktadır.

Sonuç

İcra dairesinin kararları gerek İİK'da gerekse doktrin de sıkça üzerinde durulan bir mevzu değildir. İcra dairesinin kararlarının niteliği ile ilgili İİK m. 8 hükmünden başka bir hüküm yasal mevzuatımızda bulunmamaktadır.

İİK m. 8/2 hükmü ile icra dairesi kararlarının gerekçeli olma zorunluluğu getirilmiştir. AY m. 143 hükmü mahkeme kararlarının gerekli olma zorunluluğunu düzenlemiştir. İİK'da 2.7.2012 tarihinde yapılan değişiklikle birlikte gelen icra dairesi kararlarının gerekli olması zorunluluğu altında hem AY m.143 hükmü hem de icra dairesi tarafından alınan kararlarda yaşanan keyfiliğin önüne geçilmesi etkili olmuştur. Bu değişiklikten önce takibin tarafları tarafından icra dairesine yapılan talepler standart ifadeli kaşeler ile karara bağlanmakta ve taraflar gerekçesi olmayan kararları anlama da değerlendirme de zorlanmaktaydılar.

İİK m. 8 hükmünde yapılan kararların gerekçeli olması zorunluluğu takibin tarafları bakımından olumlu sonuçlar doğururken, icra dairesi bakımından birçok olumsuz sonucu beraberinde getirmiştir. Bu değişiklikten önce de iş yükü çok olan icra daireleri, bu değişikliğin yapılmasıyla birlikte taraflardan gelen her bir talep için gerekçeli karar yazmak zorunda bırakılmaktadır. Değişikliğin amacı kanun gerekçesinde de açıklandığı üzere çok faydalı olmasına karşın, icra dairesine görevli olan icra müdür yardımcılarının ve icra kâtiplerinin sayısının azlığı icra dairesinin her bir talebe karar yazması zorunluluğu ile birlikte daha da hissedilir

duruma gelmiştir. Değişikliğin amacına ulaşması için icra dairesinde görevli olan icra müdür yardımcılarının ve icra kâtiplerinin sayılarının artırılması gerekmektedir. Çünkü kararların gerekçeli olarak yazılması ve icra dairesinde çalışan icra müdür yardımcısı ve icra kâtiplerinin sayısının azlığı icra dairesindeki işlemlerin yavaşlamasına neden olmuştur.

İcra dairesi, kararlarını alırken medeni yargılama hukukuna hâkim olan tasarruf ilkesi icra ve iflas hukukuna da hâkim bir ilkedir. Şöyle ki icra dairesinin re'sen aldığı bazı kararlar dışında, icra dairesi kararlarını alırken tarafların talepleriyle bağlıdır. İcra dairesinin aldığı kararlara karşı tanınan kanun yolu

şikâyetlidir. Şikâyet kanun yoluna hukuki menfaati bulunan herkes tarafından başvurulabilir. Şikâyet ile ilgili taraf, icra mahkemesinden icra dairesinin kanuna aykırı işlemlerinin iptali veya düzeltilmesi ya da yapmadığı veya geciktirdiği işlemlerin yapılmasını talep etmektedir. Şikâyet takip hukukuna özgü bir başvuru olanağıdır.

İlgili taraf icra mahkemesine yapacağı şikâyet ile icra dairesi kararının iptalini, düzeltilmesini veya icra dairesi tarafından yapılmayan işlemlerini yapılmasını sağlayabilir. İcra mahkemesi ilgili taraf lehine karar verirse, icra müdürü bu karara karşı direnemez. İcra mahkemesi kararları maddi anlamda

kesin hüküm teşkil etmese de icra müdürüne kanun koyucu icra mahkemesi kararına karşı direnme olanağı tanımamıştır. Uygulamada icra müdürleri icra mahkemesi kararlarına karşı direnme olanaklarının olmamasının sıkıntısını yaşamaktadır. Direnme hakları olmadığı için şikâyet kanun yolu ile icra mahkemesi önüne taşınan kararlarının etkisi kalmamaktadır.

Çalışmamızda icra dairesinin kararları ve bu kararlara karşı başvurulabilecek kanun yolu olan şikâyet incelenmeye çalışıldı. Yasal olarak mevzuatımızda fazla hükümle düzenlenen bir konu olmamasına rağmen, icra dairesi kararlarının uygulamadaki önemi çok fazladır.

Kaynakça

Demir Saldırım, Sibel, *İcra Müdürünün Davranış ve İşlemlerinden Doğan Hukuki Sorumluluk*, 1.b., Adalet Yayınevi, Ankara, 2011.

Ercan, İsmail, *İcra ve İflas Hukuku*, 8.b., On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2012.

Gözler, Kemal, *İdare Hukuku*, C.I, 2.b., Ekin Kitapevi, Bursa, 2009.

Kuru, Baki, *İcra ve İflas Hukuku El Kitabı*, 2.b., Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.

Kuru, Baki / Arslan, Ramazan / Yılmaz, Ejder, *Medeni Usul Hukuku*, 20.b., Yetkin Yayınevi, Ankara, 2009.

Muşul, Timuçin, *İcra ve İflas Hukuku*, C. I, 6.b., Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.

Pekcanıtez, Hakan / Atalay, Oğuz / Özekes, Muhammet, *Medeni Usul Hukuku* 13. b., Yetkin Yayınları, Ankara, 2012.

Özçelik, Volkan, *İcra Müdürünün Takdir Yetkisi*, 1.b., Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.

Yıldırım, M. Kâmil / Deren Yıldırım, Nevhis, *İcra Hukuku* 4.b., Beta Yayıncılık, İstanbul, 2009.

Ejder, Yılmaz, "Borçlunun Sözleşmeden Doğan Yükümlülüğünü Yerine Getirmemesine İlişkin Anayasa Hükmü ve İcra İflas Suçları" http://doys.marmara.edu.tr/huk/fak%C3%BClteDergisi/prof.dr.ergun%20%C3%B6ner/26prof.dr.ejder_y_y_ilmaz.pdf, (25.04.2014) {ss. 493-502}.

"Roma Hukuku Kaynak", <https://docs.google.com/document/d/1hXaEx0CFcNi0A12qXQo27AiotY6O9Zjcf1KoODaWUA/edit>, (23.05.2014).

www.kararara.com.tr.

Sonnot

- 1) Yılmaz, Ejder, "Borçlunun Sözleşmeden Doğan Yükümlülüğünü Yerine Getirmemesine İlişkin Anayasa Hükmü ve İcra İflas Suçları", s.494, http://doys.marmara.edu.tr/huk/fak%C3%BClteDergisi/prof.dr.ergun%20%C3%B6ner/26prof.dr.ejder_y_y_ilmaz.pdf, (25.04.2014).
- 2) Yılmaz, a.g.m., s. 494.
- 3) Yılmaz, a.e., s. 495.
- 4) Yılmaz, a.e., s. 495.
- 5) "Roma Hukuku Kaynak", <https://docs.google.com/document/d/1hXaEx0CFcNi0A12qXQo27AiotY6O9Zjcf1KoODaWUA/edit>, s.3 (23.05.2014).
- 6) "Roma Hukuku Kaynak", s.3.
- 7) Yılmaz, a.g.m., s. 495
- 8) Bu hususta genel olarak bk. Ansay, Sabri Şakir, *Hukuk Tarihinde İslam Hukuku*, 4.b., Turhan Yayınevi, Ankara, 2002; Atar, Fahrettin, *İslam Adliye Teşkilatı Ortaya Çıkışı ve İşleyişi*, Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara, 1979.
- 9) Yıldırım, M. Kâmil / Deren Yıldırım, Nevhis, *İcra Hukuku*, 4.b., Beta Yayıncılık, İstanbul, 2009, s. 3.
- 10) Demir Saldırım, Sibel, *İcra Müdürünün Davranış ve İşlemlerinden Doğan Hukuki Sorumluluk*, 1.b., Adalet Yayınevi, Ankara, 2011, s. 7.
- 11) Demir Saldırım, a.g.e., s. 7
- 12) Muşul, Timuçin, *İcra ve İflas Hukuku*, C. I, 6.b., Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s. 69.

13) Özçelik, Volkan, *İcra Müdürünün Takdir Yetkisi*, Adalet Yayınevi, Ankara,

2014, s.24.

14) Kuru, Baki, *İcra ve İflas Hukuku El Kitabı*, 2.b., Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s. 64.

15) Ercan, İsmail, *İcra ve İflas Hukuku - Takip Hukuku*, 8.b., On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012, s. 18.

16) Özçelik, a.g.e., s.27.

17) Muşul, a.g.e., s. 77.

18) 2004 sayılı İİK m.8 gerekçesi: "Maddeyle, kararların gerekçeli olarak icra tutanaklarına yazılması kabul edilmektedir. Uygulamada talepler hakkında gerekçe yazılmadan karar verilmekte, genellikle bu işlem kaşe kullanılarak yerine getirilmektedir. Bu değişiklik, standart ifadeli kaşe kullanılmasının önüne geçilerek kararlarda yaşanabilecek keyfiliğin önlenmesi ve böylece etkin bir denetim sağlanması amaçlanmaktadır. Taraflar, gerekçesi olmayan kararları anlamada, değerlendirmede zorlanmakta, bu nedenle şikâyet veya itiraza konu etmektedirler. Bu şekilde kararlara gerekçe yazılması tarafları ikna etmede daha etkili olacak, aynı zamanda işlemin şikâyetle konu edilmesi halinde etkin ve hızlı bir denetim sağlanması imkânı doğacaktır."

19) Kuru, a.g.e., s.86.

20) Kuru, a.g.e. s. 86.

21) Kuru, a.e., s. 86.

22) Muşul, a.g.e., s. 78.
 23) Muşul, a.e., s. 78.
 24) Yarg. 12. HD 21.02.2011 tarih ve 2010/21262 E. ve 2011/1181 K., www.kararara.com/forum/viewtopic.php?f=47&t=17316&start=20, (13.05.2014).
 25) Ercan, a.g.e., s. 19.
 26) Ercan, a.g.e., s. 19.
 27) www.kararara.com/yargitay/lyhdk/yrqtyk21274.htm.
 28) Bu görüşü destekleyen yazarlar için bkz. Kuru, a.g.e., s.63 ; Demir Saldırım, a.g.e., s.17;Muşul, a.g.e., s. 70 ;Ercan, a.g.e., s.19
 29) Gözler, Kemal, İdare Hukuku, C. I, 2.B., Ekin Kitapevi, Bursa, 2009, s. 615
 30) İdari sözleşmeler bundan hariştir; Gözler, a.g.e., s. 672.
 31) "İdarenin genellikle kararları, yani tek yanlı işlemleri icraî niteliktedir. Ancak idarenin icraî nitelikte olmayan işlemleri de vardır. İcraî olmayan kararlar idareden çıkmakla beraber herhangi bir hukukî sonuç doğurmayan, yani hukuk düzeninde bir değişikliğe yol açmayan işlemlerdir."; Gözler, a.e., s.674.
 32) Gözler, a.e., s.672.
 33) Gözler, a.e., s. 673.

34) Gözler, a.e., s. 675.
 35) Gözler, a.e., s. 675.
 36) Gözler, a.e., s. 675.
 37) Gözler, a.g.e., s. 678.
 38) Kuru, Baki / Arslan, Ramazan / Yılmaz, Ejder, Medeni Usul Hukuku, 20.B., Yetkin Yayınları, Ankara, 2009, s. 58.
 39) Üstündağ, Saim, İcra Hukukunun Esasları, İstanbul, 1975, s.24-25 (Demir Saldırım, a.g.e., s.13' den naklen)
 40) Onar, Sıddık Sami, İcra Hukukunda Temel Bilgiler, İstanbul, 1968, s. 33 (Demir Saldırım, a.g.e., s.14'den naklen).
 41) Pekcanitez, Hakan / Atalay, Oğuz / Özekes, Muhammet, Medeni Usul Hukuku, 13.b., Yetkin Yayınları, Ankara, 2012.
 42) Pekcanitez / Atalay / Özekes, a.g.e., s.293.
 43) Kuru, a.g.e., s.732.
 44) Kuru,a.e., s. 732.
 45) Kuru, a.e., s. 732.
 46) Kuru, a.e.,s.732.
 47) Özçelik, a.g.e., s. 40.
 48) Demir Saldırım, a.g.e., s. 19.
 49) Demir Saldırım, a.e., s. 19.
 50) Özçelik, a.g.e., s. 234-247.
 51) Özçelik, a.e., s. 91.
 52) Muşul, a.g.e., s.88.

53) Muşul, a.e., s.90.
 54) Muşul, a.e., s. 90.
 55) Muşul, a.e., s. 91-92.
 56) Muşul, a.g.e., s.91-92.

Kısaltmalar

a.e.	: aynı eser
a.g.e.	: adı
geçen eser	
a.g.m.	: adı
geçen makale	
AY	: Anayasa
b.	: bası
bk.	: Bakınız
C.	: Cilt
d	: dipnot
E.	: Esas
HD	: Hukuk
Dairesi	
HGK	: Hukuk
Genel Kurulu	
İİK	: İcra ve
İflas Kanunu	
K.	: Karar
m.	: madde
S.	: Sayı
s.	: sayfa
Yarg.	: Yargıtay

Binalarda otopark kullanımı ile ilgili uyusmazlıklar

Av. Nezh Sütçü

Türk Dil Kurumu Sözlüğü'ne göre, taşıtların trafik bakımından uygun olan ve belli bir süre bırakıldıkları açık veya kapalı yere, park yerine, parka "otopark" denilmektedir. Araçların belli bir düzen ve disiplin içinde park etmesi, trafik sıkışıklığının önlenmesi, estetik açıdan güzel bir görünüm elde edilmesi vs. amaçlarla otoparkla ilgili emredici düzenlemeler yapılmıştır.

Otoparklar açık alan, kapalı alan, çok katlı, mekanik, genel, özel, bina vs. olarak gruplara ayrılırlar. İnceleme konumuz, imar planı içinde bulunan ve Kat Mülkiyeti Kanunu'na tabi bina otoparkları ile sınırlandırılmıştır.

İmar mevzuatındaki otopark düzenlemeleri

1) 3194 sayılı İmar Kanunu "Otoparklar" başlıklı 37. maddesinde aynen; "İmar planlarının tanziminde planlanan beldenin ve bölgenin şartları ile müstakbel ihtiyaçlar göz önünde tutularak lüzumlu otopark yerleri ayrılır.

Otopark ihtiyacı bulunan bina ve tesislere lüzumlu otopark yeri tefrik edilmedikçe yapı izni, otopark tesis edilmedikçe de kullanma izni verilmez. Kullanma izni alındıktan sonra otopark yeri, plana ve yönetmelik hükümlerine aykırı olarak başka maksatlara tahsis edilemez. Bu fıkra hükmüne aykırı hareket edildiği takdirde ilgili idarece yapılacak tebligat üzerine en geç üç ay içerisinde bu aykırılık

giderilir. Mülk sahibi tebligata rağmen müddeti içerisinde gerekli düzeltmeyi yapmaz ise, belediye encümeni veya il idare kurulu kararı ile bu hizmet ilgili idarece yapılır ve masrafı mal sahibinden tahsil edilir" denilmektedir. Maddenin birinci fıkrasında, genel olarak imar planlarında ayrılması gereken otopark alanları düzenlenmişken, ikinci fıkrada bina veya tesislerin kendi ihtiyaçları için ayrılması gereken otoparklar düzenlenmektedir.

2) Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği m. 16/26 uyarınca, "Ortak alanlar: Binaların giriş ve kat holleri, ışıklıklar, hava bacaları, saçaklar, tesisat şafları, alanları veya katları, açık ve kapalı merdivenler, yangın merdivenleri, asansörler, kalorifer dairesi, kapıcı dairesi, kömürlük, sığınak ve otopark gibi ortak kullanıma ayrılan alanlardır".

3) Yine İmar Kanunu m 44/3 gereği çıkarılan Otopark Yönetmeliğine (RG: 01.07.1993, 21624) göre; Yönetmeliğin amacı, yerleşme yerlerinde araçların yol açtığı, trafik sorunlarının çözümü için otopark yapılmasını gerektiren bina ve tesislerin neler olduğunun ve otopark ihtiyacının miktar, ölçü ve diğer şartlarının tespit ve giderilme esaslarını aynı kanunun 5. maddesinde tanımlanan ulaşım sistemlerini ve problemlerinin çözümünü gösteren imar planlarına uygun olarak düzenlemektir (m. 1).

Bina otoparkları: Bir binayı çeşitli amaçlar için kullanan özel ve tüzel kişilere ait ulaşım ve taşıma araçları için bu binanın içinde veya bu binanın oturduğu parselde açık veya kapalı olarak düzenlenen otoparkları ifade eder (m. 3/a).

Bölge otoparkları ve genel

otoparklar: Bir şehir veya bölgenin mevcut ve gelecekteki şartları ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak imar planları ile düzenlenen ihtiyaca göre açık, kapalı ya da katlı olarak belediyeler veya diğer kamu kuruluşları ve özel kişiler tarafından yapılan ve işletilen otoparkları ifade eder (m. 3/b). Binanın ihtiyacı olan miktardaki otopark alanları, Kat Mülkiyeti Kanunu'nda belirtilen ortak alanlardan olup, bu hali ile yönetilir (m. 4/c).

Meskenlerde 3 daire için bir otopark, ticari amaçlı yapılar ve büro binaları için ise 50 metrekareye kadar 1 otopark ayrılması gerekmektedir.(1) ...(2) Otopark miktarının, engellilere ayrılanlar da dâhil araç park yerlerinin, varsa parsel sınırından itibaren otopark rampasının, trafik akışının ve tesis kapasitesinin yapının onaylı mimari projesinde sayısal değerleri ile birlikte belirtilmesi zorunludur... Belirlenen otopark miktarları yöre ihtiyaçları göz önünde bulundurularak belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediye meclislerince, dışında il genel meclislerince artırılabilir de, azaltılamaz.(3)

Otopark sayısı, açık tesislerde parsel alanı üzerinden, diğer yapılarda ise emsal hesabına konu alan üzerinden belirlenir. Bu paragraftaki hususların hepsi Otopark Yönetmeliği m. 5/a hükmünde düzenlenmiştir.

4) Otopark Yönetmeliği'nin 4/j maddesinde, belediyelere veya valiliklere bu yönetmelik ile tespit yetkisi verilen hususlarda, belediye meclisi veya il genel meclisi kararları alınmayan veya eksik alınan konularda Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca yayımlanan Tebliğ hükümlerine uyulacağı öngörülmüştür.

Daha sonra Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca Otopark Yönetmeliği hakkında genel tebliğ (RG: 30.12.1993, 21804) yayımlanmıştır.

Geçici m. 5 gereği, belediyeler, bu Yönetmelik ile kendilerine tespit yetkisi verilen konular ile ilgili esasları 1/1/1994 tarihine kadar belirleyerek Meclis Kararına bağlamakla yükümlüdür. Bu tarihten sonra bu konuda Meclis Kararı alınamaz. Bu süre içerisinde bu yükümlülüğün belediyelerce yerine getirilmemesi halinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın çıkaracağı esaslar doğrultusunda uygulama yapılır. Fakat bu sınırlayıcı hüküm geçici 6. madde (RG: 22.04.2006, 26147) ile yumuşatılmıştır. Şöyle ki; bu madde ile belediyeler ve valiliklerin, yönetmelikle kendilerine tespit yetkisi verilen konularla ilgili esasları, daha önce aynı konuda karar almış olsalar dahi, altı ay içinde (22.10.2006 tarihine kadar) Belediye Meclis Kararı veya İl Genel Meclisi kararı alarak belirleyebilecekleri ve karar alınıncaya kadar Bakanlıkça çıkarılan Tebliğ hükümlerine uyulacağı hüküm altına alınmıştır.

Sonrasında Bursa Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 12.10.2006 tarih, 612 sayılı kararı ile Bursa Büyükşehir Belediyesi Otopark Yönetmeliği'nin uygulanmasına ilişkin ilke ve esaslar kabul edilmiştir. Bu ilke ve esaslara göre;

1.1- Yerleşim alanlarında otopark aranması gereken kullanım çeşitleri ve bunlara ait en az otopark miktarları:

150 m2'ye kadar 3 daire için 1 otopark, 151- 200 m2 dahil kadar 2 daire için 1 otopark, 201 m2 ve sonrası 1 daire için 1 otopark,

1.2- Ticari amaçlı yapılar ve büro binaları:

Dükkan, mağaza, banka, bürolar ve/veya büro binaları (ofis), sauna ve hamam, teşhir salonları 50 m2'ye kadar 1 otopark şeklindedir.

Kat Mülkiyeti Kanunu'ndaki otopark düzenlemeleri

Kat Mülkiyeti Kanunu'na göre ortak yerlerin konusu sözleşme ile belirtilebilir. Aşağıda yazılı yerler ve şeyler bu kanun gereğince her halde ortak yer sayılır. Temeller ve ana duvarlar, "taşıyıcı sistemi oluşturan giriş, kolon ve perde duvarlar ile taşıyıcı sistemin parçası diğer elemanlar," bağımsız bölümleri ayıran ortak duvarlar, tavan ve tabanlar, avlular, genel giriş kapıları, antreler, merdivenler, asansörler, sahanlıklar, koridorlar ve buralardaki genel tuvalet ve lavabolar, kapıcı daire veya odaları, genel çamaşırlık ve çamaşır kurutma yerleri, genel kömürlük ve ortak garajlar, elektrik, su ve havagazı saatlerinin korunmasına mahsus olup bağımsız bölüm dışında bulunan yuvalar ve kapalı kısımlar, kalorifer daireleri, kuyu ve sarnıçlar, yapının genel su deposu, sığınaklar... Yukarıda sayılanların dışında kalıp da, yine ortaklaşa kullanma, korunma veya faydalanma için zaruri olan diğer

yerler ve şeyler de "ortak yer" konusuna girer (KMK(4)m. 4).

Bir bağımsız bölümün dışında olup, doğrudan doğruya o bölüme tahsis edilmiş olan kömürlük, su deposu, garaj, elektrik, havagazı veya su saati yuvaları, tuvalet gibi eklentiler, ait olduğu bağımsız bölümün bütünleyici parçası sayılır ve o bölümün maliki, eklentilerin de tek başına maliki olur. Eklentiler kat mülkiyeti kütüğünün (beyanlar) hanesine kaydedilir ve bunlardan ana yapının oturduğu zeminin dışında kalanlar kadastro plânında veya tapu haritasında ayrıca gösterilir (KMK m. 6).

Kat malikleri anagayrimenkulün bütün ortak yerlerine, arsa payları oranında, ortak mülkiyet hükümlerine (TMK(5) m. 688 vd.) göre malik olurlar. Kat malikleri ortak yerlerde kullanma hakkına sahiptirler; bu hakkın genel kömürlük, garaj, teras, çamaşırhane ve çamaşır kurutma alanları gibi yerlerdeki ölçüsü, aksine sözleşme(6) olmadıkça, her kat malikine ait arsa payı ile oranlıdır (KMK m. 16).

Kat Mülkiyeti Kanunu'nda "otopark" ifadesi yerine "garaj" kelimesinin kullanıldığı görülmektedir. Türk Dil Kurumu Sözlüğü'ne göre otomobil vb. taşıtların konulduğu üstü örtülü yere veya otomobillerin bakım ve onarımının yapıldığı yere ya da toplu taşıma ve nakliye araçlarına hareket ve varış noktası olarak belediyelerce ayrılan yere "garaj" denilmektedir. Görüldüğü gibi, üstü örtülülük (kapalılık) ön planda olduğu için "garaj", "otopark"a göre daha dar bir anlam ifade etmektedir.

Fakat Otopark Yönetmeliği m. 4/c uyarınca, binanın ihtiyacı olan miktardaki otopark alanları, Kat Mülkiyeti Kanunu'nda belirtilen ortak alanlardan olup, bu hali ile yönetileceğinden, Kanunda

“otopark” ifadesinin yer almaması bir sorun yaratmamaktadır. Kat malikleri, gerek bağımsız bölümlerini, gerek eklentileri ve ortak yerleri kullanırken doğruluk kaidelerine uymak, özellikle birbirini rahatsız etmemek, birbirinin haklarını çiğnememek ve yönetim plânı hükümlerine uymakla, karşılıklı olarak yükümlüdürler (KMK m. 18).

Anagayrimenkul kat malikleri kurulu tarafından, sözleşme, yönetim plânı ve kanun hükümleri uyarınca verilecek kararlara göre yönetilir. Bütün kat malikleriyle külli ve cüzi halefleri, yönetici ve denetçiler, kat malikleri kurulunun kararlarına uymakla yükümlüdürler. Anagayrimenkulün kullanılmasından veya yönetiminden dolayı kat malikleri arasında veya bunlarla yönetici ve denetçiler arasında veya denetçilerle yöneticiler arasında çıkan anlaşmazlıklar, kat malikleri kurulunca çözülür ve karara bağlanır. Kat malikleri kurulu kararları (1) den başlayıp sırayla giden sayfa numaraları taşıyan her sayfası noter mühürüyle tasdikli bir deftere yazılarak, toplantıda bulunan bütün kat maliklerince imzalanır, karara aykırı oy verenler bu aykırılığın sebebini belirterek imza koyarlar. Bir husus hakkında ilerde çıkan anlaşmazlıklar, karar defterinde aynı hususa dair daha önce verilmiş bir karar varsa kaide olarak ona göre çözülür (KMK m 32).

Kat maliklerinden biri, bütün kat maliklerinin beşte dördünün yazılı rızası olmadıkça anagayrimenkulün ortak yerlerinde inşaat, onarım ve tesisler, değişik renkte dış badana veya boya yaptıramaz (KMK m. 19/2).

Kat malikleri, anagayrimenkulün ortak yerlerinde kendi başlarına bir değişiklik yapamazlar; ortak yerlerin düzgün veya bunları

kullanmanın daha rahat ve kolay bir hale konulmasına veya bu yerlerden elde edilecek faydanın çoğaltılmasına yarıyacak bütün yenilik ve ilâveler, kat maliklerinin sayı ve arsa payı çoğunluğu ile verecekleri karar üzerine yapılır (KMK m. 42/1).

Burada, KMK m. 42 uyarınca ortak yerde faydalı yenilik ve ilave için pay ve paydaş çoğunluğu aranırken, neden KMK m. 19'da 4/5 çoğunluğun arandığı sorusu akla gelebilir. KMK m. 19 bir veya birkaç bağımsız bölüm maliki lehine ortak yerlerde yapılan işleri kapsamaktadır. Oysa KMK m. 42 ortak yerlerde tüm bağımsız bölüm malikleri lehine yapılan işleri kast etmektedir. Örneğin, arsadaki boşluğun tüm apartmanın ihtiyacı için otoparka çevrilmesi KMK m. 42 kapsamında aykırıdır, sadece bir kat malikine tahsis edilecek otopark(7) KMK m. 19 kapsamında kalacaktır. Fakat ortak yere yapılacak müdahalenin kamu düzenine ilişkin imar mevzuatına da aykırı olmaması gerekir.

Otopark kullanımı ile ilgili doğabilecek sorunlar ve çözümleri

Bu husus aşağıda muhtemel durumlara göre soru-cevap şeklinde açıklanacaktır.

1) Bina sadece konutlardan oluşuyor ve her bir bağımsız bölüm için en az bir otopark yeri ayrılmış ve hangi daireye hangi otoparkın tahsis edildiği mimari projede veya vaziyet planında belirtilmiş ve hatta eklenti(8) olarak da kat mülkiyeti kütüğünün (beyanlar) hanesine kaydedilmişse, bunların kullanımı ile ilgili sorun yaşanmayacaktır.

Bu durumda otoparkla ilgili düzenleme ancak kat maliklerinin oybirliği ile alacağı karara istinaden yapılacak proje tadilatı

ile değiştirilebilir. Bu halde kat maliki kendisine, gölge veya apartman girişine yakın ya da rampa-eğik olmayan yerden veya daha geniş kısımdan otopark verilmesini talep edemez veya başka kat maliki ile otopark yerlerini trampa-takas edemez. Çünkü tapudaki kayıt kendisini bağlar.

2) Bina sadece konutlardan oluşuyor ve her bir bağımsız bölüm için en az bir otopark yeri ayrılmış ve hangi daireye hangi otoparkın tahsis edildiği bir kroki veya plana bağlanmış ve husus da yönetim planında yer almışsa, yönetim planındaki kurala uygun otoparklar kat maliklerince kullanılacaktır.

Yönetim planının değiştirilmesi için bütün kat maliklerinin beşte dördünün oyu şarttır.(9) Kat maliklerinin 33. maddeye göre mahkemeye başvurarak değişikliğe karşı hâkim müdahalesini talep etme hakları saklıdır (KMK m. 28/2).

Yönetim plânı ve bunda yapılan değişiklikler, bütün kat malikleriyle onların külli ve cüzi haleflerini ve yönetici ve denetçileri bağlar. Yönetim plânının ve onda sonradan yapılan değişikliklerin tarihi, kat mülkiyeti kütüğünün (beyanlar) hanesinde gösterilir ve bu değişiklikler yönetim plânına bağlanarak kat mülkiyetinin kuruluş belgeleri arasında saklanır (KMK m. 28/4-5).

Yönetim planındaki otopark düzenlemesi, otoparkla ilgili emredici kurallara aykırı ise bunun iptal veya geçersizliğinin tespiti her zaman için mahkemeden istenebilmelidir. Örneğin iki bloktan oluşan sitede, bloklardan birindeki bağımsız bölümlerin otoparktan yararlanmasını engelleyen hüküm veya zorunlu otoparkların kat malikleri dışındakilere kiraya verilebileceğine veya bir kısmının misafir araçlara tahsis

edileceğine dair hüküm geçersiz olacaktır.

3) Bina sadece konutlardan oluşuyor ve her bir bağımsız bölüm için en az bir otopark yeri ayrılmış ve hangi daireye hangi otoparkın tahsis edildiği belirtilmemişse, kat malikleri kurulunca her bir daireye kalacak otoparkın yeri ve kullanım şekli belirlenebilir. Bu hususta kura çekilmesi kararı da alınabilir.

Şöyle ki; anagayrimenkul, kat malikleri kurulunca yönetilir ve yönetim tarzı, kanunların emredici hükümleri saklı kalmak şartıyla, bu kurul tarafından kararlaştırılır (KMK m. 28).

Anagayrimenkul kat malikleri kurulu tarafından, sözleşme, yönetim plânı ve kanun hükümleri uyarınca verilecek kararlara göre yönetilir. Bütün kat malikleri külli ve cüzi halefleri, yönetici ve denetçiler, kat malikleri kurulunun kararlarına uymakla yükümlüdürler. Anagayrimenkulün kullanılmasından veya yönetiminden dolayı kat malikleri arasında veya bunlarla yönetici ve denetçiler arasında veya denetçilerle yöneticiler arasında çıkan anlaşmazlıklar, kat malikleri kurulunca çözülür ve karara bağlanır (KMK m. 32).

Karara karşı gelen kat malikinın dava açma hakkı vardır. Çünkü kat malikleri kurulunca verilen kararlar aleyhine, kurul toplantısına katılan ancak 32. madde hükmü gereğince aykırı oy kullanan her kat maliki karar tarihinden başlayarak bir ay içinde, toplantıya katılmayan her kat maliki kararı öğrenmesinden başlayarak bir ay içinde ve her halde karar tarihinden başlayarak altı ay içinde anagayrimenkulün bulunduğu yerdeki sulh mahkemesine iptal davası açabilir; kat malikleri kurulu kararlarının yok veya mutlak butlanla hükümsüz

sayıldığı durumlarda süre koşulu aranmaz. Kat maliklerinden birinin yahut onun katından kira akdine, oturma hakkına veya başka bir sebebe dayanarak devamlı surette faydalanan kimsenin, borç ve yükümlerini yerine getirmemesi yüzünden zarar gören kat maliki veya kat malikleri, anagayrimenkulün bulunduğu yerin sulh mahkemesine başvurarak hâkimin müdahalesini isteyebilir. Hâkim, ilgilileri dinledikten sonra, bu kanuna ve yönetim plânına ve bunlarda bir hüküm yoksa genel hükümlere ve hakkaniyet kaidelerine göre derhal kararını verir ve bunun, tespit edeceği kısa bir süre içinde yerine getirilmesi lüzumunu ilgilie tefhim veya tebliğ eder (KMK m. 33).

Otopark mevzuatı ile ilgili emredici hükümlere aykırı davranılması halinde, süre şartı aranmaksızın kat malikleri kurulu kararına karşı iptal davası açılabilir. Örneğin, Yönetmelik gereği her bir daire için bir otopark ayırma zorunluluğu varken, dairelerden birine otopark tahsis yapılmamışsa, bu daire maliki süreye tabi olmaksızın dava açabilecektir.

Yargıtay, ortak alan niteliğindeki otoparkın kullanım şeklinin oybirliği ile alınacak kararla değiştirilebileceği ve hâkimin de kat malikleri yerine geçerek bu konuda hüküm kuramayacağı görüşündedir.

"Davacılar vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkillerinin maliki oldukları villa katların blok kat maliklerine göre arsa paylarının daha fazla olduğunu, davacıların aynı haklarının ihlal edilerek 32 araçlık otopark dışında kalan 10 araçlık otopark kullanımının tüm maliklerce eşit şekilde kullanılmasına dair düzenlemenin

kat mülkiyeti hükümlerine aykırılık oluşturduğunu belirterek, 12.5.2013 tarihli Sitesi kat malikleri kurul kararının otoparka (garaja) dair kısmının iptalini ve bu yerlerin kat malikleri tarafından arsa payları oranında kullanılmasına karar verilmesini talep etmiş; mahkemece, villa kat malikleri olan davacıların arsa payları yönünden, blok kat maliklerine göre 1/2 daha fazla araç otopark haklarının olduğu, ek 10 araçlık otopark alanının 6 araçlık kısmının öncelikle villa kat maliklerine, kalanının ise ayırım yapılmadan tüm kat maliklerine kura yoluyla dağıtılabileceği gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmiştir. Kat Mülkiyeti Yasası'nın 4. maddesi gereğince, davaya konu edilen garajlar ortak yer niteliğinde olup; her kat maliki, aynı kanunun 16.maddesi gereğince ortak yerlerde arsa payı oranında, ortak mülkiyet hükümlerine göre kullanma hakkına sahiptirler. Garajların kullanım hakkı ölçüsü, aksine bir sözleşme olmadıkça her kat malikine ait arsa payı oranındadır. Buna göre ortak yerlerin kullanım hakkının; kat maliklerince, bir veya birden fazla kat malikine verilmesi ve buraların kullanım şeklinin düzenlenmesi mümkündür. Ancak bunun için kat maliklerinin oybirliğiyle kararı gerekip, kat malikleri kurulunun garajların kullanımına dair kararı oybirliğiyle alınmadığından mahkemece iptali doğru ise de, yasayla ortak yerlerin kullanım şeklinin düzenlenmesi hakkı kat maliklerine verildiğinden mahkemenin kat maliklerinin iradesi yerine geçerek düzenlemenin ne şekilde yapılacağına karar vermesi doğru görülmemiştir."(10)

Yukarıdaki karara katılmıyorum. KMK m. 2/a gereği, kat mülkiyetine konu olan gayrimenkulün bütününe "anagayrimenkul"

denilmektedir. KMK m. 32 uyarınca da anagayrimenkulün kullanılmasından veya yönetiminden dolayı kat malikleri arasında veya bunlarla yönetici ve denetçiler arasında çıkan anlaşmazlıklar, kat malikleri kurulunca çözülür ve karara bağlanır. Otoparkın kullanım şeklinin belirlenmesinin, anagayrimenkulün kullanılması ve yönetimi kapsamında kaldığı tartışmasızdır. O nedenle, kat malikleri kurulunun otoparkın kullanımı ile ilgili kararının denetimi ile gerekli kararın verilmesi veya kat maliklerinin otopark kullanımı konusunda karar alınmaktan imtina edilmesi halinde, kullanımla ilgili hâkimin karar vermesi mümkün olmalıdır. KMK m. 33 hükmünde "Hâkim, ilgilileri dinledikten sonra, bu kanuna ve yönetim plânına ve bunlarda bir hüküm yoksa, genel hükümlere ve hakkaniyet kaidelerine göre derhal kararını verir ve bunun, tespit edeceği kısa bir süre içinde yerine getirilmesi lüzumunu ilgiliye tefhim veya tebliğ eder" denilmek suretiyle hakime geniş bir takdir yetkisi tanınmıştır. Yargıtay uygulamasına göre, otopark kullanımı ile ilgili kat malikleri kurulu kararı hakkında sadece iptal kararı verebilecek olması, uyuşmazlığın çözümsüz kalmasını sonucunu doğuracaktır.

Yukarıdaki olayda, 32 araçlık otopark dışında kalan 10 araçlık otopark kullanımının tüm maliklerce eşit şekilde kullanılmasına dair düzenleme yapılmıştır. Yargıtay buna yönelik kararın oybirliği ile alınmadığı gerekçesi ile iptal edilmesi gerektiğine hükmetmiştir. Oysa anagayrimenkulün yönetimi (KMK m. 32) kapsamında alınmış bir karar mevcuttur. Bu otoparkın, kullanım şeklini kat malikleri belirleyebilmeli, bunun denetimi de mahkemece yapılabilirdir. Bunu engelleyen herhangi bir yasal düzenleme yoktur. Örneğin,

10 daireli bir binanın 15 tane otoparkı varsa, 5 adedi misafir veya dışardan gelen araçlara tahsis edilebileceği gibi, bazı kat maliklerine de verilebilir, hatta bu kat maliklerinden ikinci otopark için ücret de istenebilir. Kat maliklerinin emredici kurallara ve hakkaniyete aykırı olmamak üzere alacağı kararlar geçerli kabul edilmelidir. Kaldı ki KMK m. 16 hükmüne göre ortak mülkiyetin söz konusu olduğu otoparkla ilgili olarak, TMK m. 688 vd. hükümleri uygulanmak durumunda olup, TMK m. 693 gereği, paydaşların uyuşmazlığı halinde, yararlanma ve kullanma şeklini hâkimin belirleme yetkisi vardır. Kanımca ortak alan niteliğindeki otoparkın kullanım şeklinin belirlenmesi için pay ve paydaş çoğunluğu ile karar alınabilmelidir. Çünkü KMK m. 42 kapsamında ortak yerler olan otoparkı düzgün veya kullanmanın daha rahat ve kolay bir hale konulmasına veya otoparktan elde edilecek faydanın çoğaltılmasına yarayacak bir düzenleme söz konusudur. TMK m. 691 hükmünde de önemli yönetim işleri için pay ve paydaş çoğunluğu ile karar verilebileceği belirtilmiştir.

4) Bina sadece konutlardan oluşuyor ancak otopark sayısı daire sayısından az ise, örneğin, üç daire için bir otopark yeri ayrılmışsa ne olacaktır?

Bu durumda, mimari proje veya yönetim planı ile tahsis yapılması mümkün değildir. Çünkü Otopark Yönetmeliği ve KMK uyarınca, otopark anataşınmazın ortak yeri olup, tüm kat maliklerinin bu ortak yerde arsa payı oranında hakkı vardır. Bir başka anlatımla tüm dairelerin otoparkı kullanma hakkı engellenemez. Çünkü, Otopark Yönetmeliği m. 4/c gereği binanın ihtiyacı olan miktardaki otopark alanları, Kat Mülkiyeti Kanunu'nda belirtilen ortak alanlardan olup, bu hali ile yönetilir (m. 4/c). Kat malikleri anagayrimenkulün bütün ortak

yerlerine, arsa payları oranında, ortak mülkiyet hükümlerine (TMK(11) m. 688 vd.) göre malik olup, buraların kullanımı aksine sözleşme olmadıkça, her kat malikine ait arsa payı ile oranlıdır (KMK m. 16). Bu gibi durumlarda, kat malikleri kurulunun hakkaniyete uygun pay ve paydaş çoğunluğu ile alacağı karara istinaden otoparkın kullanımı belirlenecektir. Örneğin, her yıl veya 6 ayda bir değişmek üzere bağımsız bölümlere otoparktan tahsis yapılabilir veya dışarda kalan araçların yakındaki özel bir otoparka ait giderlerinin site yönetimince karşılanmasına karar verilebilir.

Ya da hiçbir karar alınmaksızın otopark maliklerin spontane olarak kullanımına bırakılabilir. Bazı maliklerin araçlarının olmaması halinde, bu durum bir sorun yaratmayabilir. Kat maliklerinin otoparkla ilgili aldığı kararın emredici hükümlere veya hakkaniyete aykırı olması halinde, zarar gören kat malikinin KMK m. 33 gereği hâkim müdahalesini talep etme hakkı vardır. Hâkim bilirkişi görüşünden de yararlanarak otopark kullanımı ile ilgili uyuşmazlığı çözecektir. Ancak Yargıtay yukarıda (3) no'lu bentte de belirttiğim üzere, mahkemenin otoparkı kullanım şeklini belirleyemeyeceği görüşündedir.

"Davacı vekili dava dilekçesinde, dava konusu ana taşınmazın ortak yeri niteliğindeki otoparkın kullanılmasının davalılar tarafından engellendiğini ileri sürerek hakimim müdahalesini, muarazanın giderilmesini, kullanım şeklinin ve tarzının belirlenmesini istemiş, mahkemece bilirkişi ek raporunda saptandığı şekilde otoparkın içindeki bir araçlık bölümün davacı, kalan bir araçlık bölümün ise birer aylık sürelerle ve münavebeli olmak üzere sırasıyla davalılar tarafından

kullanılmasına ve buna aykırı müdahalelerin önlenmesine karar verilmiştir. Kat Mülkiyeti Yasası'nın 16. maddesine göre, kat malikleri ana taşınmazın bütün ortak yerlerine, arsa payları oranında, ortak mülkiyet hükümlerine göre maliklerdir. Kat maliklerinin ortak yerlerdeki kullanma haklarının ölçüsü, aksine sözleşme olmadıkça her kat malikine ait arsa payı ile orandır. Dosya içindeki bilgi ve belgelerden, dava konusu ana taşınmaza ait iki araçlık bir otopark bulunduğu, buna karşılık ana taşınmazda üçü davacıya ve diğer üçü de davalılara ait olmak üzere altı adet bağımsız bölümün bulunduğu anlaşılmaktadır. Mahkemece, yukarıda sözü edilen Kat Mülkiyeti Yasası'nın 16. maddesi hükümleri çerçevesinde ortak yer olan otoparklardan yararlanma ölçüleri nazara alınarak, bu durumu engelleyen el atmaların önlenmesi ve her bir kat malikinin arsa payları oranında bu ortak alandan (otoparkta) yararlanmalarına ve taraflar arasındaki muarazanın bu yolla giderilmesine karar verilmesi gerekirken, yazılı olduğu şekilde ve devamlı özgülenmeyi de kapsayacak biçimde hüküm kurulması doğru görülmemiştir.”(12)

Yukarıdaki karara katılmak mümkün değildir. Somut olayda otopark kullanımı ile ilgili sorun çözümlenmemiştir. Ortak yer otoparka el atmanın önlenmesine ve her bir kat malikinin arsa payı oranında otoparktan yararlanmasına karar veren mahkeme, bunun detaylarında anlaşılamayan kat malikleri arasındaki uyuşmazlığı da çözmelidir. Kat malikleri arsa payı oranında otoparktan yararlanmanın şeklini belirleymiyorsa, mahkeme bu konuda karar vermeli ve kararın hukuka uygunluğunu da Yargıtay denetleyebilmelidir. Her ne kadar Kanunla kat malikine

verilmiş yetkinin, mahkeme eliyle kullanılmasının mümkün olmadığı kabul edilebilirse de(13), burada kullanılmayan yetkinin kaos ve boşluk yaratması söz konusudur. O nedenle kat maliklerinin bu yetkiyi kullanmaması halinde doğan boşluğun giderilmesi ve haksız-hukuka aykırı kullanımların engellenmesi gerekir. Kat Mülkiyeti Kanunu mantığında ve özünde, yönetimsizliğin önlenmesi amacı vardır. O nedenle yönetici seçemeyen kat maliklerinin iradesinin yerine geçerek yöneticiyi hakim atayabilmektedir (KMK m. 34).

Kat mülkiyetine veya kat irtifakına ait kütük kaydında veya kat malikleri arasındaki sözleşmede veya yönetim planında veya bu kanunda hüküm bulunmayan hallerde, kat mülkiyetinden doğan anlaşmazlıklar, Medeni Kanun ve ilgili diğer kanunlar hükümlerine göre karara bağlanır (KMK m. 9). KMK m. 16 hükmüne göre ortak mülkiyetin söz konusu olduğu otoparkla ilgili olarak, TMK m. 688 vd. hükümleri uygulanmak durumunda olup, TMK m. 693 gereği, paydaşların uyuşmazlığı halinde, yararlanma ve kullanma şeklini hakimnin belirleme yetkisi vardır.

5) Bina tamamen işyeri niteliğinde ise her 50 m2 için bir otopark tahsis gerekmektedir. Kesirli miktar tama iblağ edilecektir.

Yukarıda belirtildiği üzere, Otopark Yönetmeliği'ne uygun olarak her bir işyerine tahsis edilen otopark veya otoparklar mimari proje veya yönetim planında gösterilebilir. Hatta bağımsız bölümün eklentisi olarak tapunun beyanlar hanesinde yer alabilir. Yeter ki her 50 m2 için bir otopark yeri ayrılabilir olsun.

6) Bina tamamen işyeri niteliğinde ve her 50 m2'ye bir otopark ayrılabilirse, kat malikleri kurulu pay ve

paydaş çoğunluğu ile emredici hükümlere ve hakkaniyete aykırı olmamak şartıyla otopark kullanımını belirleyebilir.

Örneğin üst katlardaki bürolara bodrum kattaki otoparktan tahsis yapılırken, giriş katındaki dükkanlara, bu dükkanların önündeki otopark alanından tahsis yapılabilir.

7) Ana taşınmazdaki işyerleri için yeterli otopark yoksa bu durumda da yukarıdaki (4) no'lu bentteki gibi değerlendirme yapılacaktır.

Buna göre, ya kat malikleri kurulunun hakkaniyete uygun alacağı karara istinaden otoparkın kullanımı belirlenecek ya da hiçbir karar alınmaksızın otopark maliklerin spontane olarak kullanımına bırakılacaktır.

8) Karma (konut+işyeri) kullanımının olması halinde, Yönetmeliğe uygun olarak (örneğin her bir daire için 1; her 50 m2 işyeri için 1 adet gibi) işyerleri ve daireleri için mimari proje veya yönetim planı ya da kat malikleri kurulu kararı ile tahsis yapılabilir.

Otopark Yönetmeliği m. 3/a gereği bina otoparkı, bir binayı çeşitli amaçlar için kullanan özel ve tüzel kişilere ait ulaşım ve taşıma araçları için bu binanın içinde veya bu binanın oturduğu parselde açık veya kapalı olarak düzenlenen otoparkları ifade etmektedir. Binadaki işyerlerin gelen müşteriler de “bir binayı çeşitli amaçlar için kullanan özel ve tüzel kişiler” olarak değerlendirilmelidir.

Gerçekten, işyeri için ayrılan otopark, sadece o işyerinde çalışanlar ve işyerine ait araçlar düşünülerek tahsis edilmemektedir. İşyerinin konusu ile ilgili araçların giriş-çıkışı da dikkate alınmak durumundadır. Örneğin, binanın altında bir market olması halinde, sadece o marketin araçları veya market

çalışanlarının arabaları değil, markete alışverişe gelen kişilerin araçlarının da otoparkı kullanması söz konusu olabilmektedir. Ancak bu kullanımın o marketin yüzölçümü ile orantılı ve hakkaniyete uygun olması gerekmektedir.

O nedenle, alışveriş merkezi, ticaret merkezi, merkezi iş alanlarına ilişkin hizmet otoparklarının, binanın ortak kullanım alanı olduğu kabul edilmiş, buralara gelen müşteriler, "binayı kullananlar" kapsamında değerlendirilmiş ve bu nedenle de kendilerinden otopark ücreti alınamayacağına hükmedilmiştir.

"...Alışveriş ve ticaret merkezleri gibi özellikle halkın yoğun olarak kullandığı, umuma açık nitelikteki yerlerde, müşteri olarak gelen ve yalnızca belirli bir süre için otopark ihtiyacı söz konusu olan kişilerin bu ihtiyaçlarının binaya ait hizmet otoparklarından karşılanması noktasında bir ücretlendirmeye gidilmesinin, binaya ait hizmet otoparklarının tercih edilmeyerek çevre trafiğinin olumsuz etkilenebilmesi sonucunu doğurabileceği dikkate alındığından, olayın ulaşım ve trafik ile yakından ilgili olduğu, bu nedenle de UKOME'nin bu konudaki düzenleyici nitelikte kararlar almakla görevli ve yetkili olduğu tartışmasızdır. Otopark Yönetmeliği, İstanbul İmar Yönetmeliği ve İstanbul Otopark Yönetmeliği'nde hükme bağlandığı üzere, "binayı kullananların otopark ihtiyacının bina içinde veya parselinde karşılanması esas" olduğu gibi, alışveriş merkezlerinin müşterilerinin de "binayı kullananlar" kapsamında değerlendirilmesi ve bu nedenle de otopark ihtiyaçlarının bina içinde veya parselinde karşılanması gerekmekte olup, bunun dışında, bina içinde ayrıca ticari amaçlı ve dış

dönük olarak otopark yapıp işletilebilmesi ise ancak bağımsız bölüm olarak bodrum ve zemin katlarda olmak kaydıyla ve binayı kullananların otopark ihtiyacının bina içinde veya parselinde karşılanması sağlandıktan ve bu konuda UKOME görüşü alındıktan sonra mümkün olabilecektir. Ticari amaçlı otoparkların, ancak binanın ihtiyacı olan otoparkın parsel veya bina bünyesinde karşılanması halinde yapılabileceği hüküm altına alındığından alışveriş merkezi, ticaret merkezi, merkezi iş alanlarına ilişkin hizmet otoparklarının (binanın ortak kullanım alanları arasındadır) binanın ihtiyacını karşılamak amacıyla ücretsiz hizmet vermesi, binanın ihtiyacını karşıladığı ve yönetmelikte yer verilen diğer şartları taşıdığı zamanda ticari amaçlı otopark olarak kullanılması gerekir. Belirtilen durum karşısında; alışveriş merkezlerine müşteri olarak gelenlerin otopark ihtiyaçlarının, esas itibarıyla ticari amaç güdülmeksizin ve ücretsiz olarak bina içinde veya parselinde karşılanması gerekmekte olup, söz konusu otoparkların zaman kısıtlaması olmaksızın tamamen ücretsiz olmasının ise amacına aykırı kullanımlara yol açarak kısa süreli otopark yerinin giderek azalması sonucunu doğuracağı, bu durumda da trafiğin yine olumsuz olarak etkileneceği dikkate alındığında, bu sakıncayı da göz ardı etmeyecek bir şekilde, İstanbul genelindeki alışveriş, ticaret merkezi gibi yerlerin binaya ait hizmet otoparklarına gelen müşterilerden ilk üç saate kadar ücret alınmaması, ilk üç saat dışında alınabilecek ücretin ise 5393 sayılı yasanın yukarıda aktarılan 18/f maddesinden kaynaklanan yetkiye dayalı ve kamu yararına uygun olarak İstanbul Büyükşehir Belediyesinin tarife komisyonunca belirlenen ücret oranında alınması

yönünde tesis edilen işlemde hukuka aykırılık görülmemiştir. Bu durumda, dava konusu işlemin iptali yönünde verilen İdare Mahkemesi kararında isabet bulunmamaktadır."(14) Benzer gerekçelerle, Bursa Şehirlerarası Otobüs Terminali'nde, özel araç sahiplerine sınırlı süreli ücretsiz otopark yeri tahsis edilmesi gerektiğine karar verilmiştir.(15)

9) Ana taşınmazın boşluklarına, otopark yapılması kararı alınabilmektedir.

Yargıtay'a göre bunun için; a) Kat maliklerinin pay ve paydaş çoğunluğu ile karar alması, b) Mimari proje veya yönetim planı ya da Kanundan doğan zorunluk sebebi (örneğin sığınak, kapıcı dairesi, bahçe vs.) özel bir tahsisin bulunmaması, c) Otopark ayrılan alanın ortak alan niteliğinde bulunması, d) Ortak alanın otopark olarak kullanılması halinde ona yakın bağımsız bölüm sakinlerinin rahatsız edilmemesi, bağımsız bölümü kullanmayı engellememesi veya kısıtlamaması şartlarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

"Dosya içerisindeki bilgi ve belgelerin, özellikle bilirkişi raporunun incelenmesinde, ana taşınmaza ait belediyece onaylı mimari proje getirtilerek yerinde uygulanmak suretiyle otopark olarak kullanılan dava konusu yerin niteliğinin belirlenmediği, ana taşınmazın bahçesi ya da arsa boşluğu olup olmadığının saptanmadığı görülmüştür. Kat Mülkiyeti Yasası'nın 16. maddesine göre, ana taşınmazın ortak yerlerinde tüm kat malikleri arsa payları oranında ortak mülkiyet hükümlerine göre maliklerdir. Yukarıda da açıklandığı üzere projesinde boş alan olarak belirtilmiş yerler için kat maliklerinin sayı ve arsa payı çoğunluğu ile verilmiş bir karar olmadıkça hiç bir kat maliki

tarafından araba park yeri olarak kullanılması mümkün olmadığı gibi, bahçe vs. gibi özel amaca tahsisli ortak yerlerin ise tüm kat maliklerinin beşte dördünün yazılı rızası olmadıkça otopark olarak kullanılması söz konusu değildir. Mahkemece, ana taşınmazın onaylı mimari projesi getirtilip yerinde uygulanarak yukarıda belirtilen açıklamalar doğrultusunda bilirkişi kurulundan ek rapor alınıp oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ile ortak yerin otopark olarak tahsisine karar verilmiş olması doğru görülmemiştir. Bu itibarla yukarıda açıklanan esaslar göz önünde tutulmaksızın yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz, temyiz itirazları bu nedenlerle yerinde olduğundan kabulü ile hükmün HUMK'nın 428. maddesi gereğince bozulmasına, temyiz peşin harçlarının istek halinde temyiz edenlere iadesine, 22.12.2011 gününde oybirliğiyle karar verildi.”(16)

“Dava dilekçesinde, davalı bağımsız bölüm maliklerinin, zemin katta dükkan niteliğindeki bağımsız bölümlerin önündeki alanın park yeri olarak kullanılmasına karar verdikleri ileri sürülerek, alınmış olan kararın geçersizliğinin tespiti ile eski hale getirme isteminde bulunulmuştur. Yargıtay uygulamalarında bahçe gibi özel amaca tahsisli olmayan ortak alanların, kat malikleri kurulunun kararıyla araba park yerine dönüştürülmesi Kat Mülkiyeti Yasası'nın 42. maddesi kapsamında mütalaa edilmektedir. Bunun için, kararın kat maliklerinin sayı ve arsa payı çoğunluğu ile alınmış olması gerekir... bilirkişi raporunda, park yeri olarak kararlaştırılan alanın projede vaziyet planı bulunmadığından ön bahçe ya da trefuar olup olmadığının belirlenemediği bildirilmesine rağmen, eksik incelemeyle hüküm kurulmuştur... Mahkemece, yönetim planının

8. maddesindeki, kat malikleri kurulunca ayrılan yerler dışındaki ortak yerlere araba park edilemeyeceği yolundaki hüküm gerekçe gösterilerek dava kabul edilmişse de; kat maliklerinin yukarıda belirtilen koşullara uygun olarak 42. madde kapsamında alacakları bir kararın, yönetim planının 8/3 maddesindeki kat malikleri kurulunca tahsis niteliğinde sayılması gerekeceğinden, bu hükme dayalı olarak davanın kabulü doğru görülmemiştir. Mahkemece yapılacak iş; yeniden bilirkişi atayarak park yeri olarak ayrılan alanın ana taşınmaza ait bahçe ya da boşluk olup olmadığının tespiti, tahsis olunan yerin özel amaca ayrılmış yerlerden olmadığının ve ortak yerlerden olduğunun saptanması durumunda bu yerin oto parkı olarak tahsisi için pay ve paydaş çoğunluğunca alınmış bir kararın mevcut olup olmadığının araştırılması, mevcut kararda isimleri bulunan şahıslardan yalnız yedisinin tapu kaydına göre kat maliki olduğu anlaşılmasına göre, kararda imzası bulunan diğer şahıslara, kat maliklerince vekalet verilip verilmediğinin araştırılması ve park yeri olarak ayrılan alanın davacıya ait bağımsız bölümlere zarar vermeyecek uzaklıkta olup olmadığı hususu da belirlenerek hasil olacak sonuca göre karar verilmesi olmalıdır.”(17)

“...Kat malikleri kurulunun arsa payı ve paydaş çoğunluğu ile aldıkları 29.1.1990 tarihli karar apartmanın üzerine inşa edildiği arsanın bir bölümünün otopark olarak kullanılmasını öngörmüştür. Bilirkişi tarafından incelenen mimari proje ile dosya içine konulan yönetim planında bu boşluğun bahçe olarak tahsis edildiği konusunda hiç bir kayıt bulunmamaktadır. Yönetim planının “apartman bahçesinde ve ortak yerlerinde kümes hayvanı dâhil herhangi bir hayvan beslenemeyeceğine

ilişkin 6. maddesinde bahçeden söz edilmesi park olarak kullanılan yerin bahçe tahsisli olduğu anlamına gelmez. Kat Mülkiyeti Kanunu'nun uygulanması bakımından tahsis ancak ya proje ile ya da yönetim planı ile veya bu Kanundan doğan zorunluk sebebi ile mümkündür. O nedenle mahkemece 6. maddesindeki ifadeye dayanılarak park yeri olarak kullanılmasına karar verilen yerin bahçe tahsisli olduğu kabul edilerek davanın reddi doğru değildir. Kat Mülkiyeti Kanunu'nun 42. maddesi hükmü karşısında ilke olarak; bahçe olarak tahsisi bulunmayan bu yere otopark yapılmasının kat maliklerinin sayı ve arsa payı çoğunluğu ile karar verebilecekleri ve bu konuda verilen 29.1.1990 tarihli kararın da geçerli olduğu kabul edilmelidir.

Ancak, arsa boşluğunun otopark olarak kullanılması halinde ona yakın bağımsız bölüm sakinlerinin rahatsız olmamaları da söz konusudur. Bilirkişi raporunda halen park yeri olarak kullanılan yerin apartman dış duvarına 10 metre mesafede bulunduğu belirtilmiş ise de, bu konunun ne suretle sağlandığı anlaşılamamıştır. Mahkemece otoların park ettiği yer ile anagayrimenkulün dış duvarı arasında 8-10 metrelik mesafe boşluğunu sağlayacak tedbirin ne olabileceği bilirkişiden sorulmalı ve bu tedbirin uygulanması sağlandıktan sonra otopark olarak kullanımın yasal bir sakıncası bulunmadığı cihetle davanın reddine karar verilmelidir. Bu itibarla yukarıda açıklanan esaslar göz önünde tutulmaksızın yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir...”(18)

Kat malikleri, anagayrimenkulün ortak yerlerinde kendi başlarına bir değişiklik yapamazlar; ortak yerlerin düzgün veya bunları kullanmanın daha rahat ve kolay bir hale konulmasına veya bu

yerlerden elde edilecek faydanın çoğaltılmasına yarıyacak bütün yenilik ve ilâveler, kat maliklerinin sayı ve arsa payı çoğunluğu ile verecekleri karar üzerine yapılır (KMK m. 42). Kanımca bu hükmeye uygun alınacak kararın emredici imar kurallarına da uygun olması gerekir. Örneğin, Otopark Yönetmeliği m. 4/b gereği, binaların, imar planı ve mevzuat hükümlerine göre belirlenen ön ve yan bahçe mesafeleri, otopark olarak kullanılamaz. O nedenle otopark ihdası ile ilgili uyuşmazlıklarda ilgili idarenin görüşünün de alınması uygun olur.

Mimari projede başka bir amaca (bahçe, yüzme havuzu, kamelya, çocuk oyun alanı vs.) ayrılmış kısma otopark yapabilmek için proje değişikliği, dolayısıyla kat maliklerinin oybirliği ile karar vermesi gerekir. Yönetim planında otopark dışındaki bir amaca ayrılmış ortak alanın, otoparka çevrilmesi için ise 4/5 çoğunluğun sağlanması yeterlidir.

"...Somut olayda, otopark yapılan dava konusu yerin anataşınmazın bahçesi ya da arsa boşluğu olup olmadığının saptanmadığı anlaşılmaktadır. Mahkemece, anataşınmazın mimari projesi yerinde uygulanmak suretiyle, davaya konu yerin niteliği belirlenip boşluk alan ise Kat Mülkiyeti Yasası'nın 42. maddesi kapsamında kat maliklerince sayı ve arsa payı çoğunluğu ile alınmış bir karar bulunup bulunmadığı, bahçe niteliğinde ise yine kat maliklerinin beşte dördünün yazılı rızasının olup olmadığı ve davacının bağımsız bölümlerini kullanmasını engelleyici ve rahatsızlık verici nitelik taşıyıp taşımadığı araştırılmak suretiyle oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiği düşünülmeyen yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir."(19)

10) Otoparkın kullanımı ile ilgili karardan zarar gören kiracının da hâkimin müdahalesini isteme hakkı vardır.

"Dava, kat mülkiyetli anataşınmazın bağımsız bir bölümünde kiracı sıfatıyla oturan davacının ortak yer olan otoparktan yararlanmasını engelleyen projeye aykırı duvarın kaldırılması ve buraya aracını park etmesine yönelik davalıların müdahalesinin önlenmesi istemine ilişkindir. Dosyada toplanan belge ve bilgilere, özellikle bilirkişi raporu içeriğine göre; kat mülkiyeti kurulmuş olan 3 parsel sayılı anataşınmaz üzerinde A, B, C, D, E, F bloklarının yer aldığı, davacının C Blok 42 no.lu bağımsız bölümde kiracı olduğu, onaylı mimari projede ve vaziyet planında her blok için otopark yeri ayırımının yapılmadığı ve otopark olarak kullanılan tüm alanların ortak mülkiyet sınırları içinde bulunduğu halde C ve D blokların ön cephelerindeki otopark alanının 21,50 metre uzunluğunda bir duvar ile bölünüp, D blokun önüne rastlayan bölümün kayar demir kapı ile kapatılarak kapıya "D Blok Park Yeri" tabelasının asıldığı, buna karşın C blokun arka cephesindeki otoparkta herhangi bir kısıtlama (blok ayırımı) söz konusu olmadığı ve kapısının sürekli açık bulunduğu halde D blok önündeki otoparkın kapısı kapalı tutulup kendilerine anahtar verilen bu blok sakinleri dışında diğer bloklarda oturanların ve bu arada davacının buradan yararlanmasının engellendiği anlaşılmaktadır. Davacı bu davada, ana taşınmazın mimari projesine ve vaziyet planına aykırı olarak C ve D blokların ön cephelerindeki otopark alanına yapılan duvarın kaldırılması ile D blokun önündeki otoparka aracının park edilmesini engelleyen davalıların müdahalesinin önlenmesini istemiştir. Kat Mülkiyeti Yasasının

19. maddesi kapsamında bulunan projeye aykırı değişikliklerin giderilip eski hale getirilmesini isteme hakkı kural olarak kat maliklerine tanınmıştır. Kiracı ancak kendi kullanımına doğrudan doğruya etkili olan ve bağımsız bölümünden ortak yerlerle birlikte yararlanmasını kısıtlayan konularda aktif husumet ehliyetine sahiptir. Buna göre kiracının dava hakkı -kat maliki gibi mutlak olmayıp- kendisinin bağımsız bölümünden ve anataşınmazın ortak yerlerinden yararlanmasına ilişkin olanlarla sınırlıdır. Hal böyle olunca kaldırılması istenilen duvar, davacının kiracı sıfatıyla oturduğu bağımsız bölümü ve ortak yer olan otoparkı kullanmasını doğrudan engeller nitelikte değildir. Davacının asıl isteminin dava konusu edilen otoparktan yararlanması ve bunu engelleyen D bloka isabet eden otopark giriş kapısının kilitle tutulmasının önlenmesi olduğu cihetle, bu hususta gerekli önlemin alınmasına karar verilmesi yeterli olacaktır. Bu itibarla davacı kiracının, kat maliklerince parası ödenip yaptırılmış bulunan duvarın kaldırılmasını istemeye hakkı olmayıp, dava konusu otoparkın giriş kapısının kapalı tutulup kendisine anahtar verilmeyerek buradan yararlanmasını engellemek biçimindeki vaki müdahalenin önlenmesini isteme hakkı bulunduğu kabulü ile salt bu yönde önlem alınması gerekli ve yeterli iken, mahkemece duvarın kaldırılmasına da karar verilmiş olması doğru görülmemiştir."(20)

11) Otoparka bariyer veya sürgülü kapı konulması, ana taşınmazdaki bağımsız bölüm maliklerini rahatsız etmemek ve onların haklarını çiğnememek kaydıyla, kat maliklerinin pay ve paydaş çoğunluğunun alacağı kararla mümkündür.

"...Kat Mülkiyeti Yasası'nın 19. maddesine göre, kat malikleri

ana taşınmazın mimari durumunu korumakla yükümlü oldukları gibi, kat maliklerinden biri veya birkaçı öteki tüm kat maliklerinin rızası olmadıkça ortak yerlerde inşaat, onarım, tesis ve değişiklikler yaptıramaz. Genel kural böyle olmakla birlikte Yargıtay'ın yerleşmiş uygulamalarına göre bağımsız bir bölümde veya ana taşınmazın tümünde can ve mal güvenliğinin sağlanması söz konusu olduğunda gerekli önlemlerin alınması ve bu amaca hizmet eden zorunlu tesislerin yapılması için tüm kat maliklerinin rızasına veya bu konuda oybirliği ile bir karar almalarına gerek yoktur. Ancak bunun gerçekleştirilmesi bağlamında Kat Mülkiyeti Yasası'nın 18. maddesi hükmünün de göz önünde bulundurulması zorunludur. Anılan yasa maddesinde belirtildiği üzere kat malikleri gerek bağımsız bölümlerini ve gerek eklentileri ve ortak yerleri kullanırken doğruluk kurallarına uymak ve özellikle birbirini rahatsız etmemek, birbirinin haklarını çiğnememekle karşılıklı olarak yükümlüdürler. Somut olayda dava konusu edilen C kapısındaki bekçi kulübe si ile bariyerin sitenin genel güvenliği (sitede oturanların can ve mal güvencesinin sağlanması) açısından yapılmasının zorunlu olduğu, bu amaçla başlangıçtan beri bunların yapılmış bulunduğu anlaşılma ile yukarıda değinilen esaslar doğrultusunda projede yer almayan bu tesisin kurulması için tüm kat maliklerinin rızasının alınmasına veya bu konuda kat maliklerinin tümünün oybirliği ile bir karar vermiş bulunmasına gerek yoktur. Yeter ki, sözü edilen tesis ana taşınmazdaki bağımsız bölüm maliklerini rahatsız etmiş ve onların haklarını çiğnemiş olmasın. Mahkemece bu hususlar göz önünde bulundurularak C kapısındaki siteye giriş ve çıkışların güvenlik amacıyla kontrol edilmesine yönelik olarak konulmuş bulunan

bariyerin ve bekçi kulübesinin kaldırılmasına ilişkin istemin reddine ve davacıların bağımsız bölümlerinin amacına özgü kullanılmasını engellemeyecek önlemlerin alınması suretiyle aralarındaki muarazanın giderilmesine karar verilmesi gerekirken, bekçi kulübesi ve bariyerin kaldırılmasına ve ayrıca dava konusu edilmemiş olmasına karşın HUMK'nun 74. maddesi hükmüne aykırı biçimde kat malikleri kurulunca alınan tarih ve numaraları hükümde yazılı kararların iptaline hükmedilmesi doğru görülmemiştir.”(21)

12) Otoparkla ilgili davaları kimler kimlere karşı açabilir?

KMK m. 32/3'de “anagayrimenkulün kullanılmasından veya yönetiminden dolayı kat malikleri arasında veya bunlarla yönetici ve denetçiler arasında veya denetçilerle yöneticiler arasında çıkan anlaşmazlıklar, kat malikleri kurulunca çözülür ve karara bağlanır” denildiğinden, öncelikle bu kapsamdaki uyuşmazlıklar bakımından yöneticiye başvurularak toplantı yapılması talep edilmelidir. İspat bakımından taahhütlü mektup veya noter aracılığıyla yapılan başvurudan sonuç alınamaması halinde dava açılacaktır.

Davacı: Ortak yerlerle ilgili davaları her bir kat maliki tek başına açabilir.

Kat malikleri kurulu kararı ile yöneticiye yetki verilmesi durumunda, kat maliki olmayan yöneticinin de dava açma hakkı olduğu kabul edilmelidir.(22) Kiracı ancak, kendi kullanımına doğrudan doğruya etkili olan ve bağımsız bölümden ortak yerlerle birlikte yararlanmasını kısıtlayan konularda aktif husumet ehliyetine sahiptir.(23)

Davalı: Kat malikleri kurulu, ada temsilciler kurulu veya

toplu yapı temsilciler kurulu kararlarının iptaline ilişkin davalar, kat maliklerini temsilen yöneticiye, toplu yapılarda ise ada temsilciler kurulu veya toplu yapı temsilciler kurulunca seçilen yöneticiye husumet yöneltmesi suretiyle açılabilir. Yönetici, açılan davayı bütün kat maliklerine ve ada veya toplu yapı temsilciler kuruluna duyurur. Kurul kararının iptali halinde bu konudaki yargılama giderleri ortak giderlerden karşılanır (KMK m. 38/2).

Ancak Yargıtay, kat malikleri kurulu kararı ile ortak yerlerde yapılan uygulamalara karşı açılacak davada, karara olumlu oy kullanan kat maliklerinin hasım gösterilmesi gerektiği görüşündedir.

“...14.06.2009 gününde alınan (temsilciler kurulu) kat malikleri kurulu kararı ile site yönetim ofisinin yapılması ve bu hususta yönetime yetki verilmesine karar verildiği buna göre ortak yerlerin kullanımının önlenmesi işlemi kat malikleri kurulu kararına dayanılarak yapılmış olduğuna göre, sözü edilen karara olumlu oylarıyla katılan kat malikleri davaya dahil edilmek suretiyle taraf teşkili sağlanıp ondan sonra işin esasına girilerek bir karar verilmesi gerektiğinin düşünülmemesi doğru görülmemiştir.”(24)

Emredici kurallara aykırı (KMK m. 33/1) veya kanunda öngörülen nisap sağlanmadan alınan kararlara karşı her zaman dava açılabilir.(25)

Kat malikleri kurul kararı olmaksızın, kat malikinin ortak yere yaptığı müdahale ile ilgili davada, sadece o kat malikinin hasım gösterilmesi yeterlidir. Eğer kat maliki söz konusu yeri başkasına kullanıyorsa, kullanan kişinin de davalı olarak gösterilmesi gerekir.

13) Toplu yapılarda nasıl bir değerlendirme yapılacaktır?

Bilindiği üzere, 28.11.2007 tarih ve 26714 sayılı RG’de yayımlanan, 14.11.2007 tarih ve 5711 sayılı kanun ile KMK m. 65 ve devamında toplu yapılara ilişkin özel hükümler getirilmiştir. Toplu yapı, bir veya birden çok imar parseli üzerinde, belli bir onaylı yerleşim planına göre yapılmış veya yapılacak, alt yapı tesisleri, ortak kullanım yerleri, sosyal tesis ve hizmetler ile bunların yönetimi bakımından birbirleriyle bağlantılı birden çok yapıyı ifade etmektedir (KMK m. 66/1).

KMK m. 16 uyarınca kat malikleri anagayrimenkulün bütün ortak yerlerine, arsa payları oranında, ortak mülkiyet hükümlerine (TMK(26) m. 688 vd.) göre maliktir. Oysa toplu yapılarla ilgili KMK m. 67/2 de “Toplu yapı kapsamında bulunan birden çok yapının ortak sosyal ve alt yapı tesisleri bulundukları parsel veya yapıya bakılmaksızın, tahsis edildikleri bağımsız bölümlerin ortak yeri sayılır” denildiğinden, toplu yapı hükümlerine tabi ortak yerler bakımından “mülkiyet” yerine “tahsis” söz konusudur. Toplu yapı kapsamındaki ortak yerlerle ilgili kararlarda arsa payı yerine sadece bağımsız bölüm sayısı dikkate alınmaktadır (KMK m. 69/2,3, m. 70, m. 71/2).

Parseldeki ortak yerler: Bir parselde blok niteliğinde olmayan yapılar (örneğin villalar, dükkanlar vs.) varsa veya bu nitelikteki yapılarla blok yapılar aynı parselde yer alıyorsa, kendi sorunlarına ve o parselde ait ortak yerlere ilişkin olarak, o parselde bulunan bağımsız bölüm maliklerinden oluşan kat malikleri kurulunca yönetilir (KMK m. 69/1). Örneğin KMK m. 42 kapsamında parselin girişine bekçi, güvenlik odası ve bariyerin konulması ile ilgili olarak parseldeki kat malikleri paydaş çoğunluğu ile karar verilebilecektir.

Adadaki(27) ortak yerler:

Bir adada birden çok parsel yer alıyorsa, adayı oluşturan parsellere ait ortak yerler, o adada bulunan bağımsız bölüm maliklerinden oluşan ada kat malikleri kurulunca yönetilir ve yönetim tarzı, kanunların emredici hükümleri saklı kalmak şartıyla, bu kurul tarafından kararlaştırılır. Bu yetki, yönetim planında ada temsilciler kuruluna verilebilir. Yönetim planında başka türlü düzenlenmemişse, ada temsilciler kurulu, blok yapılarda her blokta bulunan bağımsız bölüm maliklerince seçilen blok yöneticileri ve blok niteliğinde olmayan yapıların bağımsız bölüm maliklerince seçilen temsilcilerden oluşur. Ada temsilciler kurulu üyelerinin sayısı ve nasıl seçileceği toplu yapının özelliği dikkate alınarak yönetim planında belirtilir. Ada temsilciler kurulunda bu yöneticiler ve temsilciler yönettikleri ve temsil ettikleri bağımsız bölüm sayısı kadar oy hakkına sahiptirler (KMK m. 69/2).

Ancak yönetim planı ile emredici hükümlere aykırı olmamak şartıyla, yukarıdaki sistemin dışına çıkılması mümkündür. KMK m. 74 uyarınca toplu yapılarla ilgili özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu Kanunda yer alan bütün hükümler, toplu yapılar hakkında da aynen veya kıyas yoluyla tatbik edileceğinden, ortak yerlerle ilgili iş ve işlemler hakkında toplu yapıların yukarıdaki özellikleri dikkate alınarak değerlendirme yapılacaktır.

Sonuç: Kat Mülkiyeti Kanunu’na tabi yapılarda otopark kullanımı ile ilgili sorunlar yaşanmaktadır.

1) Mimari proje, yönetim planı veya kat maliklerinin daha önce aldığı bir karar varsa, otopark kullanımında bu düzenlemelere uyulacaktır.

2) Mimari proje veya yönetim planı ile otopark kullanımı konusunda bir düzenleme yapılmamışsa, kat maliklerinin pay ve paydaş çoğunluğu ile ortak alan niteliğindeki otoparkın kullanımı konusunda karar alınabilmelidir. Çünkü KMK m. 42 kapsamında ortak yerler olan otoparkı düzgün veya kullanmanın daha rahat ve kolay bir hale konulmasına veya otoparktan elde edilecek faydanın çoğaltılmasına yarayacak bir düzenleme söz konusudur. Bundan başka, kat mülkiyetine veya kat irtifakına ait kütük kaydında veya kat malikleri arasındaki sözleşmede veya yönetim plânında veya bu kanunda hüküm bulunmayan hallerde, kat mülkiyetinden doğan anlaşmazlıkların, Medeni Kanun ve ilgili diğer kanunlar hükümlerine göre karara bağlanacağına dair KMK m. 9 hükmü ile kat malikleri anagayrimenkulün bütün ortak yerlerine, arsa payları oranında, ortak mülkiyet hükümlerine (TMK m. 688 vd.) göre malik olacaklarına dair KMK m. 16 hükmü birlikte dikkate alındığında, TMK m. 691 hükmünün uygulanması gerektiği, dolayısıyla da önemli yönetim işleri için pay ve paydaş çoğunluğu ile karar alınabileceği sonucuna varılır. Ancak Yargıtay bu konuda oybirliği ile karar alınabileceğini kabul etmektedir.

3) Otopark kullanımı ile ilgili kat maliklerinin bir karar almaması, aldıkları kararın emredici hükümlere ya da hakkaniyete aykırı olması halinde hakim müdahalesinin (KMK m. 33) talep edilmesi mümkün olup, şartları varsa hakim tarafından otoparkın kullanım koşulları belirlenebilmelidir. Çünkü;

a) Kanunla kat malikine verilmiş yetkinin, mahkeme eliyle kullanılmasının mümkün olmadığı kabul edilebilirse de, burada kullanılmayan yetkinin

kaos ve boşluk yaratması söz konusudur. Kat maliklerinin bu yetkiyi kullanmaması halinde doğan boşluğun giderilmesi ve haksız-hukuka aykırı kullanımların engellenmesi gerekir. Kat Mülkiyeti Kanunu mantığında ve özünde, yönetimsizliğin önlenmesi amacı vardır. O nedenle yönetici seçemeyen kat maliklerinin iradesinin yerine geçerek yöneticiyi hâkim atayabilmektedir (KMK m. 34).

b) Ortak mülkiyetin söz konusu olduğu otoparkla ilgili olarak, (2) no'lu bentte belirtilen gerekçelerle, TMK m. 688 vd. hükümleri uygulanmak durumunda olup, TMK m. 693 gereği, paydaşların uyuşmazlığı halinde, yararlanma ve kullanma şeklini hâkimin belirleme yetkisi vardır.

c) KMK m. 2/a gereği, kat mülkiyetine konu olan gayrimenkulün bütününe "anagayrimenkul" denilmektedir. KMK m. 32 uyarınca da anagayrimenkulün

kullanılmasından veya yönetiminden dolayı kat malikleri arasında veya bunlarla yönetici ve denetçiler arasında çıkan anlaşmazlıklar, kat malikleri kurulunca çözülür ve karara bağlanır. Otoparkın kullanım şeklinin belirlenmesinin, anagayrimenkulün kullanılması ve yönetimi kapsamında kaldığı tartışmasızdır. O nedenle, kat malikleri kurulunun otoparkın kullanımı ile ilgili kararının denetimi ile gerekli kararın verilmesi veya kat maliklerinin otopark kullanımı konusunda karar alınmaktan imtina edilmesi halinde, kullanımla ilgili hakim karar vermesi mümkün olmalıdır.

d) KMK m. 33 hükmünde "Hâkim, ilgilileri dinledikten sonra, bu kanuna ve yönetim plânına ve bunlarda bir hüküm yoksa genel hükümlere ve hakkaniyet kaidelerine göre derhal kararını verir ve bunun, tespit edeceği kısa bir süre içinde yerine getirilmesi lüzumunu ilgilieye tefhim veya tebliğ eder" denilmek

suretiyle hâkime geniş bir takdir yetkisi tanınmıştır. Yargıtay uygulamasına göre, otopark kullanımı ile ilgili kat malikleri kurulu kararı hakkında sadece iptal kararı verebilecek olması, uyuşmazlığın çözümsüz kalmasını sonucunu doğuracaktır. Ancak Yargıtay, otoparkın kullanımına yönelik kat malikinin iradesi yerine geçilemeyeceği gerekçesiyle, hâkimin müdahalesini sınırlamaktadır.

4) Otopark kullanımı ile ilgili sorunların en aza indirilmesi için;

a) Her bir bağımsız bölüme düşen otopark-otoparkların mimari projede gösterilmesi zorunlu tutulmalıdır.

b) Otopark sayısının bağımsız bölüm sayısından az veya yetersiz olduğu durumlarda da bağımsız bölümlerin birlikte kullanacakları otoparkları mimari projede gösterme ve yönetim planında da otoparktan yararlanma şeklini kararlaştırma zorunluluğu getirilmelidir.

Sonnot

1) Genel Tebliğ m. 3/b uyarınca, hesaplama sonunda bulunan sayının kesirli olması halinde bir üst değer esas alınır.

2) İmar planları hazırlanırken parselinde otopark tesisi mümkün olmayan yerlerde otopark ihtiyacının karşılanması amacıyla bölge ve genel otopark yerleri belirlenir (m. 4/e);

Meskun alanlar, kentsel sit alanları, üzerinde korunacak yapı bulunan parseller, arazinin jeolojik ve topografik yapısı, giriş-çıkış, trafik emniyeti sağlanamaması gibi imar planındaki konumundan kaynaklanan nedenlerle otopark ihtiyacının parselinde karşılanması mümkün olmayan durumlara ilişkin ilkeler, belediye meclis veya il idare kurulu kararı ile belirlenir (m. 4/f);

Otopark bedeli alınan parsellerin otopark ihtiyacının belediye veya valilikçe karşılanması zorunludur. Otopark ihtiyacı parselinde karşılanamayan ve idaresince İmar Kanununun 37. maddesine göre otopark tesis edilemeyen alanlarda otopark bedelinin arsa payı hariç %25'i

yapı ruhsatının verilmesi sırasında nakden, kalan %75'i ve arsa payı ise belediyesince veya il özel idaresince parselin otopark ihtiyacı karşılandıktan en geç doksan gün sonra o yıla ait miktarlara göre değerlendirilerek tahsil edilir. Yapı ruhsatı düzenleme aşamasında ödemelere ilişkin taahhütname alınır ve tapu kütüğüne bu hususta şerh düşülür (m. 4/f-3).

Bina içinde veya parselinde otopark yapılması mümkün olmayan yapıların durumu belediyece imar durumu ile ilgili ilk müracaat tarihinden başlayarak 30 gün içinde ilgisine gerekçeleri ile birlikte bildirilir. Belediyeler bina otoparkı yerine otopark sorununun nasıl çözümleneceğini, binanın hangi bölge veya genel otoparkından yararlanacağını da bildirmekle ve bu otoparkları tesis etmekle yükümlüdür. Bu durumda bölge veya genel otoparktan yararlananlardan ayrıca kullanım ücreti alınmaz (m. 9); Otopark bedeli ve bunun tahsili-harcanması ile ilgili hususlar Yönetmelikte detaylı düzenlenmiş olup (m 4/f, 10-11), bu husustaki çelişki ve karmaşıklıklar ayrı bir makale konusu olacak niteliktedir.

3) Çünkü m. 4/h gereği, imar planları

veya Belediye Meclisi ve İl İdare Kurulu kararıyla bu Yönetmelik hükümlerine aykırı kararlar getirilemez.

4) Kat Mülkiyeti Kanunu.

5) Türk Medeni Kanunu.

6) Yönetim planı veya yapı mimari proje ya da kat malikleri kararı.

7) Y. 18. HD.18.5.1992,2999/4090; Y.18. HD. 23.6.1992,5163/5829.

8) Bir bağımsız bölümün dışında olup, doğrudan doğruya o bölüme tahsis edilmiş olan yerlere "eklent" denilmektedir KMK m. 2/a).

9) Buradaki 4/5 çoğunluk bağımsız bölüm sayısına göre belirlenir ve yarımolar tama iblağ edilir. Örneğin 10 dairesi bir binada kat maliklerinden $10 \times 4/5 = 8$ tanesinin oyu gerekirken; 12 dairesi de $12 \times 4/5 = 9,6 = 10$ tanesinin oyu gereklidir.

10) Y. 18. HD. 27.10.2015, 16265/15331; "Tarafların bağımsız bölüm malikleri bulunduğu yaygın kat mülkiyeti uygulanan anagayrimenkullerde, vaziyet planında ya da yönetim planında belli bağımsız bölümlere tahsis bulunmadıkça yapı dışında kalan yerler ortak yerlerden olup bağımsız bölüm maliklerinin tamamı bu yerlerden arsa payları oranlarında yararlanırlar. Kat malikleri kurulunca, tüm

kat maliklerinin katılımı ile ve oybirliği ile alınmış bir karar bulunmadıkça bu ortak yerler bağımsız bölüm maliklerine tahsis edilmek sureti ile bölüştürülemez...”, Y. 18. HD. 29.9.1995, 9309/9357.

11) Türk Medeni Kanunu.

12) Y. 18. HD. 20.6.2005, 4028/6440.

13) "...ana yapının terası ortak yer olup, burada bir inşaat ve değişiklik yapılabilmesi için tüm kat maliklerinin rızasının alınmış olması gerekir. Bu rıza, her kat malikinin özgür iradesine dayanmalıdır. Hâkim, böyle bir değişikliğe onay vermeyen kat malikinin iradesi yerine geçip, muvafakat etmiş (rıza göstermiş) sayılmasına karar veremez...”, Y. 18. HD. 8.3.2005, 2004/10220, 1932; "...onarım ve güçlendirme amaçlı bu değişikliğe rıza

gösterip göstermemek tamamıyla kat malikinin takdirinde ve yasa ile kendisine tanınmış bir hak olup, yapılacak iş tüm kat maliklerinin yararına da olsa muvafakat vermeyen kat maliki bunun için zorlanamayacağı gibi bu şekilde özgür iradesi ile ortaya koyduğu tavır, hakkın kötüye kullanılması olarak da nitelendirilemez. Bu bakımdan, hakimin davalı kat maliklerinin iradesinin yerine geçip, yapılacak değişikliğe muvafakat vermiş sayılmasına karar vermesine yasal olanak yoktur...”, Y. 18. HD. 12.7.2005, 5037/7473.

14) Dan. 8. D. 23.11.2009, 5562/6909.

15) Dan. 8. D. 28.6.2006, 2005/1852, 2747.

16) Y. 18. HD. 22.12.2011, 9109/13102.

17) Y. 18. HD. 9.3.2000, 2241/3048.

18) YHGK 9.6.1993, 18-64/425; Aynı doğrultuda, Y. 18. HD. 9.9.1997, 5980/7300.

19) Y. 18. HD. 3.3.2011, 1578/2826.

20) Y. 18. HD. 3.6.2002, 5426/6353.

21) Y. 18. HD. 29.11.2005, 6795/10562.

22) Y. 18. HD. 16.6.2005, 3330/6369; Y.

18. HD. 8.5.2002, 4708/5408; Y. 18. HD.

13.11.2007, 8118/9680.

23) Y. 18. HD. 3.6.2002, 5426/6353; Y. 18. HD. 3.3.1998, 1315/3383.

24) Y. 18. HD. 5.7.2012, 6651/8439; Y. 18. HD. 21.6.2012, 6450/7688.

25) Y. 18. HD. 5.3.2013, 202/3154; Y. 18. HD. 2.7.2012, 5399/8320.

26) Türk Medeni Kanunu.

27) Kanundaki "ada" deyimini ile toplu yapı sistemi içindeki "birden fazla imar parseli" anlaşılmalıdır.

Önemli içtihatlar ve notlar

Av. Talih Uyar

1- Satış talep edilen menkullerin yapılan ihalede alıcı çıkmaması üzerine satışın düştüğü, ancak İİK'nın 106. maddesine göre altı aylık yasal süresi içerisinde yeniden satış talebinde bulunulması ve satış avansının yatırılması halinde, ayrıca İİK'nın 129/son maddesi gereğince, ikinci ihalede alıcı çıkmaması nedeniyle satış talebinin düşmesinden itibaren 6 aylık satış isteme süresinin yeniden başlayacağı, alacaklının yasal altı aylık süre içerisinde yeniden satış talebinde bulunduğu anlaşıldığından, taşınır lar üzerindeki haczin düşmediği, dolayısıyla 'şikâyetin kabulüne' karar verilmesi gerektiği-

Yukarıda tarih ve numarası yazılı mahkeme kararının müddeti içinde temyizden tetkiki şikâyetçi tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü: Şikâyetçi, alacaklı tarafından genel haciz yolu ile başlatılan ilamsız takipte, alacaklının, katılım olmadığından ihalenin düşürülmesi kararı sonrasında, taşınır malların yeniden satışa çıkarılması talebinin, icra müdürlüğüne taşınır lar üzerindeki haczin düştüğü gerekçesiyle 25.03.2015 tarihinde reddedilmesi üzerine, anılan kararın kaldırılması istemiyle icra mahkemesine

başvurduğu, mahkemece şikâyetin reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

17.01.2014 haciz tarihi itibari ile uygulanması gereken İİK'nın 106. maddesinde; "Alacaklı, haczolunan mal taşınır ise hacizden itibaren altı ay, taşınmaz ise hacizden itibaren bir yıl içinde satılmasını isteyebilir" hükmüne yer verilmiştir. Aynı kanunun 110. maddesinde ise "Bir malın satılması kanuni müddet içinde istenmez veya talep geri alınıp da, bu müddet içinde yenilenmezse, o mal üzerindeki haciz kalkar" düzenlenmesi yer almaktadır.

Satış talebinin, yukarıdaki maddede öngörülen süreler içinde olup olmadığı hususu icra müdürü tarafından re'sen gözetilmeli; satış talebi, bu sürelerden sonra ise reddedilmelidir. Bu nedenle, satış isteme süresinin geçmesi nedeniyle haczin kalkmış olmasına rağmen ihale yapılmış ise yapılan bu ihalenin feshine karar verilmesi gerekir (Baki Kuru, İcra El Kitabı, s.520).

Somut olayda, satışa konu taşınır ların fiilen 17.07.2014 tarihinde haczedildiği ve aynı tarihte satışının talep edilerek satış avansının yatırıldığı, menkullerin 05.01.2015 ve 23.01.2015 tarihlerinde yapılan ihalelerinde alıcı çıkmaması sebebiyle satışın düştüğü, alacaklı vekilinin tarihsiz dilekçesi ile mahcuz taşınır ların yeniden

satışa çıkarılması için satış talimatı yazılması talebi üzerine, icra müdürlüğünün 25.03.2015 tarihli kararıyla, taşınır lar üzerindeki haczin düştüğü gerekçesiyle satış talebinin reddine karar verildiği görülmüştür.

Alacaklının, İİK'nın 106. maddesine göre altı aylık yasal süresi içerisinde satış talebinde bulunduğu ve satış avansını yatırdığı, ayrıca İİK'nın 129/son maddesi gereğince, ikinci ihalede alıcı çıkmaması nedeniyle satış talebinin düşmesinden itibaren 6 aylık satış isteme süresinin yeniden başlayacağı gözetildiğinde, ikinci ihale tarihi olan 23.01.2015 tarihinden itibaren yasal altı aylık süre içerisinde yeniden satış talebinde bulunulduğundan taşınır lar üzerindeki haciz düşmemiştir.

O halde mahkemece alacaklının şikâyetinin kabulü gerekirken, yazılı gerekçe ile reddi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.

Sonuç: Şikâyetçinin temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nın 366 ve HUMK'nın 428. maddeleri uyarınca (bozulmasına), peşin alınan harcın istek halinde iadesine, ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 11.05.2016 gününde oybirliğiyle karar verildi. 12. HD. 11.05.2016 T. E: 11294, K: 13958 (www.e-uyar.com)

2- İhalenin feshi yargılamasında; 2. arttırmada alıcı çıkmaması nedeniyle taşınmaz satışının düşmesi üzerine yeniden başlayan 2 yıllık satış isteme süresi içinde yeniden satış talebinde bulunulduğundan bu durumda haczin düşmediği, kıymet takdir raporu da yenilenmiş olup, rapordan itibaren 2 yıllık süre içerisinde ihale yapıldığından, 'ihalenin feshi isteminin reddine' karar verilmesi gerekeceği-

Mahkeme kararının müddeti içinde temyizden tetkiki alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü: Borçlunun usulüne uygun yapılmadığını belirterek ihalenin feshi istemi ile icra mahkemesine başvurduğu, mahkemece; taşınmazın tapu kaydı üzerine 09/02/2005 tarihinde icrai haciz konulduğu, alacaklı vekilinin satış avansını 26/02/2007 tarihinde icra veznesine depo ettiği, İİK'nın 106. maddesinde öngörülen iki yıllık süre geçmiş olduğundan, satış tarihinden önce gayrimenkul üzerindeki haczin İİK'nın 110.maddesi uyarınca kalkmış olduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle ihalenin feshine karar verildiği görülmektedir.

Somut olayın incelenmesinde; Alacaklının, haciz tarihinden itibaren 2 yıllık süre dolmadan 06/02/2007 tarihinde satış avansını da yatırarak satış talebinde bulunduğu, bu tarihten sonra, yine süresi içerisinde 28.02.2008'de talebin yenilendiği mahkemenin 26/02/2007 tarihinde satış avansının yatırıldığına ilişkin tespitinin doğru olmadığı görülmektedir. Bu talep doğrultusunda

yapılan, 05.08.2008 tarihli 2. arttırmada satışın alıcı çıkmaması nedeniyle düşmesi üzerine yeniden başlayan 2 yıllık satış isteme süresi içinde 18/01/2010 tarihinde yeniden alacaklının satış talebinde bulunduğundan haczin düşmediği yeniden satış talebinde bulunulduğundan haciz de düşmemiştir. Kıymet takdir raporu da yenilenmiş olup rapordan itibaren 2 yıllık süre içerisinde ihale yapılmıştır. O halde mahkemece, başka bir fesih sebebi bulunmadığından, istemin reddi gerekirken yazılı gerekçe ile kabulü yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.

Sonuç: Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nın 366. ve HUMK'nın 428. maddeleri uyarınca (bozulmasına), peşin alınan harcın istek halinde iadesine, ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 09/04/2015 gününde oybirliğiyle karar verildi. 12. HD. 09.04.2015 T. E:5836, K:9272 (www.e-uyar.com)

Not: Yüksek mahkemenin "satış günü alıcı çıkmaması nedeniyle satışın düşmesi" üzerine, "alacaklının hangi sürede tekrar satış istemesi gerekeceği" konusundaki yukarıdaki görüşü, eski görüşünden farklıdır. Gerçekten; yüksek mahkeme bu konuda daha önce (Bk.: 12. HD. 09.07.2012 T. E: 16781, K: 24213) "alacaklının haciz tarihine göre başlamış ve satış talebinde bulunduğu tarihte kesilmiş olan satış isteme süresinden kalan süre içinde satış istemesi gerekeceğini" -aşağıda sunulduğu gibi- belirtmekte iken (ve Yargıtay 19. Hukuk Dairesi de bu doğrultuda içtihatla bulunmuşken "Bk.: 19. HD. 22.11.2010 T. 9650/13083" "www.e-uyar.com") yüksek mahkeme son içtihatlarında "alıcı çıkmaması nedeniyle satışın

düşmesi halinde alacaklının satış isteme süresinin yeniden işlemeye başlayacağını" belirtmeye başlamıştır.

1- Haczedilen taşınmazın iki yıl (şimdi; bir yıl) içinde satışının istenmemesi halinde haczin düşeceği- İİK m. 106 gereğince satış isteme süresinin duracağı durumların tahdidi olarak sayıldığı, sürenin durması durumunda, satış talebinin reddi ya da ihalenin alıcı çıkmaması nedeniyle düşmesi ya da feshedilmesi halinde düşme veya fesih kararının kesinleştiği tarihten sonra, 'satış isteme süresinin kaldığı yerden işlemeye devam edeceği', zamanaşımının kesilmesinde olduğu gibi yeni bir sürenin işlemeye başlamayacağı- İcra müdürünün, alacaklının satış talebini -henüz kıymet takdiri yapılmadığı, aracın yakalanmamış olduğu vb. gerekçeleriyle- reddetmesi halinde, bu ret kararının şikâyet yoluyla boz durulmamış olması halinde reddine karar verilmiş olan bir talep, yasaya uygun bir talep olarak (satış talebi olarak) kabul edilemeyeceğinden alacaklının süresinde satış talep etmemiş sayılacağı ve konulmuş olan haczin düşeceği-

Borçlu M. Y. G. aleyhinde kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla icra takibi yapıldığı 24.07.2003 tarihinde adına kayıtlı taşınmazın tapu kaydına icrai haciz konulduğu, şikâyetçinin ise 08.08.2011 tarihinde yapılan ihalenin feshi istemiyle icra mahkemesine başvurduğu anlaşılmıştır.

İİK'nın 106 ve 110. maddeleri uyarınca haczedilen taşınmazın iki yıl içinde satışının istenmemesi halinde haciz düşer. Somut olayda, taşınmazın tapu kaydı üzerine 24.07.2003 tarihinde icrai haciz konulduğu, alacaklı vekilinin 18.07.2005 tarihinde iki yıllık yasal

süre dolmadan satış istediği, bu talebin icra müdürlüğünce kıymet takdiri yapılmadığı nedeniyle reddedildiği, alacaklı vekilinin 03.01.2008 tarihinde yeniden satış istediği, icra müdürlüğünce aynı gün satışa karar verildiği, icra mahkemesince satışın durdurulmasına karar verilmesi üzerine, alacaklı vekilinin 16.07.2008 tarihli satış talebinin yeniden kıymet takdiri yapılması gerektiği gerekçesiyle icra müdürlüğünce reddedildiği, 18.08.2009 tarihli satış talebinin de aynı gerekçelerle reddedildiği, 12.07.2010 tarihinde satış istendiği ve en son 08.06.2011 tarihli satış talebi doğrultusunda ihalenin yapıldığı görülmektedir.

İİK'nın 106. maddesinde sürenin duracağı durumlar tahdidi olarak sayılmıştır. Sürenin durması durumunda, satış talebinin reddi ya da ihalenin alıcı çıkmaması nedeniyle düşmesi ya da feshedilmesi halinde düşme veya fesih kararının kesinleştiği tarihten sonra kalan süre kaldığı yerden işlemeye devam eder. Zamanaşımının kesilmesinde olduğu gibi yeni bir süre işlemeye başlamaz. Taşınmaz kıymet takdirine dair istem ve muameleler satıştan önceki satışa hazırlık mahiyetinde birer muamele olup açıkça satış talebi olmadıkça İİK'nın 106. maddesindeki süreyi durdurmaz (HGK'nın 17.5.1989 tarih 1989/12-266 E-1989/368 K sayılı kararı).

Buna göre alacaklı tarafından icra müdürünün satış taleplerini reddine dair kararları da icra mahkemesine şikâyet yoluyla iptal ettirilmediğine göre haciz tarihinden sonra İİK'nın 106. maddesinde öngörülen iki yıllık süre geçmiş olduğunda, satış tarihinden önce gayrimenkul üzerindeki haciz, İİK'nın 110. maddesi uyarınca kalkmıştır. O halde mahkemece açıklanan nedenle ihalenin feshine karar verilmesi yerine yazılı gerekçeyle

istemini reddi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.

Sonuç: Şikâyetçinin temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK 366 ve HUMK'nın 428. maddeleri uyarınca (bozulmasına)... 12. HD. 09.07.2012 T. E: 16781, K: 24213

2- Taşınmazların haczinden itibaren iki yıl içinde satışının istenmesi gerekeceği- Taşınmaz için gerçekleştirilen ikinci ihalede satışında alıcı çıkmazsa, satış talebinin düşeceği ve alacaklının satış düşükten sonra kalan sürede tekrar satış istemesi gerekeceği-

Mahkemece, davalının iki yıllık süre içinde satış istediği fakat bir kez satış istemekle haczin belirsiz bir zaman için uzayacağının kabul edilemeyeceği, satışın yapılamaması halinde alacaklının tekrar satış istemesi gerekeceği, kıymet takdirinin ise yeni bir haciz ya da satış talebi sayılamayacağı gerekçesiyle davanın kabulüne dair verilen karar, davalı vekili tarafından temyizi üzerine dairemizin bozma kararına karşı davacı vekilinin karar düzeltme istemiyle yeniden yapılan inceleme sonucu; İcra ve İflas Kanunu'nun 106. maddesine göre taşınmazların haczinden itibaren iki yıl içinde satış istenmesi gerekir; aksi takdirde haciz düşer (İİK m. 110). Somut olayda davalı yanın alacaklı olduğu takip dosyasından bedeli paylaşımına konu taşınmaz üzerine 29.06.2001 günü ihtiyati haciz konulmuş, bu haciz ödeme süresinin geçmesi ile 14.07.2001 günü kesin hacze dönüşmüş ve yasal iki yıllık süre dolmadan satış talep edilerek, masraf avansı da 24.06.2003 tarihinde yatırılmıştır (İİK m. 59). Bu bakımdan mahkemenin yasal süre içinde satış istendiğine dair tespitinde bir hata

bulunmadığından, davalının haczinin ayakta olduğunun kabulü gerekir. İcra ve İflas Kanunu'nun 129. maddesinin son cümlesine göre "İkinci satışta alacaklı çıkmazsa, satış talebi düşer". Bu hükümden anlaşılması gereken satışın düşmesinden itibaren alacaklı, satış talebinde bulunduğu tarih itibarıyla satış istemek için öngörülen süreden geriye kalan sürede satış isteyebileceğidir. Alacaklı satış düşükten sonra kalan sürede tekrar satış istemesi gerekir.

Dairemizin 06.10.2009 gün ve 2009/6640-8892 E. K. sayılı geri çevirme kararı ile ihale hakkında bilgi alınabilmesi amacıyla dosya mahalline geri çevrilmiş ise de, satışın yapıldığı Foça İcra Dairesi'nin 2001/191 Tal. sayılı dosyanın bulunamadığı bildirilmiştir. Eksik inceleme ile hüküm kurulamaz. Mahkemece yapılacak iş, taşınmazın daha evvel ihaleye çıkartılıp çıkartılmadığı ve İcra ve İflas Kanunu'nun 129. maddesi hükmü de gözetilerek delillerin toplanması ve davalının haczinin düşüp düşmediğinin belirlenmesinden ibaret olup, bu hususun gözden kaçırılması suretiyle yazılı şekilde hüküm kurulması bozmayı gerektirmiştir. Hükmün bu gerekçeyle bozulması gerekirken ilamda yazılı gerekçeyle bozulduğu anlaşıldığından karar düzeltme isteminin kabulü ile hükmün açıklanan gerekçeyle bozulması gerekmektedir.

Sonuç: Yukarıda açıklanan nedenle davacının karar düzeltme isteminin kabulüne, dairemizin 14.04.2010 günlü 2010/532 esas-2010/4363 karar sayılı bozma kararının değiştirilerek yerel mahkeme kararının açıklanan gerekçeyle bozulmasına, 22.11.2010 gününde oybirliğiyle karar verildi. 19. HD. 22.11.2010 T. E: 9650, K: 13083 (www.e-uyar.com)

Gediklenen Borçlar Kanunu ve gedikliler

Av. Bahir Esinoğlu

Gece gelen telgraf
Dört heceden ibaretti:
"Vefat etti"
İmza yok.
Bu dört hece bile çok.
Bakıyorum duvara:
Duvar da bir yara-
Duvar da bir resim-
vefat edenin.

Elimle çizmişim.
Yukarıdaki mısraları Nazım, şimdiki
Bursa Adliyesi'nin bulunduğu yer,
cezaevinden yazıyordu.

Sabah gelen ihtarname
"Ofisinden çık" diyordu. Altında
da kiralayanın imzası vardı.
"...TBK'nın 347. maddesince..."
kira süresinin 10 yılı geçtiği
belirtilerek "Çık!" deniliyordu.
Bir ihtarnameye bir de
ruhsatnameye baktım. Kira
Hukuku'nda 12.000 adetden
fazla bilirkişi raporu
yazmışım. Kendi derdime
çare olamıyordum. Yasa,
kiralayana "herhangi bir sebep
göstermeksizin sözleşmeye son
verebilir" diyordu. El cevap kısa.
Önce ihtarnamedeki yanlışlığı
düzeltmeli. "10 yıl değil 30 yıl"dır
kiracıyım, çıkıyorum.

Osmanlı özentili iktidar, TBK'da
gedik açmıştı. "Gedik" in sözlük
anlamı: "Güç durumda, güçlük;
Yarma girişiminde düşman
mevzilerinde açılan yer, boşluk,

geçit..." devam ediyordu.

Demek ki; kiracı esnaf, kiracı
zanaatkâr, kiracı hizmet erbabı,
emlaksız kiracılar, mevcut iktidar
tarafından sivil muhalefet eksikliği
nedeniyle hücumu uğramışlar,
golü yemişlerdi.

Şimdi yılların esnafı, ticarethane
sahipleri, hizmet erbapları
TBK'nın 347. maddesince tahliye
ediliyordu. TBK yetmezse 100 yıllık
dükkanlar "Afet Riski Yasası"yla
tahliye ediliyordu. Yoksa birileri
emlak sahipleri mi olmuşlardı?

Bu konu Osmanlı'da (tarihte)
nasıldı, günümüzde "yâd eller"de
nasıl? Tarihsel ve ileri ülkeler
irdelemeleri yapalım: Osmanlı'yı,
Üstat Reşat Ekrem Koç'u, "Tarihte
İstanbul Esnafı"nı da anlatıyor. "...
Eski toplum hayatımızda, geçim
yolunu devlet kapısı dışında
arayarak ticaret ve zanaatla
meşgul olmak, bir dükkan
açmak, imalathane kurmak
serbest değildi. 'gedik' denilen bir
sınırlamaya tabiydi."

Yine sözlüğün ilerleyen
açıklamalarıyla yolumuza devam
edelim:

"Osmanlı Dönemi'nde, sayıları
belli ve değişmez hizmet yerleri,
görev ayrıcalıkları"...
Üstat Reşat Ekrem Koç'u

dinlemeye devam edelim:
"Mesela, İstanbul'da 200 terlikçi
dükkanının bulunduğu 18.
yüzyılın ortalarında ne yeni bir
terlikçi dükkanı açılabilir ne de
mevcut terlikçi dükkanlarından
biri kapanabilirdi. Terlikçiler 200
dükkandır, 201 olmaz, 199'a
inemez."

Üstat, ticarethane ve
imalathanelerin başka semte,
ilçeye taşınabilmesi, nakil
edilebilmesi için "ferman"
gerektiğini belirtiyor. Üstat
bu geleneğin Ortaçağ'dan
itibaren geldiğini belirtiyor.
Tebessüm ediyoruz. Metropol
ülkelere; İngiltere, Fransa,
Almanya, Bulgaristan, Birleşik
Devletler(USA)'e ...
O da ne?
Hepsi gedikli; ticarethane,
imalathane vs. coğrafi
sınırlamalar içerisinde öte yandan
"Afet Riski" de yok. Yıkılmıyorlar.
Dükkanlar aynı nitelikte üst katları
izin ve icazetle, usulüne uygun
yenilenebiliyorlar. Biliyorsunuz,
birçok metropol (kapitalist) ülkede
de avukatlık büroları coğrafi
sınırlamalar içerisinde. Çok mu
geç kaldık?

Gedikli olalım dedik, astsubay
sandılar. Hiç kimse bana
"ecdattan" söz etmesin.
Adrenalinim yükseliyor.

BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi kapsamında Paris Anlaşması (COP21) içeriği ve Türkiye'ye etkisi(1)

Av. Filiz Yaradanakul

Giriş

İnsanlık; varoluşundan bu yana çevresini dolayısıyla da doğal kaynakları, kendi gereksinimleri doğrultusunda kullanmış, bu süreçle birlikte çevreyi etkilemiş ve çevreden de etkilenmiştir. Ortaya çıkan tüm ekolojik problemlerin tek ve en büyük kaynağının, sınırsız insan ihtiyaçlarının karşılanması için doğanın bilinçsizce kullanılması olduğu açıktır. Nitekim insan, bu ihtiyaçlarının karşılanması sürecinde, gerek duyduğu hammaddelerin sağlanması, mal ve hizmetlerin üretimi-tüketimi ve daha sonra doğaya atık olarak aktarılması aşamalarının her birinde doğaya önemli ve geri dönülemez zararlar vermektedir. (2) Sanayi uygarlığının ortaya çıktığı 19. yüzyıldan beri çevre sorunlarının küreselleşmeye yönelme potansiyeli, 2. Dünya Savaşı'yla tescil edilmiş ve 1990'lı yıllardan sonra devletler tarafından da çevre sorunlarının küresel bir sorun olduğu ve bu sorunun tüm ulusların ortak katkı ve çabasıyla çözülmesi gerektiğine dair yaklaşım kabul edilmiştir.(3)

1992 Rio Zirvesi; insan kaynaklı iklim değişikliğinin ortaya çıkarmış olduğu sorunların anlaşılması ve bu sorunlara ilişkin çeşitli önlemlerin alınması gerektiğini üzerinde görüş birliğine varılmasında önemli bir gelişmedir. Rio'daki Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı'nda "İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS)"

imzaya açılmıştır.(4) Sözleşmenin getirmiş olduğu yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediğinin incelenmesi amacıyla her yıl tüm tarafların söz sahibi olduğu "Taraflar Konferansı (COP)" denilen organizasyonlar düzenlenmeye başlanmıştır.(5) Bu organizasyonların üçüncüsü olan ve 1997 yılında Japonya'nın Kyoto şehrinde düzenlenen Taraflar Konferansı'nda, iklim değişikliği konusunda ülkelerin karşılıklı olarak adım atması ve küresel ortalama sıcaklık artışının güvenli sınırlarda tutulabilmesi için Kyoto Protokolü imzalanmıştır. Kyoto Protokolü, sera gazı emisyonlarının %5 azaltılmasını hedefliyordu. Söz konusu protokolün geçerlilik kazanması için gerekli olan önkoşul ise global düzeyde sera gazı emisyonunun % 55'ine tekabül eden ve EK-1'e(6) dahil olan en az 55 ülkenin bu yükümlülük altına girmesiydi. Günümüzde en fazla sera gazı salımına yol açan ABD, senatosu imzalamadığı için Protokol 2005 yılına kadar yürürlüğe girememiştir.(7) Kyoto Protokolü'nün piyasa mekanizmalarıyla kurmak istediği sistemin, iklim krizinin bu süreçte hızlandığı göz önüne alındığında işlememiş olduğu görülmektedir. Protokol, her ne kadar bir azaltım hedefi belirlemiş olsa da hem taahhüt dönemlerinin kısıtlılığı, hem yaptırımların muğlaklığı yani uluslararası kuralların yaptırım gücünün yine o devletlerin egemenlik haklarıyla sınırlı olması, hem de son süreçte Kanada ve Japonya gibi ülkelerin

hedeflerini tutturamayacaklarını anladıklarında protokolden çekilmeleri gibi sebeplerle işlevsiz kalmıştır.(8) Kyoto'daki hayal kırıklığı, 2009 Kopenhag'daki COP15'te de devam etmiştir.

Paris Anlaşması'nın incelenmesi

Genel olarak: Devletlerin çevre sorunlarının küreselleşmesinde tarihsel sorumluluklardan ötürü farklı derecede katkıları olması nedeniyle ortak fakat farklılaştırılmış bir sorumluluk almaları gerektiği fikri ön plana çıkmış, ancak bu fikir çıkarları dolayısıyla erken sanayileşmiş/ gelişmiş ülkeler tarafından uygulamaya alınmamıştır.(9)

Küresel ısınmaya neden olan sera gazı emisyonlarının azaltılması konusunda özellikle gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında ciddi bir görüş ayrılığı olduğu için tüm ülkelerin ortak noktada buluşacağı bir anlaşma zemini bir türlü oluşmamıştır. Bu noktada 2015 Paris İklim Zirvesi önem arz etmektedir. Küresel anlaşmada taraf olması gereken en büyük iki kirletici Çin'in ve ABD'nin 2014 yılında yapıcı bir tutum çizip ortak hareket etmesi Paris Anlaşması'nın gerçekleşmesinde önemli bir etken olmuştur. Ayrıca Paris İklim Zirvesi öncesi toplam küresel emisyonların %96 kadarına neden olan Türkiye'nin de dâhil olduğu 187 ülke azaltım konusunda Ulusal Katkı Beyanlarını beyan etmesi de önemli etkenlerdendir. Bu yapıcı etkenler neticesinde 2015 Paris Anlaşması ile küresel ölçekte yeni

bir anlaşma sağlanmıştır.(10)

Kyoto Protokolü, 2020 yılında sona ermektedir. Dolayısıyla COP21 buluşması olarak 2015 yılında Paris'te yapılan anlaşma ile 2020 yılı sonrasının iklim rejimi belirlenmiştir. Amaç, sera gazı emisyonlarını azaltarak iklim değişikliğinin getireceği olası felaketlerin önüne geçmek ve atmosferdeki sera etkisiyle ısınmanın sanayi öncesi çağa kıyasla 2°C de tutmaktır.

Karşılıklı yükümlülük prensibinin karbon ticareti gibi aslında salımları azaltmak yerine başka yerlere ihraç eden araçlarla tıkanması ardından 2015 sonunda düzenlenen COP21'de (Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin 21. Taraflar Konferansı – Paris İklim Zirvesi) ortaya çıkan Paris Anlaşması zemini hazırlanmıştır. Kyoto Protokolü'nün taahhüt dönemlerinin bittiği 2020 sonrası yeni iklim rejimini şekillendirecek bu anlaşma ile bağlayıcılığı daha zayıf olan ve ülkelerin kendi verdikleri gönüllü katkılara dayanan bir dönem başlamıştır. (11)

Paris Anlaşması New York'taki BM Genel Merkezi'nde 22 Nisan 2016 – 21 Nisan 2017 tarihleri arasında imzaya açık tutulmuştur.(12) Anlaşma, 5 Ekim 2016 itibarıyla, küresel sera gazı emisyonlarının(13) %55'ini oluşturan en az 55 tarafın anlaşmayı onaylaması koşulunun karşılanması sonucunda, 4 Kasım 2016 itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Paris Anlaşması, kabulünden 1 yıl geçmeden yürürlüğe giren ilk küresel anlaşmadır.

Ülkemiz Paris Anlaşması'nı, 22 Nisan 2016 tarihinde New York'ta düzenlenen Yüksek Düzeyli İmza Töreni'nde 175 ülke temsilcisiyle birlikte imzalamıştır. Paris Anlaşması her yönüyle tarihi bir anlaşma niteliğindedir

ve yerel, ulusal, bölgesel ve küresel ölçekte ekonomileri, toplumları ve çevreyi temelden değiştirecek içeriğe sahiptir. 195 ülke tarafından kabul edilen küresel nitelikte bir anlaşmadır. 29 maddeden oluşan Paris Anlaşması 140 maddelik adaptasyon (uygulama) belgesi ile birlikte kabul edilmiştir.

Paris Anlaşması'nın giriş bölümünde iklim değişikliğinin insanlığın ortak bir kaygısı olduğu belirtilerek iklim değişikliğinin doğurduğu acil tehdide karşı tüm insanlığın birlikte hareket ederek müdahalede bulunması gerektiği belirtilmiştir. Anlaşma birçok maddesinde 9 Mayıs 1992 tarihli BMİDÇS'ye atıf yapmaktadır.

Paris Anlaşması'nın, BMİDÇS ile karşılaştırıldığında en ayırt edici özelliği, tüm ülkelerin katkılarına dayanacak bir sistem öngörümü olmasıdır. Anlaşma, iklim değişikliğiyle mücadelede gelişmiş/gelişmekte olan ülke sınıflandırmasına ve tüm ülkelerin "ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ve göreceli kabiliyetler" ilkesi tahtında sorumluluk üstlenmesi anlayışına dayandırılmıştır.(14)

Paris Anlaşması, 2020 sonrası süreçte, iklim değişikliği tehlikesine karşı küresel sosyo/ekonomik dayanıklılığın güçlendirilmesini hedeflemektedir. Paris Anlaşması'nın uzun dönemli hedefi, endüstriyelleşme öncesi döneme kıyasen küresel sıcaklık artışının 2°C'nin olabildiğince altında tutulmasıdır. Bu hedef fosil yakıt (petrol, kömür) kullanımının tedricen azaltılarak, yenilenebilir enerjiye yönelmesini gerektirmektedir.(15)

Türkiye'nin anlaşmadaki konumu

Türkiye, 21 Mart 1994 tarihinde yürürlüğe giren Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne 24 Mayıs 2004

tarihinde, sera gazı salınımlarını sınırlandıran Kyoto Protokolü'ne ise 26 Ağustos 2009 tarihinde resmen taraf olmuştur.

Türkiye'nin, Paris Anlaşması'ndaki konumunu belirlemek için BMİDÇS'de taraflar için yapılan ayrımı ve bu ayrımların ifade ettiklerini aktarmak gerekmektedir. (Paris Anlaşması da BMİDÇS kapsamında yapılan Taraflar Konferansı'nda kabul edilmekle konumlar Paris Anlaşması için de geçerlidir.) BMİDÇS'de taraflar EK-1, EK-2 ve EK-1 dışı olmak üzere üç temel kategoriye sokulmuştur: EK-1 Tarafları(16); 1992 yılında OECD'ye (Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Örgütü) üye olan sanayileşmiş ülkelere ilave olarak Rusya Federasyonu, Baltık Devletleri ve birçok Orta ve Doğu Avrupa ülkelerini kapsayan EIT (Ekonomisi Geçiş Sürecinde)(17) ülkelerinden oluşur.

Bu ülkeler, iklim değişikliğine en fazla katkıda bulunan ve iklim değişikliğine müdahale konusunda daha fazla finansal ve kurumsal kapasiteye sahip olan ülkelerdir. Bundan dolayı, bu ülkeler için Kyoto Protokolü kapsamında salım sınırlama ve azaltım hedefleri belirlenmiştir. Temel sorumluluğu, küresel ısınmanın önlenmesi amacıyla yönelik olarak sera gazı emisyonlarının azaltımına ilişkin politikaları uygulamaktır. Sözleşme EK-1 Tarafları arasında da farklılaştırmaya gitmiştir. EIT ülkelerine salım azaltım veya sınırlama yükümlülüklerinde esas alınacak baz yılını belirleme konusunda esneklik sağlanması gibi bazı kolaylıklar tanınmıştır.(18) EK-2 tarafları(19); EIT ülkeleri dışındaki, OECD'ye üye olan EK-1 ülkelerinden oluşmaktadır. EK-1'de belirtilen yükümlülöklere ilaveten, EK-1 dışı kalan gelişmekte olan ülkelere, sera gazı emisyonlarının azaltımı konusunda finansal ve teknik

destek sağlamakla yükümlü kılınmışlardır. EK-1 dışı taraflar; sözleşme'nin EK-1 listesinde yer almayan bu gruptaki taraf ülkelerin sayısal salım sınırlama veya azaltım yükümlülükleri bulunmamaktadır. Ancak, sözleşmenin tüm taraflar için geçerli olan yükümlülükleri kapsamında daha fazla salım artışının önlenmesine dönük genel yükümlülükleri söz konusudur. Yani ulusal programlarına uygun azaltım faaliyetleri (NAMA) uygulayacakları ifade edilmişlerdir. Bu ülkeler raporlama yükümlülükleri çerçevesinde iklim değişikliği ile mücadele ve iklim değişikliğine uyum amacıyla yürüttükleri eylemlerini bildirmekle yükümlüdürler.(20)

Türkiye 1992 yılında kabul edilerek imzaya açılan BMİDÇS'nin orijinal metninde hem EK-1 (tarihsel sorumluk), hem de EK-2 (maddi sorumluluk) listesinde yer almıştır. (21) 1999 yılında EK-1 ve EK-2 listelerinden isminin çıkartılmasını talep etmiştir, ancak bu talebi kabul edilmemiştir. O aşamada Türkiye'den, salımlara ilişkin gönüllü bir yükümlülüğü kabul etmesi beklenmiştir.

Türkiye 2001 yılında yapılan COP7 oturumunda tutum değişikliği yaparak adının Sözleşmenin EK-2 Listesinden silinmesi ve BMİDÇS'ye özel koşullarla ya da ekonomileri geçiş sürecindeki ülkelere tanınan esnekliklerin kendisine de sağlanması koşuluyla, EK-1 Tarafı olarak kabul edilmek istediğini içeren yeni bir öneri sunmuştur. Bu önerisi kabul edilmiş ve "Sözleşmenin EK-1 listesinde yer alan diğer taraflardan farklı bir konumda olan Türkiye'nin özel koşullarının tanınarak, isminin EK-1'de kalarak EK-2'den silinmesi" yönünde karar alınmıştır. Bu gelişme üzerine, 24 Mayıs 2004 tarihinde Türkiye resmen sözleşmeye katılan 189. taraf olmuştur.

Türkiye'nin iklim değişikliği müzakereleri kapsamındaki konumu özetlenecek olursa;(22) Türkiye EK-1 ülkesidir. Türkiye'nin bazı özel koşulları tanınmıştır. Türkiye Kyoto Protokolü'ne taraftır. Ancak EK-B dışı bir ülkedir. Yani salım sınırlandırma veya azaltım taahhüdü yoktur. Türkiye OECD ve G20 üyesi bir ülkedir. AB üyeliğine aday bir ülkedir. Türkiye, çeşitli ekonomik ve sosyal göstergelere (kişi başı GSYİH, nüfus artış oranı, kişi başı sera gazı emisyonları, kişi başı enerji tüketimi vb.) bakıldığında gelişmekte olan bir ülkedir. Bu özelliklerin tümü birlikte düşünüldüğünde de Türkiye, BMİDÇS bağlamında dünyada tek ülke olma özelliğine sahiptir.

İçeriği, sıcaklık hedefi

Paris Anlaşması, iklim değişikliği tehdidine karşı önlem almak ve sürdürülebilir kalkınmayı gerçekleştirmek amacıyla küresel ortalama sıcaklık artışını 2°C de tutmak hatta mümkün olabildiği ölçüde 1,5°C indirmeyi hedeflemiştir. (23) Yani anlaşmada sıcaklık artışı konusunda küresel bir hedef belirlenmiştir. Ancak 1,5°C hedefi yasal olarak bağlayıcı değildir. Bu çabanın iklim değişikliği risk ve etkilerini önemli ölçüde sınırlayacağı belirtilmiştir. Bu kapsamda taraflar ormanları uygun şekilde muhafaza edecek ve güçlendirecekler, ormansızlaşma ve orman alanlarının bozulmasından kaynaklı emisyonları azaltacaklardır. Uzun vadeli bu sıcaklık hedefinin gelişmekte olan taraflar yönünden daha geç gerçekleşeceği, ekonomilerinin bu konuda teşvik edilmesi gerektiği; gelişmiş tarafların ise sıcaklık azaltım hedeflerini üstlenerek öncülük etmeleri gerektiği belirtilmiştir. Taraflar ulusal katkılarını her 5 yılda bir iletecek ve taraflara küresel envanter sonuçları ile ilgili bilgilendirme yapılacaktır. Taraflar anlaşmanın

uygulanmasında müdahale tedbirlerinden ekonomileri etkilenen tarafların özellikle gelişmekte olan ülke taraflarının kaygılarını göz önünde bulunduracaktır. Sera gazı salımlarının azaltılması ve ulusal olarak belirlenmiş katkılara ulaşarak sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesine katkıda bulunmak temasında gönüllülük esaslı belirlenmiştir. Gönüllülük esasına bağlı olarak işleyen mekanizmada anlaşmanın 6/4 maddesi gereği şu hedeflere ulaşılmaya çalışılacaktır: Sera gazı salımlarının azaltılmasını sürdürülebilir kalkınmanın güçlendirilmesiyle birlikte desteklemek, Tarafça yetkilendirilen kamu veya özel tüzellerin sera gazı salımlarının azaltılmasına katılmasını teşvik etmek ve kolaylaştırılmak, Başka tarafların da kendi ulusal katkılarını gerçekleştirmeleri için kullanabilecekleri salım azaltımlarıyla sonuçlanan azaltım faaliyetlerinden faydalananak ev sahibi Tarafın emisyon düzeylerinin azaltılmasına katkıda bulunmak, Küresel emisyonlarda toplam bir azaltımı sağlamak.

Anlaşma ciddi bir küresel sorun içeriğine sahip olmakla, iklim değişikliğine ilişkin küresel sorunu çözümü noktasında tüm tarafların uyumunu birlikte hareket etmesini gerektirmektedir. Anlaşma bu noktada Cancun Uyum Çerçevesi'ni (COP16) öne çıkarmaktadır. Taraflar uyum konusunda faaliyetlerini güçlendirici işbirliklerini Cancun Uyum Çerçevesi'ni dikkate alarak geliştireceklerdir.

Finansman - Yeşil İklim Fonu

Anlaşmanın en dikkat çeken noktalarından biri olarak 9. maddesinde gelişmiş ülke taraflarının sözleşme kapsamındaki mevcut

yükümlülüklerinin uzantısı olarak gelişmekte olan ülke taraflarına azaltım ve uyum yönünden destek amaçlı mali kaynaklar temin etmesi belirtilmiştir.

Gelişmiş ülkeler geliştirmekte olan ülkelere "düşük-karbonlu ve iklime dirençli" kalkınmayı sağlayacak dönüşümü gerçekleştirmesi için gerekli olan iklim finansmanı, teknoloji ve kapasite geliştirme desteği sağlamaları gerekmektedir. Bu anlamda gelişmiş ülkeler 2020 yılına kadar geliştirmekte olan ülkelere 100 milyar dolar iklim finansmanı sağlamaları ve 2020 sonrası için bu rakamın daha üstünde finansman sağlaması istenmektedir.(24) Durban Platformu (COP17) ile karara bağlanan "Yeşil İklim Fonu" neticesinde 2010-2012 dönemi için geliştirmekte olan ülkelere 30 milyar dolar, uzun dönemde ise 2020 itibarıyla yıllık 100 milyar dolar finansman yardımı için para aktarma taahhüdü sürmektedir.

Yeşil İklim Fonu, 2010 yılındaki Cancun'da yapılan konferansta kabul edilen ve gelişmiş ülkelerden az gelişmiş ülkelere iklim değişikliğine uyum çalışmalarında aktarılacak yardım fonudur. Gelişmiş ülkelerin oluşturduğu EK-1 listesinde yer alan Türkiye ise söz konusu fondan yararlanamamaktadır.

Küresel iş birliği

Anlaşma; tarafların uygun şekilde iklim değişikliği eğitimini, öğretimini, toplum bilincini, halkın katılımını ve bilgiye açık erişimi için iş birliğini vurgulamaktadır. Buna göre; geliştirmekte olan ülke tarafları, özellikle en az gelişmiş ülkeler, geliştirmekte olan ülkeler ve ayrıca küçük ada ülkeleri gibi iklim değişikliğinin olumsuz etkileri karşısında özel hassasiyete sahip tarafların uyum ve azaltım faaliyetlerini hayata geçirmesi için etkin eylemlere girişmelidir. Kapasite ve yeteneklerin

güçlendirmeli ve teknoloji geliştirme, dağıtım ve kullanımını, iklim finansmanına erişimi, eğitim, öğretim ve toplum bilincinin ilgili yönlerini ve bilginin şeffaf, zamanında ve doğru içerikte aktarılmasını kolaylaştırmalıdır. Böylece, iklim değişikliği ile mücadele bağlamında Anlaşma, ulusal katkılar, azaltım, uyum, kayıp/zarar, finansman, teknoloji geliştirme ve transferi, kapasite geliştirme, şeffaflık, durum değerlendirmesi konularına ilişkin uygulama modaliteleri belirlenmek üzere bir çerçeve oluşturmuştur.(25)

Tüm tarafların emisyon azaltımı konusunda yükümlülük alması kabul edilmiştir. Ancak bu azaltım yükümlülüğünde gelişmiş ülkelerin daha fazla azaltım taahhüdü alması ve mutlak azaltım yapması istenirken, geliştirmekte olan ülkelerin ise "ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluk" ilkesi gereği mevcut kapasitelerine göre bir azaltım yapması beklenmektedir. 2050 sonrası için ise öncelikle gelişmiş ülkelerin sıfır emisyon sağlayacak konuma gelmeleri istenmektedir.(26)

İş birliğinin yanında anlaşmayla şeffaflık çerçevesi de oluşturulmaktadır. Şeffaflık çerçevesi, anlaşma hükümlerinin uygulanması konusunda geliştirmekte olan ülke taraflarına kendi kapasiteleri ışığında gereksinim duydukları esnekliği sağlayacaktır. Şeffaflık düzenlemeleri ulusal bildirimler, iki yıllık raporlar, iki yıllık güncelleme raporları, uluslararası değerlendirme, inceleme, istişare ve analiz konularında esas alınacaktır. Ayrıca her bir taraf iklim değişikliği etkilerine ve uyuma ilişkin bilgileri de bu çerçevede uygun şekilde sunacaktır.

Ülkelerin emisyon azaltımları konusunda almış oldukları hedefler, geliştirdikleri politikalar

ve hedefe ulaşma konusundaki ilerleme durumu şeffaf ve hesaplanabilir bir yöntemle her 5 yılda bir düzenli olarak değerlendirmeye tabi olacaktır. (27)

Organlar

Paris Anlaşması taraflarının buluşması Taraflar Konferansı olarak adlandırıldığını giriş bölümümüzde belirtmiştik. Taraflar Konferansı, sözleşmenin en üst düzey organıdır. Anlaşmanın uygulanmasını düzenli olarak inceleyecek ve etkin uygulanması için kendi yetkisi dahilinde gerekli kararları alacaktır. Taraflar Konferansı, anlaşmanın amacının elde edilmesi ve uzun vadeli hedeflerdeki ilerlemeyi değerlendirmek için işbu anlaşmanın uygulanmasının envanter kaydını (Küresel Envanter olarak adlandırılır.) periyodik olarak tutacaktır. Taraflar Konferansı ilk küresel envanterini 2023 yılında düzenleyecek ve aksi kararlaştırılmadıkça müteakip her 5 yılda bir envanter düzenleyecektir. Anlaşmanın uygulanmasını kolaylaştırmak ve hükümleri ile uyumu destekleme amaçlı Komite adı verilen mekanizma oluşturulmuştur. Komite, Paris Anlaşması taraflarının buluşması olarak Taraflar Konferansının ilk oturumunda kabul ettiği şekiller ve usuller çerçevesinde faaliyet gösterecek ve Paris Anlaşması Taraflarının buluşması olarak Taraflar Konferansına yıllık olarak rapor sunacaktır.

BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin 8. maddesince kurulan sekreteryaya, Paris Anlaşması'nın sekreteryası olarak görev yapacaktır. Aynı sözleşmenin 9 ve 10. maddeleri gereğince kurulan bilimsel ve teknolojik danışmanlık için yardımcı organ ve uygulama için yardımcı organ iş bu anlaşma yönünden de aynı

işlevi gösterecektir. Sözleşme gereğince kurulan diğer yardımcı organlar veya kamusal düzenlemeler Taraflar Konferansının vereceği karar doğrultusunda Paris Anlaşmasına da hizmet edecektir.

Diğer hususlar

BMİDÇS ve eklerinde değişiklik yapılması halinde Paris Anlaşması'nda da gerekli uyarlamalar yapılacaktır. Uyuşmazlıkların çözümü konusunda BMİDÇS' nin 14. maddesine atıf vardır. Buna göre taraflar müzakere veya kendi tercihlerine göre barışçıl yollara başvurarak anlaşmazlığın çözümüne çalışırlar. Anlaşmazlığın Uluslararası Adalet Divanı'nda ve/veya Hakem Mahkemesi'nde görüleceği belirtilmiştir.

Paris Anlaşması ile kural olarak her bir tarafın bir oy hakkı bulunacağı belirtilmiştir. Bölgesel ekonomik iş birliği örgütleri kendi yetkinlik alanlarındaki oylamalarda iş bu Anlaşmaya taraf üye devletlerinin sayısı kadar oy hakkına sahip olacaktır. Üye devletlerden herhangi birisi oy kullanıyorsa bölgesel ekonomik iş birliği örgütü, bölgesel ekonomik iş birliği örgütü oy kullanıyorsa üye Devletler oy kullanma hakkından feragat edecektir. Paris Anlaşması'nın 27. maddesi ile anlaşmaya herhangi bir çekince konulamayacağı belirtilmiştir.

Katkı beyanları

Ulusal katkı beyanları

Paris Anlaşması öncesinde 20. Taraflar Konferansı'nda (COP20) Lima Çağırısı olarak da ifade edilebilecek 103 maddeden bir belge kabul edilmiştir. Belgenin 13. maddesi uyarınca, tüm taraflar söz konusu anlaşma için üstlenecekleri azaltım ve diğer hedeflerini, 2015 yılının ilk çeyreğine kadar yani 31 Mart 2015 tarihine kadar BM'ye bildirmekle yükümlü tutulmuştur.

Toplam karbondioksit salımının %90'ını temsil eden 187 ülke tarafından Paris'teki buluşma öncesinde gelecek yıllardaki salımlarını azaltma planlarını sunulmuştur. Niyet Edilen Ulusal Olarak Belirlenmiş Katkı Belgeleri (INDC) anlaşmaya onay veren ülkelerin taahhütleri olarak kabul edilmektedir. Usul olarak anlaşma, ancak ulusal yetkili merciler tarafından kabul edildikten sonra kesin taahhüt haline gelecektir.

Bu planlar Paris Anlaşması'nın hedeflediği küresel sıcaklık artışını 2°C sınırlama hedefine ulaşamamıştır. Yapılan analizlere göre BMİDÇS'ye sundukları ulusal katkı beyanlarıyla emisyon azaltımı hedefleyen 187 ülkenin, planlanan politikaları uygulanmaya koyması durumunda 2,7°C ile 3,5°C arasında bir ısınmaya yol açacaktır.(28) Dolayısıyla, mevcut çabaların yeterli olmadığı görülmektedir. Yeni araştırmalar, ısı artışı 2°C ile sınırlı tutulsa dahi deniz seviyesindeki yükselişin Marshall Adaları ve Kiribati gibi alçaktaki Pasifik Okyanusu ülkelerinin tamamını sular altında bırakacağını ortaya koymaktadır. (29) Ancak anlaşmada, hedeflerin yetersiz olduğunun farkındalığıyla ülkelerin düzenli bir şekilde her 5 yılda bir mevcut pozisyonlarını bilimin desteğiyle gözden geçirilmesini ve güçlendirilmesini istemektedir. (30) Delegeler, ülkelerin bu uzun dönemli planları beklenenden daha önce hızlandırması ve 2020 yılına kadar daha iddialı planlar hazırlanması gerektiği konusunda fikir birliğine varmışlardır.

Ülkemiz, 20 Eylül 2015 tarihinde 2030 yılı itibarıyla gerçekleşmesi öngörülen "Niyet Edilen Ulusal Olarak Belirlenmiş Katkı" beyanını %21'e varan artıştan azaltım olarak açıklamıştır. Ulusal Beyanımızda Anlaşmayı geliştirmekte olan bir ülke olarak

imzaladığımız vurgulanmıştır.

Türkiye alacağı önlemler ile doğaya 246 milyon ton daha az CO2 eşdeğeri sera gazı salacağını beyan etmiş olmaktadır. Başka bir deyişle Türkiye 2015'de doğaya saldıgı sera gazını 2030'da önlemler olarak iki mislinden fazla arttıracaktır. Ancak önlem almaz ise bu miktar daha fazla olacağından aradaki %21 fark bir azaltım olarak kabul edilmektedir.

2030 yılına kadar sera gazı emisyonunu olası büyüme senaryosu üzerinden %21 azaltacağını açıklarken; enerji alanında güneş enerjisini ve rüzgâr enerjisini yükselteceğini, hidroelektrik enerji potansiyelinin tamamını kullanacağını, 2030'da nükleer santral kuracağını, elektrik iletim ve dağıtımındaki kaybı indireceğini belirtmiştir. Bu hususlar ulusal katkı beyanımızda şu şekilde yer almıştır:

Güneş enerjisinden elektrik üretiminin 2030 yılına kadar 10 GW kapasiteye ulaşması. (2016 yılında bu oran yaklaşık 1,168 GW'dur.)

Rüzgâr enerjisinden elektrik üretiminin 2030 yılına kadar 16 GW kapasiteye ulaşması. (2016 yılında bu oran yaklaşık 5,751 GW'dur.)

Mümkün olan tüm hidrolik kapasitenin kullanılması. Elektrik üretiminde ve şebekesindeki kayıp oranının 2030 yılında %15 seviyesine düşürülmesi.

Kamu elektrik üretim santrallerinde rehabilitasyon çalışmaları.

2030 yılına kadar 1 adet nükleer santralin devreye alınması.(31) Elektrik üretiminde yerinden üretimin, kojenerasyon ve mikrokojenerasyon sistemlerinin yaygınlaştırılması.

Hükümet dışı oluşumlar ve katkı beyanları

Düşük karbonlu ve iklime dirençli

bir dönüşüm için sadece Paris Anlaşması ile ülkelerin uzlaşması değil, bunun ötesinde hükümet-dışı diğer oluşumlarında bu dönüşümü gerçekleştirmeye çok önemli katkılar sağlayacaktır. (32) Dünya Bankası, Avrupa Yatırım Bankası gibi finans kuruluşlarının BMİDÇS iklim değişikliği müzakerelerinde aktif yer alması önemli bir katılımdır. Diğer yandan STK temsilcileri de gönüllü olarak süreçte aktif yer almaktadır. STK'lar kendi çalışmalarını yan etkinliklerde yayımlarken günlük bültenlerle hem delegeleri ve hem de kendi okurlarını bilgilendirmektedir. (33) 100'ün üzerinde ülkeden sayıları 7000'e ulaşan şehirlerin temsilcileri iklim değişikliği ile mücadele için hedefler belirlediğini ve hazırlık yaptıklarını beyan etmiştir.

Yenilenebilir enerji konusunda, 120 ülke tarafından kurulan "Uluslararası Güneş Enerjisi İttifakı" ile güneş enerjisinden 100 TW bir elektrik üretme kapasitesine ulaşılması hedeflenmektedir.(34)

36 ülke ve 23 kuruluşun iş birliği ile "Küresel Jeotermal İttifakı" kurulmuş ve bu güçlü ittifak 2030 yılına kadar jeotermalden elektrik üretimi kapasitesini %500, ısınma kapasitesini ise %200 artırmayı hedeflemektedir.(35)

İş dünyasında 90 ülkeden 32 trilyon dolara karşılık gelen 5000'in üzerinde işletme yenilenebilir enerji, enerji verimliliği ve teknoloji transferi desteği ve karbon fiyatlandırılması konusunda hedef belirlediklerini deklare etmiştir.(36)

Ekim 2014'te başlayan "Divestment Kampanyası" olarak bilinen hareket ile bugüne kadar aralarında saygın üniversite ve emeklilik fonlarından oluşan 3,4 trilyonluk yatırım kuruluşları başta kömür olmak üzere fosil yakıtlardan yatırımlarını çektiklerini

deklare etmiştir. Paris Anlaşması sonrası özellikle gelişmiş ülkelerdeki birçok yatırımcı, sivil toplum kuruluşları ve iş dünyasını oluşturan geniş bir toplum kitlesi uzun dönemli varlıklara yatırım yaparken "iklim riski" noktasında daha duyarlı olacaktır.(37)

Paris Anlaşması sonrası Türkiye'de başta ilgili bakanlıklar olmak üzere kamu kuruluşları, iş dünyası, akademi ve ilgili sivil toplum kuruluşlarına büyük sorumluluklar düşmektedir. Çünkü ilgili Anlaşma ülkemizde de önemli sonuçlar doğuracak ve Türkiye'nin bu yeni dönüşüme hazırlıklı olması gerekmektedir. Enerji sektörü başta olmak üzere, ulaştırma, kentleşme, sanayi gibi tüm sektörleri ilgilendiren böyle bir anlaşma birçok fırsatlar sunarken dönüşümü sağlamayan kuruluşlara ciddi külfetlerde getirecektir.(38)

Temel sorun: Küresel ısınma

Küresel ısınma, dünya genelindeki sıcaklığın giderek artması anlamına gelmektedir. Küresel ısınmaya bağlı olarak ortaya çıkan iklim değişikliği, atmosfer içinde doğal olarak bulunan ve sera gazları olarak adlandırılan bazı gazların konsantrasyonlarının değişmesi, buna bağlı olarak da yerkürenin aşırı olarak ısınmaya başlaması ve birtakım ekolojik dengesizliklerin ortaya çıkmasını ifade etmektedir. İklim değişikliğine yol açan birçok faktör olmakla birlikte, bu faktörler içinde insan kaynaklı sera gazı emisyonları önemli bir paya sahiptir. Sera gazı emisyonu içindeki en büyük payı da karbondioksit gazı almaktadır. Ekonomik büyüme, nüfus, enerji tüketimi, fosil kaynaklı yakıtların kullanımı sonucu oluşan karbon emisyonu ve ormansızlaşma gibi etmenler ise karbon emisyonunu belirleyen etmenler olarak karşımıza çıkmaktadır.(39)

Paris Anlaşması'nda ülkeler,

yağmur ormanlarında tarla açılmasına son verilmesi ve ağaç kesimlerinin durdurulması üzerinde fikir birliğine varmışlardır. Amazon, fosil yakıtların ardından en büyük ikinci sera gazı salımı kaynağıdır.(40) Amazon'da gerçekleşen 2010 yılı kuraklığı milyarlarca ağacın ölümüne sebep olmuş, bu felaket de Amazon ormanını karbon emen değil, yayan bir bölge haline dönüştürmüştür. Kuraklık halen devam etmektedir. Aynı zamanda susuzluk, ağaçların gelişimini zayıflatmış ve bu şekilde her yıl milyarlarca ton karbon emiliminde düşüş yaşanmasına neden olmaktadır. Küresel ısınma ve küresel iklim değişikliği zararlı etkileri arasında başlıca; insan sağlığına zararlı kirletici gazların atmosfere yayılması sonucu insan sağlığının kalıcı şekilde etkilenmesi, güneşten gelen ışınların direkt insan ve doğa üzerine teması sonucunda oluşacak zararlı etkiler, deniz buzullarının yok olması sonucu öncelikle bölge ekosisteminin büyük çapta tüm dünya ekosistem dengesinin bozulması, deniz buzullarının erimesi sürecinde çok şiddetli ani soğuk hava dalgası sonucu yaşanan yıkıcı ve etkili hava olayları, biyolojik çeşitliliğin yok olması, deniz seviyesinin yükselmesine bağlı olarak küçük ada ülkeleri ile coğrafi olarak alçak ülkelerin yok olma tehlikesi, global iklimsel değişimler sonucu meydana gelen kararsız iklim koşullarının küresel tahıl ürünleri rekolteleri üzerinde oluşturacağı muhtemel büyük ölçekli olumsuzluklar, meteorolojik kuraklık ve bu çerçevede birçok sayısız sorun gösterilebilmektedir. Küresel ısınma, sıcak havanın su buharını tutması nedeniyle ciddi ve şiddetli kuraklık yaratabilmektedir.(41)

Sıcaklık artışının 1.5°C seviyesinde tutulması hedefi özellikle iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinden

yok olma tehlikesi yaşayan "küçük ada ülkeleri ve en az gelişmiş ülkelerin" ısrarı sonucu ilk defa resmi olarak bir uluslararası anlaşmaya dâhil olması çok önemlidir. Böyle azimli bir hedefin anlamı, ülkelerin şu an %80'den fazla fosil yakıt kullandığı bir dünyanın çok ciddi anlamda başta kömür olmak üzere petrol ve doğal gazdan vazgeçmesi ve temiz enerji kullanımına geçmesi demektir.(42) Anlaşmada imzası olan ülkeler, küresel sera gazı emisyonunu düşürmeyi ve bu doğrultuda fosil yakıtların yanması sonucu oluşan karbon dioksit gazının da azaltılmasını hedeflemektedir.

Küresel enerji tüketimi yaklaşık %80 oranında fosil yakıtlar olan ham petrol, doğalgaz, düşük kaliteli linyit ve kömür kaynakları kanalıyla karşılanmaktadır. Fosil yakıtlar yakıldığında ise atmosfere yoğun biçimde küresel sera gazı emisyonları salınmaktadır. Söz konusu gazlar içinde özellikle global karbondioksit emisyonları sera etkisi de küresel ısınma ve iklim değişikliği nedeni olarak gösterilmektedir. Gelişmekte olan ekonomilerin sürdürülebilir kalkınması için ucuz enerji maliyeti çok önemli kabul edilmektedir. Bundan dolayı gelişmekte olan ülkeler çağdaşlaşma yolunda baz yük kaynağı kömür yakan santrallere güvenmektedir.(43) Küresel elektrik üretimi %40 oranında kömür vasıtasıyla sağlanmaktadır. Bununla beraber dünya elektrik üretimi kapasitesinin yüksek miktardaki düzeyine dünyanın en kirli fosil yakıt türü olan kömürün düşük sıcaklıklarda yakılması suretiyle erişilmektedir. Çok yüksek sıcaklıklarda toz haline getirilmiş kömürleri yakan aşırı maliyetli modern ultra süperkritik kömür santralleri %75 daha az karbondioksit emisyonları çevreye salmaktadır. Çağdaş kömür santralleri bacalarının neredeyse tamamı çok sayıda

insan sağlığına zararlı kirleticileri atmosfere yaymaktadır.(44)

Endüstriyel boyutta küresel karbon salımları ve global karbondioksit emisyonları 2012 yılında sona eren Kyoto Protokolü'nün parafı edildiği 1997 yılından beri ne yazık ki büyük bir artış kaydederek iki kat yükselmiştir.(45) Türkiye'de toplam sera gazı emisyonlarının yaklaşık yüzde 70'i elektrik enerjisi üretilmesi için kullanılan kaynaklanmaktadır. Bu sebeple de elektrik enerjisi üretimi ile ilgili önlemlere ağırlık verilmektedir.(46)

Ülkemizde de sera gazı denilen iklim değişikliğine sebep olan gazları atık olarak bırakan birincil kaynak, fosil yakıtlardır. Ülkemizdeki elektriğin üretilmesinde fosil yakıtların payı çok yüksektir. Elektrik üretiminde kullanılan fosil yakıtlar kömür, doğalgaz, petrol ve diğer (asfaltit vb.) bazı yakıtlardır. İklim değişikliği açısından konuyu irdelediğimizde sera gazı emisyonlarına en fazla neden olan yakıt türünün kömür olduğunu görmekteyiz. Gaz emisyonlarının azalması için alınan birçok önleme karşın bugün için enerji sektöründe kömür santralleri sera gazı emisyonlarının ana kaynağı olarak kabul edilmektedir. (Türkiye'de güneş ile üretilen elektrik, kömürden üretilen elektriğe göre iki kat fazla değerdedir.)(47) Elektrik Üretim Anonim Şirketi (EÜAŞ) tarafından yayımlanan 2014-2019 Stratejik Planı'nda Türkiye için 2023 hedefi şöyle belirtilmiştir: Bilinen linyit ve taşkömürü kaynaklarımızın tamamının elektrik üretiminde kullanılması. İki nükleer santralin devreye alınması ve üçüncü nükleer santralin inşaatına başlanması. Yenilenebilir enerji kaynaklarının enerji arzındaki payının %30'a çıkarılması.

Teknik ve ekonomik olarak değerlendirilebilecek hidroelektrik potansiyelin tamamının elektrik üretiminde kullanılması. EÜAŞ'nin belirtilen hedeflerine karşı Nedim Bülent Damar'ın şu yorumu çok yerindedir: "Sera gazı salınımlarının azaltılmasının tek yolu fosil yakıtlı santral yapımından vazgeçmektir. Yani kömür santrali yapmamaktır. Ancak devletin elektrik üretim kuruluşu 2023 yılı hedefi olarak ülkenin tüm linyit ve taşkömürü kaynaklarının elektrik üretiminde kullanılmasında bir sakınca görmemektedir. Bunun bu şekilde devam etmesi ise büyük bir olasılıkla sera gazı salınımları için verilen taahhütlerin yerine getirilmemesine neden olacak ve Türkiye sıcaklık sınırlamaları için gerekenleri yapmayan ülke durumunda olacaktır."(48)

Bu açıklamalarımız ışığında Paris Anlaşması'nın kaybedenlerinin kömür şirketleri ve petrol ihraç eden ülkeler olduğunu söyleyebiliriz. Petrol devi Suudi Arabistan, olası bir iklim anlaşmasına her zaman en gönülsüz yaklaşan katılımcı olmuştur. Paris'teki sürece katılmış, ancak arada sırada engeller çıkararak dünyanın büyük enerji kaynağı olarak gücünü korumaya çalışmıştır.

Çözüm yöntemleri

İklim değişikliğinin önlenmesi sürecinde, insan kaynaklı sera gazı emisyonu azaltımı hayati bir önem taşımaktadır. Hükümetler bu emisyonları çeşitli destek, düzenleme ve bazı ekonomik araçları kullanarak azaltmaya çalışmaktadırlar. Piyasa tabanlı iktisadi uygulamalardan biri olan Karbon Vergisi sera gazı emisyonlarının azaltılmasında büyük rol oynamaktadır.(59) Karbon vergisi, temel olarak, çevre kirliliğine karbon emisyonu yayarak katkıda bulunan herhangi bir iktisadi kurumun, çevreye vermiş

olduğu bu zarar dolayısıyla, ortaya çıkarmış olduğu emisyon miktarı başına vergiye tabi tutulmasını içermektedir. Etkili bir karbon emisyonu kontrolünün gerçekleştirilebilmesi için de, söz konusu verginin her bir fosil yakıtın içermiş olduğu karbon miktarıyla orantılı olması gerekmektedir. Örneğin, kömür doğalgaza nazaran daha fazla miktarda karbon emisyonu ortaya çıkarmaktadır. Bu durumda, kömür üzerine konacak bir karbon vergisi miktarının doğalgaza göre daha yüksek olması gerekmektedir.

Kyoto Protokolü'nün 16. maddesinde belirlenen Emisyon Ticareti, emisyon hedefi belirlemiş ülkelerin taahhüt ettikleri indirimi tutturmak için, kendi aralarında emisyon ticareti yapabilmelerine imkan vermektedir. Buna göre, sera gazı emisyonunu belirtilen hedeften daha fazla azaltan bir EK-1 ülkesi, gerçekleştirdiği bu ek indirimi, başka bir taraf ülkeye satabilmektedir. Ticaret edilebilir permiller (izin), kota hakkının altında bir kirletme gerçekleştirmiş olan firmaların kota sınırını aşmış firmalara bu haklarını satmalarını sağlamaktadır.(50) Sera gazı salınımlarının azaltılmasının tek yolu fosil yakıtlı santral yapımından vazgeçmektir. Dünyadaki temiz kömür yakma teknolojileri dikkatle takip edilmeli, ülkemizin yerli kaynağı olan kömürü temiz bir şekilde kullanabilmesi için teknoloji geliştirmesine yönelik çalışmalara kaynak ayrılmalı, mevcut termik santrallerin çevreye olan etkisini en aza indireyecek tüm önlemlerin titizlikle uygulanması sağlanmalıdır. Gelişen teknolojik koşullar çerçevesinde yenilenebilir enerjinin elektrik üretiminde payı artırılmalı, merkezi bir planlama çerçevesinde gerçekçi talep tahminleri ile doğal kaynak değerlendirmesi yapılarak elektrik

üretimi planlanmalıdır.(51)

Türkiye, Paris İklim Zirvesi öncesi iklim değişikliği ile mücadele bağlamında gönüllü olarak Ulusal Azaltım Katkı Beyanı olan INDC planını BM İklim Sekreteryası'na sunmuştur. Türkiye, bu beyanda, 2030 yılına kadar sera gazı emisyonlarını olağan seyir olan referans senaryodan %21 daha az artırmayı hedeflediğini belirtmiştir. Türkiye'nin mevcut azaltım beyanı uluslararası iklim finansmanı sağlamadan kendi çabalarıyla yapabileceği azaltımı göstermektedir. Paris İklim Zirvesi (COP21) müzakerelerinde yapmış olduğu birçok beyanatta görüleceği gibi eğer uluslararası finansman desteği sağlanırsa Türkiye'nin daha fazla emisyon azaltımı sağlayabileceği planlanmaktadır.(52) Türkiye'nin kendi çabalarıyla sera gazı azaltması ve iklim adaptasyonu konusundaki yatırımları ciddi bir finansman ihtiyacı doğuracaktır. Bunun ötesinde Türkiye, başta Yeşil İklim Fonu olmak üzere uluslararası kaynaklardan ciddi miktarda finansman sağlayabilir. Bu noktada ulusal ölçekte iklim değişikliğini esas alacak bir finans mekanizması oluşturması gerekecektir.(53)

Paris Anlaşması, 2018 yılında tüm tarafların 2050 ve sonrasına yönelik uzun dönemli düşük karbonlu ekonomiye geçiş planlarını gösterecek ulusal katkı beyanlarını hazırlamalarını istemektedir. Bu anlamda, Türkiye 2030 yılına kadarki planlarını uzun dönemli olacak şekilde yeniden hazırlaması gerekmektedir. Bunu yaparken, Türkiye geleceğe yönelik planlarında daha somut ve gerçekçi hedefler ortaya koymalıdır. Türkiye iklim değişikliği olgusunu geleceğe yönelik kalkınma programlarının içinde ana unsur olarak görmelidir. Bu planları hazırlarken, düşük karbonlu ekonomiye geçiş için

kendi çabaları ve uluslararası destekle ne kadar emisyon azaltılabileceğini detaylı bir şekilde çalışması gerekmektedir. (54) Kamu seviyesinde, başta Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı olmak üzere tüm ilgili kuruluşlar arasında düzgün bir koordinasyon ve iş birliği gereklidir.

Düşük karbonlu ve iklim dirençli bir kalkınma modeli Türkiye için artık bir zorunluluktur. Bu anlamda Kamu kuruluşları, ilgili Sivil Toplum Kuruluşları ve medyanın tüm toplum kesimlerinde "iklim değişikliği" konusunda duyarlılık ve farkındalık yaratma konusunda daha aktif rol alması önemlidir. Toplumun duyarlılığı hem iklim değişikliğine uyum, hem sera gazı azaltımı hem de baskı unsuru olarak büyük bir itici güç olacaktır.(55) Temiz ekonomiye geçiş yolunda yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği konularında teşvikler sağlarken, karbon-yoğun faaliyet gösteren işletmeleri "karbonu fiyatlayarak" önleyici enstrümanlar geliştirmelidir.(56)

Paris Zirvesi sonrası

7-18 Kasım 2016 tarihlerinde Marakeş'te düzenlenen BMİDÇS 22. Taraflar Konferansı (COP22), Paris Anlaşması'nın yürürlüğe girmesi sonrasında gerçekleştirilen ilk taraflar konferansı olması bağlamında, "Eylem Konferansı" olarak adlandırılmıştır. Toplantı sonucunda, Paris Anlaşması'nın uygulama parametrelerinin en geç 2018 yılında tamamlanması öngörülmüştür. BMİDÇS 23. Taraflar Konferansı (COP23) 6-17 Kasım 2017'de Fiji başkanlığı adına Bonn'da yapılacaktır. Türkiye 2020 yılında yapılacak olan İklim Zirvesi ve Taraflar Konferansı (COP26) için resmen adaylığını açıklamıştır.(57)

Tüm bu zirveler planlanırken güncel değişimler yaşanmaktadır. Anlaşmanın

tarafları Anlaşmanın kendisi için geçerlilik kazandığı tarihten 3 yıl sonra istedikleri tarihte ve kayıt bürosuna yazılı bildirimde bulunmak suretiyle anlaşmadan çekilebilirler. Bu çekilme yazılı bildirimin Kayıt Bürosunca teslim alındığı tarihten 1 yıl sonra ve en geç çekilme bildiriminde belirtilen tarih itibarıyla geçerlilik kazanacaktır.

BMİDÇS'den çekilen Taraflar Paris Anlaşması'ndan da çekilmiş kabul edileceklerdir. Anlaşma yürürlüğe gireli henüz 1 yıl olmadan ve hedef uygulama tarihine daha 3,5 yıl varken Anlaşmada yer alan en önemli taraflardan olan ABD, anlaşmadan çekilme kararı almıştır.

ABD Başkanı Donald Trump, 1 Haziran 2017 tarihinde yaptığı açıklamada ülkesinin Paris İklim Anlaşması'ndan çekildiğini açıklamıştır. Dünya karbon salınımında ilk sıralarda olan ABD'nin anlaşmadan tamamen çekilmesiyle COP21 Paris Anlaşması'nın hedeflerine ulaşmada yetersiz kalacağı görülmektedir. Bu sebeple

anlaşmaya taraf devletlerin üzerlerine düşen görevler artmakla mümkün olan en üst seviyede çaba göstermeleri gerekmektedir.

Sonuç

Devletler, eğer küresel bir müşterek sorun olan iklim krizini çözmekte samimiyseler, bu konuda ortak hareket etmek zorundadırlar. Bu zorunluluk da bağlayıcı hukuk sistemini ve temel bir takım mekanizmalar üzerinde anlaşmayı gerektirmektedir. Gelişmiş ülkelerin, geliştirmekte ve az gelişmiş ülkelere karşı Sanayi Devrimi'nden bu yana fosil yakıtları yoğun biçimde kullanmak suretiyle enerji üretimi, sanayi süreçleri, endüstriyel tarım ve hızlı kentleşme sonucu ürettikleri atmosferik kirlilik nedeniyle bir tazminat (ki buna artan şekilde "iklim borcu" denmektedir) ödeme sorumluluğu vardır. İklim değişikliğine öncelikli olarak sebep olan devletlerin, enerji-yoğun fosil yakıt tüketimiyle edindikleri refah düzeyi ve teknolojik olanakları kadar

finansal olanaklarını da paylaşması gerekir.(58)

Her ne kadar Paris Anlaşması 2020 yılında yürürlüğe girecek olsa da bu tarihe kadar hem Türkiye'nin hem de dünyanın diğer devletlerinin atması gereken çok önemli ve acil adımlar var. Ülkemizin adil bir enerji dönüşümüne adım atması, bütçesinde iklim değişikliği çözümlerine ve önlenemeyen etkiler için uyuma pay ayırması, teknolojiye yenilikçi adımlara yönelmesi, yaşanan iklim afetlerinin hukuki sorumluluk alt yapısını oluşturması, başta halk sağlığı ve iklim değişikliğinin birinci dereceden müsebbibi olan kömür olmak üzere fosil yakıtlara dayalı enerji üretim sistemlerinden uzaklaşması önemli ve öncelikli adımlardır.(59) Devletin tüm kamu yatırım politikalarının iklim değişikliğine uygun yeniden tasarlanması için bölgesel ve ulusal kalkınma planları, çevre düzeni planları ve her ölçekteki kent planları revize edilmelidir. Karbon vergisi gibi yeşil bir vergi reformu gündeme gelmelidir.

Kaynakça

ÇETİN, Süleyman, "Paris İklim Zirvesi'nde (COP21) Neler Konuşuluyor?", 2015. <http://sahipkiran.org/2015/12/11/paris-iklim-zirvesi/>

DAMAR, Nedim Bülent, "Paris İklim Değişikliği Anlaşması COP21 ve Türkiye", *Elektrik Mühendisliği Dergisi*, 216 Mart Sayı 456, s. 69-72.

KARAKAYA, Etem, "Paris Antlaşması: İçeriği ve Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme", *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3.1, 2016.

KARAKAYA Etem, ÖZÇAY Mustafa, "Sürdürülebilir Kalkınma ve İklim Değişikliği: Uygulanabilecek İktisadi Araçların Analizi", In: *First conference in fiscal policy and transition economies*, University of Manas, 2001.

ÖZDEMİR A. Deniz, DEMİREL YAZICI Dilek, TAHMİSCİOĞLU M. Sait, "BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Kapsamında Sürdürülen Müzakere

Sürecinin Değerlendirilmesi", 3. Türkiye İklim Değişikliği Kongresi - Tıkdek 2013, İstanbul, 3 - 5 Haziran 2013.

ÖZKAYA ÖZLÜER, Ilgın, "Paris Anlaşması ve Ortak Değerlerin İnşası Sürecinde Hukuk", *Paris Anlaşması Çevirisi Ekoloji Kolektifi Önsöz*, Ankara, 2015.

TANER, Ahmet Cangüzel, "Kyoto Protokolü Sonrası Olası BM 2015 Paris İklim Değişikliği Antlaşması Dünya Karbondioksit Emisyonları Artışları ve Yok Edilmesi Teknolojileri", *Fizik Mühendisleri Odası*.

WELCH, Craig, "Paris İklim Zirvesi'nde Tarihsel Anlaşma", 15.12.2015. <http://www.nationalgeographic.com.tr/makale/kesfet/paris-iklim-zirvesinde-tarihsel-anlasma/2683>

DSİ Genel Müdürlüğü, Etüt ve Plan Dairesi Başkanlığı, İklim Değişikliği Birimi, "İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, Kyoto Protokolü ve Türkiye", s.4.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, "Paris Anlaşması". <http://www.mfa.gov.tr/paris-anlasmasi.tr.mfa>

Ekoloji Kolektifi Derneği tarafından yapılan Paris Anlaşması metninin çevirisinden yararlanılmıştır.

Sonnot

1) Seminer dersi yüksek lisans makalesi

2) Etem Karakaya, Mustafa Özçay;

"Sürdürülebilir Kalkınma ve İklim

Değişikliği: Uygulanabilecek İktisadi

Araçların Analizi", In: *First Conference In*

Fiscal Policy and Transition Economies,

University of Manas, 2001, s.2.

3) Ilgın Özkaya Özlüer; "Paris Anlaşması ve

Ortak Değerlerin İnşası Sürecinde Hukuk",

Paris Anlaşması Çevirisi Ekoloji Kolektifi

Önsöz, Ankara, 2015, s. 5.

4) Karakaya, Özçay, loc cit

5) Ibid. s.3

6) EK-I için bk. s.5-6.

7) Süleyman Çetin: "Paris İklim Zirvesinde

(COP21) Neler Konuşuluyor?", 2015.

8) Özkaya Özlüer, op.cit. s.6.

- 9) Özkaya Özlüer, loc.cit.
- 10) Ethem Karakaya, "Paris Antlaşması: İçeriği ve Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme", Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3.1, 2016, s. 1.
- 11) Özkaya Özlüer, loc.cit.
- 12) İmzaya kapandığı tarihten sonra da anlaşmaya iltihak etmek mümkün kılınmıştır.
- 13) "Küresel sera gazı emisyonları toplamı" Sözleşmenin taraflarının işbu anlaşmayı kabul ettikleri tarihte veya daha öncesinde ilettikleri en güncel miktar anlamına gelecektir.
- 14) Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, Paris Antlaşması. <http://www.mfa.gov.tr/paris-anlasmasi.tr.mfa>
- 15) ibid.
- 16) Sanayileşmiş Ülkeler: Almanya, ABD, AB, Avustralya, Avusturya, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Fransa, İngiltere, Hollanda, İrlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, İzlanda, Japonya, Lüksemburg, Kanada, Norveç, Portekiz, Yeni Zelanda, Yunanistan, Türkiye, Lichtenstein, Monaco.
- 17) Pazar ekonomisine geçiş sürecinde olan ülkeler: Beyaz Rusya, Bulgaristan, Estonya, Letonya, Litvanya, Macaristan, Polonya, Romanya, Rusya Federasyonu, Ukrayna, Çek Cumhuriyeti, Slovenya, Slovakya, Hırvatistan.
- 18) A. Deniz Özdemir Dilek Demirel Yazıcı M. Sait Tahmircioğlu : "BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Kapsamında Sürdürülen Müzakere Sürecinin Değerlendirilmesi", 3. Türkiye İklim Değişikliği Kongresi - Tıkdek 2013, 3 - 5 Haziran 2013, İstanbul, s. 4.
- 19) EK-2 tarafları: Almanya, ABD, AB, Avustralya, Avusturya, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Fransa, İngiltere, Hollanda, İrlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, İzlanda, Japonya, Lüksemburg, Kanada, Norveç, Portekiz, Yeni Zelanda, Yunanistan.
- 20) ibid.
- 21) ibid.
- 22) DSİ Genel Müdürlüğü, Etüt ve Plan Dairesi Başkanlığı, İklim Değişikliği Birimi, "İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, Kyoto Protokolü ve Türkiye" s. 4.
- 23) Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli 5. Değerlendirme Raporu'na göre, 1901-2012 yılları arasında sıcaklık 0,9 °C arttı. Bunun da iki nedeni var; fosil yakıt ve net arazi kullanımı değişikliği yani karbondioksiti tutacak okyanus ve ormanların yok edilmesi. Grönland ve Antarktika buzulları son 20 yılda kütle kaybediyor; buzullar küçülmeye devam ediyor. 1900'dan beri toplamda deniz seviyesi 19 cm yükseldi. Olası senaryolara göre hiçbir şey yapılmazsa küresel sıcaklığın 5°C kadar çıkabileceği belirtiliyor. Rapor da net olarak başta kömür olmak üzere fosil yakıtların %80'ninin yeraltında kalması gerektiği de ifade ediliyor.
- 24) Karakaya, op. cit. s. 2.
- 25) Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, loc. cit.
- 26) Karakaya, op. cit. s. 1.
- 27) ibid. s.2.
- 28) Craig Welch, 15.12.2015. Paris İklim Zirvesi'nde Tarihsel Anlaşma <http://www.nationalgeographic.com.tr/makale/kesfet/paris-iklim-zirvesinde-tarihsel-anlasma/2683>
- 29) ibid.
- 30) Karakaya, loc. cit.
- 31) Türkiye'nin biri inşaat aşamasında diğeri proje aşamasında olmak üzere iki adet nükleer enerji santrali projesi bulunmaktadır. Ayrıca üçüncü bir santral için de çalışmalar devam etmektedir. Hayata geçecek ilk nükleer santral Mersin'in Gülnar ilçesinde kurulacak 4800 MW kapasiteli Akkuyu Nükleer Enerji Santrali olacak. Bundan sonra ise Sinop'ta kurulacak 4400 MW kapasiteli Sinop Nükleer Santrali'nin kurulması hedeflenmektedir. Üçüncü santral ise Kırklareli'nde kurulması planlanan İğneada Nükleer Santrali'dir.
- 32) Karakaya, op. cit. s. 3.
- 33) Çetin, loc. cit.
- 34) Karakaya, loc. cit.
- 35) ibid.
- 36) ibid.
- 37) ibid.
- 38) ibid.
- 39) Karakaya, Özçay, op. cit. s. 2.
- 40) Welch, loc. cit.
- 41) Ahmet Cangüzel Taner, "Kyoto Protokolü Sonrası Olası BM 2015 Paris İklim Değişikliği Antlaşması Dünya Karbondioksit Emisyonları Artışları ve Yok Edilmesi Teknolojileri", Fizik Mühendisleri Odası. s. 7.
- 42) Karakaya, op. cit. s. 2.
- 43) Taner, op. cit. s. 1.
- 44) ibid.
- 45) ibid.s. 5.
- 46) Nedim Bülent Damar, "Paris İklim Değişikliği Antlaşması COP21 ve Türkiye", Elektrik Mühendisliği Dergisi, 216 Mart Sayı 456, s. 69.
- 47) ibid. s. 70.
- 48) ibid.s. 71.
- 49) Karakaya, Özçay, op. cit. s. 1-2.
- 50) ibid. s. 5.
- 51) Damar, op. cit. s. 72.
- 52) Karakaya, op. cit. s. 3.
- 53) ibid. s. 4.
- 54) ibid.
- 55) ibid. s. 5.
- 56) ibid. s. 4.
- 57) Ülkemiz Çölleşmeyle Mücadele Taraflar Konferansı'nda (COP12) Taraflar Konferansı'na ev sahipliği yapmıştır.
- 58) Özkaya Özlüer, loc. cit.
- 59) ibid.

Kentleşme açısından Bursa'nın önemli bazı sorunları ve çözüm önerileri*

Av. Alinaz Surya Aksakal

Bursa; Uludağ ile kendi adını taşıyan Bursa Ovası'nın keşiştiği koridorda kurulmuş bir kent. Bilinebilen ilk yerleşim, MÖ 1200'lerde Boğazlar yoluyla bölgeye gelen Frigler'e ait. MÖ 550'lerde, bölgeye yine aynı yönden gelen Bitinyalılar egemen olur. Kent, Kral Prusias'ın adıyla anılır. Zaman içinde Bursa'ya dönüşür. Bölgeyi, MÖ 70'li yıllarda Romalılar ele geçirir. Kent, bugün Hisar denilen sur içi mahallesinden ibarettir. İznik'e bağlı olarak vali ve kent senatosunca yönetilir. Bölge, 1080'de Selçuklu egemenliğine girer. Ancak uzun sürmez, bu kez bölgeye 1097'de Bizans egemen olur. Bölge, 1326 tarihinde Osmanlı Devleti'nin egemenliğine girer. İmparatorluğun başkenti, bugün bir ilçe olan Yenişehir'den Bursa'ya taşınır. Sultan Yıldırım Beyazıt zamanında, Anadolu'nun kültür merkezidir. Yıldırım Külliyesi ve Ulucami, bu dönemde inşa edilir. 1402 Ankara Savaşı'ndan sonra Moğol istilasına uğrar ve yağmalanır. Çelebi Sultan Mehmet zamanında yeniden canlanır. Yeşil Cami ve Yeşil Türbe inşa edilir. Sultan 2. Murat döneminde Muradiye Külliyesi'ne kavuşur. Edirne'nin alınması üzerine imparatorluğun merkezi, Bursa'dan Edirne'ye taşınır. Bununla birlikte Bursa bir hünkâr şehri olarak kalmaya devam eder. 1453'te, İstanbul'un Bizans'tan alınması ile imparatorluğun merkezi, Edirne'den İstanbul'a taşınır. Bursa artık İstanbul'un gölgesinde bir kenttir. 17. yüzyılda Celali

İsyanları'nda yağmalanıp zarar görür. Yangın, deprem ve veba salgını geçirir. O yıllarda kenti gezen Evliya Çelebi, sur içi denen Hisar'da iki bin, sur dışı mahallelerde ise 23 bin ev sayar. Bununla birlikte Bursa, uzun süre Anadolu eyalet merkezi olarak varlığını devam ettirir. Sonra eyalet merkezi, Bursa'dan Kütahya'ya taşınır. Bursa artık bu ile bağlı Hüdavendigar Livası'nın merkezidir. 19. yüzyılda, vilayet teşkilatı kurulunca Bursa, yeniden bölgenin merkezi olur. Nüfusu 90 bindir. Kurtuluş Savaşı yıllarında, iki yıldan fazla Yunan işgalinde kalır. 11 Eylül 1922'de, işgalden kurtarıldığında, yarı harap bir durumdadır. 1927 sayımına göre nüfusu 60 bindir. İmparatorluk döneminde ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında, kentin ana geçim kaynağı ipekçilikti. İpliğin alıcısı Avrupalı tüccarlardır. Genel borçlar nedeniyle yönetimin Düyun-u Umumiye'ye devredildiği yıllarda, üretimde bir artış görülür. Sonra suni ipeğin rekabetine dayanamaz, üretimi hızla düşer. Cumhuriyet Dönemi'nde, bölgenin yününü ve pamuğunu işlemek üzere, dokuma fabrikaları kurulur. Merinos'un ünü kısa zamanda ülke sınırlarını aşar.

1950'lere kadar kent, genelde her biri birer traverten taraça üzerine kurulu, doğudan batıya Yıldırım, Emirsultan, Yeşil, Tophane, Muradiye, Çekirge gibi geleneksel tarihi semt ve mahalleler ile kısmen yeni diyebileceğimiz merkezdeki diğer semt ve mahallelerden meydana

gelmektedir. Kent, Emirsultan'dan başlayıp Çekirge'de bitmektedir. Kaldı ki bu semtler arasında, büyük boşluklar vardır. Örneğin Muradiye - Çekirge arası, büyük bir boşluktur. Yapı diye sadece tek tük, tek katlı bağ evleri ile birkaç katlı yazlık ahşap köşkler vardır. 1950'li yıllardan sonra, ana uğraşı, başta otomotiv olmak üzere ağır sanayiye kayar. Tarımda traktör, biçerdöver gibi yeni alet ve gereçler kullanılmaya başlar. Ayrıca, bölgelerarası kalkınmışlık farkı, ülkenin batısı lehine giderek büyür. Diğer yandan dış ülkelerden ülkemize olan dış göç, hızına hız katar. O nedenle kent, yoğun bir iç ve dış göçe sahne olur. Kentin nüfusu hızla artar. 1960'da nüfusu 160 bine ulaşır.

Geleneksel semtlerle merkezi mahallelerde yapı yoğunluğuna gidilir. "yık-yap" "yap-sat"çıların devreye girmesiyle ortaya çıkan çarpık yapılaşma sonucu, tarihi kentsel doku zarar görür. Kaldırımlardan çalınmak suretiyle yollar genişletilir. Yetmez yeni yollar açılır. Bu durum, yapılaşma yoğunluğunu daha da artırır. Sonuç: Yapılaşma - yol; yol - yapılaşma sarmalı. Kentsel tarihi doku içinde, kentleşme açısından hiç de istenmeyen bir olgu. Tüm bu mahalle ve semtlerin her biri, bu yapılaşma yol sarmalı nedeniyle bugün, sağlıklı gelişmesini kaybedip, tarihi geleneksel kimliğini yitirme noktasına gelmiş bulunmaktadır. Çekirge yamaçlarındaki bağ ve bahçelikler de bir elin beş

parmağını geçmez. Rantiyeci ve buna teşne yönetimin elinde, sağlıklı kentleşme açısından, bu çok kötü anlayışın kurbanı olurlar.

Şimdi bir kısım pek değerli hemşerilerim, toprak yapısı ve kalınlığı belli o çok eğimli arazide, belki de temeli kaya zemine dahi inmeyen, yapıldığı tarihteki deprem yönetmeliğine uygun yapılip yapılmadığı kuşku, zemin etüdünden kullanma iznine, gereğince mühendislik hizmeti alıp almadığı tartışmalı çok katlı apartmanlarının bilmem kaçınıcı katında, bir kucak dolusu para verip aldıkları dairelerinde, belki yalnız belki de çoluk çocuk oturmuş, beni bağışlasınlar bir kurbanlık koyun gibi, büyüklükleri en az 7 olacağı söylenen Marmara Depremi ile Bursa Depremi'ni bekliyorlar.

Şimdi herkesin kafasında bir soru: Bu büyüklükte bir deprem karşısında binalar nasıl bir tepki gösterecek? Yıkılıp yerle bir mi olacak, yoksa ağır hasar görmesine rağmen ayakta mı kalacak? Bir ayakta kalabilse, umurlarında mı yara bere içinde olmaları? Ya daha büyük olursa? Eh oda şansa, inşallah olmaz! Ya okul, hastane, kışla gibi kamu binaları, her gün üzerinden geçtikleri köprüler! Akıllarına dahi gelmemekte! Kimi tedirginliğini, bu tür bir tevekküle bırakıp kısmen de olsa azaltıyor, kimi gidip zemini sağlam arsa bulup üzerine, değil Alpin Deprem Kuşağı üzerinde 7 büyüklüğünde, Pasifik Deprem Kuşağı'nda olabilecek en büyük bir depremi dahi atlatabilecek sağlamlıkta bina yapıp içine giriyor. Peki ya diğerleri? Onların korku ve endişeleri nasıl giderilecek? Somut önlemler almadan, onları rahatlatmak mümkün mü? Peki, hala ne bekleniyor? Daha ne kadar bu insanlar, süresi ve sonucu belirsiz bir korku ve endişe içinde yaşamaya devam edecekler? İşte aşırı kar hırsının,

kent hukuku ile ters düştüğü hususlarda dahi, kontrol altına alınamamasının, daha doğrusu alınmak istenmemesinin, bizi getirdiği nokta. Durum bu olunca ivedilikle yapılması gereken ilk iş, başta okul, hastane ve kışla gibi kamu binaları olmak üzere tüm bina ve inşaatları, depreme karşı tepkileri bakımından teste tabi tutup dayanıklılık derecelerini belirlemek; büyüklüğü en az 7 olan bir depremde yerle bir olacakları, tahliye edip yıkmak ve sorumlularını mahkeme önüne çıkarmak. Sonra da kenti, derleyip toparlayacak bir kentsel dönüşüm projesi çerçevesinde diğer adımları atmak. Bu ilk adımın bekletilmeye kesinlikle tahammülü bulunmamaktadır. Ve bir an önce mutlaka gerçekleştirilmelidir.

Bugün kent, 1950 öncesi sınırlarının dışına taşmış; ova koruma alanı, doğal varlık, bağ ve bahçe demeden doğuda Gürsü ve Kestel'e, batıda üniversiteyi geçmiştir. Kuzeyde eğimli araziye bitirip ova koruma alanına girmiş; güneyde kestane bandını geçip dağın aşağı eteklerinde Uludağ koruma alanı içinde kalan tepelikleri kuşatmıştır. Nüfusu 3 milyona yaklaşmıştır. Dağ ile ovanın buluştuğu koridorda, zemin hafif eğimlidir. Kentin, traverten taraçalar dışında kalan kısmı, dağdan inen sel sularını getirdiği birikintiden oluşmaktadır. Dağa yaklaştıkça eğim artmaktadır. Yükselti; ovada yüz, eteklerde üç yüz metredir. Yağışı en çok yüzde kırk ile kırk altıdır. Yaz ise yüzde on ile yağışı en az alan mevsimdir. Kalan, diğer iki ara mevsim arasında yarı yarıya paylaşılar. Kar yağışlı günler ortalaması yedi, kar örtülü günler ortalaması on gündür. Yıllık yağış ortalaması 675 mm'dir. Kaplıcaları bakımından zengindir. Tarihi sıcak su kaplıcaları ünlüdür. Uluabat ve İznik gibi iki güzel göle sahiptir. Bursa, birçok dere

ve akarsuyun yanında, adını kızlarımıza vermekte yarıştığımız Nilüfer gibi güzel bir akarsuya sahiptir. Güzel Nilüfer, Uludağ'ın güney yamaçlarından doğar, bir yer kırığı eşliğinde uzun bir süre kuzeybatı yönünde akar. Dağın bitimine doğru, kente en yakın olduğu bir noktada, küçük bir yer kırığı eşliğinde kuzeye yönelir. Kısa sürede Ova ile buluşur. Tatlı kıvrımlarıyla, Ovanın her yanını alüvyona boğar. Aynı işi batıda Susurluk yapmaktadır. Çevredeki setler, açık denizlere ulaşmalarına engeldir. Dinlenmeye çekilirler. Sular her iki tarafta da giderek yükselmiş, ara bölmede yakın temaslar başlamıştır. Suların bir o yana bir bu yana boşalmasıyla uyandıklarında birbirlerini karşılarında bulurlar. Göz göze gelip el ele tutuşmalarıyla suların batıdan doğuya, sonra doğudan batıya boşalması bir olur. Bu akışkanlık ne kadar sürer bilinmez, dengeye ulaştığında derler ki, genç ve güzel Nilüfer ile genç ve yakışıklı Susurluk, doğanın o ana kadar kaydetmediği güzel bir dansı yapıp bitirmiş, dinlenmeye çekilmişlerdir. Setlerden gelen uğultu ve çatırtılarla uyandıklarında, neredeyse bir iç deniz haline gelmişlerdir. Kuzeyden gelen uğultu ve çatırtılar, dayanılır gibi değildir. Kalkıp gider, uğultu ve çatırtının en yoğun olduğu yeri bulurlar. Tam o noktadan sete yüklenirler. Yüklenmeleriyle birlikte suların Marmara'ya boşalması bir olur. Sular durulup kendilerine geldiklerinde onlar sadece sete yüklendikleri anı hatırlayabilmektedirler. Yüklenmeleriyle birlikte açılan gedikten, zamanın o an denen dilimi içinde, kendilerini, dev bir şelale halinde Marmara'nın serin sularına bıraktıklarını, bir çamur deryası içinde oluşan dev dalgalarla günlerce boğuştuklarını ne o zaman hatırlayabilmişlerdir, ne de daha sonra. O anın öncesi bulanık, sonrası ise karanlıktır.

Yorgundurlar. Sırtüstü uzanıp dinlenmeye çekildiklerinde, bir ara gözlerinin önüne, bulanık da olsa, doğup büyüdükleri, serpilip gelişikleri yerler gelir. Gidip görmenin özlemi içindedirler. Ama nasıl? Tepelerinde güneş kendilerine göz kırpmaktadır. Yardım için yükselip ona ulaşmaya çalışırken, kendilerini, özlemini çektikleri yerler üzerinde bulurlar. Bir zamanlar sularla kaplı bölgenin, nasıl olup da ipek bir halıya dönüştüğünü hayretle izlerler. Aşağıda her şey çok güzeldir. Hava, pırıl, pırıl; tertemizdir. Dağlarla, ormanlarla; kaplı; ovalarda billur gibi sular akmaktadır. Hayvanlar, her tarafta, hayatın tadını çıkarmaktadır. Ancak az da olsa toprak kurumuş, otlar sararıp solmaya, ağaçların yaprakları pörsümeye başlamıştır. Gözleri dolar, dayanamaz, inip yere, dolan gözlerini, bir elekten boşalırcasına, toprağa boşaltırlar.

Karacabey yakınlarında buluşup göz göze geldiklerinde bu onların ikinci buluşmalarıdır. Fark edip bakışlarını, utangaç bir gülümseme ile birbirinden kaçırlırlar. Aç ve yorgundurlar. Nilüfer'in sepetinde neler yok ki? Kiraz mı istersin çilek mi? Dut, şeftali, armut, erik, incir... O da siyah incir... Susurluk ise yanına kavun, karpuz, üzüm gibi birkaç çeşit alıp gelmiştir. Kestane hatırlatıldığında "Hele toprağa kırağı çalsın, o da olur" der. Havası, suyu; dağı, bağı; bitki örtüsü ve canlı türüyle her şeyin geçici de olsa muazzam bir denge içinde olduğunu görmenin mutluluğu içinde dinlenmeye çekilirler. Dinlenip kalkar, el ele kuzeye yönelirler. Bir zamanlar kendileri tarafından açılan Karacabey Boğa zi'nı geçip Marmara'ya dönerler. Masnavi sularla, türü yüzleri bulan balık sürüleri içinde kulaç atıp Marmara'da gidilmedik yer bırakmazlar. Tuzluluk ve su seviyesi farkı nedeniyle dip

akıntıyla Karadeniz'e çıkar; üst akıntı ile Akdeniz'e inerler. Hızlarını alamazlar; kendilerini okyanuslara vururlar. Ama her seferinde dolaşıp döndükleri; dinlenip huzur buldukları deniz yatağı Güney Marmara'dır.

Ve işte şimdi yine aynı özlem, aynı duygular, aynı mutluluk. Gel gelelim, bu yakaya biri "Bu böyle ne kadar sürer bilinmez, ancak" der. Diğeri, bu son zamanlarda sürmediği ortada. "Görmedin mi bu son gelişinde, on-on beş dakika gibi kısa bir süre içinde, dere içi mahallelerden toplayıp getirdiği malzemeye ova mahalleleri sele suya katacağı. Hani haksız da değil" der bir öteki. Yamaçlarda, bağ, bahçe; ovada, tarla; mahallede, dere yatağı bırakmaz, fabrika kurar, ev, işyeri yaparsan olacağı budur. Güzel Nilüfer'i, adeta, açıkta akan bir kanalizasyona çevirdik. Her tür atığımızı ona olduğu gibi boşalttık. Herhangi bir arıtma hak getire. Gereğince ne bir biyolojik arıtmayı gerçekleştirebildik ne de kimyasal bir arıtmayı. Duyanlar var, giderken demiş ki "Neredeyse kendimi tanıyamadım. Yine geleceğim. Bu kez, değil bardaktan, kovadan boşalırcasına yağıp bu pisliliği mutlaka temizleyeceğim. Zarar göreceklermiş, umurumda değil. Ancak şu çocuklar, şu masum yavrular yok mu? Ne yazık ki onlar için de olsa yapılacak fazla bir şey yok. Bir zamanlar siz de onlar gibi masum birer çocuktunuz. Ne oldu da bu hale geldiniz. Bu konuda özel bir eğitim almış olmanız gerekir. Zira bilinçsizliğin bu kadarı ancak özel bir eğitimle olabilir" demiş. Güneş de çok kızgınmış bize. Nasıl kızmasın ki? Yazın biraz bunaltıp kışın biraz üşütse, yakınmanın bini bir para. Hatta yakınma ile yetinsek iyi, onu zehirleyerek cezalandırmaya çalışıyoruz. Ev ve işyerlerimizin bacalarından, arabalarımızın egzozlarından çıkan zehirli gazları, hiçbir arıtma işlemine

tabi tutmadan ona doğru olduğu gibi salıyoruz. "Salınan bu gazların bana ulaşacağı yok. Bir süre yükselip sonra olduğu yerde kalıyorlar. Bunların bir kısmı sera etkisi yapıp üzerinde yaşadıkları gezegenin her geçen yıl biraz daha ısınmasına yol açıyor; bir kısmı da, kendilerini zararlı oklarımdan koruyan atmosferin Ozon tabakasını yıpratıp ortadan kaldırıyor. Beni zehirlemeye kalkarken farkında değiller, kendi sonlarını hazırlıyorlar. Bunlar, biz olmadan canlı hayatın olamayacağını bilmiyorlar mı?" Haklı, hem de yerden göğe kadar. Oysa mevsimine göre giyinip evlerimizi ve işyerlerimizi ısı yalıtımlı yapsak, inşaatlarımızı, güneşi yazın az, kışın bol alacak şekilde inşa etsek, enerjide daha çok yenilenebilir, çevre dostu, temiz yakıt kullansak, bu şikâyetlerin çoğu ortadan kalkacak. Hala, salınan bu gazlara bir sınırlama getiren Kyoto İklim Sözleşmesi'ni imzalamış değiliz. Hadi biz gelişmekte olan bir ülkeyiz, sanayileşmek zorundayız, arıtma giderini karşılamaya durumumuz uygun değil, kirletmenin gerekçesi olmaz ya oldu diyelim, peki bu gazların çok büyük bir kısmından sorumlu olanlar, Amerika Birleşik Devletleri, Rusya Federasyonu gibi ülkelere ne demeli? Kim ne diyebilir ki? Diyen dediğine pişman ediyorlar.

Anlaşılan sanayileşip kalkınalım derken, galiba sonumuzu hazırlıyoruz. İşte, her alanda, içte ve dışta her alanda, egemen, küresel sömürü ve dayatmanın gölgesinde bir sanayileşme ile kalkınmanın, bizi getirdiği nokta ve açmaz. Gerçi bu açmazla, sürdürülebilir bir sanayileşme ve kalkınma modeli uygulansa da eninde sonunda karşılaşılabilecek! Çünkü doğada diyalektik bir süreç işlemekte. Her oluşum bağrında geçmişin izini, geleceğin tohumunu taşımaktadır. Bir etkinlikler bütünü

olan hayat da öyle. Devamı için çevresinden bir şeyler alır. Ancak alırken de ona bir şeyler verir. Genel olarak alırken tüketir, verirken kirletir. Kirlilik, doğa tarafından sindirilip zararsız hale getirildiği sürece, bir sorun yok. Ne zamanki, çevrenin tüketilmesi ve kirlenmesi artar, doğa bu kirliliği sindirmede güçlük çeker sorun başlamış demektir. Genelde insanın hegemonik birimler halinde örgütlenmesiyle birlikte çevrenin de tüketilmesi ve kirlenmesi arttı. Doğa, süreçte aleyhine doğan bu farkı, sindirmede, zorlandı. Sonunda

fark, o kadar büyüdü ki, doğa, her alanda, havada, karada, suda sinyal verir hale geldi. Peki, sonuç? Sonuç ortada: Küresel ısınma, büyük iklim değişiklikleri, ani hava arızaları, Kutuplar ile yüksek yerlerde kar ve buzulların erimesi, deniz seviyesine yakın pek çok ada, ova ve yerleşim biri minin sular altında kalması, tuz yüklü çok yoğun buharlaşma, erozyon, karaların büyük bir kısmının çölleşmesi, kuraklık, açlık, salgın hastalıklar, kitlesel ölümler, iç çatışmalar, bölgesel ve küresel savaşlar, iç ve dış göçler, bu zor koşullara en küçük bir

direnç gösteremeyen canlıdan başlamak üzere pek çok canlı türlerinin kısmen ya da tamamen ortadan kalkması... Ancak geçici çünkü tüm bu olup bitenler yeryüzü boyutunda meydana gelen devri dalgalanmalar... Bir süre sonra yeniden, yeni koşullar... Yeni dengeler... Nebatati, hayvanatı ve insanıyla yeni bir hayat!

***Not:** Nisan/1999 ve Mart/2004 seçimleri nedeniyle yazılmış yazılarından

Ticaret sicil işlemleri, şirket kuruluşları, tür değişiklikleri ve tasfiye işlemlerindeki yenilikler

Av. Ece Yasav

09.08.2016 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6728 sayılı “Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile şirketleri ilgilendiren bir kısım yenilikler getirilmiştir. Ancak her ne kadar kanunun bu yazıda yer alan hükümleri yayım tarihinde yürürlüğe girdiyse de uygulamada ticaret sicil müdürlükleri tarafından bakanlık genelgeleri beklenmektedir. Bu yazımızda, mevzuat ile getirilen yenilikler ve yapılan değişiklikler değerlendirilecektir.

Ticaret sicil nezdinde gerçekleştirilen işlemlere ilişkin yenilikler

• Ticaret sicil harçları, ticaret sicil müdürlüklerinde yatırılacaktır.

Ticaret sicil harçlarını ödemek için vergi dairelerine gidilmesine gerek kalmayacak ve ticaret sicili işlemlerine ilişkin harçlar; ticaret ve sanayi odaları veya ticaret odaları veya hahut ilgili odalar tarafından makbuz karşılığı “peşin” olarak tahsil edilecektir. Söz konusu işlemde doğan harçları tamamen almadan işlem yapan Ticaret Sicili Müdürlüğü görevlileri ve ilgili odalar harcın ödenmesinden mükelleflerle birlikte müteselsilen sorumlu olacaklarından, bu harçların tahsili ticaret sicil müdürlükleri oda açısından çok önemlidir. İlgili hüküm; kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Ancak henüz uygulaması başlamamış

olup, odalarda altyapıların oluşturulabilmesi için ticaret sicil müdürlükleri bakanlıktan genelge beklemektedir.

• İmza beyannamelerinde noter şartı aranmayacaktır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 40. maddesinin 2 fıkrasına yapılan ekleme ile gerçek kişi tacir ve tüzel kişi tacir adına imza atmaya yetkili kişinin, ticaret unvanını ve bunun altına atacağı imzayı, noter onayı şartı aranmaksızın Ticaret Sicili Müdürü yahut yardımcısı huzurunda yazılı beyanda bulunmak suretiyle de verebilmesinin önü açılmıştır. Ticaret sicil müdürlüklerinde hatırı sayılır bir iş yoğunluğu yaratacak olan uygulama, her ne kadar Resmi Gazete’de yayım tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş olsa da henüz uygulaması oturmuş değildir.

Şirket kuruluş işlemlerine ait yenilikler

• Şirket esas sözleşmelerinin notere onaylatılması şartı aranmayacaktır.

Bilindiği gibi şirket kuruluş işlemleri kapsamında; öncelikle şirket esas sözleşmesi notere onaylatıldıktan sonra ticaret siciline sunulmaktadır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda yapılan yenilikle bu uygulamaya esneklik tanınmış olup kolektif şirket, anonim şirket, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket ve limitet şirket kuruluş işlemleri esnasında şirket esas sözleşmesinin ticaret sicili müdürü yahut yardımcısı huzurunda

imzalanabileceği düzenlenmiştir. Ayrıca şirketin kuruluşunda, şirket sözleşmesini ihtiva eden kâğıtlardan değerli kâğıt bedeli de alınmayacaktır.

Bu kapsamda, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda değişiklik yapılan maddelerin listesi şu şekildedir:

Kolektif Şirket 212,215
Anonim Şirket 335,339
Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket 566
Limited Şirket 575

• “Kurucular beyanı” kaldırılmıştır.

Bilindiği üzere anonim ve limitet şirket kurulurken, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu gereği kurucular tarafından “Kurucular Beyanı” hazırlanarak imzalanıyor ve ticaret siciline ibraz ediliyor idi. 6102 sayılı kanunda yapılan değişiklik ile kurucular beyanını düzenleyen 349. madde yürürlükten kaldırılmıştır. Bu bağlamda; hazırlanacak yönetim kurulu beyanı içinde de kurucular beyanına atıf yapılan kısımlar artık yer almayacaktır.

“Tür değiştirme” işlemleri ile ilgili yenilikler

Yukarıda bahsettiğimiz üzere, yapılan değişiklikler ile yeni şirket kuruluşu esnasında, şirket esas sözleşmesinin Ticaret Sicil Müdürü yahut yardımcısı huzurunda imzalanmasına imkân tanınmıştır. Ancak tür değiştirme işlemleri açısından bir istisnai hüküm eklenerek; kurucuların, şirket sözleşmesi imzalamalarına ilişkin

hükümlerin tür değiştirme işlemleri açısından geçerli olmayacağı belirtilmiştir. (m.184) Bu düzenleme gereği; tür değiştirme işlemleri esnasında imzalanacak şirket esas sözleşmelerinin notere onaylatılması zorunluluğu devam etmektedir.

Bilindiği gibi, tür değiştirme kararı genel kurul tarafından alınmaktadır. Önceki uygulamada yönetim organı yalnızca "Tür Değiştirme Planı"nı

genel kurula sunmakta iken, yapılan değişiklik ile "Yeni Türün Şirket Sözleşmesi"nin de genel kurula sunulması zorunluluğu getirilmiştir.(m.189)

"Tasfiye" işlemlerine ilişkin değişiklikler

- Tasfiye sonucu varlıkların dağıtılması için beklenen süre kısaltılmıştır.

Şirket tasfiye işlemleri sonrasında kalan varlıkların dağıtılması için;

alacaklılara yapılan üçüncü çağrı tarihinden itibaren beklenen 1 yıllık süre 6 aya düşürülmüştür.

- "Tasfiye" ile "Ticaretî Terk" birbirinden ayrıştırılmıştır 6102 sayılı kanunun 545. maddesine eklenen 2. fıkra ile tasfiye olunan şirketler hakkında, İcra İflas Kanunu'nun "Ticaretî Terk Edenler" ve "Ticaretî Terk Edenlerin Cezası"na ilişkin hükümlerinin uygulanmayacağı açıkça düzenlenmiştir.

Özel İstihdam Büroları Yönetmeliği yürürlükte...

Av. Nesligül Altın

Özel İstihdam Büroları Hakkında Yönetmelik 11 Ekim 2016 tarih ve 29854 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Özel istihdam bürosu nedir?

İş arayanların elverişli oldukları işlere yerleştirilmesine ve çeşitli işler için uygun işçiler bulunmasına aracılık yapmak ve/veya geçici iş ilişkisi kurma faaliyeti yürütmek üzere Kurum tarafından izin verilen gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulan bürolardır.

Özel istihdam bürosu aracılığıyla geçici iş ilişkisi hangi şartlarda kurulabilir?

Analık izni ve sonrası (Bu hallerin devamı süresince)
İşçinin askerlik hizmeti ve mevsimlik tarım işlerinde (Süre sınırı olmaksızın)
Ev hizmetlerinde; işletmenin günlük işlerinden sayılmayan ve aralıklı olarak gördürülen işlerde; iş sağlığı ve güvenliği bakımından acil olan işlerde veya üretimi önemli ölçüde etkileyen zorlayıcı nedenlerin ortaya çıkması halinde; işletmenin ortalama mal ve hizmet üretim kapasitesinin geçici iş ilişkisi kurulmasını gerektirecek ölçüde ve öngörülemeyen şekilde artması halinde; mevsimlik işler hariç dönemsellik arz eden iş artışları halinde (En fazla 4 ay süreyle)
Mevsimlik işler hariç dönemsellik arz eden iş artışları hali hariç toplam 8 ayı geçmemek üzere en fazla 2 defa yenilenebilir.

Geçici işçi çalıştıran işveren, belirtilen sürenin sonunda aynı iş için 6 ay geçmedikçe yeniden geçici işçi çalıştıramaz.

Özel istihdam bürolarının aracılık faaliyetleri

İş ve işçi bulmaya aracılık, işgücü piyasası ile istihdam ve insan kaynaklarına yönelik hizmetlerin yürütülmesi, mesleki eğitim düzenlenmesi istihdam bürolarının faaliyet alanlarındandır. Aracılık faaliyeti, birebir görüşme yapılarak ve/veya yazılı araçlarla ya da radyo, televizyon, video, internet, kablolu yayın veya elektronik bilgi iletişim araçları ve benzer yayın araçlarından biri ile de görüşme yapılmaksızın da sunulabilir. Kamu kurum ve kuruluşlarının kadro ve pozisyonları için aracılık faaliyeti yapamaz. Bedel içeren, herhangi bir menfaat sağlayan, kayıt dışı çalışma, sendikası çalıştırma, asgari ücretin altında çalışma ya da rekabet yasağına aykırı yapılan anlaşmalar geçersiz olacaktır.

Geçici iş ilişkisinin kurulması

Yazılı şekil şartı vardır. Geçici işçi ile iş sözleşmesi, geçici işçi çalıştıran işveren ile geçici işçi sağlama sözleşmesi yapmak suretiyle yazılı olarak kurulur. Geçici işçi sağlama sözleşmesinde; sözleşmenin başlangıç ve bitiş tarihi, işin niteliği, özel istihdam bürosunun hizmet bedeli, varsa geçici işçi çalıştıran işverenin ve özel istihdam bürosunun özel yükümlülükleri yer alır.

Sözleşmeye, geçici işçinin kurumdan veya bir başka özel istihdam bürosundan hizmet almasını ya da iş görme edimini yerine getirdikten sonra geçici işçi olarak çalıştığı işveren veya farklı bir işverenin iş yerinde çalışmasını engelleyen hükümler konulamaz. Geçici işçi ile yapılacak iş sözleşmesinde, işçinin ne kadar süre içerisinde işe çağırılmazsa haklı nedenle iş sözleşmesini feshedebileceği belirtilir. Bu süre 3 ayı geçemez.

Geçici iş ilişkisi kurulamayacak haller

Toplu işçi çıkarılan işyerlerinde 8 ay süresince, kamu kurum ve kuruluşlarında ve yer altında maden çıkarılan işyerlerinde, geçici işçi çalıştıran işveren, grev ve lokavtın uygulanması sırasında geçici iş ilişkisi kurulamaz.

Geçici işçi çalıştırma koşulları

Geçici iş ilişkisi ile çalıştırılan işçi sayısı, iş yerinde çalıştırılan işçi sayısının dörtte birini geçemez. Ancak, 10 ve daha az işçi çalıştırılan işyerlerinde 5 işçiye kadar geçici iş ilişkisi kurulabilir. İş sözleşmesi feshedilen işçi fesih tarihinden itibaren 6 ay geçmeden geçici iş ilişkisi kapsamında çalıştıramaz.

Geçici işçi çalıştıran işverenin yükümlülükleri nelerdir?

İşin gereği ve geçici işçi sağlama sözleşmesine uygun olarak geçici işçisine talimat verme yetkisine sahiptir. İş yerindeki açık iş pozisyonlarını geçici işçisine bildirmek ve kurum tarafından

istenecek belgeleri saklamak;
Geçici işçinin iş kazası ve meslek hastalığı hallerini özel istihdam bürosuna derhal ve ilgili mercilere bildirmek;
İş yerindeki sosyal hizmetlerden eşit olarak personelleri yararlandırmak;
İş yerindeki geçici işçilerin istihdam durumuna ilişkin bilgileri varsa iş yeri sendika temsilcisine bildirmek;
İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri vermekle ve iş sağlığı ve güvenliği açısından gereken tedbirleri almak;
İş yerinde bir ayın üzerinde çalışan geçici işçilerin ücretlerinin ödenip ödenmediğini çalıştığı süre boyunca her ay kontrol etmek;
Ödenmeyen ücretler mevcut ise bunlar ödenene kadar özel istihdam bürosunun alacağını ödemeyerek, özel istihdam bürosunun alacağından mahsup etmek kaydıyla geçici işçilerin en çok üç aya kadar olan ücretlerini doğrudan işçilerin banka hesabına yatırmak;
Ücreti ödenmeyen işçiler ve ödenmeyen ücret tutarları, geçici

işçi çalıştıran işveren tarafından il müdürlüğüne veya hizmet merkezine ödeme gününden itibaren 15 gün içinde bildirmekle yükümlüdür.

Geçici işçinin yükümlülükleri nelerdir?

İşçi, iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine katılmakla yükümlüdür.

İş yerine ve işe ilişkin olmak kaydıyla kusuru ile neden olduğu zarardan, geçici işçi çalıştıran işverene karşı sorumludur. Geçici işçi, geçici işçi çalıştıran işverenden özel istihdam bürosunun hizmet bedeline mahsup edilmek üzere avans veya borç alamaz.

Özel istihdam bürosunun yükümlülükleri nelerdir?

Sözleşmede belirtilen sürenin dolmasına rağmen geçici iş ilişkisinin devam etmesi halinde, geçici işçi çalıştıran işveren ile işçi arasında sözleşmenin sona erme tarihinden itibaren "belirsiz süreli iş sözleşmesi" kurulmuş sayılır. Bu durumda, özel istihdam

bürosu işçinin geçici iş ilişkisinden kaynaklanan ücretinden, işçiyi gözetme borcundan ve sosyal sigorta primlerinden sözleşme süresiyle sınırlı olmak üzere sorumludur.

Özel istihdam bürosu işçisine ilişkin 6331 sayılı Kkanun, 5510 sayılı kanun ile 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı kanundan doğan yükümlülükler, 4857 sayılı kanunun 7. maddesi saklı kalmak kaydıyla, özel istihdam bürosu tarafından yerine getirilir.

Özel istihdam bürosu geçici işçilerin ücretinin ödendiğini gösteren belgeleri aylık olarak geçici işçi çalıştıran işverene ibraz etmekle yükümlüdür.

Geçici işçiler, çalışmadıkları dönemlerde özel istihdam bürosundaki eğitim ve çocuk bakım hizmetlerinden yararlandırılır.

Bu yönetmelikle "Özel istihdam bürosu faaliyet izni ile geçici iş ilişkisi yetkisi için gerekli belge ve koşullar" da düzenlenmiştir.

Kamu ihale mevzuatındaki son değişikliklerin değerlendirilmesi

Av. Haydar şenöz

Giriş

Kamu ihaleleri idare ile istekli arasında kuralları 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda yer alan ve ihalelerin sonuçlanmasını müteakip 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeler Kanunu'ndaki maddelerin öncelikli olarak uygulandığı ekonomik değeri 120 milyar TL'yi geçen bir alandır.(1)

Bu alanın düzenlendiğı ana mevzuat 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'dur. Ayrıca bu kanunların hizmet, mal, yapım ve danışmanlık için ayrı ayrı ihale uygulama yönetmelikleri ve tebliğleri ile devasa bir alt mevzuatı bulunmaktadır.

Bu mevzuatta zaman zaman Danıştay kararları ile yeni içtihatların oluşması veya ihale süreçlerinde yeni ihtiyaçların ortaya çıkmasıyla değişiklikler olabilmektedir. Bu değişikliklerin sonuncusu geçtiğimiz günlerde 29 Haziran tarihinde gerçekleşmiştir.

29.06.2017 tarihli ve 30109 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İhale Mevzuatındaki son değişiklikler makalemizin konusunu teşkil edecektir.

1. Hizmet alım ihalelerinde sınır değeri hesabı değişikliği

Aşırı düşük teklif sorgulamasının objektif yapılması ve ihale sürecinde kolaylık sağlanması amacıyla 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na hükümler konuldu ve

bağı olarak ikincil mevzuatta değişiklikler yapıldı.

Hatırlanacağı üzere, hizmet alımlarında sınır değeri uygulamasında değişikliğe gidilmiş, geçerli tekliflerin ve yaklaşık maliyetin aritmetik ortalaması ile R katsayısı üzerinden sınır değeri hesabı yapılarak teklifler değerlendirilmiştir. Son olarak 29 Haziran 2017 tarihinde yapılan değişiklikle sınır değeri tespitinde dikkate alınacak geçerli teklifler yeniden değiştirilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliğinin 79.1.2. maddesinde değişiklik yapılmıştır:

Aynı Tebliğin 79.1.2. maddesinde yer alan "anlaşılan" ibarelerinden sonra gelmek üzere "ve teklif tutarı yaklaşık maliyetin %60'ından düşük ve yaklaşık maliyetten yüksek olanlar dışındaki" ibaresi eklenmiştir. Yapılan değişiklik personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımı ihalelerinde sınır değeri hesabında yapılmıştır. Sınır değeri tespitine yönelik olarak teklif sayısı ve teklif bedelleri dikkate alınacak firmaların belirlenmesi noktasında, önceki düzenlemeden farklı olarak sınırlama getirilmiştir.

Bundan önceki düzenlemede, yaklaşık maliyetin üzerinde sınır değeri çıkması mümkündü. İhalelere katılan firmalar yan firmalarla sınır değeri çok rahat etkileyebiliyordu. Ayrıca,

önceki düzenleme ihalelere yan firmalarla katılmayı da artırmıştı. Yeni yapılan düzenlemede geçerli tekliflerin belirlenmesi noktasında, sadece teklif mektubu ve geçici teminatı usulüne uygun olan teklifler değil, aynı zamanda teklif bedelleri de dikkate alınarak geçerli teklifler tespit edilecektir.

Yaklaşık maliyetin üzerinde olan teklifler ile yaklaşık maliyetin % 60'ının altında olan teklifler geçerli teklif olarak kabul edilmeyecektir. Buna göre 1.000.000,00 TL yaklaşık maliyetin belirlendiğı bir ihalede, 600.000,00 TL ile 1.000.000,00 TL arasındaki teklifler geçerli teklif olarak kabul edilecektir.

Yapılan düzenlemede yaklaşık maliyetin üzerindeki teklifler ile yaklaşık maliyetin % 60'ının altında olan teklifler geçersiz olarak ele alınacaktır. Ancak, söz konusu geçersizlik hali sadece sınır değeri hesabı için getirilmiş bir husustur. Yani, sadece sınır değeri hesabında, bu aralıkta olmayan teklifler dikkate alınmayacaktır. Yapılan düzenleme, yaklaşık maliyet üzerindeki tekliflerin geçersiz sayılması anlamına gelmemektedir. Benzer şekilde, ihaleye katılan firma teklifi yaklaşık maliyetin % 60'ının altındaysa, doğrudan ihale dışı bırakılmayacaktır. Ancak, bu noktada özellikle sınır değeri altı firmaların doğrudan ihale dışı bırakılması düzenlemesine de dikkat edilmesinde yarar vardır.

Hizmet Alım İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'ne göre;
"Yaklaşık maliyeti, kanunun 8. maddesinde öngörülen eşik değerin yarısına kadar olan, açık ihale, belli istekliler arasında ihale veya kanunun 21. maddesinin (b), (c) ve (f) bentleri gereğince pazarlık usulü ile yapılan personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımı ihalelerinde, ikinci fıkranın (a), (b) veya (c) bendindeki seçeneklerden birinin kullanılması zorunludur."

Söz konusu düzenlemeye göre, eşik değerin yarısına kadar olan ve açık ihale yöntemine göre yapılan personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımlarında sınır değer altındaki firmaların doğrudan elenmesi seçeneği tercih edilebilecektir. Söz konusu seçeneğin tercih edildiği ihalelerde, sınır değer hesabında yaklaşık maliyetin %60'ının altındaki teklifler dikkate alınmayacağı gibi sınır değer altındaki firmalar da doğrudan ihale dışı bırakılacaktır. Ancak, bu halde dikkat edilmesi gereken bazı hususlar bulunmaktadır.

- R katsayısının sınır değere etkisi de dikkate alındığında, çok fazla sayıda yan firmayla ihaleye katılma halinde sınır değere yakın bir teklifle ihale alınması mümkün hale gelebilecektir.

- R katsayısının etkisiyle sınır değerin yaklaşık maliyetin % 60'ının altına inmesi ihtimal dahilindedir. Ancak, yaklaşık maliyetin % 60'ının altında bir sınır değer çıkabilmesi çok fazla sayıda firmanın yaklaşık maliyetin % 60'ına yakın teklif vermesiyle mümkündür.

- Normal şartlarda, 3 veya 5 firmanın ihaleye katıldığı bir personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımında, tahmini sınır değer yaklaşık

maliyetin %70'i civarında olacaktır.

- Sınır değerin yaklaşık maliyetin üzerinde çıkması mümkün olmadığı gibi, R katsayısına bağlı olarak sınır değer maksimum yaklaşık maliyet X R katsayısı kadar olacaktır.

2. Kamu ihale kurulu kararları ile ilgili yargı kararlarının uygulanması ile ilgili değişiklik

2.1. Değişiklik ve gerekçesi

Aynı günkü Resmi Gazete'de Kamu İhale Genel Tebliği'nin 25'nci maddesinde aşağıdaki ibare eklenmiştir.

"25.4. sözleşmenin uygulanması aşamasındaki idari yargı kararları Kamu İhale Kurulu kararlarına ilişkin idari yargı mercilerince verilen yürütmenin durdurulması veya iptal kararlarının yerine getirilmesi sonucunda idare tarafından belirlenen ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibinin yükleniciden farklı olması halinde; ihale uygulama yönetmeliklerinde yer alan sözleşmenin imzalanması ile ilgili hükümlere göre ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi istekli idarece sözleşmeye davet edilir. Bu isteklinin sözleşme yapılmasına ilişkin üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirerek idareye yazılı olarak başvurusu durumunda, mevcut sözleşme feshedilerek tasfiye sürecinin tamamlanmasını müteakip bu istekli ile sözleşme imzalanır. Söz konusu istekli tarafından sözleşmenin imzalanmayacağı yönünde cevap verilmesi, süresi içinde sözleşme imzalamaya gelinmemesi veya ihale uygulama yönetmeliklerinde yer alan sözleşmenin imzalanması ile ilgili hükümlere uygun olarak belgelerin sunulmaması hallerinde, mevcut yüklenici ile imzalanmış sözleşme idarece feshedilmeksizin uygulanmaya devam edilebilir. Bu hususa ilişkin

belgeler ihale işlem dosyasında muhafaza edilir."

Bilindiği üzere ihale komisyon kararları hakkında menfaati ihlal edilenlerce ilk olarak idareye; idarenin vermiş olduğu karara karşı da Kamu İhale Kurulu'na karşı itirazın şikâyet başvurusunda bulunulması gerekmektedir.

2.2 Konunun örnekle anlatılması

İdareye şikâyet ve Kamu İhale Kurulu'na itirazın şikâyet başvurusu ihale sonucu alınan kararlarla ilgili olarak idari yargı öncesi tüketilmesi gereken zorunlu başvuru yollarıdır. Sürecin bu şekilde tasarlanması şu şekilde bir sonucun doğmasına sebebiyet vermektedir;

Kamu İhale Kurulu kararı sonrasında idare ihale üzerinde kalan firmaları sözleşme yapmaya davet etmektedirler. Ve sözleşme imzalanarak söz konusu ihaleye ilişkin yüklenim başlamaktadır. İşte bu noktada Kamu İhale Kurulu kararının idari yargıya taşınması sonucunda ve idari yargı tarafından Kamu İhale Kurulu kararının iptal edilmesine yönelik bir karar çıkması durumunda ihaleye çıkmış olan idare yeni oluşan duruma göre karar vermek zorundadır.

Örneğin

A firması ve B firması ihaleye katılmış olsunlar.İhale A firması üzerinde kalmış olsun. B firması da ihalenin A firmasında kalmaması gerektiğine dair idareye şikâyet ve Kamu İhale Kurulu'na itirazın şikâyet başvurusunda bulunmuş olsun. Kamu İhale Kurulu B'nin şikâyet başvurusunu reddettiğinde ihaleyi gerçekleştiren idare A firması ile sözleşme imzalamış olacaktır ve yüklenim başlayacaktır. B firması Kamu İhale Kurulu kararını mahkemeye götürmüş olsun ve mahkeme tarafından yüklenimin 4. ayında

"Evet B firması haklıdır. A firması ihale dışı bırakılmalıdır" diye bir karar çıkmış olsun.

Anayasa'mızın 138. madde hükmü gereğince mahkeme kararlarının ivedilikle uygulanması ve idari yargılama usulü Kanunu'nun 28'nci madde hükmü gereğince söz konusu kararın tebliğ tarihinden itibaren maksimum 30 gün içinde uygulanma zorunluluğundan dolayı idare firma A ile sözleşmeyi feshedecek ve B firması ile sözleşme imzalayacaktır. Görüldüğü üzere süreç bir hayli karışık bir hal almaktadır.

2.3. Getirilen değişiklik

Bu değişiklik Kamu İhale Kurulu kararlarının uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla getirilmiştir.

- Bu değişiklikte Kamu İhale Kurulu kararı hakkında yürütmenin durdurulması veya iptali yönünde verilen kararlar sonucunda eğer en avantajlı teklif sıralaması değişiyor söz konusu idari yargı kararı uygulanacaktır. Eğer en avantajlı teklif sıralamasını değiştiren bir yargı kararı değilse (Örneğin başvuru ehliyeti nedeniyle reddedilen itirazın şikâyet başvuruları gibi) söz konusu yüklenimin durmasına gerek bulunmayacaktır.

- Ancak idari yargı kararı sonrası eğer en avantajlı teklif sahibi değişmekteyse;

a) Yeni durumda idare tarafından ihale uygulama yönetmeliklerinde yer alan sözleşmenin imzalanması ile ilgili hükümlere göre ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi istekli idarece sözleşmeye davet

edilecektir.

b) Bu firma sözleşme imzalanması için gerekli yükümlülükleri yerine getirerek idareye yazılı başvuruda bulunacaktır. (Bu yükümlülükler ihale üzerinde kalan firmanın verdiği taahhütlerin yerine getirilmesi, kesin teminatın yatırılması ve damga vergilerinin yatırılması gibi taahhütlerdir)

c) Eğer yukarıdaki süreçler tamamlanmış olursa eski sözleşme feshedilerek bu yeni durumdaki kişi ile sözleşme akdedilecektir.

d) Söz konusu istekli tarafından; sözleşmenin imzalanmayacağı yönünde cevap verilmesi, süresi içinde sözleşme imzalamaya gelinmemesi veya İhale Uygulama Yönetmeliklerinde yer alan sözleşmenin imzalanması ile ilgili hükümlere uygun olarak belgelerin sunulmaması hallerinde, mevcut yüklenici ile imzalanmış sözleşme idarece feshedilmeksizin uygulanmaya devam edilecektir.

Görülebileceği üzere mevzuattaki bu değişiklik ile idarelerin kafasında bir hayli sorun teşkil eden Kamu İhale Kurulu kararının idari yargı kararı sonrası iptal edilmesi sonucunda nasıl hareket edileceğine dair açıklayıcı bir düzenleme getirilmiştir. Peki, burada akılda kalan soru şu, ihale sonrasında sözleşme imzalamaya gelmeyen istekliler için kanunda yasaklılık ve geçici teminatlarının gelir olarak kaydedileceğine dair düzenlemeler yer almaktadır. Bu hükümler Kamu İhale Kurulu kararlarının mahkemeye iptali sonrası oluşan yeni durumda

sözleşme akdetmeye gelmeyen firmalar için de uygulanacak mıdır? Çünkü ihale çoktan bitmiştir. Sanırım önümüzdeki günlerde bu hususa yönelik olarak yargı kararları ile bu husus netliğe kavuşturulacaktır.

Sonuç

Kamu İhale Kurulu'nun şikâyet başvurularını daha objektif olarak değerlendirmek veyahut idari yargı kararlarında KİK kararların karşı açılan davalarda içtihat haline gelen kararların mevzuatta yer bulabilmesi amacıyla alt Kamu İhale Kanunu'nun alt mevzuatında değişiklikler olabilmektedir.

29 Haziran 2017 tarih ve 30109 sayılı Resmi Gazetede, ihale mevzuatına yönelik önemli değişiklikler yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Makalemizde yer verdiğimiz üzere Kamu İhale Genel Tebliği'nde önemli değişiklikler gerçekleştirilmiştir:

- Sınır değer tespitine yönelik olarak teklif sayısı ve teklif bedelleri dikkate alınacak firmaların belirlenmesi noktasında, önceki düzenlemeden farklı olarak sınırlama getirilmiştir. Yaklaşık maliyetin üzerinde olan teklifler ile yaklaşık maliyetin % 60'ının altında olan teklifler sınır değer hesabında geçerli teklif olarak kabul edilmeyecektir.

- Kamu İhale Kurulu kararlarının idari yargı tarafından iptal edilmesi sonrasında oluşacak yeni durumda idarelerin sözleşmenin feshi vb. konularda nasıl hareket etmeleri gerektiği açıklığa kavuşturulmuştur.

Kaynakça

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, erişim: www.basbakanlik.gov.tr/mevzuat www.kik.gov.tr/istatistikler/2016 Yılı

İstatistikler
www.resmigazete.gov.tr

Sonnot

1) www.kik.gov.tr/istatistikler/2016

5 soruda “uyuşturucu”

Stj. Av. Fatih Han Terzioğlu

1- Uyuşturucu nedir? Bağımlılık nedir?

Dünya Sağlık Örgütü’ne göre “Sağlık dışında kullanılanlar hariç, yaşayan organizmaya alındığında, organizmanın bir veya birden çok özelliğini değiştiren maddeler” uyuşturucu madde olarak tanımlanmaktadır. Madde bağımlılığı ise uyuşturucu maddenin kullanımı neticesinde organizmada meydana gelen bozulmalara rağmen, organizmanın bu maddeyi arzu etmesidir. Bağımlı kişi madde kullanımına ara verdiğinde yoksunluk belirtileri yaşar. Bu yoksunluk belirtileri neticesinde madde kullanım sıklığını ve dozunu artırır.

Aşağıdakilerden sadece 3’ünü 12 ay içerisinde yaşayan kişi bağımlıdır. (1)

- Kullanılan madde miktarının sorunlara rağmen giderek artırılması.
 - Bırakma çabalarının boşa çıkması.
 - Maddeyi sağlamak, kullanmak veya bırakmak için çok fazla zaman harcanması.
 - Sosyal, mesleki ve kişisel etkinliklerin azaltılması veya bırakılması
- Bağımlılık yapan tüm maddeleri uyuşturucu maddeler olarak kullanmak yanlış bir tanımlama olacaktır. Ancak bağımlılık yapan uyarıcı maddeleri uyuşturucu madde olarak tanımlamak doğrudur. Uyuşturucu maddeler doğal veya sentetik olabilir. Bu maddelerin yasal olanları

hekim tarafından reçete ile yazılmakta ve eczaneler kanalı ile temin edilmektedir. Ancak gayri yasal olanların temini ve kullanılması sadece kişiyi değil, toplum sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir.

2- Uyuşturucu madde kullanımının etkileri nelerdir?

Uyuşturucu madde kullanımı beyinde bulunan sinirlerin zarar görmesine ve sinir uçlarının birbirleriyle olan iletişiminin kesilmesine neden olur. Bu süreçte kullanım devam ederse sinir uçlarının yapısı bozulur ve bu durum çeşitli hastalıkların sirayetine neden olur. Uyuşturucu maddelerin kişi üzerindeki belirtileri kullanılan maddeye göre değişse de genel olarak; fazla uyuma, uyku bozukluğu, göz bebeklerinde aşırı genişleme veya daralma, solunum yavaşlaması, terleme, huzursuzluk, depresyon ve psikotik belirti gözlenmektedir.

3- Uyuşturucu maddeye ilişkin toplumda yanlış bilinenler nelerdir?

Uyuşturucu kullanımı ile ilgili pek çok yanlış fikir toplum içerisine yayılmıştır. Bunlardan ilki ve en tehlikelisi “Ben bağımlı olmam” fikridir. Bağımlılığın psikolojik ve sosyal etkenlerle ilgisi yoktur. Herkes bağımlı olabilir. Uyuşturucunun organizmada meydana getirdiği değişiklikler kişiyi istem dışı olarak buna sürükleyecektir. Uyuşturucu kullanımı devam ettiği sürece kişi

her an bağımlılığın pençesine düşebilir. Bir diğeri ise “Bir kere kullanmaktan bir şey olmaz” fikridir. Uyuşturucu maddeler genel olarak ilk kullanımdan sonra tekrar kullanıma arzusu yaratır. Örneğin: Kokain maddesi ilk kullanımdan sonra dahi yeniden arzu yaratması ile bilinen uyuşturucu maddelerdendir. Bir kereden çok şey olacağını unutmamak ve sağlıklı bir gelecek için anlatmak gerekmektedir. Bu ve bunun gibi birden çok yanlış fikir bulunmaktadır. Son olarak “Uyuşturucu bağımlıları tedavi edilemez” fikri de son derece yanlış bir fikirdir. Bağımlılık sonrası tedavi oldukça zor bir süreç gerektirir. Ancak kişinin istekli olması, kurtulmayı irade etmiş olması başarıyı oldukça artıracaktır. Ayrıca tedavinin uzman kişilerce yapılması gerekmektedir. Madde kullanan ve tedavi olmak isteyen, bu konudaki problemlerine çözüm arayan kişi ve yakınları hastanelere bağlı Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezleri (AMATEM) ile psikiyatri kliniklerine başvurarak tedavi olabilirler. Hasta ve doktor işbirliğiyle yürütülen tedavi, 2-6 hafta arasında hastanede yatarak arındırma ve bir yıl süre ile psiko-sosyal tedavi şeklinde gerçekleşmektedir.

4- Uyuşturucu bulundurma ve kullanımının cezai sorumluluğu nedir?

Uyuşturucu madde

bulundurulması ve kullanılması Türk Ceza Kanunu açısından suç teşkil etmektedir. Kişisel kullanım için uyuşturucu bir maddeyi satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak suçunun cezası 2 yıldan 5 yıla kadardır. Suçtan dolayı şüpheli hakkında soruşturma açılması durumunda Cumhuriyet Savcısı kamu davasının 5 yıl süreyle ertelenmesine karar verir ve şüpheliyi yükümlükleri ve bunları ihlal etmesi durumunda olacaklar konusunda uyarır. Şüpheli hakkında en az 1 yıl süreyle denetimli serbestlik

uygulayabilir ve bu süreyi 3'er aylık sürelerle uzatabilir bu uzatma süreleri ise 1 yılı geçemez. Hakkında denetimli serbestlik kararı verilen şüpheli gerek görülmesi halinde tedaviye de tabi tutulabilir. Kişi 5 yıl içinde aynı suçu işlerse hakkında kamu davası açılır.

5- Uyuşturucu ile mücadele için neler yapabiliriz?

Uyuşturucu ile mücadele konusunda toplumda farkındalık yaratmak şarttır. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları,

dernekler ve diğer tüm sivil toplum kuruluşlarının dikkatinin bu yöne çekilmesi, çalışmalar yapması veya çalışmak üzere kurulan örgütlere destek verilmesi son derece önemlidir. Birey mücadelenin yanı sıra kolektif hareketin toplum dikkatini bu yöne çekmesi daha kolaydır. Toplumun uyuşturucu ile mücadele refleksinin oluşabilmesi için bu büyük tehlikenin boyutunun en iyi şekilde anlatılması gerekmektedir. Bu anlatının etki gücünün artması için doktorlar kadar hukukçuların da meseleye eğilmesi şarttır.

Sonnot:

1) Türkiye Yeşilay Cemiyeti <https://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/madde-bagimliliği>

Marka hukukunda tazminat davaları

Stj. Av. Nisa Ören

1. Tazminat davaları

A. Genel olarak tazminat sorumluluğu

556 sayılı KHK'nın 62 ve 64. maddelerinde düzenlenen tazminat sorumluluğu, esas itibariyle borçlar hukuku anlamında haksız fiil sorumluluğudur. Konuya ilişkin olarak Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun verdiği 17.12.1997 tarihli 1997/11-836 E., 1997/1075 K. sayılı kararında "Mahkemece, davalı eyleminin davacının marka haklarına tecavüz ve haksız rekabet olduğu tespit edilerek menine karar verilmiş ve bu gerekçe davalı tarafından temyiz edilmemiştir. Marka haklarına tecavüz ve haksız rekabet esas itibariyle bir haksız fiil olup, ticaret ile uğraşan davalının basiretli bir tacir gibi davranması, özellikle bayileri tarafından satışa sunulan davacı ürünlerinin, üstelik taklit edilmiş benzerlerini rastgele piyasadan alıp satış için işyerinde bulundurmaması gerekir. Bu nedenle bu dava içerisinde bir zarar kalemi olarak yer alan yoksun kalan kazancın talebi için gereken şartlar, haksız fiilden doğan zararın tazminini düzenleyen genel hükümler çerçevesinde belirlenecektir."

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 49. maddesinde kusurlu ve hukuka aykırı fiille başkasına zarar veren kişinin bu zararı gidermekle yükümlü olduğu hüküm altına alınmıştır. Bilindiği üzere haksız fiil sorumluluğunun doğması için 4 unsurun bir arada

bulunması gerekmektedir. Buna göre; bir fiilin bulunması, zararın meydana gelmiş olması, fiil ile zarar arasında uygun nedensellik bağının bulunması ve fiili gerçekleştirenin kusurlu olması gerekmektedir. Marka hakkı tecavüze uğrayan kişinin tecavüz nedeniyle açacağı tazminat davalarında da bu koşulların varlığı aranacaktır.

Haksız fiil sorumluluğunda hukuka aykırı fiil, kamu veya özel hukuk kaynaklı herhangi bir emredici hukuk kuralının ihlal edilmesidir. Bu kuralın ihlali sonucu zarar görenin tazminat talep edebilmesi için kuralın amacının o kişinin zarardan korunmasını da kapması gerekir. 556 sayılı KHK çerçevesinde yoksun kalan kazancın talebinde hukuka aykırı fiil unsuru, m. 61'de sayılan tecavüz fiilleriyle sağlanır. Bu madde kapsamında hukuka aykırılık halleri; "marka sahibinin izni olmaksızın markayı 9. maddede belirtilen şekillerde kullanmak, markanın taklit edilmesi, taklit olduğu bilinen veya bilinmesi gereken markayı taşıyan ürünlerin piyasaya sürülmesi, ticaret alanına çıkarılması, ticari amaçla elde bulundurmak, marka sahibi tarafından lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devretmek" olarak sayılmıştır.

556 sayılı KHK'nın tazminat başlıklı 64. maddesi "Marka sahibinin izni olmaksızın, marka taklit edilerek

üretilen ürün üreten, satan, dağıtan veya başka bir şekilde ticaret alanına çıkaran veya bu amaçlar için ithal eden veya ticari amaçla elinde bulunduran kişi, hukuka aykırılığı gidermek ve sebep olduğu zararı tazmin etmekle yükümlüdür. Taklit markayı herhangi bir şekilde kullanmakta olan kişi, marka sahibinin markanın varlığından ve tecavüzden kendini haberdar etmesi ve tecavüzü durdurmasını talep etmesi halinde veya kullanmanın kusurlu bir davranış teşkil etmesi halinde sebep olduğu zararı tazmin etmekle yükümlüdür" hükmüne yer vermiştir. Bu hüküm öğretide çeşitli tartışmalara neden olmuştur. Maddenin 1. bendinde kusurdan söz edilmemiş olup 2. bentte açıkça kusur şartı dile getirilmiştir. Öğretide Tekinalp, ilk bentte yer alan düzenlemenin kusursuz sorumluluk hali olduğunu ifade ederken(1), ağırlıklı görüş, bir işareti marka olarak kullanmayı düşünen kişinin bu işaretin kullanılmasının bir başkasının marka hakkına saldırı teşkil edip etmeyeceğini araştırması gerekeceğinden ve kendisinden beklenen derecede araştırmayı yapmayan ve bu sebeple piyasada tanınmış bir markanın aynısının veya benzerinin marka olarak kullanan kişinin kusurlu sayılacağından hareketle, her iki halde de bir kusurluluğun varlığını aramaktadır.(2) Kusursuz sorumluluğun istisnai bir sorumluluk türü olduğu ve ancak yasada açıkça düzenlenmesi

halinde mevcut olduğu dikkate alındığında her iki bent için de tecavüz edenin kusurunun varlığı şarttır. Kaldı ki ilk fıkrada bahsi geçen fiiller kusuru bünyesinde bulundurmaktadır. Kusurun varlığının asıl olduğu ilk fıkra açısından kusurun olmadığı ispat, markayı taklit eden kişi üzerindenken; ikinci fıkra bakımından kusurun varlığını ispat marka hakkı sahibi üzerindedir.

556 sayılı KHK'nın 64. maddesinin 2. fıkrasında ifade edildiği üzere "taklit markayı herhangi bir şekilde kullanmakta olan kişi"den kasıt "taklit malı kullanan kişi"dir. Buradaki kullanım ekonomik amaçlı olacağından taklit malı kullanan kişinin tüketici olarak değerlendirilmemesi gerekir.(3) Taklit malı kullanan kişi; somut olayın özelliklerine göre bilerek veya bilmeyerek taklit malları kullanan tamirci, bakımçı gibi meslek erbabıdır.(4) Bu kişinin tazminat sorumluluğu ancak marka sahibinin markanın varlığından ve tecavüzden kendisini haberdar etmesi ve tecavüzü durdurmasını talep etmesine rağmen kullanımının devam etmesi halinde doğacaktır. Marka sahibinin bu anlamda yapacağı bildirimin geçerliliği herhangi bir şekle bağlanmamıştır.

Marka hakkına tecavüz, marka sahibinin malvarlığında bir fiili zarar veya kar kaybı meydana getirecektir. Bunun yanında bazı hallerde markanın itibarı zarar görebilecek, marka sahibinin manevi zararı da söz konusu olabilecektir. KHK'nın 62. maddesinde düzenlendiği üzere marka sahibi uğradığı maddi ve manevi zararın tazminini istemeye yetkili olduğundan, ortaya çıkan zararın giderilmesi için maddi ve manevi tazminat talebiyle koşulların gerçekleşmesi halinde itibar tazminatı talep etmesi mümkündür.

2. Maddi tazminat

Marka hakkına tecavüz nedeniyle maddi tazminat davası KHK'nın 62., 64., 66. ve 67. maddelerinde düzenlenmiştir. 62. maddede marka hakkı tecavüze uğrayan kişinin uğradığı zararın giderilmesini isteyebileceği, 64. maddede ise markaya tecavüz edenin sebep olduğu zararı giderme zorunluluğu hükme bağlanmakta; 66. maddede yoksun kalınan kâr seçenekleri, 67. maddede ise yoksun kalınan kazancın artırılması hükme bağlanmıştır. Bu bağlamda maddi tazminat olarak istenebilecek kalemler fiili zarar ve yoksun kalınan karıdır.

Fiili zarar; marka hakkına tecavüz nedeniyle marka hakkı sahibinin malvarlığında meydana gelen net azalmadır. Mal varlığında azalma, aktifin azalması veya pasifin çoğalması biçiminde ortaya çıkmaktadır. Marka hakkı sahibinin fiili zarar kalemlerine; hukuka aykırı fiiller nedeniyle piyasaya etkin bir şekilde girememesi, yatırımlarının bu süreçte boşa gitmesi, marka hakkına tecavüz sebebiyle başvurulmuş hukuki yollar sebebiyle ödenen (avukatlık ücreti, danışmanlık ücreti, tahkim ücreti vb.) masraflar gösterilebilir. (5)

BK'nın 50. maddesi uyarınca zarar gören, zararını ve zarar verenin kusurunu ispat yükü altındadır. Uğranılan zararın miktarı tam tespit edilemiyorsa hâkim, olayların olağan akışını ve zarar görenin aldığı önlemleri göz önünde tutarak, zararın miktarını hakkaniyete uygun olarak belirler. Tazminat miktarı belirlenirken bunun üst sınırı zarar miktarı çizmektedir.

Yoksun kalınan kar; marka sahibinin malvarlığında meydana gelmesi muhtemel artışların tecavüz edenin fiilleri sebebiyle engellenmesi, bunlardan

mahrum kalınmasıdır. İspatı zor olan bu hususa ilişkin olarak, 556 sayılı KHK'nın 66. maddesinde yoksun kalınan kar kalemleri 3 seçenek halinde düzenlenmiş ve 65. maddesinde ise ispat noktasında ayık bir düzenlemeye yer verilmiştir. Buna göre yoksun kalınan karın hesabı; -Marka hakkına tecavüz edenin rekabeti olmasaydı, marka sahibinin, markanın kullanılması ile elde edeceği muhtemel gelire, -Marka hakkına tecavüz edenin, markayı kullanmak yoluyla elde ettiği kazanç, -Marka hakkına tecavüz edenin, markayı bir lisans anlaşmasıyla hukuka uygun şekilde kullanmış olması halinde ödemesi gereken lisans bedeline göre yapılacaktır.

Söz konusu usuller sınırlı sayı esasına göre benimsenmiş olup marka sahibi bu konuda seçimlik hakka sahiptir. Marka sahibi belirtilen usullerden yalnızca sadece birisini seçmek yetkisine sahiptir. Marka sahibinin hangi usulü seçtiğinin, yoksun kalınan kâr talebi yanında ayrıca belirtilmesi gerekir. Aksi halde bu usullerden birinin re'sen seçilme imkânı olmayıp mahkemece, marka sahibinin seçim yapması istenecektir. Konuya ilişkin olarak; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 02.06.2005 tarihli 2004/7923 E., 2005/5758 K. sayılı kararında "Mahkemece yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucunda düzenlenen raporda davacılar vekilinin belirttiği yasal düzenlemede ifade edilen 3 usulden hangisine dayandığı açıklattırıldıktan sonra maddi tazminatın tespitinin yapılacağı belirtilmiştir. O halde mahkemece, davacılar vekiline 556 sayılı KHK'nın 66. maddesinde yoksun kalınan kazancın belirlenmesine ilişkin usullerden hangisine dayandığının tereddütsüz şekilde açıklattırılması" şeklinde ifadelere yer verilmiştir.

Davacının başlangıçta yaptığı seçimini sonradan değiştiremeyeceği hususu tartışmalıdır. Öğretide Arkan, belirtilen yöntemlerden birini seçen davacının, yargılama sürecinde bu seçimini değiştirerek bir diğer usule göre hesaplama yapılmasını isteyebileceği görüşünü taşırken,(6) Yasaman bu 3 yöntemden birisi seçildikten sonra bundan vazgeçip serbestçe diğer yöntemle başvurulamayacağı görüşündedir. Çolak, davacının yaptığı seçimi sonradan değiştirebilmesinin ancak davalının buna rıza göstermesiyle, davalının rızasının olmaması halinde ise ancak ıslah yoluyla mümkün olduğunu ifade etmektedir.(7) Yargıtay da eğer karşı tarafın rızası yoksa, tercih değişikliği yapılabilmesi için ıslahı gerekli görmektedir.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 27.02.2012 tarihli 2010/10672 E., 2012/2762 K. sayılı kararında "556 sayılı KHK'nın 66. maddesinde marka hakkının ihlali halinde yoksun kalınan kazancın temini için talep edilebilecek tazminat talebi 3 ayrı seçenek halinde belirtilmiş olup, davacı marka hakkı sahibi başlangıçtaki tercihi itibarıyla bunlardan lisans bedeline ilişkin (c) bendine dayalı talepte bulunduğuna göre, karşı tarafın muvafakatı olmaksızın bu talebini değiştiremeyeceği gibi ıslah suretiyle de söz konusu tazminata dair 66. Maddesindeki seçeneklerden birine dayanılmadığından, artık mahkemece 556 sayılı KHK'nın 66/2-c bendi yani lisans bedeli dışında bir başka tazminat seçeneğine dayalı maddi tazminata hükmedilemez." ifadelerine yer vermiştir.

Hesaplama yöntemleri ile davacının zararının en iyi şekilde giderilmesi amaçlanmıştır. Marka sahibi bu 3 yöntemden birisini seçerken, birtakım verilere,

davalının ticari satış rakamlarına, defterlerine ihtiyaç duyabilir. KHK'nın 65. maddesinde, marka sahibinin markasının kendi izni olmaksızın taklit edilerek kullanılması sonucunda uğradığı zararın miktarının belirlenmesi için tazminat yükümlüsünden markanın kullanılması ile ilgili bilgi ve belgeleri vermesini talep edebileceği hükme bağlanmıştır. Bu hüküm, ispat yükü kendisinde olan kimsenin delillerini kendisinin bulması, Roma Hukuku'ndan gelen kimsenin kendi aleyhine olan belgeleri mahkemeye ibrazı mecbur tutulamayacağı (memo contra se edere tenetur) kuralının istisnasıdır. Hüküm fıkrasındaki "zararın miktarının belirlenmesi için" tabiri davalıdan istenebilecek belgelere ilişkin sınırı çizmektedir. Davalının ticari sırlarına ilişkin olan müşteri bilgileri, dağıtıcı listeleri gibi belgeler konusunda Çolak, bunların bilirkişilerce incelenebilmesinin mümkün olduğunu ancak ibrazının istenememesinin daha doğru olacağı kanaatindedir.(8) Konuya ilişkin olarak Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 22.06.2015 tarihli 2014/8822 E., 2015/8570 K. sayılı kararında yerel mahkemenin, davacının davalıya ait defter ve faturaları inceleme talebini, davalının ticari sır iddiası yerinde görülerek reddetmesini ve bu hususta yalnızca bilirkişilere inceleme yaptırmasını temyiz incelemesi esnasında onamıştır. Yoksun kalınan kazançla ilişkin 3 değerlendirme usulü öngören 66. maddenin son fıkrasında yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında dikkate alınacak kriterlere yer verilmiştir. Markanın ekonomik önemi, marka hakkına tecavüz edildiği anda geçerlilik süresi ve yine aynı esnada markaya ilişkin lisansların sayısı ve çeşidi gibi etkenler dikkate alınır.

Marka sahibi yukarıda sayılan seçeneklerden birisiyle

hesaplanan yoksun kalınan kazançla 556 sayılı KHK'nın 67. maddesi uyarınca bir miktar pay eklenmesini isteyebilir. Ancak yoksun kalınan kazancın artırımının yapılabilmesi için; dava konusu ürünün satışlarında markanın ekonomik bakımdan önemli bir etkisinin bulunduğu mahkemece tespit edilmesi gerekir. "Ürünün satışında markanın ekonomik bakımdan önemli bir katkısının bulunması" ibaresi ilgili ürüne olan talebin oluşmasında markanın belirleyici etken olması şeklinde anlaşılmalıdır. Öğretideki görüş birliği, KHK m. 67 dikkate alınarak yoksun kalınan kazancın bir miktar artırılması; markanın, sektörde talep gören, kalitesine güvenilen, tanınmış bir marka olmasına bağlı olduğunu ifade etmektedir. (9) Çünkü ancak tanınmış marka söz konusu olduğu takdirde ilgili ürüne oluşan talebin oluşmasında marka belirleyici etken olacaktır.

Öğretide Arkan(10), KHK'nın 67. maddesinin gereksiz olduğunu, zaten 66. madde uyarınca yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında markanın ekonomik değerinin dikkate alındığını ifade etmektedir. Söz konusu hükmün niteliğine ilişkin olarak, özel hukuka ilişkin kanuni bir ceza olduğu görüşünün(11) yanı sıra somut olayın özelliklerini dikkate alan denkleştirme olduğu görüşü(12) de mevcuttur.

A. Kümülatif koruma halinde tazminat

Markanın aynı zamanda bir eser ve/veya tasarım oluşturması gibi kümülatif korumanın söz konusu olduğu, aynı eylem sonucu bir kişinin birden fazla fikri ve sınai mülkiyet haklarına tecavüz edildiği durumlarda, hak sahibi her ne kadar bu hakların tamamına dayanabilir ise de her birinden ayrı ayrı tazminat talep etmesi mümkün değildir. Tazminat, ancak bu haklardan birisine göre hesaplanacaktır.

Yargıtay 14.07.2006 tarihli 2005/5095 E., 2006/8411 K. sayılı kararında hak sahibi ihlal olunan her hakkı için ayrı ayrı talepte bulunabilirse de aynı eylemden dolayı ihlal olunan her hak için ayrı ayrı tazminata hükmedilmez. Aynı eylem ile ihlal edilen her hak için ayrı ayrı belirlenen miktarların toplamı üzerinden tazminata hükmedilmesi doğru değildir.” ifadelerine yer vermiştir.

Yargıtay kararına konu uyuşmazlıkta(13); davacıya ait eser davalı tarafından izinsiz işlenmiş, davacı adına tescilli “M...CLINIC” markası eser adı olarak kullanılarak çoğaltılmış ve yayılmıştır. Bu kararın gerekçesinde sebeplerin yarışması konusuna değinilmiştir. “İlke olarak, aynı eylem sonucu bir kişinin birden fazla fikri ve sınai mülkiyet haklarına tecavüz edilmesi halinde, söz konusu tecavüzler esasen BK’nın 41 ila 66. maddelerinde kaynağını bulan haksız fiil sorumluluğunun özel yasalarda düzenlenen halini oluşturduğundan; böyle bir durumda hak sahibi ihlal olunan her hakkı için ayrı ayrı talepte bulunabilir ise de, aynı eylemden dolayı ihlal olunan her hak için ayrı ayrı tazminata hükmedilemez. Başka bir deyişle, böyle bir durumda ihlal olunan haklar yarışır ancak talepler yığılmaz. Aksi halde, aynı zarardan dolayı haksız fiile ilişkin, zarar ve tazmin ilkelerine aykırı bir sonucun doğmasına yol açılmış olur. Bu nedenden dolayı ki, hak sahibinin, belirlenecek tazminat miktarları üzerinde seçimlik hakkının olduğunu kabul etmek gerekir.”

3. Yoksun kalan kazancın hesaplanmasına ilişkin yöntemler

a. Marka sahibinin muhtemel geliri (KHK m. 66/2-a)

KHK’nın 66/2-a maddesi uyarınca marka sahibi, açacağı tazminat davasında yoksun

kalınan kazancının, marka hakkına tecavüz edenin rekabeti olmasaydı markanın kullanılması ile elde edeceği muhtemel gelire göre hesaplanmasını talep edebilir. Buna göre yapılacak hesaplama esas itibarıyla marka hakkı sahibi olan davacının ticari kayıt ve defterleri, ticari faaliyetinin hacmi ve markasının değeri gibi unsurlara dayanacaktır. Bununla birlikte hesaplamada mütecavizin eyleminin boyutu, davalının ticari kayıtları, siparişleri, ne kadar üretim yaptığı, bu ürünleri hangi fiyattan sattığı gibi hususlar da dikkate alınacaktır. Bu yöntemle ilgili en büyük sorun, tamamıyla varsayımsal bir hesaplama yöntemi olduğu için, ispat konusunda ortaya çıkmaktadır. Çünkü marka, marka sahibinin gelirlerini etkileyen faktörlerden sadece biridir. Marka sahibinin marka hakkına tecavüz edenin haksız rekabeti olmasaydı, markasını kullanma yoluyla elde edebileceği gelirin ne kadar oranda markaya, ne kadar oranda diğer pazarlama faktörlerine (dağıtım ağına, genişliği, pazarlama stratejisi, satış sonrası hizmetler vs.) bağlı olacağının mutlak bir tespiti oldukça güçtür. Buradaki hesaplama bakımından önemli olan sadece dava konusu ürünün cinsi ile sınırlı olmak üzere, davacının markalı malın satışlarından elde edebileceği gelirdir. Dolayısıyla hesaplama yapılırken spesifik olarak dava konusu mallarla ilgili olmayan gelir kalemlerinin ayıklanması gerekir.

Yoksun kalan kârın, davacının mahrum kaldığı kara göre belirlenmesi usulünde, davacının cirosunda meydana gelen azalmanın veya oluşan zararın davalının hareketi ile uygun illiyet bağı içerisinde bulunması gereklidir. Bu sebepten dolayı, davalının haksız rekabeti ile ilgili olmayan gelir azalmaları veya

zarar kalemleri yoksun kalan kar olarak nitelendirilemez. Tecavüz eylemi sırasında marka hakkı sahibinin kazancında azalma olmayıp aksine markalı ürünlerin satışında artış olması, marka sahibinin tecavüz fiillerinden zarar görmediği ve elde edebileceği muhtemel gelirden yoksun kalmadığı sonucunu doğurmaz. (14)

Marka sahibi davacının elde edebileceği muhtemel gelirin hesaplanmasında Yargıtay, davacının ilgili dönem itibarıyla elde etmesi mümkün vergi öncesi net gelirin hesaplanması gerektiği görüşündedir. Buna göre zorunlu işletmesel giderler elde edilmesi muhtemel gelir kaleminden düşülerek hesap edilecektir.

b. Tecavüz edenin markayı kullanmakla elde ettiği gelir (KHK m. 66/2-b)

Bu yöntemde tecavüz edenin markayı kullanma yoluyla elde ettiği kazanç, bu kişinin net geliridir. Hesaplama sadece tecavüz edenin markayı kullanma yoluyla elde ettiği kazanç dikkate alınacağından marka hakkı sahibinin markayı kullanıp kullanmadığı veya kazanç elde edip etmediği önem taşımayacaktır. Mütecavizin markayı kullanmak yoluyla elde ettiği kazancını, pazarlama stratejisinin ve organizasyonunun etkinliği, dağıtım ağına genişliği, satış sonrası destek hizmetleri gibi faktörlerden ayrıştırarak net olarak belirleyebilmek oldukça güçtür. Yapılacak hesaplamada marka tescil tarihi de önemlidir. Hesaplama yapılırken, davalının elde ettiği kazancın belirlenmesinde, davalının ticari faaliyete başladığı tarih, marka tescil tarihinden önceyse, marka tescil tarihinin esas alınması gerekir.

Uygulamada markaya tecavüz edenlerin çoğunlukla kayıt dışı işlem yapmaları sebebiyle satış

rakamlarının tespit edilememesi güçlüğüyle karşılaşılmaktadır. Bu durumda somut olayın özelliklerine göre "minimum üretim" varsayımından hareketle hesap yapılması mümkün olabilir.(15) Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 30.11.2015 tarihli 2015/4309 E., 2015/12738 K. sayılı kararıyla onanan bir yerel mahkeme önüne gelen davada, davacı CHAMPIONE şirketinin markasının davalı tarafından taklit edilerek gömlekler üzerinde kullanılması olayında, davalının işyerinde sadece 7 tane gömlek ele geçirilmiş ise de bu sayı üzerinden tazminat hesaplamasının oluşa ve hakkaniyete uygun olmayacağını düşünmüş, bu sektörden uzman bilirkişinin yardımıyla, dava konusunda olduğu türden gömlek üretimi için en az 1 top kumaş alınması gerektiği, bir top kumaştan da en az 90 gömlek imal edileceği, işyerinde 3 farklı renkte gömlek ele geçirildiği hususlarını dikkate alarak, davalının minimum 270 adet gömlek üretilip satmış olabileceğini kabul etmiş, mütecavizin gelirini buna göre hesaplamıştır.

Bu hesaplama yöntemine göre, mütecavizin gelirinin, ticari defter ve faturasının bulunmaması, defter ve faturaların sel, yangın gibi doğal felaketler sonucunda zayı olması gibi nedenlerle hesap yapılamaması halinde, bir kısım mütecavizlerin durumu olası kötüye kullanmalarının önüne geçmek maksadıyla hâkim, 6098 sayılı TBK'nın 50. maddesini kıyasen uygulayarak tecavüz edenin gelirini yaklaşık olarak takdir edebilir. Yargıtay önüne gelen bir dosyada dava; marka hakkına tecavüzden kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemine ilişkin olup davacı vekili davalının, davacıya ait markayı taşıyan etiketleri başkalarının üretilen ürünlere takip, davacının ürünüymüş

gibi satmak suretiyle davacının marka hakkına tecavüzde bulunduğu ileri sürülmüş, yerel mahkemece, ileri sürülen vakıalar sabit kabul edilmesine karşın, davalının ticari kayıtlarını ibraz etmediği, davacıya ait ticari defterler üzerinde yapılan bilirkişi incelemesi neticesinde davacının maddi zararının ispatlanamadığı gerekçesiyle maddi tazminat isteminin reddine karar verilmiştir. Nitekim Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 30.06.2014 tarihli 2014/6714 E., 2014/12541 K. sayılı kararında " 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 50,51. maddeleri gereğince zararı ispat etmek davacıya düşerse de zararın hakiki miktarını tespit etmek mümkün olmadığı takdirde hakim halin mutat cereyanı ve zarara uğrayanın aldığı tedbirleri nazara alarak zarar miktarını adalete uygun şekilde tayin eder. Bu durumda mahkemece, dosyada mevcut deliller, iddia ve savunma göz önüne alınıp, davalının eylemleri nedeniyle davacının her halükarda maddi zararının olacağı, ancak davalının ticari defterleri üzerinde inceleme yapılmaması nedeniyle bu zarar miktarının tam olarak tespitinin mümkün olmadığı gözetilerek adalete uygun bir maddi tazminata hükmetmek gerekirken, yazılı gerekçeyle bu istemin reddi doğru olmamış, kararın temyiz eden yararına bozulması gerekmiştir." Diyerek yerel mahkemenin kararını bozmuştur. Maddi zarar miktarının hâkim tarafından takdir, marka sahibinin yoksun kalınan kazançla ilişkin olarak seçebileceği her 3 hesaplama usulü hakkında uygulama alanı bulunmaktadır.

c. Lisans örnekmemesi (KHK m. 66/2-c)

Yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında bir diğer usul, markaya tecavüz edenin markayı hukuka uygun bir şekilde lisans sözleşmesine dayanarak kullanması halinde

ödemesi gereken lisans bedeline göre hesaplanması usulüdür. Bu hesaplama yöntemi "fikri mülkiyet hakkından yararlanan bir bedel ödemelidir" fikrinden yola çıkılarak öngörülmüş olup emsal araştırması yapılmasını ve objektif bir değer belirlenmesini gerekli kılmaktadır. KHK m. 66/2 a.b bentlerinde yer alan hesaplama usulleri uygulamada güçlük arz etmekte çoğu zaman somut verilere dayanmadığından tatminkâr sonuçlar vermemektedir. Ayrıca marka sahibinin somut zararı veya tecavüz edenin elde ettiği geliri ispat edemeyeceği durumlarda bu hesap yöntemi daha avantajlıdır. Markayı haksız olarak taşıyan mallara henüz Türkiye pazarına girmeden gümrüklerde el konulması halinde, davalının elde ettiği kazançtan veya markaya tecavüz olmasaydı marka sahibinin elde edeceği muhtemel gelirden söz etmek oldukça güç olmasına karşın doktrinde ifade bulunduğu şekliyle lisans örnekmemesi yoluyla marka sahibinin zararının hesaplanması mümkün olmaktadır. Çünkü marka sahibinin karşı edim olmaksızın markasından yararlanmaya izin vermeyeceği muhakkaktır. Dolayısıyla lisans bedeline karşılık gelen mal varlığı kaybı oluşmaktadır.

Yargıtay; markanın taklitlerini içeren ürünlerin henüz Türkiye pazarına girmediği, mütecavizin taklit ürünleri transit olarak ithal etmek isterken mallara gümrükte el konulduğu somut durumlarda, davalının eyleminin KHK'nın 61-c maddesi uyarınca marka hakkına tecavüz teşkil ettiği, bu durumda davacının pazardaki durumunun olumsuz etkileneceğini, zararın oluşması için taklit markayı taşıyan ürünlerin pazara sunulmasının zorunlu olmadığı gerekçeleriyle, davalının bir kazanç elde etmediği, davacının mal varlığında da bir eksilme olmadığı gerekçeleriyle maddi

tazminat talebini reddeden yerel mahkeme kararını bozma yönünde kararlar vermiştir.(16)

Hesaplama yapılırken öncelikle mutaf lisans bedeli belirlenip daha sonra somut olayın özelliklerine göre uygun lisans bedelinin tespiti yapılmalıdır. Ancak belirlenecek varsayımsal lisans bedelinin münhasır lisansa göre mi yoksa basit lisansa göre mi tespit edileceği hususunda açıklık bulunmamaktadır. Somut olaya göre birden çok lisans alanı bulunan bir markanın izinsiz kullanımı durumunda farazi lisans belirlemesinin münhasır olmayan lisans; yurtdışında bulunan marka sahibinin Türkiye’de bir firmayla fason üretim konusunda anlaşış sadece bu firmaya münhasır lisans vererek her yıl belirli miktar ve nitelikte üretim yapması örneğinde bir başkasının markayı izinsiz kullanması halinde ise farazi lisans türü münhasır lisans olmalıdır.

Mutaf lisans bedeli, kural olarak marka hakkının pazar değerine göre belirlenen lisans bedelidir. Bu bedel; tecavüz öncesi döneme ilişkin olarak daha önce önemli sayıda lisans sözleşmesinde kararlaştırıldığı şekilde ve daha önce lisans sözleşmeleriyle verilmiş kullanma izninin tecavüz edenin eylemlerini kapsayacak biçimde olması gibi hususlara dikkat edilerek tespit edilir.

Yargıtay’ın 02.02.2013 tarihli 2013/6117 E., 2013/21847 K. sayılı gelişim kararında “Lisans bedeli hesaplanırken, sadece davacının ihlalin yapıldığı yıldaki cirosu göz önüne alınmış, buna göre davalının ödemesi gereken lisans bedeli belirlenmiştir. Lisans bedeli belirlenirken sadece marka hakkı sahibinin cirosu, elde ettiği kazancın değil, davalının cirosu, üretim ve satış kapasitesi, satabileceği ürün miktarı da nazara alınarak

davalının ticari iş ve işlem hacmine uygun bir bedelin belirlenmesi gerekmektedir. Bu itibarla, somut olayın özelliklerine, davalının cirosuna, üretim ve satış kapasitesine, elde ettiği gelire göre ödemesi gerekli, hakkaniyete ve menfaatler dengesine uygun, makul bir miktarın lisans bedeli olarak tespiti ile hüküm alınması gerekirken...” şeklinde ifadeler yer almış, lisans örnekmesinde dikkate alınacak hususlara değinilmiştir.

Sözleşme ile lisans alandan farklı olarak tecavüz edenin, lisans sözleşmeleri müzakereleriyle uğraşmaması, bir takım yan yükümlülükler altına girmemesi, tecavüze konu markanın özel bir itibara sahip olması ve pazarda hâlihazırda yerinin olması avantajlarından faydalanacağı için uygun lisans bedelinin belirlenmesinde bu hususların da dikkate alınarak lisans bedeline bir miktarın ilave edilmesi gerekir.

Yoksun kalınan kazancın lisans örnekmesi yoluyla istenmesi, tecavüz edenin markayı kalitesiz bir mal üzerinde kullanması sonucu oluşan itibar zedelenmesinden doğan itibar tazminatının istenmesine engel değildir.(17)

4. Manevi tazminat

556 sayılı KHK’nın 62. maddesinin b bendi uyarınca marka hakkı sahibi uğradığı manevi zararların da tazminini isteyebilir. Manevi tazminat, kişilik haklarının ihlalinin doğan zararların tazminine yönelik olup niteliği konusunda 22.06.1966 tarih ve 7/7 sayılı İBK’da “Manevi tazminat, ne bir ceza, ne de gerçek anlamda bir tazminattır. Zarara uğrayan kişinin manevi isticarabını bir nebze olsun dindiren, ruhsal tahribatı onaran bir araçtır.” denilmiştir. Markaya tecavüz oluşturan her eylem manevi tazminata hükmedilmesini gerektirmeyip,

somut olayda BK’nın 58. maddesindeki kişilik haklarının zedelenmesi şartının bulunup bulunmadığı irdelenmelidir.

Marka hukukunda manevi zararın tazmininden amaçlanan, markaya tecavüz dolayısıyla hak sahibinin ticari işletmesinin de içinde bulunduğu piyasada sahip olduğu imaj ve güvenin zedelenmesi ile birlikte ticari, kişisel ve manevi varlığında meydana gelen azalmayı gidermektir. Bunun yanı sıra markaya tecavüz eylemleri hususunda caydırıcılığı sağlanmak da amaçlanır.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin 11.06.2013 tarihli 2011/9323 E., 2013/12117 K. sayılı kararında “Manevi tazminatın miktarını belirleme konusunda takdir yetkisi hakime aittir. Hâkim manevi tazminatın miktarını belirlerken hak ve adaletle uygun davranmalı, toplumun sosyal, ekonomik ve moral yapısını ve özellikle de somut olayın koşullarını gözötmelidir. Takdir edilecek tutar bir yandan manevi acıları gidermeli, kamuoyu ve sosyal vicdanda kabul görmeli, diğer yandan ise zarar gören açısından zenginleşme aracı olmamalıdır.” Diyerek manevi tazminatın hesabında menfaatlerin denkleştirilmesi amacını gerçekleştirecek şekilde hareket edilmesi gerektiğine değinmiştir.

Markaya tecavüz halinde genelde zedelenen marka hakkı sahibinin ticari itibarıdır. Ticari itibara hem gerçek hem de tüzel kişiler sahip olacağından, marka hakkı sahibinin tüzel kişi olması, manevi tazminat talep etmesine engel değildir. Zira TSE markasının kullanımına ilişkin sözleşmesi olmayan veya sözleşmede öngörülen kullanım süresi bitmiş olup da halen markayı kullanan mütecavizin eylemi dolayısıyla, tüketicinin kuruma duyduğu

güvenin azalması neticesinin doğması hali manevi tazminatı haklı kılacak niteliktedir.

TSE Yönetim Kurulu'nun "TSE Marka/Markalarını Sözleşme akdetmeksizin kullanılması başlıklı 10.5 no'lu kararda, sözleşme akdetmeksizin markayı kullanan ya da Sözleşmesi herhangi bir sebeple sona erdiği halde, TSE markasını kullananlar aleyhine, TSE'yi maddi zarara sokmaları sebebiyle, ürünle ilgili 1 yıllık emsal belge kullanma tavan ücreti tutarının 2 katından az olmamak üzere maddi tazminat, kamuoyunu yanıltmak ve haksız rekabete sebep olmak yoluyla TSE'yi kamu ve tüketici nezdinde güven kaybına uğratmaktan dolayı talep edilen maddi tazminatın 5 katından az olmamak üzere de manevi tazminat talebi ile ilgili hukuki işlemler başlatılır." Düzenlemesi yer almakta fakat HGK'nın 2013/ 11-2155 E., 2015/ 1306 K. sayılı kararında, manevi tazminatın miktarını tayin yetkisi hakimde olduğundan, herhangi bir kurumun kendi iç düzenlemesindeki ne kadar manevi tazminat talep edileceği hususunda bulunan uygulamaların hakim nezdinde bağlayıcılığı olmadığı sonucuna varılmıştır.

5. İtibar tazminatı

556 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 68. maddesi uyarınca, marka hakkına tecavüz edenin markayı kötü ve uygun olmayan bir şekilde kullanması sonucunda markanın itibarı zarara uğrarsa, marka sahibi bu yüzden uğramış olduğu zararın ayrıca tazminini isteyebilir. Madde metninde geçen "ayrıca" kelimesi bu tazminat türünün maddi veya manevi tazminat taleplerinden ayrı, onlara ek olarak üçüncü bir tazminat türü olduğunu kanıtlamaktadır.

Zedelenen itibar, bir mal varlığı

değeri olan markaya ilişkin olduğuna göre bu yönüyle itibar tazminatı maddi zarar türüdür. Buna karşın tecavüz sonunda işletmenin ticari itibarı da zedelenmişse uğranılan bu yönüyle de manevi zarardır. Her ne kadar itibar tazminatı, maddi ve manevi tazminatın gösterdiği özellikleri gösterse de her ikisinden de ayrılır. Burada marka sahibinin yıllar içinde emek ve çabasıyla tüketici nezdinde inşa ettiği kalite ve güven imajı, marka değeri, prestiji kaybolmakta yahut ciddi zarara uğramaktadır. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 11.05.2009 tarih, 2008/1536 E., 2009/5629 K. sayılı kararında " maddi ve manevi tazminattan farklı olarak düzenlenen bu tür zarar istemine, 551 sayılı KHK'nın 142 ve 554 sayılı KHK'nın 54. maddelerinde de yer verilmiştir. Anılan tazminat, işletmeden ziyade, doğrudan markanın itibarına yönelik meydana gelen zararın giderilmesi amacını gütmektedir. Bu tazminatın gündeme gelmesinde önemli olan husus, markanın itibarının zarar görmesidir." diyerek itibar tazminatı hakkında değerlendirmesini yapmıştır.

Yargıtay'ın kararına(18) konu bir diğer uyuşmazlıkta; davacı "SONY" ve "SONY ERICSSON" markalı taklit ürünlerin davalı şirket tarafından ithal edildiğini ileri sürerek, markaya tecavüzün ve haksız rekabetin tespiti ile önlenmesi yanında maddi ve manevi tazminat talep etmiştir. Yargıtay; manevi tazminat ve itibar tazminatı konusunda ayırım yapmış, davacının markasının kötü veya uygun olmayan bir şekilde kullanılması sonucunda davacıya ait markanın itibarının zarar gördüğünün kanıtlanamadığından, itibar tazminatına ilişkin olarak MarkKHK'nın 68. maddesinde öngörülen koşulların oluşmadığını, manevi tazminat için ise MarkKHK'nın 62. maddesi

uyarınca davacı yararına manevi tazminat istemi koşullarının oluştuğunu, taklit markalı ürünlerin iç pazara girişiminin engellenecek olmasının manevi tazminat isteminin reddine neden olmayacağına karar vermiştir.

İtibar tazminatını talep edilebilmesi için tecavüz edenin hukuka aykırı fiilinin yanında markanın kötü kullanımının veya markanın uygun olmayan şekilde kullanımının söz konusu olması gerekir. Kötü kullanma ifadesinin içeriği belirsiz olup Tekinalp, markanın kötü malda, kötü ambalajda ve kötü satış koşullarında kullanılmasını kötü kullanım olarak nitelendirmektedir.(19)

Zorunlu olmamakla birlikte, hükmün uygulanması daha çok tanınmış markalar bakımından gündeme gelir. Çolak; istisnai haller hariç olmak üzere, işin doğası gereği taklit malların zaten orijinalinden daha düşük kalitede ambalaja, malzeme ve işçilik kalitesine sahip olacağından hareketle ve düzenlemenin, markanın kalite ve güven imajının korunması amacıyla getirilmiş olması sebebiyle itibar tazminatının tanınmış markalar için söz konusu olabileceğini kabul etmektedir.(20) Örneğin dünyaca tanınmış bir markanın taklidinin işportada satılması veya Lüks ve tanınmış marka bir aracın LPG takılmak suretiyle satılıyor olması gibi durumların marka itibarına zarar vereceği açıktır. (21) Marka hakkına tecavüzden söz edebilmek için kullanımın ekonomik amaçlı olması gerektiğinden, kişisel kullanım kapsamındaki kötü ya da uygun olmayan kullanım, itibar tazminatına da neden olmayacaktır. Mesela satın aldığı lüks bir otomobile LPG taktırıp kullanan kişi bakımından itibar tazminatına hükmedilmesi mümkün değildir.(22)

6. Marka hakkına tecavüz nedeniyle tazminat davasının usul hukukuna ilişkin özellikleri
A. Tazminat davasında taraflar
1. Davacı

a. Marka sahibi

KHK'nın 62. ve 64. maddelerindeki fıkralara göre, Marka hakkına tecavüz nedeniyle tazminat davasında davacı, öncelikle markası 556 sayılı KHK hükümlerine göre tescilli marka sahibidir. Marka sahibi, markanın adına tescil edildiği kişidir. 556 sayılı KHK m. 9/3 uyarınca markanın sağladığı haklar, üçüncü kişilere karşı marka tescilinin Resmi Marka Gazetesi ile yayımı tarihinden itibaren hüküm ifade eder. Ancak hükmün devamında belirtildiği üzere, marka tescil başvurusunda bulunan kimseler de, başvurunun bültende yayımlanmasından sonra marka sahibinin sahip olduğu haklara sahip olmakla tazminat davasını açabileceklerdir. Lakin mahkeme, TPE tarafından başvuru sonuçlanıp tescil yayımlanmadan karar veremeyecektir.

Davacı marka sahibi tüzel kişiye, tüzel kişiliğin dava sonuna kadar sürmesi gerekir. Birleşme ya da devralma nedeniyle tüzel kişiliğin sona ermesi halinde halef olan yeni şirketin davaya taraf olması sağlanmalıdır. Davacı marka sahibi tecavüz eyleminden sonra fakat dava tarihinden önce markasını devretmişse, tecavüz tarihindeki marka hakkına dayanarak tecavüz nedeniyle tazminat davası açabilir.

Marka hakkına tecavüz nedeniyle açılan tazminat davası sırasında markanın devri halinde, hükümsüzlük davalarından farklı olarak davacının markasını devretmesi davanın düşmesi veya yeni bir taraf teşkilini gerektirmez. Bu davanın marka üzerindeki hak sahipliği değişikliğine rağmen taraflar arasında kural olarak devam

etmesi gerekir.(23)

Markanın devrinden sonra marka hakkına tecavüz eylemi gerçekleşmiş ve devir sicile kaydedilmemişse, taraflar markanın tescilinden doğan yetkilerini iyi niyetli üçüncü kişilere karşı ileri süremeyeceğinden, devir tescil tarihinden önce marka hakkına tecavüz halinde dava açmaya da, sicilde hak sahibi görünen devreden yetkilidir.

b. Lisans alan

556 sayılı KHK'nın 20. maddesine göre, tescilli bir markayı kullanma hakkı, tescil edildiği mal/ hizmetlerin bir kısmı veya tamamı için lisans sözleşmesine konu olabilir. KHK'nın 21. maddesi ve 73. maddesi uyarınca inhisari lisans sahibi, aksi sözleşmede kararlaştırılmadığı müddetçe üçüncü kişi tarafından marka sahibinin markadan doğan haklarına tecavüz edilmesi durumunda, marka sahibinin açabileceği davaları kendi adına da açmaya yetkilendirilmiştir. Her ne kadar KHK basit lisans sahibinin kural olarak dava açma hakkı olmadığını düzenlemişse de, basit lisans alan, markaya tecavüz halinde noter aracılığıyla yapacağı bir bildirimle marka sahibinden gereken davayı açmasını talep edebilir. Marka hakkı sahibinin bu talebi kabul etmemesi veya bildirim tarihinden itibaren 3 ay içinde gerekli davayı açmaması durumunda, lisans sahibi yaptığı bildirimi ekleyerek kendi adına dava açma yetkisine haizdir.

Lisans alanın kendi adına dava açma hakkına sahip olması, marka sahibinin de kendi uğradığı zararlar için dava açmasını önlemez. Tecavüz nedeniyle hem lisans alan hem de lisans veren dava açmışsa, bu davaların birleştirilmesi usul ekonomisi bakımından faydalı olabilmektedir ancak bunların

zararları birbirinden bağımsız olduğunun da unutulmaması gerekir

c. Rehin alan

Rehinli alacaklı bakımından markanın teminat değerinin korunması gerekeceğinden rehin alan bu hakkına dayanarak tazminat davası açabilir.

2. Davalı

Marka hakkına tecavüz sebebiyle tazminat davasının kimlere karşı açılacağı 556 sayılı KHK'nın 61. maddesinde ifade bulmuştur. Buna göre markayı KHK'nın 9. maddesinde sayılan hallerde kullanan, markayı veya ayırt edilemeyecek derecede benzerini kullanarak, markayı taklit eden, markanın taklit edildiğini bildiği veya bilmesi gerektiği halde, tecavüz yoluyla kullanılan markayı taşıyan ürünleri satmak, dağıtmak veya başka bir şekilde ticaret alanına çıkaran veya bu amaçlar için gümrük bölgesine yerleştiren veya ticari amaçlı elinde bulunduran, marka sahibinin verdiği lisans yetkisinin kapsamını aşarak, lisans kapsamında olmayan konularda üçüncü kişilere lisans veren veya lisans yoluyla verilen hakları genişleten kişilere karşı tazminat davası açılması mümkün olacaktır.

a. Taklit mal satan kimselerin müteselsil sorumluluğu

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2010 yılında verdiği verdiği PUMA kararında; bir giyim mağazalar zinciri mağazası yanında PUMA şekil markasını da taşıyan ayakkabıların bu giyim mağazasında satılması ve bu mallara el konularak giyim mağazası hakkında dava açılması sonucunda PUMA şirketi ile giyim mağazası zincirinin sulh anlaşması yaparak hukuk mahkemesindeki tazminat davasını sonuçlandırması ve akabinde giyim mağazaları zincirinin, sulh anlaşması sırasında

PUMA şirketine ödediği tazminatı, bu kez dava konusu ayakkabıları kendisine satan üretici firmadan istemesi biçimindeki somut davada, yerel mahkemenin "her iki firmanın da PUMA şirketine karşı birlikte sorumlu oldukları tespitini" yerinde bulmuş "zararın taraflar arasındaki iç ilişkide kusur oranlarına göre paylaştırılması gerektiğini" içtihat etmiştir.(24)

3. Dava açılmayacak kişiler

556 sayılı KHK'nın dava açılmayacak kişiler başlığını taşıyan 69. maddesine göre; marka sahibi, sebep olduğu zarardan dolayı marka sahibine tazminat ödemiş olan kişi tarafından piyasaya sunulan ürünleri kullanan kişiye, yani tüketicilere karşı tazminat davası açılmayacağı öngörülmüştür.

B. Tazminat davasında görevli ve yetkili mahkeme

1. Görevli Mahkeme

556 sayılı KHK'nın 1. ve 71. maddeleri gereğince, tescilli marka hakkına dayanarak açılacak tazminat davalarında görevli mahkeme, Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi'dir. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi'nin bulunmadığı yerlerde HSYK tarafından görevlendirilen Asliye Hukuk Mahkemeleri davayı görmektedir. Buna karşılık, tanınmış markaların tanınmışlık iddiasıyla açacakları tazminat davaları hariç olmak üzere, tescilli markaya dayalı olmayan, tescilsiz markalara dayanarak açılacak tazminat davaları genel görevli mahkemelerde görülür.

2. Yetkili mahkeme

Marka hakkına tecavüz nedeniyle tescilli markaya dayanılarak açılacak tazminat davalarında yetkili mahkeme, 556 sayılı KHK'nın 63/1. maddesine göre, davacının ikametgâhının bulunduğu yer mahkemesi, suçun işlendiği (tecavüz fiilinin gerçekleştiği yer olarak

algılanmalıdır) yer mahkemesi veya tecavüzün etkilerinin görüldüğü yer mahkemesi yetkilidir. Hükmün amacı yetkili mahkeme sayısını artırarak mağdura kolaylık sağlamaktır. Öğretide de Tekinalp, KHK'nın 63.maddesi 1. fıkrası kullanmış olduğu kesin ifade ile genel yetkili mahkeme kuralını bertaraf edildiği görüşüne sahipken Arkan, anılan hükmün genel yetkili mahkemenin yetkisini bertaraf etmediği zira maddenin konuluş amacının davacı lehine olarak yetkili mahkemelerin sayısını artırmak olduğu ifade edilmiştir. Bizim de katıldığımız bu görüş doğrultusunda burada getirilen yetki kuralının kesin yetki olmadığı, genel yetkili mahkemeler olan davalının yerleşim yeri mahkemesinde de dava açılabilceği söylenecektir.

Davacının Türkiye'de ikamet etmemesi halinde 63. maddenin ikinci fıkrası uyarınca marka vekilinin sicilde kayıtlı iş yerinin olduğu yer mahkemesi yetkilidir. Ancak vekillik kaydı silinmişse enstitü merkezinin olduğu yer mahkemesinin yetkili olduğu düzenlenmiştir.

Tecavüz halinde 61. madde uyarınca birden çok faille karşı dava açılabilceği hallerde, birden çok mahkemenin yetkisinin gündeme gelebilir. Bu durumda KHK m. 63/son uyarınca farklı mahkemelerde açılan davalar ilk davanın açıldığı yer mahkemesinde birleştirilir.

C. Zamanaşımı

Zamanaşımı belirli bir süre öne sürülmeden alacağın borçlunun iradesine göre artık ileri sürülememesini ifade eder. Zamanaşımında alacak hakkı varlığını devam ettirmektedir ancak eksik borç haline dönüştüğü için dava olarak talep edilmesi zorlaşır. Zamanaşımı borçlu tarafından mahkemede ilk itiraz olarak ileri

sürülmedikçe hâkim tarafından re'sen gözetilmez. Marka hakkına tecavüzden kaynaklanan özel hukuka ilişkin taleplerde KHK'nın 70. maddesinin yollamasıyla ve markaya tecavüzün bir haksız fiil olmasından dolayı BK'nın 72. maddesindeki haksız fiillere ilişkin zamanaşımı hükümleri uygulama alanı bulur. Bu madde hükmüne göre zamanaşımı süresi, zararı ve faili öğrenmeden itibaren 2 yıl ve her halükarda fiilin işlendiği itibaren 10 yıldır. Ancak tazminat, ceza kanunlarının daha uzun bir zamanaşımı öngördüğü cezayı gerektiren bir fiilden doğmuşsa, bu zamanaşımı uygulanır. Ceza zamanaşımının uygulanabilmesi için, eylemin marka hakkına tecavüz oluşturması yanında aynı zamanda cezayı da gerektirmesi yeterli olup, markaya tecavüz eylemi nedeniyle ceza davası açılmış olması veya mahkûmiyet kararı verilmiş olması şart değildir.

Marka hakkına tecavüz

eylemi devam ettiği sürece zamanaşımı süresi işlemeyecek ve tecavüzün ve haksız eylemin tespiti, giderilmesi talepleri tecavüz sürdüğü müddetçe yapılabilecektir.

D. Tecavüzün ispatı

Marka hakkına tecavüz iddiası her türlü delille ispat edilebilirse de, iddiaya konu somut ürünler, keşif ve bilirkişilerce yerinde yapılan incelemeler ile çekilen fotoğraflar, gazete ve dergide yayımlanan ilanlar, reklamlar ve broşürler, ticari defterler gibi deliller ispata yardımcı olur. Bazı istisnai hallerde somut delil elde etme imkânının güçlük taşıması nedeniyle Yargıtay, tanık delili ile de ispat yoluna gidilebileceğini kabul etmiştir. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin konuya ilişkin 02.06.2011 tarihli, 2009/ 7402 E., 2011/6746 K. sayılı kararında "Davacı vekili tarafından, davalı şirketin haksız rekabetinin resmi belgelerden ziyade fiiliyatta gerçekleştirildiği

bildirilmiş ve dava dilekçesinde tanık deliline de dayanılmış, mahkemece davacının bu talebi hakkında olumlu veya olumsuz bir karar verilmemiştir. Oysa davanın açıklanan mahiyetine göre davacının iddiasını ispat amacıyla tanık deliline de başvurabileceği açıktır.” Şeklinde ifadelere yer verilmiştir.

E. Marka hakkına tecavüz nedeniyle açılan hukuk davalarında bekletici meseleler
a. Davacının marka tescil başvuru sonucu

KHK m.9/son uyarınca, marka tescil başvurusunun yayınlanmasından itibaren artık marka tescil başvuru sahibinin dava açması, tedbir talebinde bulunması, tazminat talep etmesi mümkündür. Ancak madde metnindeki açık hüküm gereğince bu gibi hallerde mahkemenin karar verebilmesi için tescilin gerçekleşerek bunun da bültende yayınlanmasını beklemesi gerekir. Dolayısıyla tescil başvurusuna dayanılarak dava açılması halinde mahkeme başvurusunun sonuçlanmasını ve tescilin gerçekleşmesini bekleyecektir.

b. Davalının dava tarihinden önce marka tescil başvurusunun mevcut olması

Marka hakkına tecavüz iddiasıyla açılan bir davanın yargılaması sırasında, davalı tarafın TPE nezdinde marka tescil başvurusunda bulunması kural olarak başvuru tarihinden önce açılan tecavüz iddiasına dayalı davaları etkilemez. Bu nedenle dava açıldıktan sonraki tescil başvuru sonuçlarının mahkemece beklenmesine gerek yoktur. Buna karşılık dava açılmadan önce eğer davalı

tarafın TPE nezdinde yaptığı bir marka tescil başvurusu mevcut ise ve bu başvuru TPE tarafından tescile bağlandığı takdirde davalının eylemi artık marka hakkına tecavüz olmaktan çıkıyor tescilli bir markanın kullanılması haline dönüşüyor ise, bu durumda tecavüz iddiasıyla açılan davanın, TPE nezdindeki tescil başvuru akıbetini beklemesi gereklidir.

c. Davacının markası aleyhinde açılmış bir hükümsüzlük davasının mevcut olması

Bir markanın hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş karar, herkese karşı hüküm doğurur. Hükümsüz kılınan bir marka artık kullanılamaz. Bu nedenle eğer tazminat davası açan marka sahibine, davalı tarafından markanın hükümsüzlüğü için dava açılmışsa,(25) tecavüz davasına bakan mahkemenin, hükümsüzlük davasını bekletici mesele yapması ve bu davada verilecek kararın kesinleşmesini bekleyerek ortaya çıkacak duruma göre karar vermesi gereklidir. Zira hükümsüzlük davası sonucunda eğer marka hükümsüz kılınırsa, tecavüz ve tazminat davasına konu olaydan sonra ortaya çıkan hükümsüzlük halleri ayırık olmak üzere, hükümsüzlük kararının sonuçları geçmişe etkili olacağı için, artık tecavüzün ref'i, men'i, tazminat gibi davalar dayanaksız kalacaktır.

Sonuç

Hukukumuzda marka hakkına tecavüz teşkil eden fiiller 556 sayılı KHK'nın 61. maddesinde başlıklar halinde sayılmıştır. Maddede sayılan ihlal hallerinin önemli bir kısmı, aynı zamanda nitelikli bir haksız fiil

hali olan haksız rekabet teşkil eder. Bu bakımdan, marka hakkına tecavüzden doğan hukuki sorumluluk bir haksız fiil sorumluluğudur. Dolayısıyla söz konusu ihlallere maruz kalan marka hakkı sahibi, hakkını, hem 556 sayılı KHK'nın hukuki ve cezai yaptırım hükümleriyle hem de eylemlerin haksız fiil niteliği sebebiyle, BK'nın genel hükümlerine ve TTK'nın 56 vd. maddelerinde düzenlenen haksız rekabete ilişkin hükümlerine dayanarak arayabilecektir.

Marka hakkına tecavüz fiilleri hak sahibi bakımından birtakım zararların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Kararnamede, tecavüz fiillerini gerçekleştiren aleyhine maddi tazminat, manevi tazminat ve itibar tazminatı olmak üzere 3 ayrı tazminat düzenlemesi öngörülmüştür. Tazminata karar verebilmek için öncelikle zararın belirlenmesi gereklidir. Zararın varlığını ve miktarını ispat davacıya düşmektedir. Marka hakkına saldırıdan doğan maddi zararı tespit etmede yaşanan güçlükler nedeniyle; zararın ispatının zor veya imkânsız olduğu hallerde genel hükümler uyarınca hâkim halin icabına göre adil bir şekilde zararın miktarını hesaplayabilmektedir. Tescilli bir markanın tecavüze uğraması karşısında marka hakkı sahibinin uğrayacağı zararın giderilmesini amaçlayan bu tazminat kalemlerinin hesaplanmasında somut olayın özellikleri hassasiyetle göz önünde bulundurulduğu takdirde hak sahibinin hukuki durumunun korunması sadece lafızda kalmayacak, fiiliyatta da bir koruma elde edilecektir.

Kaynakça

ARKAN, S. :*Marka Hukuku, C.II, Ankara -1998.*
ÇOLAK, U. : *Türk Marka Hukuku, On iki*

Levha Yayıncılık, İstanbul 2016.

EROL, E. : *Marka Hakkına Tecavüz*

Halinde Açılabilir Hukuk Davaları ve Geçici Hukuki Himaye Tedbirleri, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek

Lisans Tezi, Ankara 2013.
KARABIYIK, Ü. : Marka Hakkına Tecavüz Halinde Açılabilir Hukuk Davaları, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale 2009.
KAYA, A. : Marka Hukuku, İstanbul 2006.
KENDİGELEN, A./MOROĞLU, E. : İçtihatlı-Notlu Türk Ticaret Kanunu, On iki Levha Yayıncılık, İstanbul 2014.
KURU, B. : Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, İstanbul 2016.
KOCASOY, B. : Marka Hakkına Saldırıdan Kaynaklanan Maddi ve Manevi Zararların Tazmini, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2006.
YASAMAN, H. : Marka Hukuku 556 Sayılı KHK Şerhi Vedat Kitapçılık, İstanbul 2004.
MERAN, N. : Marka Hakları ve Korunması, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2004.
PEKDİNÇER, R. : Marka Hakkı ve Korunması, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2001.
TEKİNALP, Ü. : Fikri Mülkiyet Hukuku, 5. Baskı, İstanbul 2012.
OĞUZMAN, M.K. / ÖZ, T. : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.2, İstanbul 2013.
UZUNALLI, S. : Markanın Korunmasının Kapsamı ve Tazminat Talebi, Adalet Yayınevi, Mart 2012.
ÜLGEN, H. / HELVACI, M. / KENDİGELEN,

A. / KAYA, A. / ERTAN, N. : Ticari İşletme Hukuku, İstanbul 2009.

Sonnot

- 1) TEKİNALP, Ü., Fikri Mülkiyet Hukuku, 5. Baskı, İstanbul 2012, § 30, N.37.
- 2) ARKAN, S., Marka Hukuku 2, Ankara 1998, s.40; YASAMAN, HAMDİ/YÜKSEL, Marka Hukuku II, İstanbul 2004, s. 1127
- 3) KAYA, A., Marka Hukuku, İstanbul 2006, s.289.
- 4) YASAMAN/YÜKSEL, s.1129.
- 5) ÜLGEN/HELVACI/KENDİGELEN/KAYA/ERTAN., Ticari İşletme Hukuku, İstanbul 2009, s.431.
- 6) ARKAN, s.245.
- 7) ÇOLAK, U., Türk Marka Hukuku, İstanbul 2016, s.695.
- 8) ÇOLAK, s.694.
- 9) ARKAN, C. 2, s.246. , UZUNALLI, S., Markanın Korunmasının Kapsamı ve Tazminat Talebi, Ankara 2012, s.386., KAYA, s. 294.
- 10) ARKAN, s.246, Aynı yönde görüş için bkz. ÇOLAK, s. 724.
- 11) YASAMAN/YÜKSEL, C.2, s. 1181.
- 12) UZUNALLI, s.386.
- 13) Yargıtay 11. HD 14.7.2006 tarihli, 2005/5095 E., 2006/8411 K. sayılı kararı (Emine Elif Erol, Marka Hakkına Tecavüz Halinde Açılabilir Hukuk Davaları ve Geçici Hukuki Himaye Tedbirleri, Başkent

Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek

- Lisans Tezi, Ankara 2013, s.58.)
14) Ayrıntılı bilgi için bk. Yargıtay'ın 19.03.2001 tarihli, 2001/44 E., 2001/2072 K. sayılı kararı
15) ÇOLAK, s. 708.
16) Bk. Yargıtay 11.HD. 2006/12919 E., 2007/15557 K.
17) ARKAN, s. 248.
18) UZUNALLI, s.436-437
19) TEKİNALP, s.507.
20) ÇOLAK, s.737., Aynı yönde KAYA, s.299
21) KAYA, s.299.
22) ÇOLAK, s.739.
23) KAYA, s.309.
24) Bk. Yargıtay 11.HD., 23.03.2010 T., 2008/14098 E., 2010/3202 K. (ÇOLAK, s. 728.)
25) Burada, tescilli markaya dayalı olarak açılan tazminat davasında, mahkemenin re'sen veya talep üzerine davacının markasının hükümsüzlüğünü inceleme yetkisi bulunmadığı; davaya dayanak oluşturan tescilli markanın hükümsüzlüğünün incelenebilmesi için ya bağımsız bir davanın ya da karşı dava olarak hükümsüzlük davası açılması gerektiği unutulmamalıdır. Marka başvuru sahibinin açtığı tazminat davasında hükümsüzlük davası açılıp açılmayacağı konusunda bk. UZUNALLI, s.556 .

Türkiye’de “demiryolu ulaşımının serbestleşmesi”nin hukuki altyapısı

Stj. Av. Kaan Mahmut Erdem

Özet

Türkiye’de özelleştirme uygulamaları 1980’li yılların ortalarında başlamış ve günümüzde de halen devam etmekte olan bir iktisadi tercihtir. Neo-liberal akımın getirdiği anlayışa göre devlet serbest piyasa ekonomisinde çekirdek görevlerini üstlenmeli; yasama, yürütme ve yargı işlerinin yanında kolluk işlevini yerine getirmelidir. Bunun dışında özel sektörün ve sermayedarların üstlenmesi gereken yatırımlara da karışmamalıdır. Yani devlet bir nevi sadece dümen tutmalıdır. Demiryolu sektöründe serbestleşme de bu anlayışın bir getirisi. KİT’lerin genellikle blok satış yoluyla özelleştirilmelerinden farklı olarak demiryolu piyasasında serbestleşme birbirine bağlı iki piyasanın ayrı ayrı işletme haklarının devri yoluyla yapılmaktadır. Benzer durum Hava Meydanları İşletmesi’nin serbestleşmesinde de yaşanmıştır. Buna göre bir altyapı işletmecisi birde üst yapıda tren işletmecisi faaliyet gösterecektir. Demiryolu piyasasında öncelikle kamu iktisadi kuruluşu olarak tekel hizmeti veren TCDD’nin serbestleşmesinde hukuki altyapı hazırlanmış ve kurumsal yapısında değişikliğe gidilmiştir. Çalışmamızın ilk bölümünde TCDD’nin parçalanmış yapısı anlatılmaya çalışılmıştır. Bu parçalı yapının nasıl işlevsel hale getirileceği sorunu ise çalışmamızın ikinci bölümü olan hukuki altyapı özelinde

tartışılmıştır. Son olarak demiryolu piyasasında 1980’ler de serbestleşmeye giden İngiltere örneği tartışılmış ve İngiltere’de demiryolu sektörünün serbestleşmesi dolayısıyla yaşanan sorunlara değinilmiştir.

Anahtar kelimeler: Altyapı kullanıcısı, altyapı hizmet sunucusu, düzenleme ve denetleme otoritesi, kapasite tahsisi, British Rail

Birinci bölüm

Kamu hizmeti olarak demiryolu 1.1. Demiryolu hizmetinin aktörleri

Demiryolu taşımacılığı

Cumhuriyet’ten günümüze kadar tek bir bütünleşik yapı içerisinde sürdürüldü. Fakat 1 Mayıs 2013 tarihi itibarıyla Türkiye’de demiryolu ulaştırmasını tek elden yöneten Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları bütünleşik yapıdan arındırılıp, birçok farklı birime bölünmesi planlanmıştır.(1) Bu yasanın hukuki yapısı çalışmamızın ilerleyen kısımlarında ayrıntılarıyla irdelenip, tartışılmaya çalışılacaktır. 6461 sayılı kanunun düzenlediği yeni sistematığe göre; demiryolu ulaşımında altyapı ve üst yapı birbirinden ayrılmaktadır. Bunlar birbirleriyle bağlantılı pazarlardır. Demiryolu altyapı sahipleri; altyapı işletmecisi olurken, bir demiryolu altyapısını tasarrufu altında tutmayan ama üst pazarda yani yolcu ve yük taşımacılığında faaliyet gösterenler ise “altyapı

tren işletmecisi” (“Altyapı kullanıcısı”) olacaklardır.

6461 sayılı kanunun getirdiği en önemli yenilik var olan bütünleşik yapının, altyapı ve üst yapı olarak parçalanmasıdır. Kanun tarafından öngörülen ise sadece altyapı kullanımını özelleştirmek değil bunun yanı sıra belirli hatlar üzerinde altyapı işlerinde özel kişilere bırakmaktır.(2) Sonuç olarak kanun demiryolunun serbestleşmesini hem altyapıda çalışacak özel sektör birimlerini hem de altyapısı olmayan ama bedeli karşılığı altyapı kullanım lisans sahibi olabilecek özel sektör birimlerini piyasaya çekmeye çalışmaktadır. Demiryolu koordinasyonu sadece özel sektörün piyasaya girişini düzenlememiştir. Bunun yanında şuan için tek elden yönetilen, yani demiryolu hatlarını tekelden kontrol eden ve tek işletmecisi olan TCDD’nin de yapısını düzenliyor. İlgili kanun ile TCDD’nin de bütünleşik yapısı parçalanıyor ve özelleştirmeye hazır hale getiriliyor. Buna göre; TCDD İşletmesi demiryolu altyapı işletmecisi statüsüne sahip olacaktır. 6461/1-b Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü’nün demiryolu altyapı işletmecisi olarak yapılandırılmasını, TCDD Anonim Şirketi ise demiryolu teren işletmecisi olarak öngörülmüştür. c) Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Taşımacılık Anonim Şirketi adıyla demiryolu tren işletmecisi olarak bir şirket kurulmasını

1.1.1. Altyapı kullanıcısı

Demiryolu sektörü birbirine bağlı iki pazardan oluşmaktadır. "alt pazar"; demiryolu altyapısı yani şebeke, "üst pazar" altyapının bedeli karşılığı kullanımı ile ortaya çıkan yolcu veya yük taşımacılığı pazarıdır. Üst pazar varlığını ancak piyasadaki alt pazarı yani şebeke sistemini kullanarak yaratabilir.(3) "Altyapı kullanıcısı" ise, altyapı tren işletmecisidir. Buna göre, piyasa aktörleri kendi tasarrufunda bir altyapısı bulunmayan, var olan altyapı üzerinden lisans almak suretiyle yolcu veya yük taşımacılığı yapabilecek kamu veya özel tüzel kişileridir. Bu ayırım demiryolunun altyapı-üstü yapı şeklinde parçalanmasından kaynaklanmaktadır. Demiryolu tren işletmecisi, demiryolu altyapı kapasite tahsis yönetmeliğinin "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre demiryolu tren işletmecileri: Ulusal demiryolu altyapı ağı üzerinde yük ve/veya yolcu taşımacılığı yapmak üzere Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş kamu tüzel kişilerini ve şirketleri. Demiryolu sektörünün hukuki altyapısı büyük oranda sağlanmasına karşılık henüz tekel olan altyapı tren işletmecisi TCDD Taşımacılık A.Ş.'dir. Bu şirket 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre tutulan ticaret siciline kayıtlı bir anonim şirkettir. Fakat TCDD Taşımacılık A.Ş.'nin hukuki statüsü 6461 sayılı kanunun m.4/2 ile bunun 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi olduğu düzenlenmiştir. Özelleştirme işleminde KİT statüsüne sahip bir kurum öncelikle A.Ş. statüsüne alınmaktadır. Bir sonraki adım ise A.Ş. kapsamına alınan şirketin 4046 Sayılı Kanunun 18. maddesinde gösterilen yöntemlerden biri ile özelleştirilmesidir. (4) Ticari amaçla çalışmaya başlayan TCDD A.Ş. daha sonra özelleştirme idaresi başkanlığının kararı doğrultusunda ihaleye

çıkılmak yoluyla satışı gündeme gelecektir. Fakat şu an için tek demiryolu tren işletmecisi 233 sayılı KHK hükümlerine tabi TCDD Taşımacılık A.Ş.'dir

1.1.2. Altyapı hizmet sunucusu

Demiryolu altyapı işletmecisi, ulusal demiryolu ağı içinde, kendi tasarrufunda bulunan bir demiryolu hattı yani şebeke sahibi olan kamu tüzel kişisi veya şirketleridir. Nitekim 6461 Sayılı Kanun ve Kapasite Tahsis Yönetmeliği demiryolu altyapı işletmecisini; demiryolu altyapı işletmecileri: Tasarrufundaki demiryolu altyapısını güvenli bir şekilde işletmek ve demiryolu tren işletmecilerinin hizmetine sunmak hususunda Bakanlıkça yetkilendirilmiş kamu tüzel kişilerini ve şirketlerini, şeklinde tanımlamıştır. Demiryolu mevzuatında altyapı hizmet sunucusu olabilmek için emniyet belgesinin varlığı zorunlu unsur olarak öngörülmüştür. Emniyet belgesi: Demiryolu ulaştırma hizmetlerinin tüm süreçlerinin emniyetli bir şekilde yönetildiğini gösteren, demiryolu tren ve şehir içi raylı toplu taşıma işletmecisinin Emniyet Yönetim Sistemi kurduğunu ve ilgili emniyet standartları ve kurallarına uyum gösterebildiğini kanıtlayan ve Bakanlık tarafından bu işletmecilere verilen belgeyi, bu belge ileride üzerinde durulacağı üzere bakanlık bünyesinde denetim ve düzenleme organı olan Demiryolu Düzenleme Genel Müdürlüğü tarafından tahsis edilecektir. Demiryolu şebekesine sahip olan altyapı hizmet sunucusu ile bu altyapının(şebekenin) bedeli karşılığı kullanılması suretiyle yük ve/veya yolcu taşımacılığı hizmeti yapacak olan altyapı tren işletmecisi arasında erişim sözleşmesi yapılacaktır. Bu aşamadan önce altyapı tren işletmecisi, altyapı hizmet sunucusuna başvurarak, belirli bir hat üzerinde taşıma

lisansı talep edecektir. Tahsis yönetmeliğine göre altyapı kapasite tahsisi: Bir demiryolu altyapı işletmecisi tarafından bir erişim sözleşmesiyle belirli bir süre için belirli bir demiryolu altyapı kapasitesinin bir demiryolu tren işletmecisinin kullanımına verilmesini, Bu tahsis işleminin özellikleri ise erişim sözleşmesi ile belirlenecektir. Erişim sözleşmesi: Altyapı kapasite tahsis başvurusu olumlu sonuçlanan demiryolu tren işletmecisi ile altyapı kapasite tahsisi yapan demiryolu altyapı işletmecisi arasında yapılan ve şebekeye erişimi sağlayan sözleşmeyi ifade eder.

1.2. Kontrol birimleri

1.2.1. Düzenleme ve denetleme otoritesi

Devlet Düzenleme Genel Müdürlüğü, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı altında faaliyet göstermektedir. Düzenleme ve denetleme otoritesinin bir bakanlık altında örgütlenmesi eleştiriye oldukça açık bir husustur. Bunun başlıca sebebi DDGM'ye yüklenen önemden kaynaklanır. 655 sayılı KHK 8. Madde de DDGM'nin görevleri düzenlenmiştir. Buna göre;(1) Demiryolu Düzenleme Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır: b) Demiryolu altyapı işletmecisi ve demiryolu tren işletmecileri ile demiryolu taşımacılığı alanında organizatör, acente, komisyoncu, gar veya istasyon işletmecisi ve benzeri faaliyette bulunanların hizmet esasları, mali yeterlik ve mesleki saygınlık şartlarını belirlemek, bunları yetkilendirmek ve denetlemek. g) Demiryolu altyapı işletmecileri ve demiryolu tren işletmecilerine ilgili emniyet belgelerini vermek veya verebilecekleri yetkilendirmek ve denetlemek. 9) Demiryolu altyapısı kullanımı, tahsisi, erişimi ve ücretlendirmeye ilişkin olarak demiryolu altyapı işletmecileriyle demiryolu tren işletmecileri arasında oluşan

ihtilafların çözümüne yönelik karar almak. 655 sayılı KHK'da görevleri düzenlenen DDGM' den anlaşılıyor ki bu genel müdürlük bir düzenleyici organ statüsüne sahip. Bu yetkilerle donatılan bir organın Bakanlık çatısı altında çalışması siyasi tartışmaları da sık sık gündeme getirecektir. Hâlbuki düzenleyici organ olarak belirlenen DDGM'nin bağımsız idari otorite çatısı altında düzenlenmesi daha yararlı olurdu.

1.2.2. Bağımsız İnceleme ve Tavsiye Birimi(5)

Kaza Araştırma ve İnceleme Kurulu sadece demiryolu ulaşımında meydana gelen kazaları araştırmak için kurulan bir kurul değildir. Bunun yanı sıra deniz, hava ve karayolu taşımacılığında meydana gelen kazaların nedenini araştırma görevi Bakanlık içinde düzenlenen bu kurula verilmiştir. (6) Bu doğrultuda 6 Mayıs 2013 tarihli resmi gazetede Kaza Araştırma Ve İnceleme Yönetmeliği çıkarılmıştır. Kurulun görevleri(7) başlıklı 6. madde uyarınca; a) Ulaştırma alanında meydana gelen ciddi kazalarla ilgili araştırma, inceleme yaparak grup başkanı koordinasyonunda düzenlenen raporları kurul gündeminde değerlendirmek, raporlarda yer alan hususları karara bağlamak ve gerektiğinde bu araştırma ve incelemelere bağlı olarak ulaştırma altyapıları ve taşımacılık faaliyetlerinin emniyetinin iyileştirilmesi için teklif hazırlamak ve bakana sunmak. b) Bir ulaştırma türünde meydana gelen ve ulaştırma emniyet düzenlemeleri ve emniyet yönetimi bakımından belirgin bir etkiye sahip kaza ve olayları özel olarak araştırmak, incelemek ve bütün ulaştırma türlerini kapsayan emniyete ilişkin teklif hazırlamak ve bakana sunmak. Kurulun çalışma esaslarına gelince, kurul görevlileri doğrudan Bakanlık bünyesinde çalışırlar.

Nitekim yönetmeliğin, kurulun çalışma esaslarını düzenleyen 17. maddesine göre;– (1) Kurul, görevlerini Bakan adına yapar. (2) Kurul, kararlarında bağımsızdır. (3) Kurula, Bakan dışında hiçbir merciden emir verilemez. Dolayısıyla bu görevliler görevleri bakımından diğer kamu görevlilerinden, buna müsteşarda dâhil, hiçbir emir ve talimat almazlar. Bu düzenleme yerinde kabul edilebilir. Kaza raporları(8) sorunun derinliklerine inme bakımından ve ivedilikle kanıtlara ulaşılabilmesi, bunların belgelenmesi adına çok büyük önem arza eder. Dolayısıyla bu kişilerin doğrudan bakan adına çalışması, onların bağımsızlığına olumlu olarak etki edecektir.

İkinci bölüm

Demiryolu hizmetinin serbestleşme süreci

2.1. Hukuki altyapı

2.1.1.6461 Sayılı Türkiye'de Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleşmesi Hakkında Kanun 6461 sayılı kanun hükümlerince TCDD ikili bir yapıya bölünmüştür. Buna göre TCDD işletmesi Genel müdürlüğü altyapı işletmecisi olarak devlete bağlı kalmak suretiyle hizmet sunucusu olarak görev yaparken. Üstyapıda yolcu ve yük taşımacılığı işini TCDD Taşımacılık A.Ş. tarafından yerine getirilecektir. 6461 sayılı kanunun amaç ve kapsam başlıklı 1. maddesi TCDD içindeki görev dağılımını belirlemiştir. b) Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü'nün demiryolu altyapı işletmecisi olarak yapılandırılmasını, c) Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Taşımacılık Anonim Şirketi adıyla demiryolu tren işletmecisi olarak bir şirket kurulmasını. Hem TCDD Genel Müdürlüğü hem de TCDD A.Ş. 233 sayılı kanun hükümlerine tabidir. Dolayısıyla bunlar Kamu İktisadi Teşebbüsü statüsüne sahip birer kamu tüzel kişileridirler.(9) Kanun

kamu tüzel kişilerinin yanında TTK hükümlerine tabi şirketlerinde hem altyapı işletmecisi hem de tren işletmecisi olarak hizmet verebileceklerini öngörmüştür(10). e) Kamu tüzel kişileri ile ticaret siciline kayıtlı şirketlerin demiryolu altyapı işletmeciliği ve demiryolu tren işletmeciliği yapabilmesini. Dolayısıyla şu an için tüm ulusal altyapı ağı(11) TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü'nün tasarrufunda olmasına karşın, bu sistemin fiilen işletmeye başlaması ile şirketlerinde kendi tasarrufları altında kullanabilecekleri altyapıları olacaktır. Bu bilgiye 6461 madde1/d bendinden ulaşıyoruz. Şöyle ki; kamu tüzel kişileri ile ticaret siciline kayıtlı şirketlerin demiryolu altyapısı inşa etmesini ve bu altyapının kullanılmasını sağlamak bu kanunun amaçlarından biri olarak sayılmıştır.

Kanunun getirdiği önemli bir başka önemli kurum ise kamu hizmeti yükümlülüğüdür. Demiryolu ulaşımı önemli yatırımlara ve mali giderlere ihtiyaç duyan bir sektördür. Ulusal altyapı ağı içerisinde veya kamu hizmetinin götürülebilmesi için inşası zorunlu olan her hat yani demiryolu şebekesi, mutlaka önemli kar getirmeyebilir. Hatta şirketler için bu hat üzerinde yük ve/veya yolcu taşımacılığı bir külfet oluşturabilir. Bunu düşünen kanun koyucu kamu hizmeti yükümlülüğü ile sorunu aşmak istemiştir. Buna göre; 6461 sayılı kanunun 2. maddesi "e" bendi kamu hizmeti yükümlülüğünü tanımlamıştır. Kamu hizmeti yükümlülüğü: Belirli bir hat üzerinde herhangi bir demiryolu tren işletmecisinin ticari şartlarda veremediği bir demiryolu yolcu taşımacılığı hizmetinin verilmesini sağlamak amacıyla ve bir sözleşmeye dayalı olarak Bakanlığın görevlendirmesi üzerine yerine getirilen demiryolu yolcu taşımacılığı hizmet

yükümlülüğünü. Bu hükümden de anlaşıldığı üzere ticari şartlarda bir şirketin yolcu taşımacılığı hizmeti vermesinin mümkün olmadığı hallerde Bakanlık ile bir şirket arasında imzalanan görev sözleşmesi ile o hat üzerinde yolcu taşımacılığı sürdürülecektir. (12) Kanunun geçici 4. maddesi ile 5 yıl için bu görevli kişi TCDD A.Ş. olacaktır. 1) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beşinci yılın yılsonuyla sınırlı olarak TCDD Taşımacılık A.Ş.'nin; kamu hizmeti yükümlülüğü, beş yıl süreyle TCDD Taşımacılık A.Ş. tarafından yerine getirilir.

Kanunun 3. maddesi TCDD Genel Müdürlüğü'nün altyapı işletmecisi olarak görev yapacağını belirttiğinden sonra, diğer görevlerinin de sıralamıştır. Buna göre TCDD ulusal altyapı ağında trafik tekeli yönetmekle görevlidir. Burada demiryolu ağının tasarrufunda olup olmadığı ayrımı gözetilmemiştir. Kanaatimizce de doğru olan uygulama budur. Benzer uygulama Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü içinde deneyimlenmiştir. Buradaki en büyük amaç ikili bir yapıya sahip olacak olan demiryolu sektöründe, altyapı işletmecileri ve tren işletmecileri arasında iletişim kopukluğunun ortadan kaldırılmasıdır. Bu bağlamda iletişim kopukluğu nedeniyle ortaya çıkabilecek olası kazalar önlenmeye çalışılmıştır. (2) TCDD'nin diğer görevleri şunlardır: a) Ulusal demiryolu altyapı ağı üzerindeki demiryolu trafiğini tekel olarak yönetmek. TCDD tasarrufunda bulunan demiryolu altyapısı üzerinde tren işletmecileri için belirlediği trafik yönetim ücretinde eşit ve adil olmalıdır. TCDD tasarrufunda olmayan hatlar da ise tekel olarak yönettiği trafik yönetim ücretini tüm altyapı hizmet sunucuları için eşit şartlarda ve ayrımcılık oluşturmadan vermek

zorundadır.(13)

TCDD'nin diğer görevleri ise; c) Tasarrufunda olan demiryolu altyapısının demiryolu trafiğiyle ilgili olmayan alanlarını işletmek, işletmek veya kiraya vermek, d) Tasarrufunda olan demiryolu altyapısını iyileştirmek, yenilemek, genişletmek, bakım ve onarımını yapmak veya yaptırmak ve e) Yüksek hızlı ve hızlı tren taşımacılığı için demiryolu altyapısı yapmak veya yaptırmaktır.

Altyapı işletmecisi olmak, tasarrufunda bir şebekenin bulunması anlamına gelir. Dolayısıyla bu altyapı işletmecisi ayrıca, tasarrufundaki hat üzerinde yük veya yolcu taşımacılığında yapabilir. Fakat demiryolu piyasasında istenmeyen şey hatlar üzerinde özel tekelin oluşmasıdır. Dolayısıyla, altyapı işletmecisi ile o hat üzerinde tren işletmecisi olmak isteyen ve gerekli belgeleri Bakanlık'tan alan kişi, altyapı işletmecisine başvurarak o hattı bedeli karşılığında kullanabilmelidir. Altyapı hizmet sunucusu haklı bir gerekçesi olmadan sözleşme yapmayı reddedemez. Aksi rekabet ihlali olacaktır. Nitekim tahsis yönetmeliği bu durumu öngörerek; konuya ilişkin şikâyet merciini DDGM olarak belirlemiştir.(14)

TTK hükümlerine tabi özel şirketlerin demiryolu altyapısı inşa etmek istemeleri halinde ise, altyapının inşası için gerekli yerlerde istisnâ işlemi, bedeli şirketten tahsis edilmek suretiyle yapılacaktır. (3) Şirketlerin, demiryolu altyapısı inşa etmek istemeleri hâlinde; yapacakları demiryolu altyapısının gerektirdiği taşınmazlar, kamulaştırma bedeli ilgili şirketten tahsil edilerek Bakanlık tarafından kamulaştırılır ve belirtilen amaçla ilgili şirket lehine kırk dokuz yılı geçmemek

üzere bedelsiz olarak irtifak hakkı tesis edilir. Kullanım süresinin sonunda söz konusu taşınmazlar üzerinde inşa edilmiş bütün varlıklar başka bir işleme gerek kalmaksızın Hazinesin mülkiyetine geçmiş sayılır. Bu varlıklar için hazine tarafından herhangi bir bedel veya tazminat ödenmez. Hükümden de anlaşıldığı üzere yapılan işlem bir yap-işlet-devret veya imtiyaz sözleşmesi hükmündedir.

Son olarak belirtmek gerekir ki bu kanunun uygulanmasından önce TCDD Genel Müdürlüğü'nün yaptığı işlemlerde ortaya çıkan uyuşmazlıklarda,(15) taraf sıfatı genel müdürlüğe ait değildir. Açılacak davalar TCDD AŞ'ye yöneltilmek mecburiyeti vardır. b) (a) bendi kapsamında devredilen personel ile araç, gereç ve cihazlarla ilgili TCDD'ce taraf olunan işlem ve sözleşmelerde TCDD Taşımacılık A.Ş. taraf olur. Bu hususlara ilişkin olarak TCDD leh ve aleyhine açılmış olan davalar ile başlatılmış olan takiplerde TCDD Taşımacılık AŞ kendiliğinden taraf sıfatını kazanır. Söz konusu hususlarla ilgili olarak bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce TCDD tarafından yapılmış iş ve işlemler sebebiyle açılacak davalar TCDD Taşımacılık AŞ'ye yöneltilir.

2.1.2. 655 Sayılı KHK ve Demiryolu Altyapı Erişim Ve Kapasite Tahsis Yönetmeliği

Demiryolunun tekli idari yapısının parçalanmasına müteakip, altyapı ve üstyapının birbirinden bağımsızlaştırılması ve şebeke sistemi kurularak özel sektörün hem de üstyapıda faaliyet gösterebilecek duruma getirilmesi için öncelikle hukuki altyapı sorununun çözümlenmesi gerekmektedir. Avrupa Birliği müktesebatı ile başlayan bu süreçte ilk önemli adım 1 Kasım 2011 tarihli 655 sayılı KHK ile atılmıştır. 655 Sayılı KHK Ulaştırma, Denizcilik

ve Haberleşme Bakanlığı'nın teşkilat yapısı düzenlenmektedir. Demiryolunu ilgilendiren kısım ise KHK'nın 8. Maddesi ile oluşturulan yapıdır. Buna göre; Demiryolu Düzenleme Genel Müdürlüğü'ne, demiryolunun serbestleşmesi aşamasında önemli düzenleyici görevler verilmiştir. Örneğin DDGM demiryolu ulaşımı yapabilme yetkisine sahip olan kamu tüzel kişilerine ve şirketlere, başvuruları halinde emniyet belgesini veren kurumdur veya yine emniyet belgesinin verilmesi için zorunlu unsur olan emniyet yönetim sisteminin(16) demiryolu araçlarında kurulmasını denetleyecek olan mercii de DDGM'dir. DDGM'nin görevleri bununla da sona ermez. Altyapı işletmecisi olmak isteyen kamu tüzel kişileri veya şirketler ile yapılacak lisans sözleşmesinde idare adına taraf olacak olan mercii da yine DDGM'dir. Sonuç olarak regüle edilen bu piyasada regülatör olarak düzenlenen DDGM ayrıca rekabet ihlali halinde de şikâyeti alacak olan merciidir.(17) 655 Sayılı KHK ile DDGM'nin görevleri düzenlenmiş ve özel piyasa aktörlerine açılmak istenen demiryolu piyasasının regülatörü belirlenmiştir.

Demiryolu Düzenleme Genel Müdürlüğü

Madde 8 - (1) Demiryolu Düzenleme Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:
k) Demiryolu ulaşımını geliştirmek ve serbest, adil, sürdürülebilir bir rekabet ortamı sağlamak amacıyla sınırlı olmak üzere; demiryolu altyapı kullanımı ücretleri ile taşımacılık faaliyetlerine ilişkin gerektiğinde taban ve tavan ücret tespit etmek ve uygulamasını denetlemek. Görüldüğü üzere denetime tabi diğer piyasalarda olduğu gibi demiryolu piyasasında da tavan ücretleri belirlemem görevi DDGM'ye verilmiştir.
h) Demiryolu taşımacılık faaliyetlerinde kullanılan yük ve

yolcu garları veya istasyonları ile benzeri yapıların asgari niteliklerini belirlemek ve bunları denetlemek. Hizmetin müşteriler için en iyi seviyede seyredebilmesi adına asgari hizmet niteliklerinin belirlenmesi de ancak regülatör tarafından yapılabilirdi. Bu hüküm DDGM'nin aslında bağımsız bir idari otorite gibi çalışacağını gösteren bir düzenlemedir.

ğ) Demiryolu altyapısı kullanımı, tahsisi, erişimi ve ücretlendirmeye ilişkin olarak demiryolu altyapı işletmecileriyle demiryolu tren işletmecileri arasında oluşan ihtilafların çözümüne yönelik karar almak. Alt pazarda faaliyet gösteren ve tasarrufunda bir demiryolu şebekesi bulunan demiryolu altyapı işletmecisi ile bu şebekeyi kullanma mecburiyeti bulunan teren işletmecisi arasında yaşanan sözleşme yapma mecburiyeti, adil ve eşit fiyatlandırma gibi rekabet hukuku ihlallerini karara bağlayacak olan mercii de yine DDGM'dir.

g) Demiryolu altyapı işletmecileri ve demiryolu tren işletmecilerine ilgili emniyet belgelerini vermek veya verebilecekleri yetkilendirmek ve denetlemek. Daha önce de bahsettiğimiz gibi emniyet belgesi demiryolu piyasasının bir aktörü olabilmek gereken unsurdur. Emniyet belgesinin geçersizliği halinde, buna dayanarak verilen lisans da kendiliğinden batıl olacaktır. Bu belirtilenlerin dışında Demiryolu Altyapı Erişim Ve Kapasite Tahsis Yönetmeliği'nde düzenlenen bir diğer zorunlu unsur 6102 sayılı TTK uyarınca ticaret siciline kayıtlı şirketler için düzenlenen taşımacılık yetki belgesidir. Bu belgenin emniyet belgesinin dışında ve öncelikli olarak Bakanlıktan alınması zorunludur. Taşımacılık yetki belgesi: Bakanlık tarafından bir işletmeciye verilen ve demiryolu ulaştırma hizmetleri sunabilmek, altyapı ve tren

işletebilmek için önkoşulların sağlandığını gösteren belge. Tahsis yönetmeliğinde değinilmesi gereken son önemli konu ise itiraz ve şikâyet hakkıdır. Yönetmeliğin 27. Maddesi uyarınca regülatör konuma getirilen ve bakanlık bünyesinde görev yapan DDGM tahdidi sayıdaki (Numerus Clausus) şikâyet konuları üzerinde karar verici merciidir. Buna göre;

İtiraz ve şikâyet hakkı

Madde 27 - (1) Bir demiryolu tren işletmecisi kendisine haksız muamele edildiği, ayrımcılığı maruz kaldığı veya başka bir şekilde zarar gördüğü kanaatindeyse Bakanlığa, demiryolu altyapı işletmecisinin kararlarına karşı veya ilişkili demiryolu tren işletmecisiyle ilgili olarak aşağıdaki hususlar çerçevesinde itiraz etme hakkına sahiptir:

- a) Şebeke Bildirimi,(18)
 - b) Şebeke Bildirimindeki kriterler ve uygulamaları,
 - c) Kapasite tahsis süreci ve sonucu,
 - ç) Ücretlendirme şeması ve indirim şablonları,
 - d) Ödemesi gereken altyapı ücretlerinin düzeyi(19),
 - e) Serbest erişim ile ilgili düzenlemeler.(20)
- DDGM düzenleyici ve denetleyici mercii olarak birbirleri ile bağlantılı pazarlarda hizmet veren altyapı hizmet sunucusu ile tren işletmecisi arasındaki sadece madde de sınırlı olarak belirtilen konulara özgü şikâyetleri çözüme kavuşturma yetkisine sahiptir. (2) Bakanlık, demiryolu altyapı işletmecileri tarafından belirlenen ücretlerin kurallara uygun ve adil olmasını sağlar. Dolayısıyla demiryolu piyasasında şebeke sahipleri tarafından belirlenen fiyatların denetimi de DDGM tarafından yerine getirilecektir. Demiryolu piyasası fiyat regülasyonuna tabi bir piyasadır. Dolayısıyla fiyat regülasyonu sayesinde belli hatlar üzerinde

monopol bir piyasa olsa bile "tekelci fiyatlandırma", "fahiş fiyatlandırma" sorunu ile karşılaşılmayacaktır.

6) Bir demiryolu tren işletmecisinin altyapı kapasite tahsis talebinin kabulü veya reddedilmesi ile ilgili olarak Bakanlığa başvurusu halinde; Bakanlık, demiryolu altyapı işletmecisinin kararını doğrular veya belirlediği yönlendirmelere uygun olarak tadilini ister. Tren işletmecisinin, altyapı hizmet sunucusuna başvurarak erişim sözleşmesi yapan talebi reddedilmesi halinde ise bunu denetleyecek organ bakanlık bünyesindeki DDGM'dir. Buna göre DDGM'nin verdiği karar iki türlü olur. Ya altyapı işletmecisinin kararını doğrular yani onar.(21) Ya da kendisinin belirlediği kriterlerde sözleşme yapılmasını ister. Bu ikinci halde DDGM'nin altyapı işletmecisinden sözleşme yapılması isteği, ihtiyari nitelik taşımaz. Bilakis bu karar her iki tarafı da bağlar. Nitekim; (5) Bakanlığın itiraz veya şikâyet üzerine verdiği kararlar, tüm taraflar için bağlayıcıdır.

Üçüncü bölüm

British Rail örneği

Demiryolu sektöründe kamu tekelinin kırılıp, özel sektörün piyasaya girdiği ve 1991 yılında Avrupa Birliği tarafından çıkarılan demiryolu sektörünün serbestleşmesinin hedeflendiği 91/440 sayılı direktifi uygulamaya koyan ilk devlet İngiltere'dir. Dolayısıyla bu deneyimi göz önüne alarak, İngiltere'de yaşanan sorunları ve bu sorunların kaynaklarını iyi analize ederek Türkiye özelinde demiryolu serbestleşmesinde hangi adımların atılmasının doğru olacağını belirlemek gerekir. Bu bölümde öncelikle İngiltere'de yaşanan serbestleşme sürecine sonrasında ise nelerin doğru bir şekilde yapıldığı ve nerelerde eksikliklerin bulunduğu

tartışmaya çalışacağız. Son olarak da; Türkiye'de hukuki altyapısı büyük ölçüde tamamlanan demiryolu serbestleşmesinin henüz fiili uygulaması olmamasına rağmen İngiltere örneğinden hangi konularda farklılaştığını veya mutlaka farklılaşması gerektiğine değineceğiz.

3.1. Özelleştirme dönemi

İngiltere'de demiryolu tekeli British Rail kontrolünde idi. British Rail kendi bağlı ortaklıkları ile demiryolu hattı inşası, bakımı, yenilemesi yani demiryolu sektöründe çekirdek hizmet(22) olarak aktarılan işlerin dışında, kendisinin mülk ve tasarrufunda bulunan başka taşınmazlara da sahipti. British Rail demiryolu hizmetinin görülmesi ile ilgili olmayan ama örneğin British Transport Hotels adındaki otel zinciri, Sealink - BR'e bağlı feribot hizmeti, istasyon hizmetleri (station catering) ve bazı limanlarında mülkiyetine de sahipti. Dolayısıyla, demiryolu tekelinin kaynakları sadece demiryolu hizmetlerinden karşılanmıyor ayrıca diğer hizmetler ile birlikte British Rail ek kazanç da sağlıyordu. (23) Özelleştirmeye hazırlık aşamasında British Rail'in sahip olduğu ve ek gelir sağladığı taşınmazlar ve hizmetler özelleştirilmiştir. Bu ölçüde; British Transport Hotels adındaki otel zinciri, Sealink -BR' e bağlı feribot hizmeti, istasyon hizmetleri (station catering) ve British Rail'in mülkiyetine bırakılan limanlar özelleştirilmiştir. İkinci hamle ise, bütünsel yapıya sahip olan British Rail'in bu yapısının parçalanması ve parçalanmış yapıların özelleştirilmesi sürecidir.(24) Bu süreç doğru planlanmadığı zaman büyük problemlere neden olabilecek nitelikteydi. Nitekim British Rail'in özelleştirilmesi sonucu yaşanan sıkıntılar, İngiltere'de demiryolu ulaşımının serbestleşmesinin

başarısız olma nedeninin temelini teşkil etmektedir.

Demiryolunun özelleştirilmesi aşamasında Avrupa Birliği direktiflerinin yanında, İngiltere özelinde faaliyette bulunan Adam Smith Enstitüsü de önemli katkı vermiştir.(25) Demiryolu sektörü ve British Rail'in ilkin iki parçaya bölünerek tekel altyapısının kırılması hedeflenmiştir. "Omega" raporlarında da önerildiği gibi sermayedarların yararına olabilecek şekilde altyapı ve üst yapı şeklinde bir ayırma gidilmiştir. British Rail'in bağlı ortaklığı olan ve demiryolu tekeli için taşıt ve donanım üreten ve bunların bakım ve onarımını yapan birimi BREL iki parçaya bölünmüştür. İlki sadece vagon üretirken, taşıtların rutin bakımlarını yapacak olan "British Rail Maintenance Limited" yani BRML adıyla ikinci bir birim oluşturulmuş ve bunlar daha sonra özel gruplara satılmıştır.(26) Bu birbirinde koparılmış birimler taşeronlaşmaya ve denetim zorluğuna neden olmuştur. Türkiye özelinde ise vagon üretimi ve bunların bakımı yenilenmesi işi TCDD Genel Müdürlüğü'nün bağlı ortaklıkları eliyle yürütülmektedir. Bu bağlı ortaklar ilerleyen dönemlerde özelleştirme kapsamına alınacağını öngörmek kimse için sürpriz olmayacaktır. Fakat sorun kimin vagon ürettiğinden veya bunların bakım ve onarımını yapmasından kaynaklanmayacaktır. Sorun bu parçalı yapıda özel şirketlere devredilen vagon üretim ve bakım işinin denetiminde yoğunlaşacaktır. İngiltere örneğinden alınması gereken en önemli ders, taşeronlaşmanın engellenmesi ve ticari kaygılarla yönetilen şirketler adına yapılan işin hala bir kamu hizmeti olduğunun unutturulmamasıdır. İngiltere'de özelleştirme sonrası yerel tren istasyonlarında şirketlere göre yüksek çalışan deneyimli işçiler, istihdam fazlası olmaları

gerekçesiyle işten çıkarılmışlardı. Onların yerine işe alınanlar ise işte deneyimi olmayan ve düşük ücretle çalışan kişilerdi. Bu konunun önemi İngiltere’de art arda meydana gelen kazaların nedeni araştırılırken daha iyi anlaşılmıştır. Aynı problemin Türkiye’de yaşanmaması adına gerekli tedbirleri alabileceğimiz bir örnek hâlihazırda önümüzde durmaktadır.

Özelleştirmeye hazırlık aşamasında British Rail gerek bağıli ortaklıklarının gerekse demiryolu ulaşımı ile ilgili olmayan hizmetlerinin özelleştirilmesi nedeniyle büyük istihdam kayıpları yaşanmıştır.(27) M. Thatcher dönemi özelleştirme sürecinde hazırlık aşaması olarak nitelendirilebilir. Major iktidarı döneminde ise demiryolu sektörünün tam anlamıyla özelleştirmesi yoluna gidilmiştir. Bunun en önemli kanıtı; British Rail’in tasarrufunda bulunan ulusal altyapı ağının Railtrack adıyla kurulan bir kamu şirketine devredilmesidir. Bütünleşik yapıdaki British Rail altyapı ve üstyapı olarak bölümlere ayrılmış ve Railtrack altyapı işletmecisi olarak belirlenmiştir. Türkiye özelinde TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü’nün yaptığı iş tam da budur. Fakat farklı olarak İngiltere’de kamuya bağıli ayrı bir tren işletmecisi kurulmamıştır. Altyapı tekelinin sahibi Railtrack 1994 yılında kurulmuş ve 1996 yılında Londra Borsasında değerinin çok altında 1,9 milyar pounda satılmıştır.(28) Ayrıca British Rail’in envanterinde bulunan ve toplam değeri 2.93 milyar pounda olan 11.250 adet taşıt üç kamu girişimine eşit oranda dağıtılmıştır. Dolayısıyla Railtrack vagon üretmeyen, bakım veya onarım işi yapmayan hatta vagon sahibi bile olmayan içi boşaltılmış bir kamu kurumuna dönüştürülmüştür. Taşıt sahibi bu üç kamu şirketi de 1996 yılında yine vagonların toplam değerinin

çok altında bir bedelle 1,8 milyar pounda ile satılmıştır.(29)

3.2. Düzenleme ve denetleme otoritesi

Demiryolu yasasının getirdiği bir diğer yenilik sektörde regülatörün kurulmasını sağlamak olmuştur. Buna göre; Office Of Rail Regulator, Railtrack’ın düzenlenmesi ve denetiminden sorumlu olacaktır.(30) ORR, demiryolu trafik ücretlerini belirleyen, tren işletmecilerinin altyapıyı kullanabilmeleri için gereken lisansın veren ve Railtrack ile çıkan uyuşmazlıklarda karar verici bağımsız bir idari otorite olarak planlanmıştır. Türkiye’de de buna benzer bir düzenleyici ve denetleyici bir yapı 655 sayılı KHK ile öngörülmüştür. Fakat Demiryolu Düzenleme Genel Müdürlüğü (DDGM) İngiltere’deki QRR’nin aksine bakanlık bünyesinde organize edilmiştir. İlerleyen dönemlerde bakanlık içinde planlanan DDGM’nin bağımsız idari otoriteye dönüştürülmesi alacağı kararların tarafsızlığının sağlanması açısından şarttır.

3.3. British Rail’in özelleştirmesi neden başarısız oldu?

British Rail’in serbestleşmesinde ilk ve en önemli hamle altyapı işletmecisi olarak Railtrack kamu teşebbüsünün kurulması ile olmuştur. Bu planlama ile Railtrack kendi tasarrufunda altyapı hizmet sunucu olurken, üst yapıda herhangi bir kamu girişimi planlanmamıştı. Buna müteakip British Rail’in vagon üretimini sağlayan ve bunların onarımını ve bakımını yapan British Rail’in bağıli ortaklığı BREL iki yapıya ayrılmış ve bunlarda özel sektöre devredilmiştir.(31) Sonuç olarak Railtrack bağıli ortaklıklarının özelleştirilmesi nedeniyle sadece altyapı sahibidir. Bu durum uygulamada önemli sıkıntılara neden olmuştur. Serbest piyasa ekonomisine göre işletilen özel şirketler; vagon üretim ve bunların

bakım onarım işini taşeronlara bırakmaları İngiltere’de yaşanan bazı kazaların nedeni olarak görülmüştür.(32)

Örneğin; Hatfield kazasında, kazadan 21 ay önce fark edilmesine rağmen onarılmayan hasarlı bir ray kazaya neden oluyor. Bu durumu daha vahim kılan ise kazadan 7 ay önce bu hasarı gidermek için yeni raylar alana getirilmesine rağmen taşeron olarak çalışan tecrübesiz işçilerin onarım işini yapmamasıdır. Tabi ki bu kazada bir diğer sorumlu da QRR’dır. Denetimden sorumlu bağımsız idari otoritenin hizmet kusuru da kazaya neden olan ikinci etken olarak görülmüştür İngiltere’de(33) British Rail çalışmalarını her hat üzerinde çalışan yerel işçiler üzerinden sürdürmekte idi. Serbestleşme sonrası özel şirketlerin tasarrufu altına giren hatlarda yapılan ilk iş yüksek ücretli olarak görülen bu işçilerin işten çıkarılması oldu. Dolayısıyla hattı tanıyan, bu hat ile ilgili sorunları bilen deneyimli işçiler işten çıkarılırken yerine genç ve mesleki deneyimi olmayan ve nispeten düşük ücretle çalışan yeni işçiler getirildi. Maalesef şirketlerin fazla istihdam nedeniyle uyguladıkları işten çıkarma stratejileri İngiltere’de önemli can kayıplarına neden oldu. Örneğin; Southall kazasının nedeni, makinistin yol üzerindeki sinyali kaçırmaması sonucu dolu olan hatta girmesi ve başka bir tren ile çarpışması. Sonradan kazadan sorumlu makinistin uygun bir eğitim almadan ve tecrübe kazanmadan (makinist 3 hafta önce işe başlamış) işe başlatıldığı anlaşıyor. Ayrıca maliyetleri düşürme adına taşıtlara yatırım yapılmaması, makinistin sinyali kaçırsa bile lokomotifli durduran otomatik fren sistemine sahip olmaması kazanın gerçekleşme olasılığını yükselten bir diğer etken. Türkiye özeline gelince bu konuda

önemli bir yasal düzenleme yapılmıştır. Buna göre emniyet sistemi kuramayan tren işletmeciler emniyet belgesi alamayacaktır. Dolayısıyla da tren işletmecisi olabilmek yani bir altyapı işletmecisi ile erişim sözleşmesi yapabilmek için zorunlu unsur olan emniyet belgesinin yokluğu halinde, altyapı işletmecisi erişim sözleşmesini imzalamamalıdır. Aksi halde bu sözleşme, zorunlu unsurun bulunmaması nedeniyle hükümsüz olacaktır.

Sonuç

Türkiye’de yaşanan özelleştirme sürecinin son halkası demiryolu sektöründeki tekelin kırılarak özel sektörün piyasaya girişinin sağlanması olmuştur. Demiryolunun serbestleşmesi sürecinde hukuki altyapı 6462 Sayılı Kanun, Ulaştırma Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikler ve TCDD Genel Müdürlüğü’nün ana statüsü ile büyük ölçüde tamamlanmıştır. Serbestleşme hem altyapı inşası, bakımı ve onarımı bazında altyapı işletmecileri için hem de kamu tüzel kişisi olan TCDD Genel Müdürlüğü’nün tasarrufunda

bulunan veya özel şirketlerin tasarrufundaki altyapıyı kullanmak isteyen tren işletmecileri için getirilmiştir. Bu uygulamalar sırasında çıkabilecek ayrımcı fiyat uygulamaları veya rekabeti kısıtlayıcı eylemler Bakanlık bünyesinde regülatör olarak görev yapan Demiryolu Düzenleme Genel Müdürlüğü’nün görev alanındadır. Demiryolu sektöründe serbestleşme uygulamalarının temel gayesinin TCDD tekelinin kırılarak piyasanın özel sektöre açılması olduğunu belirtmiştik. Fakat bu amacın uygulama da ne kadar gerçekleştirilebileceği tartışmalıdır. Nitekim çalışmamızda eleştirdiğimiz önemli bir sorun hala karşımızda durmaktadır. Demiryolu sektöründe belirli hatlarda tek işletmeciye işletme hakkının verilmesi o hat üzerinde özel tekelin oluşmasına ister istemez neden olacaktır. Nitekim İngiltere örneğinde British Rail’in özelleştirilmesi sonrası belirli hatlarda kamu tekelinin yerini özel tekel almış ve bu tekelci fiyatlandırma sorununu beraberinde getirmiştir. British Rail tekel olarak

hizmet vermesine rağmen kamu hizmetini anlayışı sayesinde tekeli fiyatlamaya rastlanmayan bir KİK’tir. Fakat İngiltere’de ortaya çıkan en önemli sorun özel tekel elinde işletilen demiryolu şebekeleri veya tren işletmecilerinin kar amacını üstün tutup, hizmetin kalitesini ikinci plana atmış olmasıdır. Tekelci uygulamanın Türkiye özelinde yaşanmaması için regülatör konumundaki DDGM’nin fiyatlandırmayı kontrol altında tutması gerekmektedir. TCDD’nin serbestleşmesinde getirilen önemli bir başka yenilik ise kamu hizmeti yükümlülüğüdür. Şirket bilincine göre hareket edecek olan özel sektör doğal olarak kar ettirmeyen hatlara yatırım yapmak istemeyecektir. Bu durum ise devletin hizmet bilinci ile çelişmektedir. Dolayısıyla özel sektöre bırakılan bir kamu hizmetinde doğacak sorunlara devlet müdahale etmelidir. Kamu hizmeti yükümlülüğü bu müdahalenin bir örneğidir. Buna göre devlet ile getirisi az olan o hat üzerinde ve bir şirket arasında görev sözleşmesi imzalanarak hizmetin o bölgeye de ulaşması sağlanacaktır.

Kaynakça

Cole Bart, Cooper Christine., "Deskilling In The 21st Century: The Case Of Rail Privatisation, Critical Perspectives On Accounting", 17: 2006, s.601-625.
Demirelli Levent, "Hizmet Sunumu Ve Örgütlenmesi Temelinde İngiltere’de Demiryolu Hizmetinin Özelleştirilmesi", Ankara Üniv. SBF Dergisi, Cilt 70 No:4, 2015, s.903-930
Gibb Richard, Lowndes, Theresa, Charlton, Clive, "The privatization of British rail.", Applied Geography, 1996, s.35-51.
Jupe Robert, Crompton. Gerald, "A deficient performance": The regulation of the train operating companies in Britain's privatised railway system.", Critical perspectives on accounting , 2006, s.1035-1065.
Brendan Martin, Thatcher Margaret., "British Rail Privatisation: what went wrong?.", London: Public World, 2002b, 2002.
Mccartney Sean, Stittle John, "Not our problem: UK Government's fiscal

obligations towards the privatised railway network", Accounting Forum. Vol. 30. No. 2. Elsevier, 2006.
Shaoul Jean., "Leasing passenger trains: the British experience", Transport Reviews 27.2 2007, s.189-212.

Sonnot

1) 1/52013 Resmi Gazete: 6461 sayılı kanun (Türkiye’de Demiryolunun Serbestleşmesi Hakkında Kanun) ile Türkiye’de Demiryolu ulaşımının serbestleşmesi adına en önemli yasal dayanak yayımlandı.
2) Altyapı işleri çekirdek olarak; altyapı yani demiryolu inşası, bakımı, onarımı, elektrifikasyon, sinyalizasyon işleridir. Nitekim 6461 sayılı kanun uyarınca demiryolu altyapısı: Demiryolunu oluşturan zemin, balast, travers ve ray ile elektrifikasyon, sinyalizasyon ve haberleşme tesisleriyle bunların tamamlayıcısı her türlü sanat yapısı, tesis, gar ve istasyonları, lojistik ve yük

merkezleri ve bunların eklentileri ile iltisak hatlarını, şeklinde tanımlanmıştır.
3) Şebeke: Bir demiryolu altyapı işletmecisinin sahip olduğu ve/veya onun tarafından yönetilen ve ulusal demiryolu altyapı ağı içinde yer alan tüm demiryolu altyapı ağını
4) 4046 sayılı kanun - madde 18 A) Özelleştirme yöntemleri. Özelleştirme programına alınan kuruluşlar aşağıda belirtilen yöntemlerden birinin veya birkaçının birlikte uygulanması suretiyle özelleştirilir.
a) Satış: Kuruluşların aktiflerindeki mal ve hizmet üretim birimleriyle varlıklarının mülkiyetinin kısmen veya tamamen bedel karşılığı devredilmesi ya da bu kuruluşların hisselerinin tamamının veya bir kısmının kuruluşların içinde bulundukları şartlar da dikkate alınarak yurt içi ve yurt dışında, halka arz, gerçek ve/veya tüzelkişilere blok satış, gecikmeli halka arzı içeren blok satış, çalışanlara satış, borsada normal ve/veya özel emir ile satış, menkul

kiymetler yatırım fonları ve/veya menkul kiymetler yatırım ortalarına satış veya bunların birlikte uygulanması yoluyla bedel karşılığı devredilmesidir.

b) Kiralama: Kuruluşların aktiflerindeki varlıklarının kısmen veya tamamen bedel karşılığında ve belli bir süre ile kullanma hakkının verilmesidir.

c) İşletme hakkının verilmesi: Kuruluşların bir bütün olarak veya aktiflerindeki mal ve hizmet üretim birimlerinin - mülkiyet hakkı saklı kalmak kaydıyla bedel karşılığında belli süre ve şartlarla işletilmesi hakkının verilmesidir.

d) Mülkiyetin gayri aynı hakların tesisi: Kuruluşların aktiflerindeki mal ve hizmet üretim birimleri ile varlıklarının, mülkiyeti ilgili kuruluşa ait olmak kaydıyla, Türk Medeni Kanununda öngörülen şekil ve şartlar dâhilinde, malike ait kullanma hakkına ilişkin bazı tasarruflara rıza gösterilmesine veya malikin mülkiyete bağlı haklarını kullanmasından vazgeçmesi sonucunu doğurmasına ilişkin hakların tesisidir.

e) Gelir Ortaklığı modeli ve işin gereğine uygun sair hukuki tasarruflar: Kuruluşların özellikleri ve yapıları da dikkate alınarak yukarıda belirtilen özelleştirme yöntemleri dışında kalan ve genel hükümler ile özel kanunlarda belirtilen diğer yöntemlerdir.

5) Ulaştırma modlarında meydana gelen ciddi kazaların tek elden incelenmesi ile seyir ve can emniyetinin sağlanması amacıyla 01 Kasım 2011 tarihli, 28102 sayılı Mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile sürekli mahiyette, Kaza Araştırma ve İnceleme Kurulunun oluşturulması hükmüne bağlanmıştır. 06 Mayıs 2013 tarihli 28639 sayılı Resmi Gazete'de ise Kaza Araştırma ve İnceleme Kurulu Yönetmeliği yayımlanmış olup, buna istinaden Kurul teşekkül ettirilerek görevine başlamış bulunmaktadır.

6) Söz konu bakanlık, ulaştırma, denizcilik ve haberleşme bakanlığıdır.

7) Kurulun kendi internet sitesinde ise görevler şu şekilde belirlenmiştir:

-Ulaştırma modlarında meydana gelen ciddi kazaları incelemek,

-Ulaştırma modları emniyet

düzenlemeleri ve emniyet yönetimi bakımından belirgin bir etkiye sahip kaza ve olayları incelemek,

-Hazırlanan raporları gerektiğinde taraflara ve ilgili ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlara göndermek,

-Araştırma ve incelemesi yapılan kaza ve olaylar hakkında yıllık istatistikleri yayımlamak,

8) Kaza Araştırma ve İnceleme Kurulu Yönetmeliği madde 3-I: Rapor: Kaza araştırma ve incelemesi sonrasında düzenlenen rapor,

9) TCDD ve TCDD Taşımacılık A.Ş.'nin hukuki statüsü Madde 4 - (1) TCDD, bu Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi

Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabidir.

10) Kamu tüzel kişileri ve şirketlerin yetkilendirilmesi

Madde 6 - (1) Kamu tüzel kişileri ve şirketler;

a) Kendilerine ait demiryolu altyapısı inşa etmek,

b) Kendilerine ve/veya başka şirketlere ait demiryolu altyapısı üzerinde demiryolu altyapı işletmecisi olmak,

c) Ulusal demiryolu altyapı ağı üzerinde demiryolu tren işletmecisi olmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilebilirler.

11) Ulusal demiryolu altyapı ağı:

Türkiye sınırları içerisinde bulunan il ve ilçe merkezleri ve diğer yerleşim yerleri ile limanlar, hava meydanları, organize sanayi bölgeleri, lojistik ve yük merkezlerini birbirine bağlayan, kamuya veya şirketlere ait bütünlük demiryolu altyapısı ağıdır,

12) Kamu hizmeti yükümlülüğü

Madde 8 - (1) Kamu hizmeti yükümlülükleri, Bakanlık ile demiryolu tren işletmecileri arasında yapılan bir sözleşmeye dayanılarak yerine getirilir. Bu sözleşmelerde; sözleşmenin süresi, taşımacılık yapılacak hat boyu, yapılacak tren sefer sayıları, uygulanacak yolcu taşımacılığı bileti ücretleri ve ödeme usulleri açıkça belirtilir. Sözleşmelere ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

13) b) Tasarrufunda olan demiryolu altyapısı üzerinde verdiği trafik yönetimi ücretlerini, bütün tren işletmecileri için eşit şartlar içeren ve ayrımcılık oluşturmayan bir şekilde belirlemek, ilgili demiryolu tren işletmecilerine tahakkuk ettirmek ve tahsil etmek

c) Tasarrufunda olmayan ulusal demiryolu altyapı ağı üzerinde verdiği trafik yönetimi ücretlerini, bütün demiryolu altyapı işletmecileri için eşit şartlar içeren ve ayrımcılık oluşturmayan bir şekilde belirlemek, ilgili demiryolu altyapı işletmecisine tahakkuk ettirmek ve tahsil etmek

14) Yönetmeliğin 27. maddesi hangi hallerde şikâyetin sonuca bağlanacağını tahdidi olarak belirlemiştir. Buna göre; demiryolu altyapı işletmecisinin kararlarına karşı veya ilişkili demiryolu tren işletmecisiyle ilgili olarak aşağıdaki hususlar çerçevesinde itiraz etme hakkına sahiptir: c) Kapasite tahsis süreci ve sonucu,

15) a) TCDD'nin ilgili hizmet birimlerinden TCDD Taşımacılık A.Ş.'ye devredilecek personel ile cer, yük ve yolcu taşımalarıyla ilgili hizmetlerinde kullanılan çeken ve çekilen araçlar ve bunlarla ilgili her türlü diğer araç, gereç ve cihazlar TCDD Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. Personel kadro ve pozisyonlarıyla, araç, gereç ve cihazlar ise hak, alacak, borç ve yükümlülükleriyle birlikte başka bir işleme gerek kalmaksızın TCDD Taşımacılık A.Ş.'ye devredilmiş sayılır.

16) Emniyet yönetim sistemi: Demiryolu altyapı ve tren işletmecilerinin emniyetli

çalışmasını sağlayacak, tehlikelerin ve kazaların azaltılmasına, risklerin düşürülmesine yönelik önlemlerin sistematik olarak belirlenmesi ve buna göre kuralların, talimatların, süreçlerin oluşturulmasını ve bunların devamlı takip edilerek gerektiğinde revize edilebilmesini sağlayan ve ilgili ulusal mevzuata uyan organizasyonel yapıyı, 17) İtiraz ve şikâyet sistemi 6461 sayılı kanunda düzenlenmiş ve itirazın ulaştırılacağı merci Bakanlık olarak gösterilmiştir. Fakat aslı merci bakanlık bünyesinde görev yapan regülatör DDGM olacaktır.

18) Şebeke bildirimi: Demiryolu altyapı işletmecileri tarafından hazırlanan, altyapı kapasite tahsis başvurularını mümkün kılmak için ücretlendirme ve kapasite tahsis planlarına yönelik genel kurallar, süreler, prosedürler ve kriterler de dâhil olmak üzere gerekli diğer tüm bilgileri ayrıntılarıyla belirleyen ve Bakanlık tarafından onaylanarak yayımlanan bildirimi,

19) Altyapı erişim ücret tarifesi:

Demiryolu altyapı işletmecilerinin demiryolu taşımacılık hizmetinin sunulması karşılığında demiryolu tren işletmecilerinden alacağı altyapı erişim ücretlerini içeren cetveli, 20) Altyapıya erişim, üst pazarda hizmet verecek olan tren işletmecisi ile tasarrufu altında demiryolu şebekesi bulunan yani alt pazarda hizmet veren hizmet sunucusu arasında imzalanan sözleşme ile sağlanır. Bu noktada sözleşme yapma zorunluluğu tartışılmalıdır. Şebeke sisteminin olduğu piyasalarda alt pazarda hakim durumun oluşması halinde, belirli bir hat üzerinde hakim durumda olan şirketin veya kamu tüzel kişisinin alt pazardaki hakim durumunu kötüye kullanması suretiyle üst pazarda da hakim duruma geçmeye çalışması bir rekabet ihlali olacaktır. Regülatör konumunda olan DDGM tahsis yönetmeliği uyarınca bu rekabet ihlalinin de çözecek olan merciidir.

21) Buradaki onamanın konusunun tartışılmasında fayda vardır. Tren işletmecisinin başvuru konusu, altyapı hizmet sunucusu tarafından sözleşme yapmanın haklı bir gerekçeye dayanılmadan reddi olacaktır. DDGM'nin doğrulama yani onama kararının konusu ise tren işletmecisinin iddiasının tersine, altyapı hizmet sunucusunun sözleşmeyi yapmamakta haklı bir gerekçesinin olduğunun gösterilmiş olmasıdır. Tabi ki Anayasa 125 uyarınca her idari karar hukuk denetimi tabidir. Dolayısıyla DDGM'nin bu doğrulama kararına karşıda idari yargı yolu açıktır.

22) Demiryolu hizmeti bakımından "çekirdek hizmet", taşımacılık ve altyapı (yol yapım, bakım-onarım vb.) hizmetleri kapsamaktadır. Çekirdek hizmet kapsamı dışında kalan hizmetler ve varlıklar İngiliz literatüründe "non-operational property of railways" biçiminde ifade edilmektedir. Richard Gibb, Theresa Lowndes, Clive

Charlton, "The Privatization Of British Rail", *Applied Geography*, 16 (1), 1996, s.36

23) Nitekim 90'ların başında İngiltere demiryolu tekelinin sahibi British Rail en çok kazanç sağlayan kamu iktisadi kuruluşu idi.

24) Levent Demirelli - "Hizmet Sunumu Ve Örgütlenmesi Temelinde İngiltere'de Demiryolu Hizmetinin Özelleştirilmesi" *Ankara Ün. SBF Dergisi*, Cilt 70 No:4, 2015, s.913.

25) 1983 yılında Adam Smith Enstitüsü tarafından yayımlanan Omega Raporu ile ulaştırma hizmetlerinin özel sektör tarafından serbest piyasada sağlanması gerektiği ifade edilmiştir (Gibb / Lowndes/ Charlton ,a.g.e. s. 38). Omega Raporları ise; 1982-1985 yılları arasında İngiltere'de her bakanlığın hizmet alanını yeniden yapılandırmasına yönelik olarak oluşturulmuş toplam 19 raporu içermektedir. Bu raporlarda, sermayedar kişilerin kamu hizmeti olarak nitelendirilen işlere girmesi gerektiği ve bunun için hukuki altyapının hükümet tarafından hazırlanması gerektiğine yönelik öneri niteliğinde raporlardan oluşmaktadır.

26) BREL 1988 yılında, BRML ise 1995 yılında özelleştirilmiştir.

27) BR'nin toplam çalışanlarında 80'li yıllarda % 30, 90'larda ise % 12 düşüş

yaşanmıştır. 15Thatcher dönemindeki işçi çıkarmaları nedeniyle 1992 yılına gelindiğinde BR'nin maliyetlerinin % 60'ını temsil eden personel masrafları ortadan kalkmıştır. Ek olarak 1992 yılında BR, GSMH'nin % 0.16'sı oranında bir sübvansiyon almaktadır. BR, % 0.52 olan Avrupa ortalamasıyla karşılaştırıldığında Avrupa'nın verimlilik düzeyi en yüksek demiryolu örgütlenmesini temsil etmektedir. Dolayısıyla nicel veriler, BR'nin özelleştirme öncesi dönemde verimli bir kamu örgütlenmesi olduğunu ortaya koymaktadır Robert Jupe, Gerald Crompton, "A Deficient Performance: The Regulation of the Train Operating Companies in Britain" *s Privatised Railway System, Critical Perspectives on Accounting*, (17), 2006, s.1037.

28) 1993 yılı rakamlarına göre BR'nin altyapıya ilişkin varlıklarının toplam değeri 6.5 milyar £'dur. Aynı zamanda 1998 yılında Railtrack'ın değerinin 7.8 milyar £'a yükseldiği ifade edilmektedir (Sean McCartney, John. Stittle. "Not our problem": UK Government's fiscal obligations towards the privatised railway network." *Accounting Forum*. Vol. 30. No. 2. Elsevier, 2006, s.142) . Dolayısıyla Railtrack'ın değerinin oldukça altında bir fiyatla satıldığını ileri sürmek mümkündür.

29) Railtrack gibi BR envanterinde bulunan taşıtlar da değerinin altında bir bedelle özelleştirilmiştir. Çünkü özelleştirmenin üzerinden bir yıl dahi geçmeden (Aralık 1997'de) söz konusu üç ROSCOs, 2.6 milyar £'a yeniden üç farklı girişime satılmıştır. 2000'li yılların sonuna kadar bu girişimlerin (Porterbrook Leasing, Angel Train Contracts, Eversholt Leasing) sahipleri, Royal Bank of Scotland, HSBC ve Abbey National adındaki üç büyük banka olmuş, sonradan çeşitli konsorsiyumlar tarafından satın alınmıştır (Jean Shaoul,. "Leasing passenger trains: the British experience." *Transport Reviews* 27.2. 2007, s.190-192).

30) Jupe, Crompton, a.g.e. s.1045.

31) BREL adını taşıyan kamu teşebbüsü 1989 yılında özelleştirilirken sadece vagon ürettiyordu. Bunların bakım ve onarım işi BREL'den koparılan BRML adlı kamu teşebbüsü tarafından yapılması planlanmıştır. Bu teşebbüste 1995 yılında özelleştirildi.

32) Martin Brendan, Margaret Thatcher,. *British Rail Privatisation: what went wrong?* London: Public World, 2002b, 2002, s.6.

33) Bart Cole, Christine Cooper , "Deskilling In The 21st Century: The Case Of Rail Privatisation", *Critical Perspectives On Accounting*, 17: 2006, s.604.

İstinaf öncesi Yargıtay'a gitmiş dosyalarla ilgili önemli karar

"Bölge adliye mahkemelerinin, 26.9.2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un geçici 2. maddesi uyarınca Resmi Gazete'de ilan edilecek göreve başlama tarihinden önce verilen kararlar hakkında yapılan temyiz başvuruları, kesinleşinceye kadar Yargıtay tarafından sonuçlandırılır. Bu kararlar hakkında İş Mahkemeleri Kanunu'nun bu kanunla yapılan değişiklikten önceki temyize ilişkin hükümleri uygulanır" şeklindeki 5521 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun geçici madde 1 - (Ek: 5308 - 2.3.2005 / m.2 - Yürürlük m.3) maddesidir.

Bu maddenin düzenleniş amacı bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce verilen kararlara karşı Yargıtay yoluna başvurulmasını ve karar kesinleşinceye kadar kanun yolu denetiminin Yargıtay tarafından yapılmasını sağlamaktır.

Düzenlemedeki amaç, Yargıtay'ın verdiği bozma kararları üzerine verilen kararların tekrar Yargıtay denetiminden geçmesi, başka bir deyişle Yargıtay kararının istinaf yolu ile denetlenmesinin önüne geçilmesidir.

Somut uyuşmazlıkta mahkemenin yetkisizlik nedeniyle dava dilekçesinin usulden reddi kararı Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin ilamı ile ilk derece mahkemesine incelenmeksizin iade edilmiştir. Mahkeme tarafından esasa ilişkin

yargılama yapıp, karar verilmiştir. Mahkemece verilen ilk karar ile ilgili olarak Yargıtay'ın esasa yönelik bir denetimi söz konusu değildir. Bu nedenlerle daha önce Yargıtay denetiminde esası yönünden değerlendirilmeyen kararın kanun yolu denetimi "istinaf" olup, görevli Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 2017/20138 E., 2017/9317 K

"İçtihat metni"

Mahkemesi: İş Mahkemesi Yargıtay Kararı

Davacı vekili 32. İş Mahkemesi'ne açtığı dava ile ödenmeyen alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir. 32. İş Mahkemesi 19.11.2014 tarihli kararı ile yargılamada yetkisiz mahkemede dava açılması nedeniyle dava dilekçesinin usulden reddine, ... İş Mahkemesi'ne dosyanın gönderilmesine karar vermiştir. Davalı kararı temyiz etmiş ve Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin 18.03.2015 tarihli 2015/6570 E. 2015/11019 K. sayılı ilamı ile karar onanmıştır.

Davanın esası 16. İş Mahkemesi tarafından değerlendirilerek yargılaması mahkemece yürütülmüş ve 25.01.2017 gün ve 2015/383 E. 2017/43 K. sayılı karar ile "davanın kısmen kabulüne" karar verilmiş, iş bu karara karşı davalı vekili tarafından "temyiz yoluna" başvurulmuştur.

Gerekçe

"Bölge adliye mahkemelerinin, 26.9.2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri

ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un geçici 2. maddesi uyarınca Resmi Gazete'de ilan edilecek göreve başlama tarihinden önce verilen kararlar hakkında yapılan temyiz başvuruları, kesinleşinceye kadar Yargıtay tarafından sonuçlandırılır. Bu kararlar hakkında İş Mahkemeleri Kanunu'nun bu kanunla yapılan değişiklikten önceki temyize ilişkin hükümleri uygulanır" şeklindeki 5521 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun geçici madde 1 - (Ek: 5308 - 2.3.2005 / m.2 - Yürürlük m.3) maddesidir.

Bu maddenin düzenleniş amacı bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce verilen kararlara karşı Yargıtay yoluna başvurulmasını ve karar kesinleşinceye kadar kanun yolu denetiminin Yargıtay tarafından yapılmasını sağlamaktır.

Düzenlemedeki amaç, Yargıtay'ın verdiği bozma kararları üzerine verilen kararların tekrar Yargıtay denetiminden geçmesi, başka bir deyişle Yargıtay kararının istinaf yolu ile denetlenmesinin önüne geçilmesidir.

Somut uyuşmazlıkta mahkemenin yetkisizlik nedeniyle dava dilekçesinin usulden reddi kararı Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin yukarıda belirtilen ilamı ile ilk derece mahkemesine incelenmeksizin iade edilmiştir. Mahkeme tarafından esasa ilişkin yargılama yapıp, karar verilmiştir. Mahkemece verilen ilk karar

ile ilgili olarak Yargıtay'ın esasa yönelik bir denetimi söz konusu değildir.

Bu nedenlerle daha önce Yargıtay denetiminde esas

yönünden değerlendirilmeyen kararın kanun yolu denetimi "istinaf" olup, görevli merciinin bölge adliye mahkemesi hukuk daireleri olduğu anlaşıldığından, dosyanın... Bölge Adliye

Mahkemesi'ne gönderilmek üzere ilk derece mahkemesine iadesine, 30.05.2017 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Kaynak: Haberoran

Kredi çeken öldüğünde kefillere başvurulamaz

Bankadan alınan krediye kefil olan Ramazan A.'nın avukatı Devrim Biçen, Diyarbakır 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde (Tüketici Mahkemesi sıfatıyla) açtığı davada müvekkillerinin vefat eden yakınının kullandığı kredi sebebiyle davalı bankaca hayat sigortası yaptırdığını, davalı bankanın hayat sigortasını 1 yıllık süreli yaptığını; ancak müvekkilleri ile yapılan kredi sözleşmesinin "sigorta ile ilgili hükümler" başlığını taşıyan 7. maddesinin "Müşteri, iş bu sözleşme hükümlerine göre bankaca gerekli görüldüğü veya daha önceden aynı koşullarda başka bir hayat sigortası olmadığı takdirde, açılacak kredi sebebiyle bankanın bildireceği tutar ve riskler için hayat sigortayı yaptırmayı ve yenilemeyi, yenilemediği takdirde bankanın re'sen yenilemeye hakkı ve yetkisi bulunduğunu ve sigortalar ile ilgili tüm prim ve masraflarla gider ve vergilerini ayrıca ödeyeceğini ve poliçede Banka'nın dain-i mürtehin olacağını kabul beyan ve taahhüt eder" şeklinde. Bu hüküm sebebiyle müvekkillerinin vefat eden yakınının başvurusu olmasa bile davalı bankanın hayat sigortasını yaptırmak zorunda olduğunu belirterek müvekkillerinin 2009 yılından sonra ödemiş olduğu tüm kredi taksitlerinin kendilerine iadesine ve davalı bankaya borçlu olmadıklarının tespitine karar verilmesini talep etti.

Yargılamanın sonunda kararını veren yerel mahkeme:
Tüketici Kredisi sözleşmesinin

"sigorta ile ilgili hükümler" başlığını taşıyan 7. maddesi "Müşteri; iş bu sözleşme hükümlerine göre bankaca gerekli görüldüğü ve daha önceden aynı koşullarda başka bir hayat sigortası olmadığı takdirde, açılacak kredi sebebiyle bankanın bildireceği tutar ve riskler için hayat sigortası yaptırmayı ve bunu bankaya belgelemeyi, kredi ilişkisi devam ettiği sürece sigortayı aynı koşullarda yenilemeyi, yenilemediği takdirde bankanın re'sen yenilemeye hakkı ve yetkisi bulunduğunu ve sigortalar ile ilgili tüm prim ve masraflarla gider vergilerini ayrıca ödeyeceğini ve poliçede Banka'nın dain-i mürtehin olacağını, kabul beyan ve taahhüt eder" şeklindeki düzenlemenin bulunduğunu, Davacıların murisi tarafından kullanılan kredi nedeni ile düzenlenen hayat sigortasının kullanılan krediye uygun olarak düzenlenmemesinden bankanın sorumlu olduğu kanaatine varıldığını, Davacılar vekili dava dilekçesinde dava tarihine kadar murisin eşi R. A. tarafından ödenen toplam 21.297,56 TL'nin vade tarihinden itibaren işleyecek ticari reeskont faiziyle birlikte davalı bankadan tahsiline, kefillerin ve mirasçıların kredi sözleşmesi uyarınca davalıya 93.690,12 TL borcunun olmadığına karar verilmesi talep etmiş, yargılama esnasında söz konusu kredi borcu ödenmiş ve davacılar ödenen bedelin ödeme tarihinden itibaren faizi ile birlikte tahsilini talep ettiğini,

Söz konusu kredi borcu nedeni ile davalı bankaya yapılan ödeme miktarının bildirilmesi için davalı banka şubesine müzekkere yazıldığını, verilen yanıtta davacıların murisinin vefat tarihi olan 21.09.2009 tarihinden dava tarihine kadar 22.478,58 TL ödendiği, dava tarihinden 22.06.2011 tarihine kadar 2.371,45 TL ve 22.06.2011 tarihinden kapama tarihine kadar 51.037,88 TL olmak üzere vefat tarihi olan 21.09.2009 tarihinden kredi borcunun kapandığı tarih olan 24.09.2013 tarihine kadar toplam 75.887,91 TL ödeme yapıldığı anlaşılmış olup, söz konusu kredi borcu ile ilgili düzenlenen hayat sigortasının kredi borcunu karşılar nitelikte düzenlenmesinden davalı bankanın sorumlu olduğunu, davacıların ödemek zorunda kaldıkları toplam 75.887,91 TL'den davalı bankanın sorumlu olduğu kanaatine varılmış ve söz konusu bedelden dava tarihine kadar ödenen 22.478,58 TL miktarın dava tarihinden itibaren, bakiye miktarın ise her bir ödemenin ödeme tarihinden itibaren faizi ile birlikte davalıdan tahsiline, davacılar tahsiline karar vermek gerekmiştir" diyerek davayı kabul etmiştir.

Yerel Mahkemece verilen karar banka tarafından temyiz edilmiştir. Temyiz talebi üzerine kararını inceleyen Yargıtay 13. hukuk dairesi kararı yasaya uygun bularak onamıştır.

Kaynak: Hukuk Medeniyeti

Şirket yetkilisinin sigorta primlerinden şahsi sorumluluğu şahsi sorumluluk ölçütü

Özet: Şahsi sorumluluğun olabilmesi için sadece ortak olmak yeterli olmayıp, prim alacağının tahakkuk ettiği, ödenmesi gereken dönemde, üst düzey yönetici ya da kanuni temsilci sıfatıyla işveren tüzel kişiliğinin temsil ve ilzama yetkili bulunması gerekir.

T.C.

Yargıtay

10. Hukuk Dairesi

Esas No: 2011/475

Karar No: 2012/6288

Karar Tarihi: 2.4.2012

Dava, şirketin %50 ortaklık payı ile olduğu gerekçesi ile gönderilen ödeme emrinin iptali istemine ilişkindir. Mahkemece, ilamında belirtildiği şekilde davanın reddine karar verilmiştir.

Hükmün, davacı avukatı tarafından temyiz edilmesi üzerine temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hâkimi N.Ş. tarafından hazırlanan raporla dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi. Tüzel kişi işverenlerin, ortak ve yetkililerinin kamu alacaklarından sorumluluğu 6183 sayılı kanunun 35. mükerrer 35 ve 506 sayılı kanunun 80. maddesinde düzenlenmiştir. 506 sayılı kanunun 80. maddesi hükmüne göre; tüzel kişiliği haiz işverenlerin, temsil ve ilzama yetkili üst düzeydeki yönetici ve yetkilileri haklı bir sebep olmaksızın ödenmeyen prim, sosyal yardım zammı ve ferilerinden dolayı Kuruma karşı

işveren ile birlikte müteselsilen sorumludurlar.

6183 sayılı kanunun mükerrer 35. maddesine göre; amme alacakları ve bu bağlamda davalı kurumun, işveren tüzel kişilerden prim ve diğer alacaklarının, tüzel kişinin mal varlığından kısmen veya tamamen tahsil edilememesi ya da tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması halinde kanuni temsilciler, mal varlıklarıyla sorumludurlar. Her iki düzenlemede de sadece ortak olmak yeterli olmayıp, prim alacağının tahakkuk ettiği ve ödenmesi gereken dönemde, üst düzey yönetici ya da kanuni temsilci sıfatıyla işveren tüzel kişiliği temsil ve ilzama yetkili bulunması gerekir.

5766 sayılı kanun ile değişik 6183 sayılı kanunun 35. maddesinde ise limitet şirket ortaklarının kamu alacaklarından sorumluluğu düzenlenmiş, şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen ya da tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması koşuluyla, şirket ortaklarının sermaye hisseleri oranında sorumlu olacağı, şirket ortağının şirketteki payını devretmesi durumunda payını devreden ve devir alan şahısların devir öncesine ait kamu alacaklarından müteselsilen sorumlu olacağı, kamu alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda pay sahiplerinin farklı şahıslar olmaları halinde ise bu şahısların kamu alacağının ödenmesinde müteselsilen sorumlu olacağı

öngörülmüştür.

6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 540. maddesi uyarınca limitet şirketlerde "aksi kararlaştırılmış olmadıkça, ortaklar hep birlikte müdür sıfatıyla şirket işlerini idareye ve şirketi temsile mezun ve mecburdurlar. Şirket mukavelesi veya umumi heyet kararı ile şirketin idare ve temsili ortaklardan bir veya birkaçına bırakılabilir." Dosyada mevcut belgelerden davacının, şirket müdürü sıfatının bulunup bulunmadığının araştırılmadığı anlaşılmaktadır.

Mahkemece yapılacak iş, yukarıdaki açıklamalar ışığında davacının şirketi temsile yetkili müdür sıfatının bulunup bulunmadığı araştırılmalı, bulunmadığı takdirde 5766 sayılı kanun ile değişik 6183 sayılı kanunun 35. maddesine göre ortakların hisseleri oranında sorumlu olacakları hususları da ayrıca gözetilerek yapılacak araştırma ve inceleme ile sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde eksik inceleme ile hüküm kurulmuş olması isabetsizdir. O halde, davacı vekilinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

Sonuç

Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle bozulmasına, temyiz harcının istek halinde davacıya iadesine, 02.04.2012 gününde oy birliğiyle karar verildi.

www.hukukmedeniyeti.org

TARİHİ DOKUNUN İÇERİSİNDE EVİNİZİN KONFORU

Atatürk Cad. Ulucami Karşısı No:95 P.K.16010 Bursa/TÜRKİYE
T +90.224 224 55 05 F +90.224 224 55 09
info@artichotel.com - www.artichotel.com

www.artichotel.com/blog

HOTELARTIC

HotelArtic

www.bursabarosus.org.tr

Adalet gücü bağımsız olmayan bir milletin,
devlet halinde varlığı kabul olunmaz.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk